

STORTINGET

Dokument 15:3

(2024–2025)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

**Spørsmål nr. 301–450
05.11.–21.11.2024**

Innhold

301.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. samarbeid om utnyttelse av den danske fengselskapasiteten i Kosovo, besvart av justis- og beredskapsminister	11
302.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. skatteflyktningen til Sveits, besvart av kommunal- og distriktsminister	12
303.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. Clean Energy Transition Partnership, besvart av næringsminister	12
304.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. synskravene til førerkort, besvart av helse- og omsorgsminister	13
305.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. kvotesystem for å begrense utslippene fra blant annet biltrafikk, besvart av klima- og miljøminister	14
306.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. familier eller personer som trenger det mest å litt ekstra hjelp før jul, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	15
307.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. provenyeffekten, besvart av kommunal- og distriktsminister	16
308.	Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. statsformyndere, besvart av utenriksminister	29
309.	Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. domfelte som er på permisjon eller løslatt fra fengsel, besvart av justis- og beredskapsminister	29
310.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. militært ansatte under 55 år, som ikke er styrkedisponert i Forsvaret, besvart av forsvarsminister	30
311.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. prognosene for kommunesektorens skatteinngang i 2025, besvart av finansminister	31
312.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. årsaken til den sviktende skatteinngangen i kommunene, besvart av finansminister	31
313.	Fra stortingsrepresentant Sandra Bruflot, vedr. tilbudet som i dag gis til pasienter med gynekologisk kreft ved Helse Bergen HF, besvart av helse- og omsorgsminister	32
314.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. Israels invasjon av Libanon, besvart av utenriksminister	33
315.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. innkjøpsregler i Forsvaret, besvart av forsvarsminister	34
316.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. identitetsavklarande, besvart av justis- og beredskapsminister	35
317.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. informasjonsfrihet, besvart av kultur- og likestillingsminister	36
318.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. taksameter i drosjer, besvart av samferdselsminister	37
319.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. KVARUSUS, besvart av helse- og omsorgsminister	38
320.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. klimatilpasning, besvart av justis- og beredskapsminister	38
321.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo, vedr. lønnsstyring, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	39
322.	Fra stortingsrepresentant Åse Kristina Heien, vedr. utbygging av dobbeltsporet Haug-Seut i perioden 2025 – 2036, besvart av samferdselsminister	40
323.	Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. midlertidige ansatte i NRK, besvart av kultur- og likestillingsminister	40
324.	Fra stortingsrepresentant Aase Marthe J. Horrigmo, vedr. politikontor i Åseral og Kvinesdal i Agder politidistrikt, besvart av justis- og beredskapsminister	41
325.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. beskyttelsen og tilsyn med personer med psykisk utviklingshemning, besvart av helse- og omsorgsminister	42
326.	Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. skoletilbud, besvart av kunnskapsminister	43
327.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. ukrainske menn i stridsdyktig alder som har søkt om kollektiv beskyttelse i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister	44
328.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. analysen om at Norge har tjent 1 300 milliarder på krigen i Ukraina, besvart av utenriksminister	45
329.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. fergestrekning, besvart av samferdselsminister	46
330.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. overskotsmasser fra gruver, besvart av næringsminister	47
331.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. økonomien til elever som tar flygerutdanning ved private flyskoler i Norge, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	48

332.	Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. nye og bedre tog på Rørosbanen, besvart av samferdselsminister.....	49
333.	Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. musikkstudioet Subsonic Society, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	50
334.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. oversikt over kva toglinjer som har langsgående fiberkabel, besvart av samferdselsminister	51
335.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. dyrepåkjørsler med tog, besvart av samferdselsminister.....	51
336.	Fra stortingsrepresentant Kari Sofie Bjørnsen, vedr. regionalt renseanlegg, besvart av klima- og miljøminister	52
337.	Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. forbrukers kollektive rettigheter, besvart av barne- og familieminister.....	53
338.	Fra stortingsrepresentant Per Martin Sandtrøen, vedr. utvikling i BNP for Fastlands-Norge for perioden 2021 til 2026, besvart av finansminister	54
339.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. ESA, besvart av næringsminister	55
340.	Fra stortingsrepresentant Turid Kristensen, vedr. strømmarkedet, besvart av energiminister	56
341.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. norsk arbeidskraft til maritim virksomhet, besvart av fiskeri- og havminister.....	57
342.	Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. pasientene i Finnmark, besvart av helse- og omsorgsminister	58
343.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. den juridiske hjelpen til ofre for lønnsstyveri, besvart av justis- og beredskapsminister	59
344.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. mangel på ressurser i politiet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	60
345.	Fra stortingsrepresentant Andrea Sjøvoll, vedr. omsorgstilbudet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	61
346.	Fra stortingsrepresentant Andrea Sjøvoll, vedr. reformen av Diskrimineringsnemnda, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	62
347.	Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. etterspurt utdanning, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	63
348.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. reiselivsbedrift, besvart av klima- og miljøminister	64
349.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. høy nettleie i transmisjonsnettet og regionalt distribusjonsnett, besvart av energiminister	65
350.	Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. Sokkeldirektoratets arbeid med ressursrapporten 2024, besvart av energiminister	66
351.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. mellomlandsforbindelser, besvart av energiminister.....	67
352.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. verneutstyr, besvart av helse- og omsorgsminister	68
353.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. omsorgsbolig, besvart av helse- og omsorgsminister	69
354.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. kinesisk forskningsvirksomhet på Svalbard, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	70
355.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. trusselbildet mot jødiske og israelske mål i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister	71
356.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. den kraftige økningen i strømforbruket i bygg, besvart av energiminister	72
357.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. pensjonsutgifter, besvart av kommunal- og distriktsminister	73
358.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. kommunesektoren, besvart av kommunal- og distriktsminister	74
359.	Fra stortingsrepresentant Åse Kristina Heien, vedr. minstepensjon, besvart av finansminister.....	75
360.	Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. et tilsynsorgan i meierisektoren som kan sikre at markedsmakten ikke blir misbrukt, besvart av landbruks- og matminister	76
361.	Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. overgangen fra målpris til volummodell gjennomføres på en måte som bidrar til tillit og forutsigbarhet i meierisektoren, besvart av landbruks- og matminister.....	77
362.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Matmiddelutvalgets rapport, besvart av justis- og beredskapsminister.....	78

363.	Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. straffesaker i Innlandet politidistrikt, besvart av justis- og beredskapsminister.....	79
364.	Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. fotpleie, besvart av helse- og omsorgsminister.....	80
365.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. dyrepåkjørsler, besvart av samferdselsminister.....	81
366.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. kjøretøykategoriene, besvart av samferdselsminister.....	81
367.	Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. forskjellsbehandling av bedrifter som driver med persontransport, besvart av finansminister.....	82
368.	Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. definisjonen av «fjerne farvann» når det gjelder vedtak om CO ₂ -avgift på mineralolje til bruk for fiskeflåten, besvart av finansminister.....	84
369.	Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. et tyrkisk initiativ som krever øyeblikkelig stans i alt salg av våpen og ammunisjon som Israel kan benytte i sine angrep mot palestinske områder, besvart av utenriksminister.....	84
370.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. endring i utdanningsstøtten for flyskolene, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	85
371.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. penger stat, fylke og kommune har brukt på å nå målsettingen om sykkelandel siden 2003, besvart av samferdselsminister.....	87
372.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. HMS og arbeidsordninger for den nye næringsvirksomheten gruvedrift på havbunnen, besvart av energiminister.....	89
373.	Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. bevæpning av politiet på Magnormoen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	90
374.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. Nasjonalt senter for jordobservasjon, besvart av næringsminister.....	91
375.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. Avinor, besvart av samferdselsminister.....	91
376.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. IB-elever, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	92
377.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. lærerutdanning, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	93
378.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. de nylige avsatte dommene i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	94
379.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. nyansettelser i staten, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister.....	95
380.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. sykkelstrategi, besvart av samferdselsminister.....	96
381.	Fra stortingsrepresentant Henrik Asheim, vedr. unge uføre under 30 år, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	97
382.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. tabell over årlige utgifter til forsvarsformål i årene 2005-2025, besvart av forsvarsminister.....	99
383.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. oversikt over beregningsgrunnlaget for ferjedrifta totalt i Møre og Romsdal, besvart av samferdselsminister.....	100
384.	Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. kapasitetsutfordringene på jernbanen, besvart av samferdselsminister.....	100
385.	Fra stortingsrepresentant Åse Kristina Heien, vedr. nedleggelse av skoler i kommunene, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	101
386.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. strategien Maritim21, besvart av fiskeri- og havminister.....	102
387.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. strategien Maritim21, besvart av klima- og miljøminister.....	104
388.	Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. kostnadseffektiv behandling av pasienter med våt AMD i Vest-Finnmark, besvart av helse- og omsorgsminister.....	105
389.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. politiets arbeid mot æresmotivert kriminalitet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	106
390.	Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. økt satsning på reiseliv, besvart av næringsminister.....	107
391.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. færre gårdsbruk i 2024, besvart av landbruks- og matminister.....	108

392.	Fra stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland, vedr. eventuelle nye lovregler om kjønns sammensetning i styret, besvart av næringsminister.....	109
393.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. familiegjenforening av familiemedlemmer som befant seg i Gaza, besvart av justis- og beredskapsminister.....	109
394.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. formuesskatten, besvart av finansminister.....	110
395.	Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. Moss havn, besvart av samferdselsminister.....	111
396.	Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. Teva Pharmaceuticals, besvart av helse- og omsorgsminister.....	112
397.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. flytting av fergeleiet i Moss, besvart av samferdselsminister.....	113
398.	Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. yringsfrihet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	114
399.	Fra stortingsrepresentant Turid Kristensen, vedr. endringer i Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	115
400.	Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. innføringen av volummodell for melk, besvart av landbruks- og matminister.....	116
401.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. investeringer til løsdrift, besvart av landbruks- og matminister.....	117
402.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. nasjonal handlingsplan for opprydding av forurenset sjøbunn, besvart av klima- og miljøminister.....	118
403.	Fra stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe, vedr. helsehjelp, besvart av helse- og omsorgsminister.....	119
404.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Grunnloven § 100, besvart av justis- og beredskapsminister.....	120
405.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. økonomisk støtte til Ukraina, besvart av forsvarsminister.....	120
406.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. havbruksfondet, besvart av finansminister.....	122
407.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. konsesjonssøknader på småkraft, besvart av energiminister.....	122
408.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kraftproduksjon, besvart av energiminister.....	123
409.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. påtrykk inn mot Innovasjon Norge sine utlandskontor, besvart av næringsminister.....	124
410.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. forskjellsbehandling, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	125
411.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. arbeidsavklaringspenger, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	125
412.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. samværs sabotasje, besvart av barne- og familieminister.....	127
413.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. partshjelp i skjønnssaker, besvart av energiminister.....	128
414.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. husleielovutvalget, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	129
415.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. Parisavtalen, besvart av klima- og miljøminister.....	131
416.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. Helse Vest, besvart av helse- og omsorgsminister.....	131
417.	Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. Investinor, besvart av næringsminister.....	132
418.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. spesialisthelsetjenestens ansvar, besvart av helse- og omsorgsminister.....	134
419.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. PFAS-kjemikalier, besvart av forsvarsminister.....	135
420.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. skattekonvensjon, besvart av utenriksminister.....	135
421.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. samarbeidsforum for fremtidens luftfart, besvart av samferdselsminister.....	136
422.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. klimamålet, besvart av klima- og miljøminister.....	137
423.	Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. fairtrade-produkter i Norge, besvart av barne- og familieminister.....	138
424.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. klimasamarbeidet med EU, besvart av klima- og miljøminister.....	139
425.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. tiltak som regjeringa har sett iverk for å skjerpe inn rutinane for midlertidig skilting, besvart av samferdselsminister.....	140
426.	Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. nye ansatte i politiet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	141

427.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. antall, plassering og åpningstider på heilårsåpne rasteplassar med toaletter, på strekninga Rv 15 frå Stryn til Otta, besvart av samferdselsminister.....	142
428.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. den midlertidige straumstøtta, besvart av energiminister....	142
429.	Fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand, vedr. hvordan den økonomiske kostnaden av selskapsskatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift fordeles mellom husholdningene og bedriftene, besvart av finansminister.....	143
430.	Fra stortingsrepresentant Christian Torset, vedr. fristbruddspasienter som blir sendt i retur fra fristbruddsbehandlere i psykiatrien i Helse Nord, besvart av helse- og omsorgsminister	145
431.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. russisk gjødsel, besvart av utenriksminister	146
432.	Fra stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland, vedr. antall kjønn, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	147
433.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. når skoledagen starter, besvart av kunnskapsminister	148
434.	Fra stortingsrepresentant Christian Torset, vedr. Nordlandsbanen, besvart av samferdselsminister	148
435.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. innbrudd i Indre Østfold, besvart av justis- og beredskapsminister.....	149
436.	Fra stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland, vedr. hvor mange kjønn som skal legges til grunn for behandlinger i Norge, besvart av helse- og omsorgsminister	150
437.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. uavhengige varslingskanaler som gjelder for ansatte i Politiets sikkerhetstjeneste og andre deler av justissektoren som ikke omfattes av varslingsombudet i Politietaten eller justis- og beredskapssektorens eksterne varslingskanal, besvart av justis- og beredskapsminister.....	151
438.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Mannsutvalgets rapport, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	152
439.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. permisjoner fra fengsel, besvart av justis- og beredskapsminister.....	152
440.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. skatteflyktningene til Sveits, besvart av finansminister...	153
441.	Fra stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen, vedr. partshjelp mot reindriften, besvart av energiminister	154
442.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. fiberkabel langs togtraseen, besvart av samferdselsminister	154
443.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. dyrepåkjørsler, besvart av samferdselsminister.....	155
444.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Enova, besvart av klima- og miljøminister.....	156
445.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. lovendring som forbyr eiendomsmeglere som har blitt fratatt eiendomsmeglerbrevet å arbeide med salg av eiendom, besvart av finansminister.....	157
446.	Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. Vikingtidsmuseum, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	158
447.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. videre drift på Nordlandsbanen før 2029, besvart av samferdselsminister.....	159
448.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. å ta bort trafikkflygerstudenters mulighet til å få utvidet lån til skolepenger i Norge, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	159
449.	Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. bompengebelastningen for pendlere gjennom Ryfast, besvart av samferdselsminister	160
450.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. fattigdomsbekjempelse, besvart av utviklingsminister.....	161

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (301 - 450) for sesjonen 2024-2025**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	433
Asheim, Henrik (H)	381
Aydar, Seher (R)	364
Bastholm, Une (MDG)	328, 344
Bjuland, Hadle Rasmus (KrF)	432, 436
Bjørlo, Alfred Jens (V)	330, 394, 409, 416, 428
Bjørnsen, Kari Sofie (H)	336
Bjørnstad, Sivert (FrP)	367, 417
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	306, 319
Brufnot, Sandra (H)	313
Bøe, Erlend Svardal (H)	403
Danielsen, Hilde Marie Gaebpie (SV)	441
Ellingsen, Cato Brunvand (SV)	446
Elvenes, Hårek (H)	310, 382
Elvestuen, Ola (V)	402
Eskeland, Liv Kari (H)	334, 335, 365, 366, 442, 443
Farahmand, Mahmoud (H)	429
Fiskaa, Ingrid (SV)	420
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	374
Gulati, Himanshu (FrP)	354, 355
Halleland, Terje (FrP)	315, 318, 375, 406, 407
Hansson, Rasmus (MDG)	320, 405, 424
Heiberg, Sigrid Zurbuchen (MDG)	314, 348, 393, 419
Heien, Åse Kristina (SV)	322, 359, 385
Helleland, Linda Hofstad (H)	392
Hjemdal, Silje (FrP)	317, 389, 412, 438
Hoksrud, Bård (FrP)	352, 353, 410, 411
Horrigmo, Aase Marthe J. (H)	324
Hussein, Marian (SV)	396
Johnsen, Tor André (FrP)	332, 363, 373
Jønnes, Kari-Anne (H)	376, 377
Jørgensen, Geir (R)	391, 401
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	307, 316
Kristensen, Turid (H)	340, 399
Kristjánsson, Mímir (R)	372
Larsen, Erlend (H)	331, 421, 448
Lie, Kathy (SV)	333, 337, 423
Limi, Hans Andreas (FrP)	311, 312, 445
Listhaug, Sylvi (FrP)	368
Lund, Tobias Drevland (R)	357, 358, 414, 415
Lønseth, Mari Holm (H)	309, 426
Marhaug, Sofie (R)	356, 413, 444
Melby, Guri (V)	431, 450

Molberg, Anna (H)	418
Nilsen, Marius Arion (FrP)	349, 351, 408
Njåstad, Helge André (FrP)	301, 302, 362, 404, 439, 440
Nyholt, Hege Bae (R)	308
Ojala, Irene (PF)	342, 388, 398
Pettersen, Tage (H)	323, 347, 395
Raja, Abid (V)	326
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	325, 370, 422
Sandtrøen, Per Martin (Sp)	338
Sjøvoll, Andrea (SV)	345, 346
Skjelstad, André N. (V)	380, 447
Steffensen, Roy (FrP)	449
Stensland, Sveinung (H)	339, 341, 386, 387
Stokkebø, Aleksander (H)	321, 343, 379
Stordalen, Morten (FrP)	384
Strifeldt, Bengt Rune (FrP)	390
Sve, Frank Edvard (FrP)	304, 305, 371, 383, 425, 427
Torset, Christian (SV)	430, 434
Trellevik, Ove (H)	350
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	303, 437
Westgaard-Halle, Lene (H)	360, 361, 400
Wiborg, Erlend (FrP)	327, 329, 378, 397, 435
Wold, Morten (FrP)	369

STORTINGET

Dokument 15:3

(2024–2025)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 301

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 13. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden på bakgrunn av den danske statsministerens positive innstilling til et eventuelt samarbeid om utnyttelse av den danske fengselskapasiteten i Kosovo, ta initiativ overfor danske myndigheter for å undersøke nærmere om Norge kan nyttiggjøre seg denne fengselskapasiteten?

BEGRUNNELSE:

Danmark har inngått en avtale med Kosovo, om leie av en fengselskapasitet på 300 fengselsplasser. Disse fengselsplassene skal brukes til domssoning for straffedømte som skal utvises fra Danmark etter endt soning. Soningsforholdene skal stort sett være de samme som i et dansk fengsel, og Danmarks internasjonale forpliktelser skal overholdes. Myndighetene i Kosovo skal stå for driften av fengselet, og danske myndigheter skal stå for opplæringen av fengselspersonalet. Folketingets Ombudsmann, relevante tilsynsmyndigheter og internasjonale organisasjoner har adgang til å føre tilsyn og/eller inspisere fengselet.

Ved forrige møte i Nordisk Råd på Island, benyttet spørsmålsstiller anledningen til å spørre den danske statsministeren om hun var åpen for et samarbeid med andre nordiske land om denne fengselskapasiteten. Det ble besvart positivt, så danskene er åpne for at også andre nordiske land kan samarbeide på dette feltet. Det bes på denne bakgrunn besvart om statsråden i lys av dette, vil ta initiativ overfor danske myndigheter for å undersøke om Norge her kan samarbeide med Danmark. Det vises

herunder til at soningskøen i Norge hadde en soningskø på 317 dommer på ubetinget fengsel pr. august i år.

Svar:

Soningskøen til fengsel har økt noe gjennom 2024, men er fortsatt på et lavt nivå sammenlignet med tidligere år, og Kriminalomsorgsdirektoratet vurderer kapasitetsutnyttelsen til å være tilfredsstillende. Jeg viser også til at investeringsbehovet i norske fengsler er stort, og regjeringen mener det nå er riktig å bruke midlene som går til kriminalomsorgen på personell, kapasitet og byggeprosjekter i Norge. Vi ser det derfor ikke som hensiktsmessig nå å benytte andre lands fengselskapasitet.

SPØRSMÅL NR. 302**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 12. november 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Hvor mye anslår regjeringen at norske kommuner har tapt på skatteflyktningen til Sveits?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen begrunner ekstra penger til kommunene med skattesvikten til norske kommuner. At mange har flytta til Sveits som følge av regjeringen sin skattepolitikk har spesielt gått utover kommunene sine inntekter.

Svar:

Det har over mange år vore ei målsetting at skatteinntektene skal utgjere om lag 40 pst. av dei samla inntektene til kommunesektoren. Basert på mellom anna føresetnader om lønsvekst og sysselsettingsvekst, blir storleiken på

den kommunale skattøyren fastsett slik at ein skal treffe på målet om 40 pst. skatteandel. Med utgangspunkt i ei samla inntektsramme for kommunesektoren vart skatteinntektene anslått til 263,5 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2024 som vart vedtatt i fjor haust.

Skatteanslag er alltid usikre. For 2024 anslår no regjeringa at skatteinntektene vil bli mellom 5 og 7 mrd. kroner lågare enn anslått i statsbudsjettet. Dette eit grovt anslag på makronivå som ikkje gir grunnlag for å dekomponere effektar av ulike moglege årsaker til reduksjonen. Endelege tal for skatteinngangen i 2024 kjem på nyåret.

Nedjustering av skatteanslaget for 2024 i Prop. 1 S Tillegg 1 påverkar ikkje inntektsnivået til kommunane i 2025, sidan inntektsveksten i 2025 er rekna frå inntektsnivået i 2024 slik det vart anslått i revidert nasjonalbudsjett 2024.

SPØRSMÅL NR. 303**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 12. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Når vil Eksportfinansiering Norge (Eksfin) innføre nye retningslinjer som forbyr finansiering av fossil energi i tråd med forpliktelsene fra Clean Energy Transition Partnership, og kan Eksfin utelukke finansiering av den andre fasen av gassfeltet Sakarya i Tyrkia?

BEGRUNNELSE:

Norge annonserte sitt medlemskap av the Clean Energy Transition Partnership (CETP) under COP28. Dette globale initiativet forplikter Norge til å ende all internasjonale offentlig finansiering av olje, gass og kull, og heller flytte denne støtten til fornybar energi. Tidsfristen for å gjøre om forpliktelsene til bindende politikk er senest ved inngangen til desember 2024.

CETP dekker blant annet Eksfin, som per nå ikke har annonsert nye retningslinjer som er i tråd med initi-

ativet. Eksfin har historisk sett hatt en veldig høy eksponering til olje- og gasssektoren. Ett av fossilprosjektene de har finansiert er den første fasen av tyrkiske Sakarya-gassfeltet i 2023, til tross for at Eksfin selv vurderte det som et prosjekt som kan ha signifikant negative sosiale eller miljømessige konsekvenser. Sakarya leter nå etter finansiering til den andre fasen av prosjektet, som vil mangedoble gassproduksjonen. Hvis Eksfin finansierer den andre fasen vil det undergrave troverdigheten til annonseringen av CETP-medlemskapet.

Svar:

Norge sluttet til seg «Statement on International Public Support for the Clean Energy Transition» (COP26-erklæringen) under COP28 i Dubai i desember 2023, og ble med det en del av «Clean Energy Transition Partnership» (CETP). Det er Klima- og miljødepartement-

et som har det overordnede ansvaret for norsk tilslutning til CETP.

COP26-erklæringen omtaler offentlig eksportfinansiering eksplisitt, og regjeringen har besluttet at Eksfin fremover bare kan finansiere olje- og gassprosjekter som i tråd med Parisavtalen og 1,5 gradersmålet. Vi jobber nå med å utarbeide mer detaljerte retningslinjer for Eksfins finansieringsvirksomhet.

Eksfin har fått delegert myndighet til å fatte finansieringsbeslutninger i enkeltsaker innenfor sitt mandat. Eksfin har ikke finansiert noen store olje- og gassprosjekt etter finansieringen av norske leveranser til utbyggingen av det tyrkiske gassfeltet Sakarya i 2023. Når det gjelder Sakarya fase II, så har vi fått beskjed om at Eksfin har besluttet at de ikke kommer til å delta i finansieringen og at beslutningen er meddelt til Sakarya-prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 304

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 11. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å endre regelverket slik at den enkeltes rettsikkerhet styrkes samt at regelverket kommer mer på linje med våre naboland?

BEGRUNNELSE:

En ny studie når det gjelder synskravene til førerkort fra Ullevål sykehus og St. Olavs hospital viser at mange kan ha blitt fratatt førerkortet på sviktende grunnlag.

Studien viser at omtrent to tredjedeler av de som blir fratatt førerkort som følge av synsutfall består en praktisk førerprøve i simulator.

Svar:

Spørsmålet fra representanten berører flere fagmyndigheter og mitt svar er derfor utarbeidet i samråd med Samferdselsministeren.

Jeg er kjent med at en nylig studie publisert i Acta Ophthalmologica viser at dagens metoder for å vurdere synsfelt i førerkortsammenheng, har begrenset evne til å forutsi faktiske kjøreegenskaper. Studien, utført med en kjøresimulator, viste at perimetritester ikke gir en tilstrekkelig pålitelig vurdering av sjåførers kjøreevne. Dette kan føre til for streng praksis knyttet til tilbakekall av førerrett pga. synsfeltutfall. Helsedirektoratet har vært i dialog med forskerne bak studien allerede før forskningen startet. Det planlegges oppfølgende dialog med forskerne. Dette for å vurdere hvilke tilpasninger som vil være aktuelle.

Det er viktig å utnytte både ny kunnskap og ny teknologi til beste for den enkelte bilist og trafikksikkerheten.

Helsedirektoratet må i samarbeid med Statens vegvesen vurdere om aktuelle tilpasninger vil kreve endringer i veiledninger og regelverk. Endringer i regelverket vil kunne få konsekvenser for hvordan kjøreevnen til disse personene blir undersøkt. Eksempelvis kan en mulig løsning være at undersøkelser gjøres av et tverrfaglig team som vurderer synsfunksjonen og øvrige helsekrav, herunder kognitiv funksjon. Videre vil det være aktuelt at aktuelle personer også må gjennomføre en praktisk kjørevurdering.

SPØRSMÅL NR. 305**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 12. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for om dette kvotesystemet også vil få konsekvenser for norske distributører av drivstoff og for drivstoffprisene?

BEGRUNNELSE:

Med bakgrunn i en klimalov vil EU fra 2027 etablere et kvotesystem for å begrense utslippene fra blant annet biltrafikk.

Her vil distributører av drivstoff bli kvotepliktige og prisen på kvotene kan innebære økt pris på drivstoff.

Svar:

Norge har deltatt i EUs klimakvotesystem gjennom EØS-avtalen siden 2008. Klimakvotereguleringen er gjennomført i norsk rett gjennom klimakvoteloven og klimakvoteforskriften. Klimakvotesystemet (EU ETS) er en sentral del av den europeiske innsatsen for å redusere utslipp av klimagasser. Hovedprinsippet er at det settes et tak for de samlede lovlige utslippene i EØS gjennom at et visst antall kvoter er tilgjengelige i et kvotemarked. Formålet med systemet er å skape insentiver til å redusere utslippene fra de kvotepliktige aktivitetene i tråd med overordnede klimamål.

I desember 2020 besluttet EU å forsterke sitt overordnede klimamål for 2030 fra et kutt på 40 prosent fra 1990 til et mål om å kutte nettoutslippene med 55 prosent fra 1990. Et oppdatert klimaregelverk ble derfor lagt frem i regelverkspakken «Klar for 55». Som følge av dette ble klimakvotedirektivet endret i mai 2023. Det ble gjort en rekke endringer, blant annet ble maritim transport inkludert i det eksisterende kvotesystemet for industri, kraftproduksjon og luftfart (ETS1). Det ble også opprettet et nytt, parallelt klimakvotesystem for utslipp fra forbrenning av brensel i veitransport, bygg og andre utvalgte sektorer (ETS2) som en del av endringene i klimakvotedirektivet.

Endringen av klimakvotedirektivet ble innlemmet i EØS-avtalen i desember 2023. Gjennom Prop. 3 LS (2023–2024) ga Stortinget samtykke til innlemmelsen og vedtok samtidig endringer i den norske kvoteloven for å gjennomføre deler av det oppdaterte klimakvotedirektivet i norsk rett. I proposisjonen fremgår det at Klima- og miljødepartementet vil komme tilbake til hvordan den delen av klimakvotedirektivet som gjelder ETS2 skal gjennomføres i norsk rett. Det fremgår også av proposisjonen at lov- og forskriftsendringer som måtte være nødvendige

for at Norge skal etterleve ETS2-regelverket vil bli sendt på offentlig høring på et senere tidspunkt.

ETS2 pålegger brenseloperatører som gjør brensel tilgjengelig for veitransport, bygg og andre utvalgte sektorer å overvåke og rapportere utslipp fra sitt brensel, og fra 2028 levere kvoter til oppgjør som tilsvarer mengden CO₂ som ble sluppet ut året før.

Deler av ETS2-regelverket, knyttet til overvåkning og rapportering, ble gjennomført i norsk rett sommeren 2024 gjennom endringer i klimakvoteforskriften. Reglene innebærer først og fremst at fra 1. januar 2025 må aktører som utøver aktivitet omfattet av ETS2 ha en tillatelse og tilhørende overvåkningsplan for utslipp. Et forslag til endring av klimakvoteloven for å gi hjemmel til å innføre kvoteplikt i tråd med ETS2-delen av klimakvotedirektivet har også vært på offentlig høring i Norge. Klima- og miljødepartementet tar sikte på å fremme en lovproposisjon for Stortinget våren 2025. Med disse lovendringene vil vi ha nødvendig hjemmel til å gjennomføre utestående deler av det oppdaterte klimakvotedirektivet i norsk rett, gjennom endringer i klimakvoteforskriften.

ETS2 er basert på såkalt «oppstrøms» kvoteplikt. «Oppstrøms» kvoteplikt innebærer at det er brenseloperatørene som tilgjengeliggjør brensel til forbruk, ikke sluttbruker av brenselet, som blir kvotepliktige. Kvoteplikten vil dermed bli håndhevet samme sted i verdikjeden som den norske CO₂-avgiften på fossile brensler. Virkeområdet for ETS2 omfatter anslagsvis 25 prosent av norske klimagassutslipp. Disse norske utslippene er i dag stort sett omfattet av CO₂-avgift, med noen unntak. Vi har for eksempel ikke avgift på biodrivstoff som ikke oppfyller EUs bærekrafts- og utslippsreduksjonskriterier. Nettovirkningen på brenselprisen som følge av ETS2 vil derfor måtte sees i sammenheng med eventuelle endringer i andre virkemidler, særlig CO₂-avgiften. Samtidig er det andre forhold, som f.eks. oljepris, som i større grad påvirker prisen på brenslene og som gjør at brenselprisen varierer allerede i dag.

Fordi kvoteprisene ikke blir kjent før kvotemarkedet er etablert, har vi ikke grunnlag for å fastslå økning eller variasjon i brenselprisen som følge av innføringen av kvoteplikt i ETS2. Systemet har imidlertid en prisme-mekanisme som tilfører et gitt antall kvoter i markedet hvis kvoteprisen overstiger 45 € (2020-euro). 45 euro er med andre ord en slags målpris eller indikasjon på ønsket pris-signal i markedet, men prisen vil kunne bli vesentlig høyere enn 45 euro, for eksempel dersom etterspørselen etter kvoter skulle bli høy og prisme-mekanismen går tom for kvot-

er. 45 € (2020-euro) er i dag under CO₂-avgiften på 1176 kroner. Miljødirektoratet har anslått at hvis vi inflasjonsjusterer og legger til grunn prisen på 45 € (2020-euro), vil ETS2 isolert sett øke pumpeprisen med ca. 1,6 (2024-kroner) per liter diesel. Dersom for eksempel CO₂-avgiften for kvotepliktige brensler nedjusteres som følge av innføringen av ETS2, vil økonomisk konsekvens for sluttbrukere som følge av innføring av ETS2 reduseres tilsvarende. Noen eksempler der CO₂-avgiften er differensiert i dag er kvotepliktig og ikke-kvotepliktig luftfart, naturgass og avfallsforbrenning.

ETS2 inneholder en mulighet for å unnta brenseloperatører fra kvoteplikt etter søknad til EFTAs

overvåkningsorgan ESA dersom nasjonal CO₂-avgift for de aktuelle brenslene er høyere enn kvoteprisen og en rekke andre krav er oppfylt. Utslippene fra de aktuelle brenslene er i dag stort sett omfattet av CO₂-avgift, med noen unntak.

Kvoteprisen vil sammen med CO₂-avgiften utgjøre den samlede CO₂-prisen i de omfattede sektorene. Regjeringen har foreløpig ikke tatt stilling til hvordan kvoteplikten i ETS2 skal gjennomføres i Norge, men vurderingen vil uansett se kvoteplikten i sammenheng med CO₂-avgiften.

SPØRSMÅL NR. 306

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 12. november 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Har det blitt gitt beskjed fra øverste ledelse i NAV, eller fra departement at NAV-ansatte på lokale NAV kontor ikke skal bistå frivillige til å finne de familier eller personer som trenger det mest å litt ekstra hjelp før jul?

BEGRUNNELSE:

Flere menigheter og organisasjoner har i flere år samlet inn penger som de til jul har omgjort til gavekort, og gitt til personer med en krevende økonomisk hverdag, først og fremst barnefamilier. Disse organisasjonene og menighetene har hatt et tett samarbeid med NAV lokalt for å dele ut disse gavekortene, dette fordi da treffer de best de som trenger det mest, uten at de må oppsøke hjelp på nytt. Før jul i 2023 fikk disse veldedige organisasjonene og menighetene beskjed om at det dessverre var siste gang NAV kunne hjelpe til med ette. Det var blitt bestemt at NAV ikke kunne bruke tid på , og slik de hadde oppfattet beskjeden var den kommet fra sentrale ledd i NAV.

Dette oppleves spesielt i en tid hvor familier sliter mer enn noen gang økonomisk og vi har frivillige som ønsker å hjelpe, men NAV skal ikke bidra.

Svar:

Svaret på representantens spørsmål er nei.

I 2022 utarbeidet Arbeids- og velferdsdirektoratet, på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet,

en nasjonal veileder for økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Veilederen synliggjør det store handlingsrommet i loven og er et verktøy Nav-veilederne kan bruke i utøvelsen av faglig skjønn og for å foreta konkrete og individuelle vurderinger. Veilederen ligger innenfor dagens regelverk i sosialtjenesteloven som Nav-kontorene skal følge.

I veilederen står bl.a. følgende om samarbeid med frivillige organisasjoner:

«Frivillige organisasjoner utfører oppgaver både for å styrke tilbudet og for å sikre mangfoldet i tilbudet til vanskeligstilte. Frivillige organisasjoners arbeid innebærer et supplement til sosialtjenesteloven, og skal ikke overta NAV-kontorets ansvar for lovpålagte tjenester. Dette innebærer at NAV-kontoret blant annet ikke kan henvise personer til matutdeling i stedet for å yte økonomisk stønad.

Samtidig arbeider flere av disse organisasjonene med desamme oppgavene som NAV-kontoret. Formålene i loven forutsetter at NAV-kontoret også samarbeider med frivillige aktører som har betydning for de sosiale tjenestene. Et slikt samarbeid kan innebære felles tjenesteutvikling og opplysningsvirksomhet. Frivillige organisasjoner kan også komme i kontakt med personer som trenger hjelp. Kommunen bør derfor vurdere om slike organisasjoner bør få informasjon om de sosiale tjenestene og hvordan brukere kan kontakte NAV-kontoret.»

Som det fremkommer av veilederen har Arbeids- og velferdsforvaltningen og frivillige organisasjoner ulike roller, men også utfyllende roller. Et godt samarbeid mellom Nav-kontorene og de frivillige organisasjonene vil bidra til at hjelpen når ut til dem som trenger det mest.

Særlig i dagens situasjon der økte levekostnader har ført til at flere sliter økonomisk, vil flere kunne gagne av samarbeid mellom Nav-kontorer og frivilligheten.

Samtidig er det viktig å påpeke at Nav-kontorene ikke skal henvise til frivillige organisasjoner som et alternativ til økonomisk sosialhjelp. Hjelp fra frivillige organisasjoner skal komme i tillegg til, og er ingen erstatning for, rettigheter personer har hos Arbeids- og velferdsforvaltningen.

Sosiale tjenester i Nav-kontorene er en kommunal tjeneste. Arbeids- og velferdsdirektoratet har ingen direkte styringslinje ut mot kommunene, men gir som fagdirektoratet føringer for den kommunale virksomheten gjennom rundskriv eller veileder. Det er som det framgår av omtalen fra veilederen over, ikke gitt beskjed til kommunene eller lokale Nav-kontor om at de ikke kan bistå frivillige til å finne de familier eller personer som trenger ekstra hjelp til jul.

SPØRSMÅL NR. 307

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 11. november 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Hva er provenyeffekten dersom budsjettposten for henholdsvis kommunens frie midler, KDD 571.60, økes med 6 356 millioner og budsjettposten for fylkenes frie midler, KDD 472.60, økes med 2 520 millioner, og ber om provenyeffekt per kommune og fylke?

Svar:

Dei frie inntektene til kommunesektoren består av rammetilskot frå staten og skatt på inntekt og formue frå innbygarane i dei respektive kommunane og fylkeskommunane. Innbyggartilskotet utgjer hovuddelen av rammetilskotet for både kommunane og fylkeskommunane (kap. 571.60 for kommunane, kap. 572.60 for fylkeskommunane).

Innbyggartilskotet blir i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbygar, før det blir omfordelt gjennom utgiftsutjamninga, omfordelingsordninga for elevar i statlege og private skolar, inntektsgarantiordninga (kommunane) og overgangsordninga (fylkeskommunane), og inntektsutjamninga. I forslaget til statsbudsjett for 2025 er innbyggartilskotet fordelt etter talet på innbygarar per 1. juli 2024 (jf. Prop. 1 S (2024–2025) for Kommunal- og distriktsdepartementet).

Tabell 1 og 2 viser fordelinga ved ein auke i innbyggartilskotet til fylkeskommunane og kommunane med høvesvis 2 520 mill. kroner og 6 356 mill. kroner. Auken er fordelt etter talet på innbygarar per 1. juli 2024.

Tabell 1 Fordeling ved auke i innbyggartilskotet til fylkeskommunane (kap. 572.60) på 2 520 mill. kroner. Tal i 1 000 kroner

Fylkeskommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per fylkeskommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
03 Oslo	720 616	325 922
11 Rogaland	502 285	227 175
15 Møre og Romsdal	271 376	122 739
18 Nordland	243 328	110 053
31 Østfold	313 533	141 805
32 Akershus	735 337	332 580
33 Buskerud	270 541	122 361
34 Innlandet	376 849	170 442
39 Vestfold	257 263	116 356
40 Telemark	177 560	80 307
42 Agder	320 675	145 036
46 Vestland	652 944	295 315
50 Trøndelag	484 720	219 230
55 Troms	169 864	76 826
56 Finnmark	74 850	33 853
Heile landet	5 571 741	2 520 000

Tabell 2 Fordeling ved auke i innbyggartilskotet til kommunane (kap. 571.60) på 6 656 mill. kroner. Tal i 1 000 kroner

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
0301 Oslo	720 616	822 051
1101 Eigersund	15 301	17 455
1103 Stavanger	149 448	170 484
1106 Haugesund	38 381	43 783
1108 Sandnes	84 439	96 324
1111 Sokndal	3 372	3 847
1112 Lund	3 250	3 707
1114 Bjerkreim	2 894	3 301
1119 Hå	19 973	22 784
1120 Klepp	21 093	24 062
1121 Time	20 036	22 856
1122 Gjesdal	12 490	14 248
1124 Sola	28 857	32 919
1127 Randaberg	11 821	13 485
1130 Strand	13 791	15 732
1133 Hjelmeland	2 666	3 041
1134 Suldal	3 933	4 487
1135 Sauda	4 613	5 262
1144 Kvitsøy	541	617
1145 Bokn	891	1 016
1146 Tysvær	11 690	13 335
1149 Karmøy	43 579	49 713
1151 Utsira	219	250
1160 Vindafjord	9 007	10 275
1505 Kristiansund	24 534	27 987
1506 Molde	32 989	37 632
1508 Ålesund	58 799	67 075
1511 Vanylven	3 035	3 462
1514 Sande	2 430	2 772
1515 Herøy	9 022	10 292
1516 Ulstein	8 853	10 099
1517 Hareid	5 309	6 056

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
1520 Ørsta	11 029	12 581
1525 Stranda	4 360	4 974
1528 Sykkylven	7 619	8 691
1531 Sula	9 749	11 121
1532 Giske	8 756	9 988
1535 Vestnes	7 155	8 162
1539 Rauma	7 134	8 138
1547 Aukra	3 729	4 254
1554 Averøy	5 989	6 832
1557 Gjemnes	2 698	3 078
1560 Tingvoll	3 074	3 507
1563 Sunndal	7 271	8 294
1566 Surnadal	5 966	6 806
1573 Smøla	2 176	2 482
1576 Aure	3 416	3 897
1577 Volda	10 980	12 526
1578 Fjord	2 512	2 866
1579 Hustadvika	13 407	15 294
1580 Haram	9 385	10 706
1804 Bodø	53 586	61 129
1806 Narvik	21 610	24 652
1811 Bindal	1 384	1 579
1812 Sømna	1 986	2 266
1813 Brønnøy	7 845	8 949
1815 Vega	1 203	1 372
1816 Vevelstad	473	540
1818 Herøy	1 872	2 135
1820 Alstahaug	7 494	8 549
1822 Leirfjord	2 335	2 664
1824 Vefsn	13 508	15 409
1825 Grane	1 439	1 642
1826 Hattfjelldal	1 291	1 473
1827 Dønna	1 429	1 630

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
1828 Nesna	1 766	2 015
1832 Hemnes	4 466	5 095
1833 Rana	26 013	29 674
1834 Lurøy	1 917	2 187
1835 Træna	446	509
1836 Rødøy	1 149	1 311
1837 Meløy	6 153	7 019
1838 Gildeskål	1 981	2 260
1839 Beiarn	1 056	1 205
1840 Saltdal	4 808	5 485
1841 Fauske	9 758	11 132
1845 Sørfold	1 865	2 128
1848 Steigen	2 659	3 033
1851 Lødingen	2 033	2 319
1853 Evenes	1 355	1 546
1856 Røst	465	530
1857 Værøy	669	763
1859 Flakstad	1 231	1 404
1860 Vestvågøy	11 612	13 246
1865 Vågan	9 865	11 254
1866 Hadsel	8 339	9 513
1867 Bø	2 648	3 021
1868 Øksnes	4 596	5 243
1870 Sortland	10 742	12 254
1871 Andøy	4 564	5 206
1874 Moskenes	955	1 089
1875 Hamarøy	2 762	3 151
3101 Halden	31 994	36 497
3103 Moss	52 358	59 728
3105 Sarpsborg	60 096	68 555
3107 Fredrikstad	85 543	97 584
3110 Hvaler	4 804	5 480
3112 Råde	7 859	8 965

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
3114 Våler	6 132	6 995
3116 Skiptvet	3 939	4 493
3118 Indre Østfold	47 320	53 981
3120 Rakkestad	8 494	9 690
3122 Marker	3 634	4 146
3124 Aremark	1 360	1 551
3201 Bærum	131 732	150 274
3203 Asker	99 661	113 689
3205 Lillestrøm	94 989	108 359
3207 Nordre Follo	64 178	73 211
3209 Ullensaker	44 473	50 733
3212 Nesodden	20 622	23 525
3214 Frogn	16 313	18 609
3216 Vestby	19 652	22 418
3218 Ås	22 050	25 154
3220 Enebakk	11 496	13 114
3222 Lørenskog	49 203	56 129
3224 Rælingen	20 458	23 338
3226 Aurskog-Høland	18 205	20 767
3228 Nes	24 859	28 358
3230 Gjerdrum	7 450	8 499
3232 Nittedal	25 981	29 638
3234 Lunner	9 430	10 757
3236 Jevnaker	7 052	8 045
3238 Nannestad	16 323	18 621
3240 Eidsvoll	28 196	32 165
3242 Hurdal	3 014	3 438
3301 Drammen	105 043	119 828
3303 Kongsberg	28 916	32 986
3305 Ringerike	31 710	36 173
3310 Hole	6 985	7 968
3312 Lier	28 666	32 701
3314 Øvre Eiker	20 844	23 778

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
3316 Modum	14 617	16 674
3318 Krødsherad	2 241	2 556
3320 Flå	1 139	1 299
3322 Nesbyen	3 271	3 731
3324 Gol	4 878	5 565
3326 Hemsedal	2 662	3 037
3328 Ål	4 860	5 544
3330 Hol	4 505	5 139
3332 Sigdal	3 505	3 998
3334 Flesberg	2 808	3 203
3336 Rollag	1 412	1 611
3338 Nore og Uvdal	2 479	2 828
3401 Kongsvinger	18 131	20 683
3403 Hamar	33 128	37 791
3405 Lillehammer	28 804	32 858
3407 Gjøvik	30 985	35 346
3411 Ringsaker	35 838	40 882
3412 Løten	7 933	9 050
3413 Stange	21 705	24 760
3414 Nord-Odal	4 993	5 696
3415 Sør-Odal	8 161	9 310
3416 Eidskog	6 056	6 908
3417 Grue	4 524	5 161
3418 Åsnes	7 314	8 343
3419 Våler	3 580	4 084
3420 Elverum	21 809	24 879
3421 Trysil	6 564	7 488
3422 Åmot	4 213	4 806
3423 Stor-Elvdal	2 275	2 595
3424 Rendalen	1 837	2 096
3425 Engerdal	1 335	1 523
3426 Tolga	1 599	1 824
3427 Tynset	5 728	6 534

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
3428 Alvdal	2 510	2 863
3429 Folldal	1 524	1 739
3430 Os	1 903	2 171
3431 Dovre	2 513	2 867
3432 Lesja	1 975	2 253
3433 Skjåk	2 146	2 448
3434 Lom	2 217	2 529
3435 Vågå	3 530	4 027
3436 Nord-Fron	5 596	6 384
3437 Sel	5 649	6 444
3438 Sør-Fron	3 107	3 544
3439 Ringebu	4 381	4 998
3440 Øyer	5 121	5 842
3441 Gausdal	6 174	7 043
3442 Østre Toten	14 842	16 931
3443 Vestre Toten	13 675	15 600
3446 Gran	13 674	15 599
3447 Søndre Land	5 638	6 432
3448 Nordre Land	6 495	7 409
3449 Sør-Aurdal	2 844	3 244
3450 Etnedal	1 276	1 456
3451 Nord-Aurdal	6 480	7 392
3452 Vestre Slidre	2 119	2 417
3453 Øystre Slidre	3 306	3 771
3454 Vang	1 642	1 873
3901 Horten	28 040	31 987
3903 Holmestrand	26 969	30 765
3905 Tønsberg	59 412	67 775
3907 Sandefjord	66 562	75 931
3909 Larvik	48 698	55 553
3911 Færder	27 582	31 464
4001 Porsgrunn	37 189	42 424
4003 Skien	56 850	64 852

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
4005 Notodden	13 336	15 213
4010 Siljan	2 376	2 710
4012 Bamble	14 347	16 366
4014 Kragerø	10 491	11 968
4016 Drangedal	4 083	4 658
4018 Nome	6 559	7 482
4020 Midt-Telemark	10 875	12 406
4022 Seljord	2 989	3 410
4024 Hjartdal	1 655	1 888
4026 Tinn	5 517	6 294
4028 Kviteseid	2 466	2 813
4030 Nissedal	1 467	1 673
4032 Fyresdal	1 260	1 437
4034 Tokke	2 245	2 561
4036 Vinje	3 855	4 398
4201 Risør	6 716	7 661
4202 Grimstad	25 127	28 664
4203 Arendal	46 537	53 087
4204 Kristiansand	117 238	133 740
4205 Lindesnes	23 749	27 092
4206 Farsund	9 864	11 252
4207 Flekkefjord	9 324	10 636
4211 Gjerstad	2 487	2 837
4212 Vegårshei	2 239	2 554
4213 Tvedestrand	6 443	7 350
4214 Froland	6 272	7 155
4215 Lillesand	11 622	13 258
4216 Birkenes	5 487	6 259
4217 Åmli	1 803	2 057
4218 Iveland	1 387	1 582
4219 Evje og Hornnes	3 840	4 381
4220 Bygland	1 172	1 337
4221 Valle	1 201	1 370

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
4222 Bykle	1 030	1 175
4223 Vennesla	15 598	17 794
4224 Åseral	927	1 057
4225 Lyngdal	10 796	12 316
4226 Hægebostad	1 780	2 031
4227 Kvinesdal	6 159	7 026
4228 Sirdal	1 877	2 141
4601 Bergen	292 280	333 420
4602 Kinn	17 388	19 835
4611 Etne	4 083	4 658
4612 Sveio	5 767	6 579
4613 Bømlo	12 301	14 032
4614 Stord	19 336	22 058
4615 Fitjar	3 183	3 631
4616 Tysnes	2 952	3 368
4617 Kvinnherad	13 145	14 995
4618 Ullensvang	11 005	12 554
4619 Eidfjord	969	1 105
4620 Ulvik	1 095	1 249
4621 Voss	16 432	18 745
4622 Kvam	8 502	9 699
4623 Samnanger	2 492	2 843
4624 Bjørnafjorden	26 191	29 878
4625 Austevoll	5 367	6 122
4626 Øygarden	40 036	45 671
4627 Askøy	30 272	34 533
4628 Vaksdal	3 867	4 411
4629 Modalen	389	444
4630 Osterøy	8 193	9 346
4631 Alver	30 163	34 409
4632 Austrheim	2 916	3 326
4633 Fedje	526	600
4634 Masfjorden	1 701	1 940

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
4635 Gulen	2 270	2 590
4636 Solund	741	845
4637 Hyllestad	1 273	1 452
4638 Høyanger	3 879	4 425
4639 Vik	2 553	2 912
4640 Sogndal	12 340	14 077
4641 Aurland	1 830	2 088
4642 Lærdal	2 174	2 480
4643 Årdal	5 214	5 948
4644 Luster	5 421	6 184
4645 Askvoll	2 967	3 385
4646 Fjaler	2 896	3 304
4647 Sunnfjord	22 588	25 767
4648 Bremanger	3 378	3 853
4649 Stad	9 637	10 993
4650 Gloppen	5 907	6 738
4651 Stryn	7 325	8 356
5001 Trondheim	215 034	245 301
5006 Steinkjer	24 091	27 482
5007 Namsos	15 128	17 257
5014 Frøya	5 556	6 338
5020 Osen	901	1 028
5021 Oppdal	7 437	8 484
5022 Rennebu	2 501	2 853
5025 Røros	5 682	6 482
5026 Holtålen	2 039	2 326
5027 Midtre Gauldal	6 142	7 007
5028 Melhus	17 667	20 154
5029 Skaun	8 533	9 734
5031 Malvik	14 995	17 106
5032 Selbu	4 241	4 838
5033 Tydal	779	889
5034 Meråker	2 462	2 809

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
5035 Stjørdal	24 854	28 352
5036 Frosta	2 646	3 018
5037 Levanger	20 653	23 560
5038 Verdal	15 373	17 537
5041 Snåsa	2 098	2 393
5042 Lierne	1 308	1 492
5043 Røyrvik	440	502
5044 Namsskogan	836	954
5045 Grong	2 313	2 639
5046 Høylandet	1 222	1 394
5047 Overhalla	3 965	4 523
5049 Flatanger	1 115	1 272
5052 Leka	595	679
5053 Inderøy	7 005	7 991
5054 Indre Fosen	10 056	11 471
5055 Heim	6 069	6 923
5056 Hitra	5 352	6 105
5057 Ørland	10 567	12 054
5058 Åfjord	4 331	4 941
5059 Orkland	18 804	21 451
5060 Nærøysund	9 980	11 385
5061 Rindal	1 950	2 224
5501 Tromsø	78 893	89 998
5503 Harstad	25 147	28 687
5510 Kvæfjord	2 848	3 249
5512 Tjeldsund	4 235	4 831
5514 Ibestad	1 304	1 488
5516 Gratangen	1 068	1 218
5518 Lavangen	986	1 125
5520 Bardu	3 992	4 554
5522 Salangen	2 094	2 389
5524 Målselv	6 756	7 707
5526 Sørreisa	3 509	4 003

Kommune	Tal på innbyggjarar	Beløp per kommune
	(per. 1.7.2024)	(1000 kr)
5528 Dyrøy	1 055	1 203
5530 Senja	14 873	16 966
5532 Balsfjord	5 551	6 332
5534 Karlsøy	2 227	2 540
5536 Lyngen	2 760	3 148
5538 Storfjord	1 829	2 086
5540 Kåfjord	1 965	2 242
5542 Skjervøy	2 782	3 174
5544 Nordreisa	4 849	5 532
5546 Kvænangen	1 141	1 302
5601 Alta	21 770	24 834
5603 Hammerfest	11 297	12 887
5605 Sør-Varanger	9 983	11 388
5607 Vadsø	5 711	6 515
5610 Karasjok	2 529	2 885
5612 Kautokeino	2 839	3 239
5614 Loppa	846	965
5616 Hasvik	979	1 117
5618 Måsøy	1 110	1 266
5620 Nordkapp	2 979	3 398
5622 Porsanger	3 899	4 448
5624 Lebesby	1 227	1 400
5626 Gamvik	1 061	1 210
5628 Tana	2 792	3 185
5630 Berlevåg	885	1 010
5632 Båtsfjord	2 110	2 407
5634 Vardø	1 970	2 247
5636 Nesseby	863	984
Sum	5 571 741	6 356 000

SPØRSMÅL NR. 308**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 11. november 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Akter den norske regjeringen å protestere mot undergravning av demokratiet i de kurdiske områdene ved at lovlig valgte ordførere avsettes og erstattes av statsformyndere?

BEGRUNNELSE:

I mars 2024 ble det gjennomført lokalvalg i Tyrkia. Spørsmålstiller deltok som internasjonal observatør i de kurdiske områdene, Mardin provinsen, invitert av DEM-partiet. Valget ble vunnet av de kurdiske partiene i området. Tyrkiske styresmakter har nå avsatt ordførerne i bydelen Eisenyurt i Istanbul, Mardin, Batman og Halfeti, og har innsatt sine egne representanter. Styresmaktene har anklaget dem for å ha bånd til PKK, noe partiene DEM og CHP har fordømt som et angrep på demokratiet. Dette er ikke første gangen tyrkiske styresmakter avsette og/eller fengsler demokratisk valgte representanter fra kurdiske partier.

Svar:

Respekt for alle menneskers grunnleggende rettigheter ligger til grunn for Regjeringens internasjonale engasjement. Presset mot demokratiet og menneskerettighetene

er større enn på svært lenge. Dette skjer også i Europa. Selv om de aller fleste landene på vårt kontinent er demokrati-er, opplever nesten halvparten av demokratiene i Europa en tilbakegang. Det er alvorlig, og noe både jeg og hele regjeringen er svært opptatt av.

I Hurdalsplattformen er vi tydelige på at vi vil arbeide mot innskrenking av folkestyret og menneskerettighetene og kjempe mot folkeretts- og menneskerettsbrudd uansett hvor de måtte finne sted, med særlig vekt på ytrings-, tros- og forsamlingsfrihet. Vi vil jobbe for å styrke demokratiets stilling i verden gjennom å støtte opp under uavhengige domstoler, frie medier, fagforeninger og øvrig sivilsamfunn.

Jeg har merket meg at flere ordførere fra ulike partier har blitt avsatt i Tyrkia. Dersom det viser seg at Tyrkia har satt seg utover forpliktelsene medlemslandene har i Europarådet, eller handlet i strid med OSSE-prinsippene, vil regjeringen vurdere hvordan saken kan tas opp, blant annet i Strasbourg eller Wien.

Regjeringen har igangsatt arbeidet med en Stortingsmelding om demokrati, menneskerettigheter, sikkerhet og rettsstat i Europa. Meldingen vil i tillegg til samarbeidet mellom stater også se på rollen til parlamentarikere i Europarådet og OSSE, og sivilsamfunnets bidrag.

SPØRSMÅL NR. 309**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 12. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for at ofre og etterlatte rutinemessig får varsel når domfelte er på permisjon eller løslatt fra fengsel, og når vil statsråden eventuelt sørge for at dette blir innført?

BEGRUNNELSE:

Det haster å få på plass en varslingsordning som sikrer rutinemessig varsel til etterlatte og ofre når domfelte er ute

på permisjon eller løslates fra fengsel. Stortinget har fattet vedtak om at regjeringen skal gjennomføre et regelverk-sarbeid om varslings fra kriminalomsorgen, der hensynet til fornærmede og etterlatte skal vektlegges sterkere enn det som ligger i dagens regler. I Meld. St. 4 (2024-2025) skriver regjeringen at det jobbes med et høringsnotat for å følge opp vedtaket.

Svar:

Straffegjennomføringsloven har bestemmelser om varsling, blant annet tidspunkt for permisjon og løslatelse, dersom det er «av betydning» for fornærmede eller dennes etterlatte.

De senere årene har det vært et økt fokus på ivaretagelse av hensynet til ofre for kriminalitet. Stortinget ba i anmodningsvedtak 582, jf. Innst. 311 S (2021–2022)

regjeringen om å «gjennomføre et regelverksarbeid om varsling fra kriminalomsorgen, der hensynet til fornærmede og etterlatte vektlegges sterkere enn det som ligger i dagens regler.»

Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med et høringsnotat for å følge opp vedtaket. Det vises til omtalen i Meld. St. 4 (2024-2025).

SPØRSMÅL NR. 310

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 13. november 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hva mener forsvarsministeren at tidligere militært ansatte under 55 år, som ikke er styrkedisponert i Forsvaret i dag, skal gjøre ved et væpnet angrep av en fremmed makt på Norge?

BEGRUNNELSE:

Viser til skriftlig besvarelse nr. 60, nr. 185 og nr. 2944 på mine spørsmål til forsvarsministeren.

Svar:

Tidligere militært tilsatte som har vært tilsatt i minst ett år etter førstegangstjenesten, har verneplikt til og med det året de fyller 55 år, jf. forsvarsloven § 13. Dette innebærer at de har en tjenesteplikt etter forsvarsloven, jf. forsvarsloven § 2 første ledd. Etter forsvarsloven § 34 plikter tjenestepliktige å gjøre tjeneste i krig eller når krig truer. De skal møte til tjeneste på kort varsel. Tjenesteplikten varer så lenge det er nødvendig. Denne tjenesteplikten gjelder uavhengig av om personellet er styrkedisponert eller ikke.

I krig eller når krig truer, kan Forsvaret videre pålegge alle tjenestepliktige å ha med seg til enhver tid utlevert uniform, våpen med ammunisjon og annet utstyr, jf. vernepliktsforskriften § 31 annet ledd. De tjenestepliktige kan også pålegges til enhver tid å være tilgjengelige for Forsvarsdepartementet og underliggende etater.

Regjeringens langtidsplan for forsvarssektoren er en historisk satsing for et sterkere, mer fleksibelt og bærekraftig forsvar. Særlig viktig er satsningen på reservister. Reservister er personer som til daglig har sitt

primære virke utenfor Forsvaret, men som har en tjenesteplikt i Forsvaret. Reservistene er en stor ressurs for forsvarssektoren, og viktigheten av denne personellgruppen vil bli større de kommende årene.

Den nye langtidsplanen legger nå opp til å ta i bruk langt flere reservister, både i Heimevernet og i øvrige deler av Forsvaret. Innen 2036 skal vi benytte oss av om lag 13 700 flere reservister. Den nye Brigade Sør vil alene bestå av om lag 6 000 reservister. Ved å trene, øve og utruste en større del av reserven av tjenestepliktig personell, kan vi hurtigere og mer fleksibelt mobilisere nødvendig motstandskraft. Et styrket reservistkorps vil styrke Forsvarets reaksjonsevne, lokal tilgjengelighet og geografisk kompetanse. I tillegg jobber Forsvaret kontinuerlig med å styrkedisponere aktuelt personell som ikke er det i dag.

Reservistene er viktige og tilfører Forsvaret ekstra kapasitet og kompetanse. Den pågående krigen i Ukraina har vist nettopp betydningen av slike reserver, som ved behov kan kalles inn på kort varsel og som også kan settes inn dersom en konflikt trekker ut i tid.

SPØRSMÅL NR. 311**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 13. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Har regjeringen nedjustert prognosene for kommunesektorens skatteinntang i 2025, og vil regjeringen legge frem oppdaterte anslag på skatteinntangen neste år før kommunene skal vedta sine endelige budsjett i desember?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen varslet 1. november at rammetilskuddet til kommunesektoren blir økt med 5 milliarder kroner i nysalderingen av statsbudsjettet for 2024. Samtidig økte regjeringen anslaget for skattesvikten for kommunesektoren i år til 5-7 milliarder kroner. Regjeringen varslet også en økning i rammetilskuddet på 5 milliarder kroner for 2025, men kommenterte ikke direkte om skattesvikten i år også vil påvirke skatteanslagene for kommunesektoren i 2025.

Statsråd Tonje Brennas uttalte under den påfølgende pressekonferansen at:

«Det er likevel viktig å ta med seg at kommunene likevel vil få strammere økonomiske rammer i 2025 enn det vi vil la til grunn i statsbudsjettet.»

Svar:

Finansdepartementet har ikke endret anslagene for skatteinntangen i 2025. Som redegjort for i Prop. 1 S Tillegg 1 (2024-2025), er utgangspunktet for kommunesektoren at mer- eller mindreskattevekst etter revidert budsjett ikke påvirker kommunesektorens skatteinntang i påfølgende år. Det følger av at forslaget til realvekst i kommunesektorens frie inntekter i statsbudsjettet tar utgangspunkt i inntektsanslaget i revidert nasjonalbudsjett for inneværende år, ikke i inntektsanslaget i budsjettet.

Samtidig kan anslagene på kommunesektorens skatteinntekter i 2025 bli endret som følge av endringer i anslagene på det makroøkonomiske bildet og oppdatert informasjon om den løpende skatteinntangen i 2025.

Departementet vil innarbeide slik informasjon i oppdaterte anslag på skatter og avgifter for både staten og kommunesektoren i Revidert nasjonalbudsjett 2025.

SPØRSMÅL NR. 312**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 11. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hva er årsaken til den sviktende skatteinntangen i kommunene?

BEGRUNNELSE:

I Prop. 1 S Tillegg 1 skriver regjeringen at oppdaterte beregninger tilsier en skattesvikt i kommunene på 5-7 milliarder kroner i 2024. Samtidig hevder finansministeren at økonomien er i bedring, ledigheten lav og investeringene i bedriftene er høye.

Svar:

Skatteanslag er alltid usikre. Anslagene på kommunesektorens skatteinntekter for 2024 til Nasjonalbudsjettet 2025 var i stor grad basert på informasjon som var tilgjengelig i begynnelsen av august.

Siden august har det kommet ny informasjon både om den løpende skatteinntangen og foreløpige tall fra skatteoppgjøret for 2023. Den nye informasjonen tyder på kommunesektorens skatteinntang for 2024 blir en del lavere enn antatt. Det gjelder både inntekter fra inntektsåret 2023 og fra inntektsåret 2024.

For 2024 anslår regjeringen nå at skatteinntektene vil bli mellom 5 og 7 mrd. kroner lavere enn anslått i stats-

budsjettet for 2024. På nåværende tidspunkt kan vi ikke konkludere på årsaken til hvorfor skatteinngangen blir lavere enn anslått. Endelige tall for skatteinngangen i 2024 kommer på nyåret, og departementet vil ha mer informasjon om årsakene til Revidert nasjonalbudsjett 2025.

Nedjustering av skatteanslaget for 2024 i Prop. 1 S Tillegg 1 påvirker ikke inntektsnivået til kommunesektoren i 2025, siden inntektsveksten i 2025 er beregnet fra inntektsnivået i 2024 slik det var anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2024.

SPØRSMÅL NR. 313

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Sandra Bruflot

Besvart 14. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener helseministeren at tilbudet som i dag gis til pasienter med gynekologisk kreft ved Helse Bergen HF er tilstrekkelig, og hva vil helseministeren gjøre for å sikre forsvarlig behandling og pasientsikkerhet, både på kort og lang sikt, for disse pasientene?

BEGRUNNELSE:

I Bergens Tidene 17. september og 31. mai 2024 kan vi lese at den kirurgiske kompetansen på avansert gynekologisk kreft ved Haukeland sykehus er kraftig svekket. Seks av ni overleger har sluttet etter flere varsler om uholdbare arbeidsforhold. Kirurgene mener at ledelsen har gjort lite for å bedre arbeidsforholdene, til tross for gjentatte varsler og møter. Norsk Forum for gynekologisk kreft (NFGO) mener det ikke er forsvarlig pasientbehandling at man ikke har kompetente fagpersoner i avdelingen for den daglige ivaretagelsen av pasientene. NFGO peker på at oppfølging av pasienter med gynekologisk kreft både etter kirurgi og ved tilbakefall av sykdom krever spesialkompetanse. Mangelen på erfarne kirurger øker risikoen for feilbehandling og forsinkelser, noe som kan forverre sykdomsforløp og redusere livskvalitet. Sykehuset har ikke klart å rekruttere nødvendig kompetanse. Bare én gynkreftkirurg er ansatt etter at krisen ble varslet. Det er ytret dyp bekymring fra pasienter og pårørende, som opplever at situasjonen forverrer seg og beskriver en uholdbar situasjon med konsekvenser for pasientsikkerheten. I Bergensavisen 18. september kan vi lese at ledende fagfolk, blant andre leder for forum for gynekologisk onkologi og seksjonsleder ved Radiumhospitalet, Tone Skeie-Jensen, er bekymret over situasjonen, og sier til BA at det ikke finnes leger med denne kompetansen som ikke allerede er i jobb. Det fremgår av avisartikkelen i BA at pasienter som sogner til Helse Bergen HF vil kunne bli sent til sykehus i Oslo, Trondheim og Tromsø for behandling.

Svar:

Jeg vil understreke at alle som har rett til helsehjelp skal få det og helsehjelpen skal være forsvarlig og av høy kvalitet. For å svare på dette spørsmålet har jeg bedt om innspill fra Helse Vest RHF. Jeg gjengir svaret fra Helse Vest RHF:

«Det blir arbeidet med tiltak på både kort og lang sikt i helseforetaket for å sikre gode spesialisthelsetjenester til denne pasientgruppen. Helse Bergen har tett samarbeid med Oslo universitetssykehus (OUS), St. Olavs hospital og helseforetakene i egen region. Ved behov har pasienter blitt overflyttet til OUS og St. Olavs hospital. Ellers blir pasientene behandlet i regionen, ved et godt samarbeid mellom Helse Førde, Helse Fonna og Helse Stavanger.

Det er ukentlige regionale møter i multidisiplinære team (MDT) for pasienter med gynekologisk kreft i regionen, og det er etablert nytt ukentlig faglig samarbeidsmøte med OUS hvor pasientkasuistikker blir diskutert.

Data om pasientforløp (pakkeforløp) fra Norsk pasientregister, og data om behandlingen ved sykehuset fra Nasjonalt kvalitetsregister for gynekologisk kreft følges tett.

Helse Bergen har flere erfarne kirurger som opererer pasienter med gynekologisk kreft, og har ansatt en erfaren spesialist i gynekologisk kreftkirurgi som er i gang med å operere pasienter og bidra til å bygge opp et større team av kirurger som vil få opplæring og erfaring i arbeidet. Videre har Helse Bergen leid inn erfarne overleger innen gynekologisk kreftkirurgi i vikariater, som også opererer pasienter og bidrar til opplæringen av fast tilsatt kirurger.

Det er etablert en god og regelmessig kommunikasjon med brukerorganisasjonene (Kvinneklinikken sitt brukerpanel, Gynkreftforeningen, Kreftforeningen og Brukarutvalet ved Haukeland universitetssykehus). Videre er det etablert kontakt med Norsk forum for gynekologisk onkologi for samarbeid om den videre utviklingen av tjenesten i sykehuset.

Ellers jobber Haukeland universitetssykehus med:

- Å beholde og utvikle det personellet som nå arbeider med pasientgruppen, både leger og sykepleiere
- Å rekruttere overlegevikarer til behandling av pasienter med gynekologisk kreft, både kirurgisk og medikamentell behandling
- Å rekruttere spesialister og leger i spesialisering i faste stillinger, både innen fødselshjelp, generell kirurgi, gynekologisk kreftkirurgi og gynekologisk onkologi, for å sikre kapasitet og kompetanse til behandlingen av pasienter med gynekologisk kreft
- Å bygge opp et større og tverrfaglig fagmiljø for behandling av pasienter med gynekologisk kreft i sykehuset og hele region-

en, ved tett samarbeid og hensiktsmessig ansvar- og oppgavedeling mellom ulike spesialiteter og helsepersonellgrupper

- Samarbeid med de øvrige sykehusene i regionen om vurderinger av pasienter (bl.a. gjennom regionale MDT-møter), om regionale pasientforløp og om pasientgrupper som kan håndteres i privat ideell virksomhet (Betanien)
- Samarbeid med øvrige regionsykehus, særlig OUS Radiumhospitalet og St. Olavs hospital, for å sikre pasienter nødvendig kirurgisk behandling i pakkeforløpene.»

Tilbakemeldingen fra Helse Vest RHF viser at det jobbes med målrettede tiltak både på kort og lang sikt for å sikre at pasientene i regionen får en forsvarlig behandling.

SPØRSMÅL NR. 314

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg

Besvart 12. november 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Israels invasjon av Libanon har ført til at betydelige deler av befolkningen er på flukt, og interne stridigheter om leveområder og ressurser blant Libanons ulike grupper, der shia- og sunnimuslimer samt kristne maronitter er de største gruppene. Libanon er et land med intern spenning og historikk med borgerkrig som Israel ønsker å utnytte for å ramme motstandere i landet.

Hva gjør regjeringen for å forebygge intern konflikt i Libanon, og vil regjeringen øke støtten til demokratiske bevegelser der for å motvirke intern konflikt?

Svar:

Jeg deler representanten Heibergs bekymring for situasjonen i Libanon. Det var også noe jeg tok opp i min redegjørelse til Stortinget den 24. oktober, der jeg la vekt på viktigheten av å få på plass en umiddelbar våpenhvile og slutt på kamphandlingene.

Libanon har de siste årene gjennomgått en dyp økonomisk og sosial krise. Nå gjennomlever landets befolkning de verste krigshandlingene siden borgerkrigen som tok slutt i 1990. Den væpnede konflikten mellom Israel og Hizballah har pågått i flere tiår, men har aldri vært så intens som siden september.

Hizballah åpnet en såkalt "støttefront" i nord etter Hamas sitt terrorangrep på Israel den 7. oktober i fjor. Med det knyttet Hizballah sine handlinger direkte til Ha-

mas-angrepet og den påfølgende krigen i Gaza. Israel har intensivert luftangrepene mot Hizballah-mål over hele landet, inkludert i tettbefolkede strøk i hjertet av Beirut, og gjennomfører bakkeoperasjoner i Sør-Libanon. Samtidig fortsetter det som er igjen av Hizballah sine angrep mot militære mål og boligområder i Israel. Staten Israel er i krig med Hizballah, men sivilbefolkningen i Libanon betaler stadig prisen.

Libanon er et lite land, og huser en stor flyktningebefolkning, spesielt palestinere og syrere.

Dette legger stort press på landets infrastruktur og ressurser. Norge har lenge vært en betydelig giver til det humanitære arbeidet i Libanon, og mange norske organisasjoner har jobbet i landet i en årrekke. Norsk bistand går til palestinske og syriske flyktninger, men også til fattige libanesere.

Norge er 8. største giver til Libanon i reelle tall. I begynnelsen av oktober økte regjeringen bistanden til Libanon med 80 millioner. I 2024 har Norge gitt over 290 millioner kroner i humanitær støtte og langsiktig bistand til Libanon. Vår innsats er både humanitær og langsiktig, og støtter opp under FN's og norske organisasjoners innsats for å hjelpe de mest sårbare menneskene – uavhengig av om de er libanesere, palestinere eller syrere.

Norge har også et bredt kontaktnettverk og tett politisk kontakt med de ulike aktørene i Libanon. Som ledd i regjeringens innsats for fred og forsoning, støtter ambas-

saden i Beirut ulike prosjekter som søker å redusere sekteriske og politiske konflikter i Libanon og i regionen.

SPØRSMÅL NR. 315

Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 12. november 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Vil det bli vurdert nye innkjøpsregler i Forsvaret, slik at for eksempel alt som ikke er nyinvesteringer kan kjøpes inn utenfor forsvarsbygg?

BEGRUNNELSE:

I langtidsplanen for Forsvaret legges det opp til store økte bevilgninger.

Det medfører flere satsinger både på nyinvesteringer og for å redusere et stort nasjonalt etterslep i Forsvaret. Det skal blant annet investeres mye i bustader, forlegninger og annen infrastruktur. Forsvarsbygg har i dag en begrenset kapasitet for å møte den økte etterspørselen.

Svar:

Den kommende perioden innebærer en betydelig satsing innenfor eiendom, bygg og anlegg i forsvarssektoren. Både verdibevaring av det vi har og investering i nye kapasiteter prioriteres tungt i det påbegynte Forsvarsløftet. Det er derfor i langtidsplanen og i budsjettet for 2025 redegjort for en rekke tiltak som skal sikre at vi har kapasitet til å gjennomføre dette.

Som del av ny langtidsplan legges det til rette for raskere anskaffelsesprosesser og tiltak for fleksibilitet i disse. Handlingsrommet i statens- og forsvarssektorens prosjektmodeller skal utnyttes bedre med hensyn til forenkling og hurtigløp for prioriterte prosjekter. Ved anskaffelser av bygg og eiendom skal flere fremskaffelsesmåter utforskes, blant annet innleie, offentlig-privat samarbeid og leiefinansieringsmodeller. Hensikten med dette er å undersøke flere løsninger som kan gi positive tids- og kostnadseffekter, samt utnytte mulighetene i markedet.

Offentlige anskaffelser er omfattende prosesser som stiller krav til kompetanse innen regelverk, økonomi, prosjektstyring og forvaltning av kontrakter. Det kreves et sterkt kompetansemiljø for å sikre effektiv ressursbruk og høy kvalitet i leveranser og etterlevelse av regelverk.

Kompetansen knyttet til anskaffelser av eiendom, bygg og anlegg, samt tjenester knyttet til denne porteføljen, ligger i Forsvarsbygg. Denne kompetansen er styrket de siste årene og Forsvarsbygg har i løpet av 2024 økt prognosen for hva de leverer på investeringer fra 4,3 milliarder kroner til gjeldende prognose på 5,6 milliarder kroner, en prosentvis økning på over 30 prosent. Dette viser at forsvarssektoren er i stand til å håndtere de økte ambisjonene som kommer i lys av i Forsvarsløftet. For budsjettåret 2025 styrkes Forsvarsbygg ytterligere for at etaten skal kunne fortsette å være en sterk faglig ressurs som evner å understøtte forsvarssektoren med tilstrekkelig kapasitet, innenfor anskaffelser av eiendom, bygg og anlegg.

SPØRSMÅL NR. 316**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 12. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Meiner statsråden at utlendingar sin rettstryggleik er ivareteken når det vert gjennomført identitetsavklarande intervju på norsk jord utført representantar frå andre land utan at advokat, tolk eller Norsk politi er til stades, og vil justisministeren gjere greie for Stortinget korleis departementet fylgjer opp Tilsynsrådet for Trandum sine tydelege tilbakemeldingar om et det som skjer er ulovleg praksis?

GRUNNGJEVING:

Det er mange som siste tida har teke kontakt og er urolege for rettstryggleiken til internerte ved Trandum i samband med tvangsreturar av asylsøklarar mellom anna til Etiopia og Irak. Dei internerte er personar som har vore ureturnerbare på grunn av uklar identitet. Fleire har levd det meste av livet i Noreg. 1 nov. 2024 er ei av sakene omtala i Vårt Land, ei sak om ei eldre kvinne med barn og barnebarn i Noreg. I Klassekampen 28. august i år er Tvangsreturane til Etiopia og Tilsynsrådet for Trandum sin krasse kritikk av det å gi andre land høve til å intervju dei internerte utan advokat, tolk eller Norsk politi til stades omtala. I brev til PU 21. oktober 2024 gjentek og skjerpår Tilsynsrådet, som har omfattande juridisk kompetanse, kritikken, og skriv mellom anna:

«Korrespondansen bekrefter at de internerte på utlendingsinternatet pålegges samtaler med utenlandske delegasjoner for å gjennomføre ID-avklaring/verifisering, uten at norsk politi, tolk eller advokat er til stede. Tilsynsrådet anser praksisen som problematisk og ulovlig».

«I PUs brev er det angitt at det fra deres side er ønskelig å være til stede under samtalen, men at det er en del land som ikke ønsker dette, noe «politiet må forholde seg til all den tid samtalen skjer som ledd i utenlandske myndigheters vurdering av utstedelse av reisedokument».

Uttalelsen er oppsiktsvekkende ettersom den viser at norsk politi på norsk institusjon, som også inneholder frihetsberøvelse, anser seg overlatt til hva utenlandske myndigheter måtte «ønske». Det er lite sannsynlig at de skriftlige avtalene inneholder forutsetninger om at norsk politi ikke skal være til stede under avhørene.

Det er ikke grunnlag for PUs lovtolkning. Trandum er ingen «utenriksstasjon». Forarbeidene som PU viser til underbygger ikke at den aktuelle bestemmelsen kan benyttes analogisk. PU har heller ikke svart på om lovtolkningen som er påberopt har kommet tidligere til skriftlig uttrykk, før rådets henvendelser. Rådet legger til grunn at dette må besvares avkreftende.

De internertes rettssikkerhet er tilnærmet ikke-eksisterende under de aktuelle samtalen. Som nevnt er norsk politi fraværende etter ønske fra den fremmede makt, og det er heller ikke gitt rett til advokat eller tolk. Det foreligger heller ikke tilstrekkelig notoritet om hva som er blitt sagt under samtalen.

«Tilsynsrådet ber om at Politidirektoratet besørger at den aktuelle praksisen opphører. Rådet ber også at POD avklarer nærmere i hvor mange år praksisen har funnet sted.»

Svar:

Jeg er gjennom medieomtale og henvendelser til departementet i den forbindelse kjent med at det har vært dialog mellom Politiets utlendingsenhet og Tilsynsrådet om praksis knyttet til utenlandske delegasjoners kontakt med internerte på Politiets utlendingsinternat i forbindelse med avklaring av identitet. Det fremgår av omtalen at utlendingsenheten og Tilsynsrådet er uenige om hvorvidt praksisen er i strid med regelverket. Departementet er ikke kjent med sakens fulle faktum eller de juridiske vurderinger som er foretatt.

Som det fremgår av begrunnelsen for spørsmålet har Tilsynsrådet nå henvendt seg til Politidirektoratet, som er nærmest overordnet organ for PU, om den aktuelle praksisen.

Henvendelsen er til behandling i direktoratet. Det er derfor ikke naturlig å vurdere eller ta stilling til ev. oppfølging av saken fra departementets side på nåværende tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 317**Innlevert 5. november 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 13. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

På hvilket grunnlag mener statsråden at Stortingets anmodningsvedtak om at regjeringen skal utarbeide en forskrift som svarer ut bekymringer knyttet til informasjonsfrihet og personvern i forbindelse med DNS-blokkering kan være oppfylt?

BEGRUNNELSE:

19. mars 2024 vedtok Stortinget følgende:

«Stortinget ber regjeringen om å ta inn Datatilsynet i arbeidet med forskrift om DNS-blokkering, samt at Datatilsynets bekymringer knyttet til personvern og informasjonsfrihet blir tillagt særlig vekt og svart ut i den endelige forskriften.»

I regjeringens melding om oppfølging av Stortingets anmodnings- og utredningsvedtak, kvitterer regjeringen ut Stortingets vedtak 534, gjort i forbindelse med stortingsbehandling av DNS-blokkering av utenlandske nettsider som tilbyr pengespill.

Dette til tross for at vedtaket er klart på at regjeringen skal utarbeide en forskrift for å klargjøre flere viktige spørsmål knyttet til personvern og informasjonsfrihet. Statsråden bekrefter i budsjettproposisjonen at hun ikke vil følge opp stortingets vilje.

Dette stikk i strid med et stortingsvedtak gjort av en enstemmig opposisjon, og som står som nok et eksempel på at regjeringen ikke følger opp stortingsvedtak de er uenig i.

Gjennom oppslag i media har statsråden også gjort det klart at regjeringen ikke akter å følge opp Stortingets vedtak, annet enn gjennom departementets og statsrådens egne vurderinger. I en så inngripende lov som dette, er ikke det godt nok.

Denne loven vil også kunne sette en standard for hvordan DNS-blokkering skal gjennomføres for andre ting i fremtiden, noe medlemmer av regjeringen har antydning at kan skje både på med dataspill, nettsider som opplyser om alkohol, og andre ting den ikke liker. Derfor er det særlig viktig at det gjøres riktig første gang, og at man sørger for at regelverket, og forskriften som skal utarbeides, svarer ut alle prinsipielle spørsmål som er reist. Dette bør – og kan – ikke regjeringen ta lett på, og jeg håper derfor at statsråden innser at det kan være lurt å trække på bremsen, og ta Stortingets vedtak på alvor.

Det er ingen skam å snu i tide.

Svar:

En forutsetning for å kunne lage en forskrift, er at det fins en tanke om hva som konkret skal reguleres i denne forskriften, og som ikke allerede følger av loven den er hjemlet i.

Som jeg allerede har vist til i mitt svar på et annet spørsmål til skriftlig besvarelse om denne saken¹, har jeg bedt Datatilsynet om å oppklare hvorvidt tilsynet mener det er behov for å vedta egne forskriftsbestemmelser knyttet til deres bekymringer knyttet til informasjonsfrihet. Datatilsynet svarte følgende:

«Hvorvidt DNS-blokkering utgjør et forholdsmessig inngrep i informasjonsfriheten eller øvrige grunnleggende rettigheter og friheter, faller utenfor Datatilsynets myndighetsområde å ta stilling til. Vi registrerer at dette er behandlet og vurdert av departementet i Prop. 6 L (2023-2024).»

I sin begrunnelse, viser representant Hjemdal til at Stortingets vedtak er klart på at regjeringen skal utarbeide en forskrift «for å klargjøre flere viktige spørsmål knyttet til personvern og informasjonsfrihet», samt at det er særlig viktig at en forskrift «svarer ut alle prinsipielle spørsmål som er reist».

Det er ikke klart for meg hvilke uklarheter knyttet til informasjonsfriheten som representanten mener at nå gjenstår, eller hvilke prinsipielle spørsmål knyttet til informasjonsfriheten som ikke skal være svart ut.

Som nevnt i et av mine tidligere svar til representant Almeland vedrørende denne saken², så er det åpenbart at en adgang til å blokkere folks tilgang til ulovlige pengespillnettsteder, også innebærer et inngrep i folks frihet til å få informasjon om hvordan disse pengespillene fungerer. Dette er ikke en uheldig «bivirkning» av bestemmelsen, men utgjør hele hensikten med den.

Likeledes er Datatilsynets uttalte bekymring om at DNS-blokkering begrenser muligheten for brukere fra Norge til å nå informasjon som er tilgjengelig fra andre land, også en åpenbar og nødvendig konsekvens av å innføre en adgang til å DNS-blokkere slike pengespillnettsteder.

Vi må ikke forveksle Datatilsynets innvendinger til forslaget med at det foreligger uenighet knyttet til hvilke konkrete saksbehandlingsregler for pålegg om DNS-blokkering som eventuelt bør reguleres i forskrift. Jeg forstår Datatilsynets innspill som en rent prinsipiell uenighet om hvorvidt myndighetene i det hele tatt bør DNS-blokkere

1 Jf. spørsmål til skriftlig besvarelse 2. oktober 2024 nr. 10 fra representant Almeland

2 Jf. spørsmål til skriftlig besvarelse 12. september 2024 nr. 2766

internettdomener for å begrense spilleproblemer eller ikke. At tilsynet på prinsipielt grunnlag har gitt uttrykk for at de ikke støtter innføringen av DNS-blokkering som politisk verktøy, er med andre ord ikke noe som kan avbøtes ved å «ta inn Datatilsynet» i arbeidet med en forskrift, som anmodningsvedtaket lyder.

Jeg har videre i et av mine tidligere svar på spørsmål om denne saken³, vist til at det allerede følger av pengespilloven og dens forarbeider at dersom et ulovlig pengespillnettsted mot formodning også skulle inneholde lovlig innhold som utgjør viktige bidrag i samfunnsdebatten, så er hensynet til informasjonsfriheten selvsagt noe som skal inngå i den forholdsmessighetsvurderingen som Lotteritilsynet er pålagt å gjøre før de eventuelt kan

fatte et vedtak om DNS-blokkering. Denne sikkerhetsventilen ble innført nettopp for å unngå

uforholdsmessige inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten. Hensynet til informasjonsfriheten er eksplisitt nevnt i selve lovbestemmelsen som en ulempe ved DNS-blokkering som skal avveies mot hensynene som taler for å gi pålegg.

Lovproposisjonen, som lovbestemmelsen om DNS-blokkering må tolkes i lys av, adresserer også flere andre prinsipielle spørsmål knyttet til informasjonsfriheten, som også er svart ut der, jf. Prop. 6 L (2023–2024) pkt. 6.4.4. Jeg mener derfor at de prinsipielle spørsmål som måtte finnes i tilknytning til dette temaet, allerede er adressert, besvart og utkvittert i forbindelse med lovbestemmelsen.

SPØRSMÅL NR. 318

Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 8. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden kunne endre krav til taksameter i drosjer når det foreligger alternative løsninger som ivaretar de funksjonene som taksameteret ivaretar i dag?

BEGRUNNELSE:

Nye regler i yrkestransportloven legger opp til krav at drosjeløyvehavere skal sikre at betaling registreres i taksameter.

Svar:

For regjeringen er det viktig at omsetningen i drosjenæringen blir rapportert på en god og sikker måte, slik at skattemyndighetene får riktig grunnlag for fastsetting av skatter og avgifter. Hittil er det lagt til grunn at opplysningene fra taksameteret i drosjen er nødvendig grunnlag for riktig rapportering av omsetning til myndighetene.

Jeg har merket meg at Drosjeutvalget i NOU 2024: 15 har foreslått å endre yrkestransportloven slik at det kan stilles krav til kontrollutrustning i drosjer som ikke nødvendigvis er et taksameter. Utvalget viser til at krav til kontrollutrustning har vært utredet i flere omganger og at disse kravene blant annet skal fremme riktig beregning

av pris, offentlig sikkerhet og orden, forbrukervern, innkreving av skatter og avgifter og like konkurransevilkår. Utvalget viser til at det kan finnes løsninger som ivaretar disse overnevnte hensynene gjennom oppfyllelse av teknologinøytrale krav.

NOU 2024: 15 har vært på høring og jeg vurderer nå de ulike høringsinnspillene som er kommet inn knyttet til forslag om endring i taksameterkravet. Jeg vil vurdere forslagene til endring nøye og vil komme tilbake til Stortinget dersom det blir aktuelt med forslag til lovendring.

³ Jf. spørsmål til skriftlig besvarelse 12. september 2024 nr. 2766

SPØRSMÅL NR. 319**Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 13. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvorfor er ideelle aktører pålagt å levere kvalitetsindikatorer / rapporter inn i KVARUSUS (kvalitetsregister for behandling av skadelig bruk eller avhengighet av rusmidler), mens det offentlige ikke er pålagt det samme?

BEGRUNNELSE:

De ideelle aktørene har dermed høyere kvalitetskrav enn det offentlige. Hvorfor.

Svar:

Kvarus (Nasjonalt kvalitetsregister for behandling av skadelig bruk eller avhengighet av rusmidler) er et medi-

sinsk kvalitetsregister med nasjonal status tildelt av Helse- og omsorgsdepartementet.

Alle virksomheter som yter tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) skal registrere i Kvarus, både i den offentlige spesialisthelsetjenesten og private med avtale med et regionalt helseforetak, og da både ideelle og kommersielle aktører. Denne forpliktelsen fremgår av forskrift om medisinske kvalitetsregistre § 2-3. Det er dermed samme kvalitetskrav stilt til de ideelle som til det offentlige.

Registerledelsen i Kvarus har oversikt over alle TSB-enheter som er forpliktet til å registrere i Kvarus og har jevnlig dialog med alle helseforetak og leverandører for å bedre rapporteringen. Det er kjent at dekningsgraden i Kvarus er vesentlig lavere enn hva som er ønskelig.

SPØRSMÅL NR. 320**Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 19. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan justisministeren forsikre at hun har fulgt opp Riksrevisjonens rapport om klimatilpasning og klimaberedskap, og at Norge er godt nok forberedt til at kommende ekstremvær hos oss som følge av klimaendringer ikke vil gi konsekvenser av den typen Spania nylig opplevde?

BEGRUNNELSE:

Klimaendringene fører til mer hyppig og intenst ekstremvær, noe som krever at Norge bygger opp beredskap og tiltak som er effektive og robuste nok til å beskytte befolkning og infrastruktur. Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring (Dokument 3:6 2021–2022) påpekte alvorlige svakheter ved Norges beredskapssystem. Kritikken omfattet blant annet manglende samordning og styring fra Justis- og beredskapsdepartementet, noe som svekket både sikkerheten og beredskapen i Norge. Til tross for flere beredskapsøvelser de siste

årene, har det vært begrenset læring fra disse øvelsene, og ansvaret for å lære etter en øvelse overlates i stor grad til det enkelte departement. Videre kritiserte Riksrevisjonen bl.a. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) for dårlig kommunikasjon med Justisdepartementet og for ikke å være opptatt av å nå de pålagte målene. Riksrevisjonen påpekte at myndighetene ikke har god nok oversikt over hvor det kan bli mer flom og skred i årene fremover. Konsekvensene kan bli at vi ikke vet hvilke bygninger som må sikres, og at det bygges i utsatte områder hvor det kan bli økt fare for flom eller skred. Den nylige katastrofen i Spania skyldtes blant annet at mange bygninger ikke var sikret eller lå eksponert for konsekvensene av ekstremvær. Det er derfor viktig å få en forsikring om at nødvendige forbedringer nå er gjort, slik at Norge står bedre rustet enn land som Spania. Det er avgjørende å sikre at Norge har tilstrekkelige ressurser og planer på plass for å håndtere fremtidige utfordringer knyttet til ekstremvær.

Svar:

Regjeringen la før sommeren fram Meld. St. 27 (2023–2024) Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred. I meldingen er det lagt vekt på å styrke det forebyggende arbeidet mot skader fra flom og skred gjennom sikrings tiltak og tiltak knyttet til kartlegging, arealplanlegging, overvåking og varsling. I den samme meldingen fremkommer det også at beredskap og krisehåndteringen også må styrkes. Dette er et langsiktig arbeid som krever systematisk innsats over lang tid.

Det er etablert gode varslingstjenester for flom- og skredfare i Norge. Tidlig og god varsling fra Norges vassdrags- og energidirektorat og Meteorologisk institutt i samspill med statsforvalterne er trukket fram i DSBs evalueringsrapport «Evaluering av ekstremværet Hans – forebygging, beredskap og håndtering» (September 2024) som avgjørende for en god og samordnet innsats under håndteringen av ekstremværet Hans. Disse tjenestene blir

utviklet videre med tanke på å gi et stadig bedre grunnlag for beredskapen.

Helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) er et sentralt virkemiddel for å få et samlet grep om risikoene og sårbarhetene i en kommune. Gjerdrumutvalget og Riksrevisjonen peker på at kommunene utførte pliktene sine knyttet til helhetlig ROS i varierende grad. (NOU 2022: 3; Riksrevisjonen, 2022). Konkrete tiltak for å styrke den kommunale beredskapen er beskrevet i Meld. St. 27 (2023–2024). Oppfølgingstiltakene som vurderes er mellom annet å styrke ROS krav til kunnskapsgrunnlaget som skal legges til grunn ved utarbeidelse av helhetlig ROS og å bedre oppfølgingen av funn i helhetlig ROS. Et annet tiltak er å klargjøre og styrke sammenhengen mellom arbeidet med samfunnssikkerhet etter sivilbeskyttelsesloven (helhetlig ROS) og etter plan- og bygningsloven. Regjeringen foreslår i 2025 å styrke statsforvalterne med 34 mill. kroner, for blant annet for å intensivere deres arbeid med å understøtte kommunenes beredskapsarbeid.

SPØRSMÅL NR. 321

Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 15. november 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvordan følger regjeringen opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 728 om å utrede hvordan staten kan overta inndringen ved de mer åpenbare tilfellene av lønnsstyveri med sikte på innføring i 2025?

BEGRUNNELSE:

Den 7. juni 2024 vedtok Stortinget anmodningsvedtak 728, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan staten kan overta inndringen ved de mer åpenbare tilfellene av lønnsstyveri, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte - med sikte på innføring i 2025.»

Til tross for vedtaket, har regjeringen i statsbudsjettet ikke fulgt det opp, ei heller gitt en tilfredsstillende redegjørelse om hvordan man konkret jobber for å gjennomføre tiltaket.

Svar:

Som jeg viste til i mitt svar til Stortinget i saken, vil en ordning som skisseres i anmodningsvedtaket etter min oppfatning både kreve ny lov og at det opprettes eller utpekes en offentlig etat til å administrere loven og ordningen. Anmodningsvedtaket fra juni i år er altså langt mer enn et budsjettspørsmål og følges opp av departementet på vanlig måte.

Vi har tradisjon for å benytte trepartssamarbeidet i spørsmål som berører arbeidslivet. Som ledd i oppfølgingen av det aktuelle anmodningsvedtaket har vi derfor invitert hovedsammenslutningene for å diskutere hvordan innsatsen mot lønnsstyveri kan innrettes mest effektivt framover.

SPØRSMÅL NR. 322**Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Åse Kristina Heien****Besvart 13. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvordan bevilgninger knyttet til utbygging av dobbeltsporet Haug-Seut i perioden 2025 – 2036 vil fordeles per år fremover, for å sikre at prosjektet realiseres innen planleggingsperioden?

BEGRUNNELSE:

Utbyggingen av dobbeltsporet på Haug-Seut er en de store jernbaneinvesteringene i Nasjonal Transportplan (NTP) for 2025 – 2036. Det oppgis i NTP at det må bevilges 2,1 milliarder kroner i perioden 2025 – 2030 og ytterligere 13,8 milliarder kroner i perioden 2031 – 2036 for å realisere prosjektet innen 2036.

Prosjektet har vært en del av NTP siden 2013, og med første bevilgningen på 20 millioner kroner i statsbudsjettet for 2025 er det viktig at vi sikrer fremdrift i prosjektet i årene som kommer. Det er avgjørende at det bevilges nok midler årlig i Statsbudsjettet, og i hver del av byggeprosessen, for å sikre at prosjektet realiseres i henhold til planlagt byggeperiode.

Svar:

Effektpakken Flere og raskere tog på Østfoldbanene (Oslo-Fredrikstad) inkluderer flere tiltak, bl.a. dobbeltspor Haug-Seut, og skal gi to tog i timen i grunnrute Oslo-Fredrikstad, og fire avganger i timen i rushtid, samt økt kapasitet for godstrafikk. Det er prioritert midler til planlegging av effektpakken i Prop. 1 S (2024—2025). For å realisere tilbudsforbedringen fra Haug-Seut-prosjektet raskest mulig, forutsettes det planleggingsmidler i årene 2026 og 2027, og investeringsbeslutning for å starte bygging i 2028.

Å øke persontogtrafikken krever også at det gjøres tiltak på blant annet Fredrikstad stasjon. Med rasjonell fremdrift vil tilbudsforbedringen kunne realiseres i løpet av planperioden. Det er krevende grunnforhold på deler av Haug-Seut-strekningen, noe som øker usikkerheten i prosjektet. Å redusere denne usikkerheten er sentralt i det videre prosjektarbeidet.

Videre midler til effektpakken vil bli vurdert som del av de årlige statsbudsjettene, men regjeringens ambisjon om å starte opp prosjektet i første seksårsperiode står ved lag.

SPØRSMÅL NR. 323**Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 13. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en oversikt over utviklingen i midlertidige ansatte i NRK fra 2021 til i dag?

BEGRUNNELSE:

I juni 2022 uttalte to stortingsrepresentanter fra Arbeiderpartiet via NTB at:

“(…) tiden da er for å ta et ordentlig oppgjør med deres [NRKs] praksis når det kommer til bruk av midlertidige ansatte”.

Det hadde vært interessant å se hvordan utviklingen har vært i denne regjeringsperioden, både på vikarårsverk og midlertidige prosjektansatte.

Svar:

Denne regjeringen er opptatt av at hovedregelen i norsk arbeidsliv skal være fast ansettelse, og at adgangen til midlertidig ansettelse mest mulig skal begrenses til situasjoner der det er et særlig og tidsavgrenset behov. Derfor fjernet vi arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav f som ga en generell adgang til midlertidig ansettelse for en periode på inntil tolv måneder.

Jeg forventer at NRKs bruk av midlertidige ansettelser er i samsvar med arbeidsmiljølovens regler.

Jeg har bedt NRK om å redegjøre for bruken av midlertidige ansettelser fra 2021 til i dag. NRK har midlertidig ansatte i kategoriene midlertidig prosjektansatte og vikarer.

NRK viser til at bruken av midlertidige prosjektansatte har variert i perioden fra januar 2021 til november 2024. Etter en høyere bruk i året 2022 ser NRK en klar nedgang i 2023 og videre inn i 2024, og den samlede trenden viser en reduksjon i midlertidige stillinger, spesielt i løpet av de siste to årene. Dette kan illustreres ved at antallet midlertidige årsverk i november 2021 var på 158, før det steg til toppnivået på 234 i november 2022. I november 2023 var nivået 124 årsverk, og i den siste tilgjengelige målingen i 2024 er nivået redusert til 113 årsverk. NRK viser til at redaksjonelle prioriteringer styrer bruken av midlertidig prosjektansatte. Disse rekrutteres ved behov for spisskompetanse, i perioder med produksjonstopper, til tidsavgrensede prosjekter eller som vikarer for fast ansatte som midlertidig har andre oppgaver. Bemanningen av midlertidige varierer gjennom året og mellom år, avhengig av produksjonsfaser, strategiske prosjekter og publikumsrettede satsinger. Nedgangen i antall midlertidige ansatte fra 2022 må ifølge NRK også sees i sammenheng med NRKs nødvendige tilpasning til reduserte programbestillinger som følge av budsjettreduksjonene for 2023. Når programbestillinger kuttes eller reduseres, blir behovet for midlertidige ressurser knyttet til spesifikke produksjoner ifølge NRK mindre.

NRK viser videre til at også bruken av vikarårsverk i NRK har variert i perioden fra januar 2021 til november 2024. Ifølge NRK har det vært en økning i vikarbruk fra 2021 til 2022, etterfulgt av en gradvis reduksjon i 2023 og 2024. Dette illustreres gjennom utviklingen i antall vikarårsverk i november 2021 da nivået var på 197 årsverk, før det økte til 234 årsverk i 2022. I 2023 falt det til 173 årsverk, og så langt i 2024 er nivået redusert til 145 årsverk. NRK viser til at denne nedgangen reflekterer både NRKs innsats for å redusere sykefraværet gjennom tilrettelegging og oppfølging, samt effektiv drift og innsparinger som følge av budsjettmessige tilpasninger. NRKs viser for øvrig til at vikarbruk i sommermånedene særlig bidrar til å trekke opp bruken av vikarer, hvor faste ansatte avviker ferie. Ifølge NRK er bruk av vikarer en nødvendig del av driften for å sikre kontinuitet og kvalitet i selskapets produksjon, som pågår hele døgnet, alle dager i året. NRK viser til at bruk av vikarer forhindrer at belastningen på ansatte som er på jobb blir for stor ved rettighetsbasert fravær, som sykdom, fødselspermisjoner, utdanningspermisjoner og lignende.

Totalt sett var summen av årsverk for både midlertidige prosjektansatte og vikarer 355 i november 2021, 468 i november 2022, 297 i november 2023, og 258 i den siste tilgjengelige målingen i 2024. Oppsummert har bruken av både midlertidige og vikarårsverk variert i perioden januar 2021 til november 2024. Etter å ha nådd et toppnivå i 2022, har bruken gradvis gått ned og er per november 2024 lavere enn i 2021.

SPØRSMÅL NR. 324

Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Aase Marthe J. Horrigmo

Besvart 13. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Istedenfor politisk styring av åpning av politikontorer, tror statsråden at de ti stillingene i Åseral og Kvinesdal ville vært bedre anvendt på andre måter for å sikre tryggheten til innbyggerne i Agder politidistrikt, som i Kristiansand der det pågår en ransbølge og store politiaksjoner mot kriminelle gjenger?

BEGRUNNELSE:

Agder har i flere år hatt store utfordringer med stadig grovere ungdomskriminalitet. Samtidig har regjeringen

prioritert ressurser til å åpne nye politikontor i Åseral og Kvinesdal i Agder politidistrikt. Kontorene skal ha åpent åtte timer i uken hver. Fædrelandsvennen skriver 5. november at det fra fredag 18. oktober og fram til i dag er blitt registrert tolv ran eller ransforsøk mot personer i Kristiansand kommune. Det har nylig også vært store politiaksjoner mot kriminelle gjenger på Agder. Hvis målet er å trygge innbyggerne på Agder, er det grunn til å tro at politidistriktet ville disponert ressursene annerledes og mer målrettet enn hva regjeringen har besluttet.

Svar:

Jeg mener det var feil av Høyre å legge ned politistasjonene i Åseral og Kvinesdal da partiet satt i regjering med Fremskrittspartiet. Disse ble stengt 1. mars 2018. Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering mener politiet må være der for å skape trygghet både i store og små lokalsamfunn. Vi har derfor etablert nye politistasjoner i Åseral og Kvinesdal. Politidistriktet har fått ressurser til ti stillinger i forbindelse med etableringen. Jeg viser blant annet til at lokalt politi har uttalt at dette ikke bare vil komme Åseral

og Kvinesdal kommune til gode, men også innebærer en betydelig styrking av politiets lokale beredskap, forebyggende arbeid og synlige tilstedeværelse i alle kommunene vest i Agder. De som jobber ved de nye tjenestestedene, inngår i den ordinære politistrukturen og gjøre ordinære politiopp-gaver, som forebygging, etterforskning osv. Tjenestestedene skal komme både vertskommunene og nærliggende kommuner til gode. De nye tjenestestedene er viktige utgangspunkt for lokalt kriminalitetsforebyggende arbeid.

SPØRSMÅL NR. 325

Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 15. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvordan kan myndighetene sikre at personer med psykisk utviklingshemming får den beskyttelsen og tilsynet de har krav på, slik at de ikke blir utsatt for ulovlig tvang eller dårlig omsorg, som avdekket i Arendal kommune, og har statsråden vurdert om det bør stilles de samme kravene til tilsyn fra statsforvalteren som for barnevernsbarn, for å beskytte disse sårbare individene mot ytterligere overgrep og svikt?

BEGRUNNELSE:

I en nylig sak omtalt i Agderposten har det kommet frem at en psykisk utviklingshemmet ung gutt i fire år ble utsatt for ulovlig tvang i en kommunal omsorgsbolig i Arendal. Fylkeslegen har karakterisert boforholdene som uholdbare, og Statsforvalteren har avdekket flere lovbrudd. Foreldrene og advokaten har uttrykt at de opplever at både de og barnet ikke har blitt hørt, og Barneombudet har advart om alvorlig svikt i omsorgen. Denne saken illustrerer et system som svikter, der personer med psykisk utviklingshemming kan bli utsatt for både maktmisbruk og vanrøkt, uten at nødvendige tiltak blir satt inn. Sivilombudet og Helsedirektoratet påpeker at psykisk utviklingshemmede er særlig sårbare for overgrep. Barneombudet har sammenlignet psykisk utviklingshemmede i det offentlige omsorg, med barn under omsorg i barnevernet. For disse barna pålegges Statsforvalteren tilsyn minimum 2-4 ganger per år. Loven pålegger ingen krav til hyppighet for tilsyn med utviklingshemmede som har vedtak om tvang og makt.

Svar:

All tvangsbruk i Norge skal være i samsvar med loven og med gode tilsyns- og klageordninger. Tvang kan bare brukes for å hindre eller begrense vesentlig skade. Dette er avgjørende for rettssikkerheten til utviklingshemmede som er underlagt tvang etter kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven.

Jeg blir oppriktig fortvilet når jeg hører om utviklingshemmede som utsettes for ulovlig tvang. Jeg vil derfor gjøre det jeg kan for å sikre at utviklingshemmede får den beskyttelsen de har krav på. Jeg har forsikret meg om at Statens helsetilsyn følger opp det som er avdekket om ulik praksis hos Statsforvalterne. Helsetilsynet gjør et grundig arbeid med oppfølging av rettssikkerheten til utviklingshemmede, med gjennomgang av vedtak og andre tiltak som skal sikre en lik praksis hos Statsforvalterne – i samsvar med loven. Hvis denne gjennomgangen viser at det er behov for å tydeliggjøre reglene, vil jeg umiddelbart følge opp dette overfor Helsedirektoratet.

Det er strenge vilkår for når det kan brukes tvang og makt mot mennesker med utviklingshemming. Vedtak kan treffes for inntil ett år om gangen og kan ikke iverksettes før godkjenning av Statsforvalteren. Virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester har også plikt til å opprette internkontrollsystem og sørge for at tjenesten planlegges og utføres i samsvar med lovpålagte krav.

For å sikre god ivaretagelse av rettssikkerheten til utviklingshemmede, vil jeg gjennom samarbeid med Statens helsetilsyn og Helsedirektoratet arbeide målrettet for å sikre at utviklingshemmede får et godt tilbud som er trygt og i samsvar med loven. I tillegg vil jeg ha dialog

med brukerorganisasjoner for å sikre at deres erfaringer og synspunkter blir tatt med i dette viktige arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 326

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 15. november 2024 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Dersom statsråden er kjent med at nyankomne ungdommer i alderen 16–18 år ikke lenger er omfattet av integreringsregelverket og deler spørsmålsstillers bekymring for utfordringene det medfører, vil statsråden sørge for at fylkeskommunen får plikt til å ta inn elevene på samme måte som kommunene har, slik at man sikrer at ungdommene ikke blir stående uten skoletilbud i en sårbar periode i livet i påvente av skoleplass?

BEGRUNNELSE:

Det er etter spørsmålsstillers syn viktig at innvandrere som bosettes i norske kommuner raskt kommer i gang med integreringen. Det er viktig for at kommunene skal lykkes med å komme i mål med den viktige oppgaven det er å sørge for å inkludere flyktninger i lokalt arbeidsliv, utdanning og samfunnsliv i løpet av tilmålt tid. Det er også viktig for den som bosettes å komme i gang med livet sitt i Norge. Det er særlig viktig å sørge for at barn og unge får en god start. NRK omtalte tidligere i høst en sak om ungdommer måtte vente et år med å starte livet sitt i Norge, i mangel av skoleplass. Både fylkesnettverket for integrering og fylkesdirektørkollegiet for kompetanse og utdanning har løftet problemstillingen med manglende ivaretagelse av skoleplasser i videregående opplæring for ungdom. Spørsmålsstiller mener saken gir grunn til å være bekymret for nyankomne ungdommer som må vente lenge på å komme i gang med norskopplæring og skolegang. Problemstillingen har vært kjent siden ny integreringslov kom på plass og var også omtalt i integreringsmeldingen.

Svar:

I den tidligere introduksjonsloven gjaldt reglene om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for personer mellom 16 og 67 år. Kommunen hadde plikt til å tilby slik opplæring innen tre måneder. I integreringsloven, som hører inn under Arbeids- og inkluderingsdepartementet

og ble innført 1. januar 2021, gjelder ikke disse rettighetene for de under 18 år. Begrunnelsen for å ta ungdommer i alderen 16 til 18 år ut av personkretsen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter integreringsregelverket, var at det ble vurdert som mer hensiktsmessig at de får opplæring i grunnskole eller videregående sammen med jevnaldrende, at de får formell opplæring, og at den enkelte ikke skal få et uhenktsmessig langt opplæringsløp ved først å få opplæring i norsk og samfunnskunnskap og deretter formell opplæring i videregående.

Ungdommer som er under 18 år, har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven dersom de har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring. De har en rett etter søknad slik det også er for andre elever i Norge. Det er ikke plikt til å delta i videregående opplæring slik det er i grunnskolen. Ansvar for videregående opplæring ligger hos fylkeskommunene, og det er etter loven én søknadsfrist i året. Fylkeskommunen kan også velge å ta inn de som søker etter fristen. Dette vil blant annet kunne variere etter kapasitet (blant annet nok lærere) og ressurser. Slik ordinær videregående opplæring for ungdom er i dagens regelverk, er det ikke praktisk mulig å sluse elever inn i klasser eller grupper underveis i skoleåret (også omtalt som løpende inntak). Dette skyldes blant annet at rammene i opplæringsloven og læreplanverket forutsetter at den enkelte får opplæring som ivaretar alle kompetansemålene i læreplanene for fag, at læreren har tilstrekkelig vurderingsgrunnlag, og at den enkelte ikke overstiger et visst nivå av fravær.

Kartlegginger Udir har gjennomført av tilbudet som gis til ungdommer fra Ukraina viser at de fleste av fylkene har hatt ulike typer innføringstilbud helt siden invasjonen i Ukraina og fordrevne begynte å komme til Norge. Dette er tilbud de har gitt til ungdommer som har søkt om plass i videregående. Tilbudene er ulike mht. innhold og omfang, men gjennomgående er norskopplæring en sentral del av tilbudet. Fylkene oppgir at av de yngste ungdommene som ikke har fullført videregående i Ukraina, er det en andel som har kontakt med skolen i hjem-

landet og fortsatt leverer oppgaver samtidig som de lærer norsk i et innføringstilbud.

Fylkeskommunene har i de tre kartleggingene Udir har gjennomført oppgitt at kapasitet og kompetanse er en utfordring. Fylkeskommunene har opprettet nye innføringsklasser, men i flere fylker er innføringstilbudene så fulle at enkelte elever ikke har fått et opplæringstilbud før litt ut i skoleåret. Hvor mange som har ventet og hvor lenge de har ventet har vi dessverre ikke gode data på. Fylkeskommunene oppgir også at de har utfordringer med planlegging og dimensjonering av tilbudet fordi de ikke får informasjon om ungdommer som er aktuelle for videregående opplæring før ungdommene selv søker om inntak. Fylkeskommunene oppgir at de ikke har en god oversikt over de som ikke søker, men oppgir at de har et inntrykk av at det er ungdommer som ikke ønsker å søke videregående i Norge, for eksempel fordi de vil søke høye-

re utdanning eller fordi de vil fortsette å følge skolegang i Ukraina digitalt. Jeg vil se på muligheten for at fylkeskommunene kan få bedre informasjon og oversikt her.

I den nye opplæringsloven § 9-6 har fylkeskommunen fått en plikt til å «ha eit opplæringstilbod for dei som har rett til vidaregåande opplæring etter § 5-1, men som manglar faglege eller språklege føresetnader for å delta i eller gjennomføre slik opplæring». Loven har ikke nærmere regler om omfang av og innhold i et slikt overgangstilbud, men reglene er i stor grad ment å treffe f.eks. innvandrere som har fullført grunnskolen, men som har språklige (og/eller faglige) hull som bør tettes før oppstart i videregående opplæring. Et slikt overgangstilbud kan rigges slik at det er tilgjengelig uavhengig av søknadsfrister, men fylkeskommunen er ikke pliktig til å ha løpende inntak til et slikt tilbud. Den nye opplæringsloven trådte i kraft 1. august.

SPØRSMÅL NR. 327

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 13. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor mange ukrainske menn i stridsdyktig alder og som ikke har fått fritak for militærtjenesten i Ukraina har så langt søkt om kollektiv beskyttelse i Norge siden krigen startet, og hvor mange ukrainske menn i stridsdyktig alder og som ikke har fått fritak for militærtjenesten i Ukraina oppholder seg i Norge per dags dato på kollektiv beskyttelse?

lag 18 000 menn i alderen 18-59 år har fått innvilget en tillatelse på bakgrunn av midlertidig kollektiv beskyttelse. De som ikke har fått innvilget opphold har i all hovedsak trukket asylsøknaden, trygt opphold i et annet land eller har en sak til behandling som ennå ikke er avgjort.

Jeg har ikke detaljerte oversikter over hvor stor andel av ukrainske menn i stridsdyktig alder i Norge som har fått fritak fra militærtjeneste i Ukraina.

BEGRUNNELSE:

Ukraina er avhengig av flere soldater for å kunne forsvare seg mot Russlands okkupasjon. President Zelenskyj har ved en rekke anledninger vært klar på at Ukraina trenger flere hundre tusen nye soldater. NRK meldt i juni at tall fra UDI visste at over 17.000 menn i «stridsdyktig alder» (mellom 18 og 59 år) har søkt kollektiv beskyttelse i Norge siden krigen startet.

Svar:

I perioden fra 2022 og fram til og med september 2024 har 20 000 menn fra Ukraina i alderen 18-59 år søkt om beskyttelse i Norge. Av disse har 18 700 søkt om midlertidig kollektiv beskyttelse og 1 300 søkt beskyttelse (asyl). Om

SPØRSMÅL NR. 328**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 14. november 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Statsministeren uttalte i Stortinget 6. november at han “motsetter seg analysen om at Norge har tjent 1 300 milliarder på krigen i Ukraina”, og at han vil “fullstendig avvise” å knytte Norge til det “på en slik måte”. Det er imidlertid Finansdepartementet som har anslått ekstrainntekter på spørsmål fra MDG ifm. budsjettbehandlingen.

Kan statsministeren begrunne hvordan anslaget er feil, og er han uenig i at Norge har tjent svært mange milliarder kroner på høyere gasspriser for forbrukere i Europa, som følge av krigen i Ukraina?

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Bastholm til statsministeren, som han har bedt meg svare på.

Siden starten av Russlands fullskalainvasjon har Norge bidratt med omfattende militær og sivil støtte til Ukraina og landets forsvarskamp. Jeg viser til mitt svar av 15. oktober ang. Dokument 8:1S (2024-2025) – representantforslag fra representanten Christian Tybring-Gjedde – der jeg omtaler flere av de norske bidragene (<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2024-2025/inns-202425-045s-vedlegg.pdf>). Jeg viser også til mitt svar av 21. oktober på spørsmål fra representanten Rasmus Hansson. (<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=100441>)

Ukrainas styrker kjemper for å stå imot Russlands forsøk på å vinne den ulovlige aggresjonskrigen. Russlands krig påfører det ukrainske folk store lidelser og truer Europas sikkerhet. Ukraina er sterkt presset som følge av Russlands fortsatte og intensiverte krigføring. Russlands angrepskrig har ødelagt store deler av Ukrainas energiinfrastruktur.

Regjeringen har foreslått å styrke, utvide og forlenge Nansen-programmet. Forslaget ble presentert i møtet mellom partiene på Stortinget og regjeringen 20. september, og gjentatt i statsbudsjettet for 2025.

Utgangspunktet for Nansen-programmet, som Stortinget samlet seg bak i 2023, var en ramme på 15 milliarder kroner per år i en femårsperiode. I 2023 økte vi støtten til 20 milliarder kroner. I år har regjeringen foreslått en samlet støtte på over 27 milliarder kroner, inkludert en varslet økning på 5 milliarder kroner i nysalderingen. I budsjettet for neste år har vi foreslått at Nansen-programmet forlenges til 2030. Vi vil at 15 milliarder kroner skal være et gulv for den årlige støtten, som kan økes i buds-

jettrundene gjennom året. Det vil bety at de økonomiske rammene for programmet går fra et tak på 75 milliarder, til et gulv på minst 135 milliarder.

Ukrainas behov har hele veien vært førende for norsk støtte.

Jeg deler representantens solidaritet med ukrainerne. Deres kamp er vår kamp.

Russland må ta ansvar for den ulovlige angrepskrigen mot Ukraina. Jeg deler ikke premissene som synes å ligge til grunn for en påstand om at Norge har tjent 1 300 mrd. kr på denne krigen.

Norges inntekter fra gass eksport vil avhenge av prisen på gass i markedet. Norge bestemmer ikke prisen på olje og gass. Disse prisene svinger betydelig over tid, som følge av en rekke forhold som påvirker enten tilbudet eller etterspørselen etter gass.

Det er riktig at Norges inntekter fra gass eksport har økt som følge av at Russland begrenset sin eksport av gass til Europa og gikk til angrepskrig mot Ukraina. Hvor stor denne effekten er har vi ikke tall for, men det er klart at statens inntekter har blitt høyere enn de ellers ville ha vært.

Finansdepartementet har beregnet hvor mye lavere inntektene ville vært om gassprisene de siste årene hadde vært på samme nivå som i de fem foregående årene. Hvis gassprisen i 2022 og 2023 hadde vært på samme nivå som gjennomsnittet i 2017-2021 hadde statens inntekter vært om lag 1 270 mrd. lavere. Finansdepartementet har ikke gjort en analyse av hva gassprisen ville vært om det ikke hadde vært krig.

Prisendringer påvirker alle aktører. Det blir galt å fremstille det på en måte som gir inntrykk av at Norge utnytter situasjonen for egen vinning. Det har statsministeren vært tydelig på gjentatte ganger, senest i Stortinget forrige uke.

Norge har ikke endret eksportstrategier for å tjene penger på krigen. Norske virksomheter har prioritert å øke eksporten av gass for å møte europeiske behov og etterspørsel. Norsk gass er etterspurt av europeiske land som ønsker uavhengighet fra russisk gass. Vi har tatt ansvar for å bidra til Europas energisikkerhet, blant annet ved å øke produksjonen og overvåke installasjoner.

I Norge har vi laget et rammeverk som skiller statens inntekter fra olje og gass fra hva vi bruker over statsbudsjettet. Dette rammeverket har over tid tjent oss vel og gjør i dag norske statsfinanser robuste. Den store formuen vi har bygget opp gjør at vi i dag kan bruke mer enn ellers, både på velferd her hjemme og på bistand til utlandet.

At Norge, blant annet gjennom forsvarlig forvaltning av energiresurser, har et økonomisk handlingsrom, er jeg enig i. Derfor har regjeringen foreslått å forlenge og øke støtten til Ukraina gjennom Nansen-programmet. Donasjoner av forsvarsmateriell, trening og opplæring, og støtte til økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien, er viktige bidrag på militær side. Humanitær nødhjelp

og støtte til gjenoppbygging og utvikling, blant annet av Ukrainas energiinfrastruktur og -industri, er prioritinger på sivil side. Vi leverer det vi lover.

Regjeringen ser frem til å fortsette dialogen om styrkingen av Nansen-programmet med partiene på Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 329

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 11. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Har statsråden hørt om uttrykket “dråpen som får begeret til å flyte over”?

BEGRUNNELSE:

Samferdselsministeren har i flere svar til Stortinget den senere tid gitt inntrykk av at det at Norges mest trafikkerte fergestrekning har anløp midt i Moss sentrum ikke bidrar til trafikkaoset til Moss. Dette er en meget oppsiktsvekkende påstand som gjør at jeg nesten lurer på om statsråden har besøkt Moss med øynene åpne. Frustrasjonen og sinnet i blant innbyggere og næringslivet i Moss er meget høyt og det at en samferdselsminister som attpåtil kommer fra Østfold ikke ser det åpenbare forsterker frustrasjonen og sinnet.

Statsrådets egen etat, Vegvesenet sine tall viser at interntrafikken i Moss var høyere flere år tilbake i tid enn den er i dag. Allikevel er det de senere årene trafikkutfordringene virkelig har eskalert. Det at den sterkt økende fergetrafikken har bidratt til dette er åpenbart. For fergetrafikken er “dråpen som får begeret til å flyte over”. Det at samferdselsministeren ikke er villig til å bidra med å løse problemene han og regjeringen påtvinger Moss gjennom fergetrafikken er uforståelig for innbyggere og næringsliv i Moss og Østfold.

Svar:

Ja, jeg er godt kjent med uttrykket.

La meg starte med å si at jeg har stor forståelse for frustrasjonen mange kjenner på som følge av de trafikale utfordringene i Moss. Selvsagt vil trafikken fra ferjesambandet påvirke trafikkflyten gjennom sentrum. Jeg har aldri gitt inntrykk for ei heller inntrykk av at det ikke er slik.

Jeg vil likevel minne om at det er viktig å se den delen av mine tidligere svar som representanten viser til, sammen med resten av besvarelsen. Det er gjort utredninger og følsomhetsanalyser som sier at å flytte ferjeleiet ikke vil løse trafikkproblemene i Moss. De faglige tilrådingene er å videreføre ferjeleiets plassering.

Jeg oppfatter at samarbeidet mellom Statens vegvesen og lokale myndigheter er godt, og jeg har full tillit til at de sammen kan komme frem til gode løsninger.

Jeg viser for øvrig til mine tidligere svar nr. 150, nr. 196 og nr. 261 om denne saken, både til representanten og andre.

SPØRSMÅL NR. 330**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 15. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Kor langt er regjeringa komen med å følge opp Stortinget sitt anmodningsvedtak om å etablere ei prosjektgruppe saman med mineralnæringa som skal finne nye måtar å nytte overskotsmasser frå gruver inn i andre verdikjeder på?

GRUNNGJEVING:

I forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 388 S (2023–2024) om mer landbasert mineralutvinning og sirkulærøkonomi, fattet Stortinget flere anmodningsvedtak til regjeringen.

Et av anmodningsvedtakene omhandler økt utnyttelse og bruk av overskuddsmasser fra gruvedrift til eksisterende og nye verdikjeder.

En del av massene som tas ut av berggrunnen i forbindelse med gruvedrift, kommer ikke til nytte. Hvor stor andel av uttak som går til deponi, avhenger av hvilke råvarer som utvinnes.

Det er i alles interesse at en større andel av massene som tas ut ikke deponeres, men blir en del av sirkulærøkonomien og finner vei til andre verdikjeder. Det betinger at annen industri tar i bruk disse massene og da også reduserer behovet for uttak av andre jomfruelige masser.

Et eksempel på et prosjekt som ser ut til å lykkes med å bruke overskuddsmasser er Cemonite i Sandnes. Selskapet har planer om å bruke overskuddsmasser fra Titanias ilmenittbrudd i Sokndal til bindingsmiddel i betong, som igjen vil gi lavere klimagassutslipp sammenlignet med tradisjonell betongproduksjon. Her er pilotfabrikk etablert, og testproduksjon er startet.

Deponi er en kostnad både for gruveselskapene og for naturen, og det er i alles interesse å redusere behovet for bruk av deponi. Gruveselskapene er pålagt overvåking av sine deponier og har relativt store kostnader knyttet til dette.

Svar:

Eg er oppteken av at vi vurderer alle moglegheiter for betre bruk av restmassar. Det gir mindre behov for deponi, som er arealkrevjande og kan fortrenge natur. Det er og av ressursforvaltningsomsyn sentralt å bruke ressursane frå norske fjell på ein mest mogleg lønsam og ressurseffektiv måte. Dette er viktige prinsipp i mineralforvaltninga og i det pågåande arbeidet med ny minerallov.

Samtidig er det grunn til å vere realistisk i forventningane til kor store reduksjonar i avfallsmengda det er mogleg å få til. Eg synest stortingsrepresentanten trekkjer fram eit godt døme i Cemonite. Deira teknologi for bruk av overskotsmassar til produksjon av klimavennlege sementprodukt av høg kvalitet synast å ha eit potensial til betydeleg reduksjon av klimautslepp, og å få ned avfallsmengden frå mineralnæringa dersom produksjonen blir lønsam. Samtidig er den totale mengda avgangsmassar frå mineralnæringa betydeleg høgare enn etterspurnaden etter sement. Det er derfor og grenser for kor stor del av avgangsmassane som kan brukast til sementproduksjon.

I alle nye store mineralprosjekt er det stor merksemd om ressurseffektivitet og avfallsminimering. Kommersiell utnytting av massar er alltid å føretrekke om det kan gjerast lønsamt. Det er og allment akseptert i og utanfor mineralnæringa at både nye og gamle prosjekt må oppfylle samfunnets forventningar til berekraft. Bedriftene har derfor insentiv til å finne nye bruksområde for alle typar restmassar, og dette er utgreidd for ei rekkje nye prosjekt. Likevel er det per no ikkje mange konkrete prosjekt og løysingar som gir vesentleg reduksjon i volumet av restmassar.

Det er derfor viktig at vi held fram med å arbeide med korleis vi kan utnytte restmassane til nyttige føremål. Det inneber at vi må adressere behov for forskning og utvikling av kunnskap, å forbetre rammeverket vi gir gjennom regelverk og forvaltning, og vi må ha klare forventningar om at mineralnæringa skal bruke dei moglegheitene som finst og arbeide for å utvikle nye produkt og marknader.

God ressursforvaltning, berekraft og betre utnytting av restmassar var eit sentralt tema i regjeringa si mineralstrategi frå 2023, og vi er i gang med å følge opp tiltaka. Eit av tiltaka er å setje ned eit ekspertutval som skal vurdere fordelar og ulemper ved ulike former for deponering. Mineralnæringa har svært viktig kompetanse og er naturlege deltakarar i utvalet.

Utvalet er ikkje oppnemnt enno, men eg tek sikte på at det kan oppnemnast og starte sitt arbeid våren 2025.

SPØRSMÅL NR. 331**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 15. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om at lån fra lånekassen til flygerutdanning sikrer at mennesker fra lavtlønnsfamilier får muligheten til å bli flyger (sosial utjevning) – eller alternativet hvor den potensielle studenten må oppgi sine drømmer dersom familien ikke kan garantere for studielån i en bank?

BEGRUNNELSE:

Kunnskapsdepartementet sendte i oktober 2024 på høring forslag til endringer i forskrift av 15. april 2020 om utdanningsstøtte og forskrift av 27. mars 2020 om godkjenning for utdanningsstøtte i Norge.

Høringsfristen er 31. januar med virkning fra skoleåret 2025-2026. Allerede i budsjettet for 2025 har Kunnskapsdepartementet fjernet beløp til Lånekassen, slik at høringen fremstår som proforma.

I høringsnotatet uttrykker departementet bekymringer for økonomien til elever som tar flygerutdanning ved private flyskoler i Norge. Det står bl.a.:

«Når slik utdanning forutsetter særskilt høy egenbetaling fra studentene, utgjør forsinkelser store økonomiske konsekvenser for den enkelte, som regel i en størrelsesorden på flere hundre tusen kroner.»

I et værhardt land som Norge, er det naturlig med forsinkelser i år hvor været ikke tillater visuell flygning (dvs. flygning i fri sikt).

«Det er ingen annen studentgruppe som har like mye gjeld: snittgjelden for flygerstudenter utgjør mer enn dobbelt så mye gjeld som andre studenter i Norge...»

Det er ingen annen utdanning hvor elevene betaler mer i avgifter til staten, som for eksempel moms, CO₂-avgift, lønns- og personalkostnader for en-til-en utdanning (dvs. instruktører har kun én elev ved praktisk flygerutdanning).

«Bakgrunnen for å innføre lånet var en antagelse om at økte finansieringsmuligheter kunne bidra til å rekruttere fremtidige trafikflygere i Norge. Departementets gjennomgang peker likevel på en negativ utvikling siden lånet ble innført, og at konsekvensene for den enkelte student er for alvorlige til å kunne fortsette med ordningen.»

Lånet øker muligheten for at mennesker fra familier med lav inntekt kan utdanne seg til flyger, og gir derfor en sosial utjevning.

«På bakgrunn av disse opplysningene vurderer departementet at det utvidede skolepengelånet til trafikflygerutdanning i for

stor grad har bidratt til betydelig risiko for tap av tid og penger for den enkelte student, og en stor gjeldsbyrde til staten.»

Hvilken gjeldsbyrde har staten hatt, og ville gjeldsbyrden for studenten vært bedre om hen tok opp lånet i bank?

«Rekrutteringseffekten som lånet skulle ha, er ikke tilstrekkelig for å kunne rettferdiggjøre de store konsekvensene som lånet innebærer for den enkelte og for samfunnet.»

Svar:

Spørsmålet er stila til kunnskapsministeren, men svaret kjem frå meg som ansvarleg statsråd på dette området.

Eg er glad for at representanten har eit spørsmål som set studenten i sentrum. Spørsmålet gir meg grunnlag for å forklare betre kvifor ordninga i dag ikkje er heldig for studentane. I framlegget til statsbudsjett for 2024 varsla vi følgjande:

«Nær halvparten av dei som fekk meir enn 1 mill. kroner i gjeld etter studiar i Noreg i 2022, har teke privat trafikflygarutdanning, og ein del har høg gjeld utan fullført utdanning. Denne utdanninga skil seg vesentleg frå anna utdanning ved at det er mogleg å få svært høge lån. Kunnskapsdepartementet vil vurdere innramminga av dette lånet fram mot 2025.»

Gjennomsnittsgjelda for ein student som har gått på ein flyfagskule er over ein million kroner. Ingen andre utdanningar gir studentane ei så høg snittgjeld. Det er heller ingen andre land i Europa som har eit slikt ekstralån til flygarutdanning. Det er ikkje slik i våre naboland, og i fleire land er flygarutdanning heller ein del av verksemda til flyselskapa. Dette danna bakteppet for at vi måtte inn og vurdere konsekvensen av dette lånet for studentane. Vurderingane er basert på data rapportert frå skulane sjølv, juridiske vurderingar og innspel frå mellom anna Lånekassen, Direktorat for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) og Luftfartstilsynet.

Ekstralånet på litt over 420 000 per år blei innført hausten 2017, og vi har sett ei klar negativ utvikling i åra etter: flyfagskulane har fleirdobla kor mange studentar dei tek opp, og samstundes har berre 0 til 12 pst. av studentane fullført på tida som skulane har lova studentane og fått lovmessig akkreditering til (normert tid). Dei fleste utdanningane er normert anten til eitt eller to år. Sjølv heile to semester med forseinking seinare er det framleis berre litt over en tredel av flygarstudentane som har klart å fullføre utdanninga.

Det vil seie at studentane sit igjen med milliongjeld for ei utdanning der over 80 pst. av studentane ikkje blir

ferdig innan den tida skulane har sagt at utdanninga skal vare. Samanliknar ein dette med resten av fagskulesektor- en der studentane ikkje må betale så mykje for utdanninga, har fullføring på normert tid lege nokså stabilt på ca. 60 pst. sidan 2018. Desse tala er basert på kva skulane sjølv har rapportert til HK-dir.

Sjølvsagt kan forseinkingar oppstå, men her ser vi at studentar systematisk blir forseinka i betydeleg grad, mellom anna både før, under og etter pandemien. Og den systematiske forseinkinga må studentane sjølve bere alle kostnadane ved. Kvart semester med forseinking inneber ein ny rekning som studentane må betale. Med opplegget i dag er det mange studentar som sit i ein svært vanskeleg økonomisk situasjon utan å vite om og når dei vil kunne få en kvalifikasjon.

Representanten Larsen spør om studentar frå låginntektsfamiliar. Generelt kan vi seie at personar frå lågare sosioøkonomiske forhold er mindre villige til å opp lån enn andre og mindre villig til å ta risikoen som ein slik utdanning inneber. Det er difor ikkje noko som skulle tyde på at avvikling av dette store lånet vil ramme låginntektsfamiliar meir enn andre. Vi veit likevel at dei kostbare forseinkingane og låge fullføringstala som vi ser, rammar alle, og er ekstra tunge å bere for studentar med få ressursar. Difor tek vi ansvar.

Staten stiller opp med luftfartsutdanningane i Bardufoss ved UiT Noregs arktiske universitet og gjennom utdanning i forsvaret. Arbeidsmarknadstal frå Nav og SSB viser at ein låg del av dei som tek ei flyfagskoleutdanning i dag jobbar som flygar, medan det er godt over 60 pst. av dei som tek flygarutdanning i Bardufoss som jobbar som flygar. Og etter ei tid i forsvaret er det mange som held fram i luftfarten i Noreg og bidreg inn i beredskapsarbeid og sivilluftfart.

Dersom flyselskapa meiner at dei treng fleire flygarar enn det staten allereie bidrar med, er eg trygg på at bransjen kan samarbeide om ein betre modell for kostnadsfordeling som kan dekke selskapa sine behov. Vi har sendt forslaget vårt på høyring, og vil oppfordre skulane og flyselskapa til å komme med konstruktive forslag til korleis vi skal sikre eit system der det ikkje er studenten som tar all risiko og sit igjen med milliongjeld.

Eit anna omsyn er plikt til likebehandling på tvers av Europa. Studielånsfinansieringa som vi har hatt dei siste åra, inneber ei forskjellsbehandling der ekstralånet berre blir gjeve dersom ein vel ein norsk flyfagskole. Samstundes blir det ikkje gitt lånekassefinansiering til flygarutdanning utanfor Noreg, sjølv om både krava til utdanningane og arbeidsmarknaden er harmonisert i EØS-landa. Forslaget vårt inneber at flygarutdanning vert behandla på same måte som andre utdanningar for å sikre at vi fyller våre plikter i EØS. Mellom anna betyr det at studentar ved norske flyfagskular vil få same lån til skulepengar som alle andre studentar i Noreg kan få. Det betyr at dei òg vil få tilgang til same finansieringsordning for utdanning i utlandet viss dei tek flygarutdanning i eit EØS-land utanfor Noreg.

Eg vil til slutt minne om historikken knytt til lånekasselån til flygarutdanning, for det er ikkje første gong at vi har eit slik lån. I 1987 måtte flygarlånet avviklast då det var såpass mange som sat igjen med betydeleg gjeld utan å få seg jobb som flygar. Staten måtte ettergi mange av låna, noko som har ein stor kostnad for samfunnet, og det vil vere uheldig om denne historia gjentar seg.

Når høyringsfristen er ute, vil vi gå grundig gjennom alle høyringssvara før det blir fatta vedta om ei eventuell forskriftsending.

SPØRSMÅL NR. 332

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 14. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil ministeren sørge for at det kommer nye og bedre tog på Rørosbanen nå til vinteren 2024/2025 og har ministeren endelig lojalt fulgt opp Stortingets vedtak om å anskaffe nye tog til Rørosbanen, eller trenerer fortsatt samferdselsministeren vedtaket?

BEGRUNNELSE:

Nå nærmer vinteren seg og togpassasjerene langs Rørosbanen går enda en kald og krevende vinter i møte. Tidligere vintre så har passasjerene hatt store problemer og ulemper pga. at det gamle og dårlige togmateriellet på strekningen rett og slett ikke tåler vinterforholdene på Rørosbanen. Doene fryser, dørene fryser, det er ikke mulig

å lade pc eller mobiltelefoner og det er heller ikke mulig å kjøpe mat. Bare det at doene fryser er helt uakseptabelt når man skal kjøre tog i mange timer. Det er rett og slett både flaut og pinlig at togene må stoppe for å ta dopause, akkurat som om man kjører bil. Disse unødvendige stoppene fører også til forsinkelser. De gamle type 92 togene egner seg bedre på museum enn som et moderne og godt togtilbud til nordmenn i 2024.

Det er nesten så man kan stille spørsmål om Ap sin Samferdselsminister helt bevisst trenerer Stortingets vedtak for å forhindre et bedre togtilbud på Rørosbanen. Et dårligere togtilbud gjør at passasjerene blir misfornøyde med togoperatøren SJ. Da blir det enda enklere for Ap å si at konkurranse ikke fungerer og at det gamle NSB monopolet må gjeninnføres og gi VY enerett på å kjøre tog også på Rørosbanen. Det er trist at irrasjonelle ideologiske prinsipper ødelegger for et bedre togtilbud på Rørosbanen.

Det sier også veldig mye at ikke engang Ukraina ville ha disse gamle togene. Men Ap og Sp mener tydelig-

vis at disse gamle togene er mer enn bra nok for passasjerene på Rørosbanen og folk flest i Østerdalen.

Svar:

Jeg er opptatt av at Rørosbanen skal få nye tog i tråd med Stortingets vedtak, og fagmiljøene i sektorene har vurdert mange ulike løsninger.

I budsjettproposisjonen for 2025 redegjør vi for vår plan for å sikre nye tog til Rørosbanen. Jeg mener den beste løsningen er at tog av type 76 som i dag går i trafikk på Trønderbanen overføres til Rørosbanen. Dette er moderne tog fra 2022 som vil bidra til et mer komfortabelt og driftssikkert togtilbud, men de vil ikke kunne være i trafikk på Rørosbanen vinteren 2024/2025.

Vår plan for å sikre et bedre togtilbud på Rørosbanen innebærer også at Trønderbanen elektrifiseres. Vi har i budsjettet for 2025 bevilget penger til videre planlegging. Planen sikrer lojal oppfølging av Stortingets vedtak, og vil gi et betydelig bedre togtilbud i hele regionen.

SPØRSMÅL NR. 333

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 14. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery

Spørsmål:

Hva har kulturministeren gjort for å ivareta behovene til musikkstudioet Subsonic Society i forbindelse med kjøp og istandsettelse av den tidligere synagogen i Calmeyers gate 15, og hva vil kulturministeren gjøre for å finne en god løsning for denne bedriften?

BEGRUNNELSE:

Jødisk museum i Oslo har fått bevilget midler til kjøp og istandsettelse av den tidligere synagogen i Calmeyers gate 15. I den forbindelse kjøpes også lokalene i etasjen over hvor musikkstudioet Subsonic Society har vært leietaker siden år 2000. I dag jobber tolv fulltidsansatte med musikkproduksjon i bedriftens fem studioer. Norges eneste vinylgraveringsstudio holder også til her, i tillegg til et eget verksted for reparasjon av musikkutstyr, et plateselskap og et lite øvingslokale for unge ferske artister. Bedriften har investert mellom 10 og 12 millioner i studioet sitt, og i forbindelse med kulturdepartementets kjøp må dette studioet ut av lokalene innen 1. januar 2026. Det ble foretatt en befaring av lokalene 30. januar 2024, men uten at det

har vært en dialog med den berørte bedriften og uten at deres behov synes å bli ivaretatt i oppkjøpsplanen.

Svar:

Jødisk museum har i mange år søkt ordningen Nasjonale kulturbygg med planer om å kjøpe hele bygget og tilbakeføre den gamle synagogen Calmeyers gate 15 slik den var før nazistene stengte den i 1942. Dette er et prosjekt som vil være til glede for hele samfunnet.

Jeg er kjent med at musikkstudioet Subsonic Society har kommet i en krevende situasjon som følge av Jødisk museums planer. Både Jødisk museum og Subsonic Society er i dag leietakere i bygget, og Subsonic Society har i lang tid vært orientert om Jødisk museums planer.

Dialog om lokalene Subsonic Society har leid er en sak mellom dem og dagens gårdeier, og jeg håper de vil finne en løsning som er god for alle parter.

SPØRSMÅL NR. 334**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 15. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan eg be om å få oversikt over kva toglinjer som har langsgående fiberkabel, og kva toglinjer som manglar slik infrastruktur?

Svar:

Bane NOR har etablert fiber langs jernbanen for å ivareta jernbanens egne behov knyttet til togframføring. Bane NOR betrakter dette som sensitiv informasjon, og ber derfor om forståelse for at foretaket ikke opplyser om hvor slik infrastruktur er anlagt.

SPØRSMÅL NR. 335**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 15. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan eg be om å få ei oversikt over estimerte årlege kostnader i fm. dyrepåkørsler med tog pr. år?

ringa med å leggje fram ei ny stortingsmelding om dyrevelferd, der dyrepåkøyrslar er eit tema.

GRUNNGJEVING:

<https://www.banenor.no/siteassets/handlingsplan-for-a-forebygge-dyrepakjorsler-pa-jernbanen-i-perioden-2022---2025-2.pdf>

Kvart år er det fleire tusen dyrepåkøyrslar med tog. Det er utarbeidd handlingsplanar for å motverke slike ulykker, men det tek tid å få effektuert desse handlingsplanane. Påkøyrslar ender ofte fatalt for dyra, men også togmateriell og skinner får skader, samstundes som det fører til forseinkingar og arbeid for togpersonellet. Vi vil gjerne vite kor store verdiar ein estimerar desse dyrepåkøyrslane har for Bane Nor og togselskapa i løpet av eit år.

Svar:

Det er eit omfattande arbeid å lage slike estimat over årlege kostnader ifm. dyrepåkøyrslar med tog per år, og Bane NOR opplyser at det innafor den knappe tidsramma for dette spørsmålet ikkje er mogleg å få dette til. Heller ikkje togselskapa har kostnadsestimat direkte knytt til dyrepåkøyrslar.

Det er viktig å leggje til rette for felles innsats og samarbeid for å auke dyrevelferda. Derfor arbeider regje-

SPØRSMÅL NR. 336**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Kari Sofie Bjørnsen****Besvart 15. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Vil klima- og miljøministeren i forbindelse med mulighetsstudien «Nitrogenrensing for en region» ta en koordinerende rolle overfor kommunene som planlegger å investere i egne nitrogenrenseanlegg, slik at det kan sikres at eventuelle tidsfrister ikke blir til hinder for vurderinger om et nytt og større regionalt renseanlegg vil være en bedre løsning totalt sett, og herunder se nærmere på det næringsutviklingspotensialet som ligger i at det etableres større anlegg for gjenvinning av ressursene?

BEGRUNNELSE:

Livet i Oslofjorden er alvorlig truet, og et avgjørende tiltak er fjerning av nitrogen fra avløpsvann i hele nedbørsfeltet til fjorden. Det er svært kostbart å bygge nitrogenrenseanlegg, og de er kompliserte å drifte. Ved store nok volum er det mulig å skape verdier av ressursene i avløpsvannet, slik at gebyrveksten kan bremses.

Det er fint at flere kommuner enn de som allerede har gjort store investeringer nå er i gang med å utrede hvordan de skal møte kravet om nitrogenrensing. Når hver enkelt kommune skal fatte beslutninger som får betydning for fjorden, klima, natur og innbyggernes økonomi i uoverskuelig fremtid, er det et behov for koordinering for å sikre at de beste, helhetlige løsningene velges.

Renseanlegget Veas jobber nå med mulighetsstudien «Nitrogenrensing for en region» støttet av Miljødirektoratet. Studien ferdigstilles 1. desember 2024. Det kan være fornuftig at aktuelle kommuner får anledning til å vurdere Veas-alternativet opp mot andre, pågående utredninger, slik at man ikke ender opp med at alle kommuner velger hver sin egen løsning uten en helhetlig koordinering. I så fall må kommunene være trygge på at de får den nødvendige tiden til rådighet og det er behov for at klima- og miljøministeren koordinerer mellom kommunene.

Svar:

Miljøtilstanden i Oslofjorden er alvorlig, og avløp er en av de største påvirkningsfaktorene. Vi vet at om lag 50 avløpsanlegg må få på plass nitrogenfjerning, og hurtig innsats på avløpsområdet er viktig for å redde Oslofjorden. Her må kommunene bidra. Utgangspunktet er, og skal være, at vann- og avløpsinfrastruktur er et kommunalt ansvar.

Kravene til nitrogenfjerning følger av forureningsforskriften, som også gjennomfører rensekrav i EUs

avløpsdirektiv. Norge er forpliktet til å overholde disse kravene. Det er Statsforvalter som er forurensningsmyndighet for de større tettbebyggelsene som nå må få nitrogenfjerning på plass. Det betyr at det er statsforvalter som stiller kravene til nitrogenfjerning i enkelttillatelser til kommunene, og veileder kommunene. Det er kommunene som må utrede og velge hvilke avløpsløsninger som er best og mest kostnadseffektiv for deres kommune. De står fritt til å velge tekniske løsninger og til å samarbeide med andre nabokommuner.

Miljødirektoratet har også en viktig rolle på avløpsområdet, og har utarbeidet eget veiledningsmateriale for statsforvalternes arbeid med å stille krav til kommunene. Gjennom sin veiledning, oppfordrer både Miljødirektoratet og statsforvalter kommunene til å samarbeide.

For å få nitrogenfjerning raskt på plass er det også viktig at saksbehandlingen hos statsforvalter ikke blir en flaskehals. Regjeringen har derfor styrket både statsforvalter og Miljødirektoratet for å bidra til fortgang i arbeidet. I tillegg har regjeringen etablert en tilskuddsordning for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning for kommunene i Oslofjordens nedbørsfelt. Ordningen forvaltes av Miljødirektoratet. Et av prosjektene Miljødirektoratet har gitt tilskudd til er mulighetsstudien «Nitrogenrensing for en region», som representant Bjørnsen viser til.

Fremover er det viktig at kommunene deler erfaring og samarbeider om kostnadseffektive løsninger. Jeg har tro på at kommunene vil komme frem til gode løsninger som kommer både innbyggerne, miljøet og næringslivet til gode.

SPØRSMÅL NR. 337**Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Kathy Lie****Besvart 15. november 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Mener statsråden at forbrukers kollektive rettigheter er godt nok ivaretatt i Norge med gjeldende regelverk for gruppesøksmål i tvisteloven?

BEGRUNNELSE:

I sitt svar på mitt skriftlige spørsmål vedrørende implementering av RAD-direktivet, Dokument nr. 15:165 (2024-2025), viser statsråden til at i Norge er forbrukeres kollektive interesser uavhengig av direktivet ivaretatt gjennom reglene om gruppesøksmål. RAD-direktivet åpner imidlertid for at denne kompetansen også kan gis til administrative myndigheter. Det vil derfor være interessant å få statsrådets vurdering av om forbrukers kollektive rettigheter er godt nok ivaretatt i Norge med gjeldende regelverk.

Behandling av saker for domstolene er ofte kostbart og kan ta lang tid. Å gi administrative myndigheter denne kompetansen vil medføre at saker kan behandles både raskere og med lavere kostnader for de involverte. Forbrukerkrav er ofte lave, men samlet sett kan beløpene bli betydelige. Det er grunn til å tro at en rekke økonomiske krav fra forbrukere går tapt, fordi terskelen for å hevde rett kan være for høy.

At tilsyn gis myndighet til også å pålegge selskaper å kompensere eller tilbakebetale skadelidte forbrukere vil derfor gi en betydelig styrking av forbrukervernet. At forbrukere som har rett også skal få rett, er et av de viktigste målene ved utformingen av systemet for løsning av tvister mellom forbrukere og næringsdrivende. Og jo mindre ressurser den enkelte forbruker og samfunnet må bruke for å oppnå dette, jo bedre er det.

Svar:

Som forbrukarminister er eg oppteken av at forbrukarane ikkje berre skal ha rett, men òg få rett.

Vi har i dag ei ordning med gruppesøksmål etter tvistelova, som har blitt brukt mellom anna med hjelp frå Forbrukarrådet si advokatordning. Etter mi meining kan vi ikkje sjå spørsmålet om ivaretaking av forbrukarane sine rettar etter tvistelova isolert frå andre ordningar.

Forbrukarrådet gir gjennom si rettleiingsteneste god informasjon om forbrukarane sine rettar. Dersom ei sak ikkje kan løysast ved at forbrukaren sjølv tar kontakt med den næringsdrivande, finst det ei rekkje klageordningar av god kvalitet som gir moglegheit for løysing av

tvistar. Bransjenemnder som transportklagenemnda, finansklagenemnda og parkeringsklagenemnda er døme på dette. Desse ordningane blir supplerte av moglegheit for mekling hos Forbrukartilsynet, og eventuell handsaming av Forbrukarklageutvalet. Dersom tvisten er med ein næringsdrivande i eit anna EØS-land, kan Forbrukar Europa hjelpe forbrukaren med å løyse den.

Som vist til i svar frå justis- og beredskapsminister Emilie Mehl på spørsmål nr. 158 og 165, kan det vere delte meiningar om direktivet om vern av forbrukarane sine kollektive interesser fell inn under virkeområdet til EØS-avtala, og EØS-relevansen er for tida til vurdering i departementet.

Dersom direktivet vurderast som ikkje EØS-relevant, opnar EØS-avtala truleg for at direktivet likevel kan bli innlemma på frivillig grunnlag. Ei foreløpig vurdering tilseier at dette i så fall vil kunne vere eit gode for forbrukarane, ved at det mellom anna gir norske forbrukarar tilgang til kollektive ordningar i andre EØS-land. Til slutt vil eg understreke at dersom direktivet blir innlemma i EØS-avtala, er det opp til landa korleis gjennomføringa skal skje. Til dømes er det opp til kvart enkelt land om dei vil leggje kompetansen til å tilkjenne erstatning mv. til domstolane eller til administrative myndigheiter. Dersom det blir aktuelt, må fordelar og ulemper ved ulike måtar å gjennomføre regelverket på vurderast.

SPØRSMÅL NR. 338

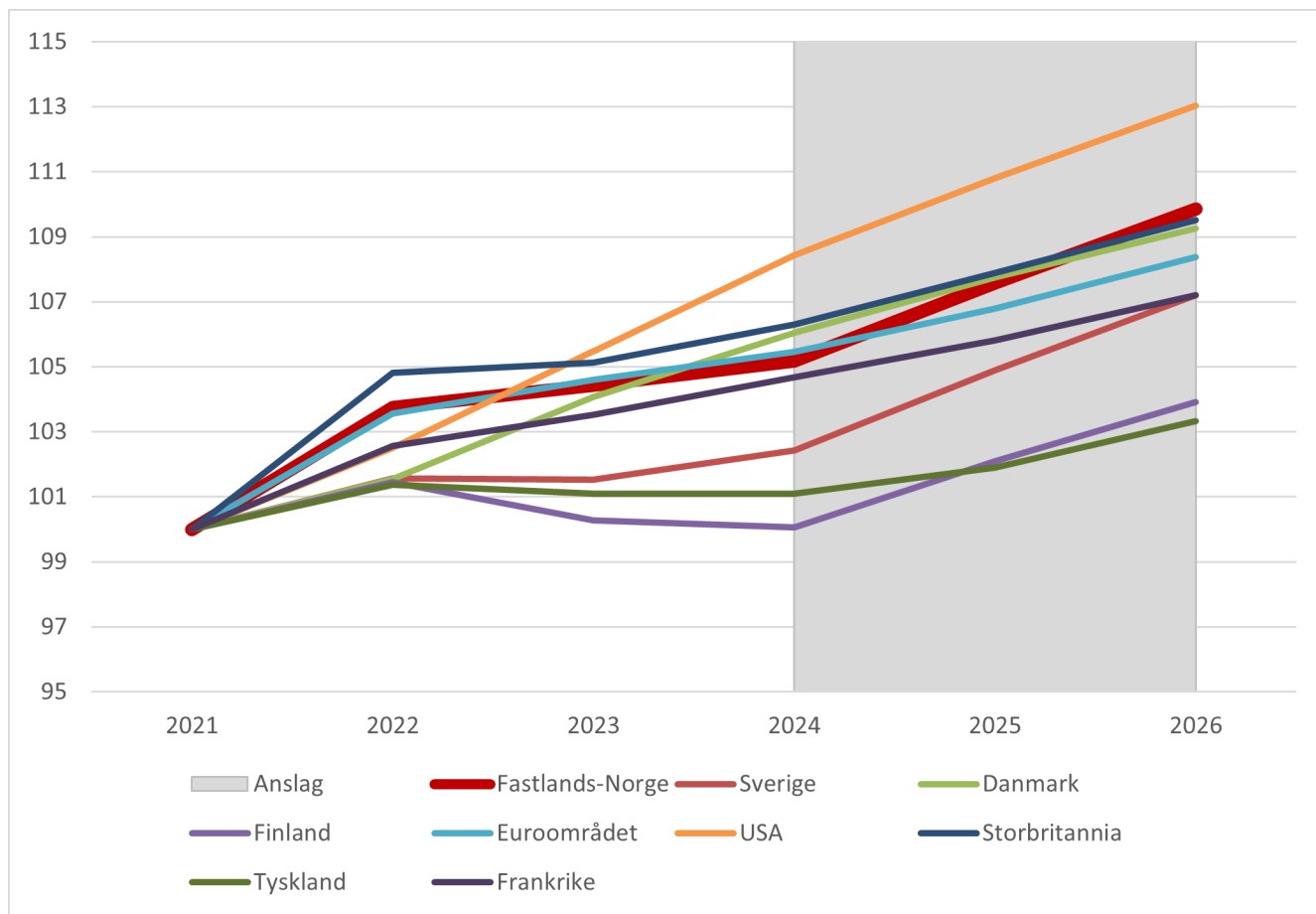
Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Per Martin Sandtrøen

Besvart 15. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden legge frem tall som viser estimert utvikling i BNP for Fastlands-Norge for perioden 2021 til 2026,

samt tilsvarende estimat for Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, Frankrike, Storbritannia og for Eurosonen som helhet?

Svar:

Figur 1. Utvikling i BNP siden 2021. Indeksert til 2021 = 100. Anslag for 2024 – 2026.

Tabell 1. Utvikling i BNP siden 2021. Indeksert til 2021 = 100. Anslag for 2024 – 2026.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
USA	100,0	102,5	105,5	108,4	110,8	113,0
Fastlands-Norge	100,0	103,7	104,4	105,2	107,6	109,8
Storbritannia	100,0	104,8	105,1	106,3	107,9	109,5
Danmark	100,0	101,5	104,1	106,1	107,7	109,3
Euroområdet	100,0	103,6	104,6	105,5	106,8	108,4
Frankrike	100,0	102,6	103,5	104,7	105,8	107,2
Sverige	100,0	101,6	101,5	102,4	104,9	107,2
Finland	100,0	101,5	100,3	100,1	102,1	103,9
Tyskland	100,0	101,4	101,1	101,1	101,9	103,3

Anslagene for Fastlands-Norge er hentet fra Nasjonalbudsjettet 2025. For de andre landene er det lagt til grunn anslag fra IMF's siste prognoser, publisert 22. oktober 2024.

Tallene viser utviklingen i BNP når verdien for 2021 er satt til 100 i alle landene. Siden landene hadde ulik timing av lettelse i koronatiltak, vil valget av 2021 som utgangspunkt gjøre at veksten kan fremstå ekstra sterk i

land som avvirket koronarestriksjoner senere enn de andre, som i Storbritannia.

Tallene viser at aktiviteten i Fastlands-Norge har holdt seg relativt godt oppe sammenlignet med flere av våre handelspartnere. Sterkest utvikling har det vært i amerikansk økonomi, mens tysk og finsk økonomi har hatt svakest utvikling. Dersom anslagene inntreffer, vil dette bildet fortsette.

SPØRSMÅL NR. 339

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 14. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Høyre har tidligere spurt statsråden hvorvidt hun vil be ESA om en prinsipiell avklaring knyttet til bruk av FoU-støtte for å sikre immaterielle rettigheter til prosjektsresultater. I sitt svar ble det opplyst at statsråden ville be virkemiddelaktørene om informasjon om hvordan dette praktiseres innenfor de ulike ordningene og ville ta opp saken med ESA.

Hvordan er status for dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Norske gründeres forskning og innovasjon legger grunnlag for fremtidig verdiskaping i Norge. Disse må vi heie på, og sørge for at de har forutsigbarhet og tydelige rammevilkår. Usikkerhet knyttet til muligheten for bruk av

forskningsstøtte til sikring av immaterielle rettigheter er noe flere nå opplever som en utfordring. En prinsipiell avklaring i ESA er nødvendig for å gi både virkemiddelaktørene og gründerne klarhet i dette.

I tråd med Det alminnelige gruppeunntaket til ESA (GBER) kan støtte til FoU prosjekter blant annet brukes til kjøp og lisensiering av eksterne eksisterende patenter som er nødvendig i forsknings- og utviklingsprosjekter. Driftskostnader kan også dekkes, og i hht. Norsk Regnskapsstandard og norsk standard for kostnadsføring for patentkostnader er det en driftskostnad.

ESA har ikke tatt prinsipiell stilling til hvorvidt sikring av egne rettigheter er å anse som del av unntaket. Dette fører til ulike tolkninger i Norge i anvendelsen av GBER art. 25 knyttet til hvorvidt registrering av immaterielle rettigheter kan dekkes av støtten. Spørsmålsstiller er

kjent med aktører i Norge som har blitt avkrevd tilbakebetaling av utgifter de har pådratt seg til dette eller fått støtte tilbakeholdt av virkemiddelapparatet.

Svar:

Jeg viser til mitt svar av 24. september 2024 på spørsmål nr. 2829 fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup (H), som omhandler det samme temaet, og hvor jeg viste til at jeg ville følge opp saken. Jeg er opptatt av å legge til rette for at støtte til forskning bidrar til økt verdiskaping i Norge, og at vi må sørge for at næringslivet har forutsigbarhet og tydelige rammevilkår.

I Meld. St. 6 «Gründere og oppstartsbedrifter», lagt fram 1. november 2024, viser jeg til at beskyttelse av immaterielle rettigheter til egne verdier bidrar til å sikre en innovatørs mulighet til avkastning fra sine investeringer. Spørsmålet om FoU-støtte for å sikre immaterielle rettigheter til prosjektresultater kan gis innenfor statsstøttene, er relevant i den forbindelse.

Virkemiddelaktørene Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva mottar oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet, og forvalter virkemidler som innebærer et element av statsstøtte, blant annet støtte til forskning og utvikling. Departementet har innhentet informasjon fra disse aktørene om hvordan kostnader til å sikre immaterielle rettigheter til egne FOU-resultater praktiseres innenfor de ulike ordningene.

De tre virkemiddelaktørene viser til at det alminnelige gruppeunntaket (GBER) artikkel 25 åpner for å dekke kostnader til patenter kjøpt utenfra for å benyttes i prosjektet, mens kostnader til egen patentering ikke er omtalt blant kostnadene som dekkes. For små og mellomstore bedrifter åpner GBER artikkel 28 for å støtte egen patentering.

For å sikre at praksis er i tråd med regelverket vil departementet foreta en ytterligere vurdering og innlede en dialog med ESA for å oppnå en prinsipiell avklaring av spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 340

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Turid Kristensen

Besvart 15. november 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Norges vassdrags- og energiverk (NVE) slår fast at 68 av 69 kraftleverandører har brutt kravene til hvordan regningene deres skal utformes eller rapporteringsplikten. 37 leverandører har fått varsel om brudd på reglene for fakturautforming og 33 av kraftleverandørene har fått varsel om brudd på rapporteringsplikten.

Hvilke tiltak vil regjeringen gjennomføre slik at vi faktisk kan få stoppet denne praksisen?

BEGRUNNELSE:

5. april 2024 kom regjeringen med innstramminger i strømmarkedet. Da sa statsråd Kjersti Toppe følgende i en pressemelding:

«– Å selje straum er ikkje vanskeleg. Det bør heller ikkje vere vanskeleg å kjøpe. Når bransjen ikkje klarer å rydde i sal og marknadsføring, foreslår regjeringa derfor no strengare regulering og sanksjonar. Tiltaka skal blant anna gjere det lettare for straumkundane å finne gode straumavtalar og hjelpe til med å komme seg vekk frå dårlege straumavtalar».

I 2023 hadde 15 leverandører brudd på rapporteringsplikten til Forbrukerrådets strømprisportal, mens 52 leverandører hadde brudd på fakturautforming.

I en pressemelding torsdag 24. oktober 2024 skriver altså NVE at 68 av 69 leverandører som ble kontrollert i tilsynet har brutt kravene til hvordan regningene deres skal utformes eller rapporteringsplikten. 37 leverandører har fått varsel om brudd på reglene for fakturautforming. I tillegg skriver de at 33 av leverandørene har fått varsel om brudd på krav til rapporteringsplikten til Forbrukerrådets strømprisportal.

På bakgrunn av pressemeldingen fra NVE er det åpenbart at innstrammningene regjeringen omsider foreslo i april ikke har fungert. Det er foregått fortsatt en uakseptabel praksis i bransjen som går ut over forbrukerne.

Høyre har over lengre tid etterlyst sterkere, bedre og strengere regulering. Det er behov for strømmarkedet blir mer oversiktlig for forbrukeren, og at regjeringen nå tar sterkere grep for å beskytte forbrukerne.

Svar:

Det er skuffende å se hvor mange brudd som har blitt avdekket blant strømsalgsselskapene. Dette er en bransje som stadig får nye sjanser. Regjeringen har over tid gjort flere regelverksendringer som skal sikre at det blir enklere å være strømkundene. I november 2022 ble det fastsatt nye og strengere regler for markedsføring av strømvavtaler, nye krav til opplysninger som forbrukerne skal få ved inngåelse av strømvavtaler, samt nye krav til opplysninger som skal fremgå av strømfakturaen. 1. juli i år ble det innført ytterligere regelendringer for å gjøre strømmarkedet mer oversiktlig og forbrukervennlig, inkludert regler om at strømleverandørene kan miste muligheten til å selge strøm dersom de ikke følger forbrukervernregelverket.

Det er bra at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) følger opp bransjen med slike tilsyn som representanten viser til. I de tilfeller strømleverandører bryter regelverket har RME etter de siste regelendringene flere virkemidler de kan ta i bruk for å sørge for etterlevelse av regelverket. RME kan kreve at strømleverandørene ret-

ter opp feil, og kan sikre dette ved bruk av tvangsmulkt som virkemiddel. Ved alvorlige eller gjentakende brudd på regelverket, har RME også mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr og trekke tilbake strømleverandørens omsetningskonsesjon. RME og Forbrukertilsynet samarbeider om å kartlegge saker hvor strømleverandører har brutt forbrukervernregelverket.

Å følge opp regelverket med tilsyn er en av de viktigste oppgavene til RME. Formålet med tilsynet er å sørge for et trygt og godt sluttbrukermarked. RME utvidet i år tilsynet og har sjekket flere forhold enn tidligere år og funnene er derfor ikke direkte sammenlignbare med funnene fra fjorårets tilsyn.

Regjeringen er opptatt av at forbrukere skal oppleve strømmarkedet som trygt og forutsigbart. Det er viktig å fortsette å føre tilsyn med strømleverandørene. Samtidig vil jeg være helt klar på mine forventninger til bransjen om at de selv tar tak i problemet slik at strømleverandørene etterlever reglene og bidrar til et godt forbrukermarked for strøm.

SPØRSMÅL NR. 341

Innlevert 7. november 2024 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 15. november 2024 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre bedre tilgang på kompetent norsk arbeidskraft til maritim virksomhet både til sjøs og i andre deler av sektoren?

BEGRUNNELSE:

Norsk maritim næring er i verdensklasse med en svært kompetent og konkurransedyktig arbeidsstyrke. Næringen står overfor betydelige omstillinger i årene som kommer, med økt behov for innovasjon og utvikling av ny kompetanse både på land og sjø. Fremtredende teknologier og evnen til å utnytte dem blir viktige drivere for næringens videre vekst og utvikling.

For at Norge skal beholde sin posisjon som en global maritim stormakt, er det avgjørende at utdanning og forskning i Norge holder tritt med den raske teknologiske og markedsmessige utviklingen. Et tett samarbeid mellom utdanningssektoren, forskningsinstitutter, myndigheter og næringslivet vil være nødvendig for å sikre at næringen har tilgang på riktig kompetanse.

Aktørene i den maritime næringen arbeider systematisk for å kartlegge kompetansebehov og tilpasse utdanningstilbudet deretter. Dette skjer gjennom involvering på alle nivåer innen utdanning, forskning og innovasjon.

Samtidig som den sivile delen av maritim sektor trenger mer kompetent personell, satser Norge stort på sjøforsvaret. Det skal bygges en rekke skip og sjøforsvaret skal rekruttere minst 1 300 nye offiserer. I sum er kompetansebehovet i sektoren stort og vil stige.

Svar:

Det kommer frem av Hurdalsplattformen at den maritime politikken må sikre gode rammevilkår for norske sjøfolk, og at det legges til rette for aktivitet i hele den maritime verdikjeden. Det er høy aktivitet i maritim næring, og behovet fremover for kompetent arbeidskraft fra ulike utdanningsnivåer og fagområder er stort, særlig i lys av at næringen står overfor en omfattende grønn og digital omstilling. Maritim næring er internasjonal og eksportorien-

tert. Tilgang til høykompetent arbeidskraft er derfor både et viktig rammevilkår og et konkurransefortrinn for norsk maritim næring. Regjeringen prioriterer virkemidler for å sikre norsk maritim kompetanse, herunder rettet mot rekruttering av sjøfolk, videreutvikling av de maritime utdanningene, internasjonal regelverksutvikling, maritim forskning og utvikling og rekruttering av flere kvinner til næringen.

Tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk er regjeringens fremste virkemiddel for å bidra til å sikre norsk maritim kompetanse. Tilskuddsordningen skal bidra til å opprettholde norsk maritim kompetanse og sørge for rekruttering av norske sjøfolk på skip under norsk flagg. Det har vært en økning i antall sjøfolk i ordningen de siste årene. I 2023 omfattet ordningen i gjennomsnitt 13 800 sjøfolk per termin, og hadde en samlet utbetaling på 2,3 mrd. kroner. Regjeringen har i budsjettet for 2025 foreslått å styrke makstaket i ordningen fra 220 000 kroner til 225 500 kroner. Tilskuddordningen bidrar også til kompetanseoverføring fra de sjøbaserte til de landbaserte maritime yrkene.

Et godt utdanningssystem er en forutsetning for utviklingen av norsk maritim kompetanse. Regjeringen prioriterer utvikling av kvalitet i utdanningstilbudet, og har i budsjettet for 2025 foreslått 77,8 mill. kroner til tilskuddsordningen for utviklingsmidler for høyere yrkesfaglig utdanning. Regjeringen vil prioritere blant annet søknader fra fagskoler med prosjekter rettet mot maritim utdanning.

Fra 2023 har universiteter og høyskoler fått økt rammen med 17 millioner kroner til arbeidet med maritim utdanning. Dette er midler som tidligere ble administrert av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Kunnskapsdepartementet har videre forlenget godkjenning av et pilotprogram for fireårig bachelorutdanning i nautikk med integrert praksis ved Høgskulen på Vestlandet for opptakskullene høsten 2025 og 2026. Nærings- og fiskeridepartementet har gjort tilpasning i tilskuddsord-

ningen for sysselsetting av sjøfolk i samsvar med dette. Godkjenningen og tilpasningen skal bidra til å styrke den maritime utdanningen.

Sjøfartsdirektoratet fører tilsyn med at kvaliteten i sertifikatgivende utdanning er i tråd med internasjonale standarder. Norge deltar aktivt i regelverksutviklingen for standarder herunder blant annet det pågående arbeidet i FNs sjøfartsorganisasjon IMO med å revidere opplæringskonvensjonen STCW.

Maritim forskning av høy kvalitet er viktig for å styrke norsk maritim næringskompetanse, konkurransedyktighet og omstillingsevne. Norges forskningsråd har i 2023 utbetalt om lag 197 mill. kroner til pågående maritime prosjekter under programmet for maritim forskning og utvikling (Maroff). Støtte til maritim forskning og innovasjon gis også gjennom andre av forskningsrådets aktiviteter, som Grønn plattform, sentersatsingene, forskningsinfrastruktur og bevilgningene til instituttsektoren, og det er samlet utbetalt om lag 546 mill. kroner til maritim forskning i 2023. I budsjettet for 2025 er det blant annet foreslått å avsette 192,5 mill. kroner av tilsagnsrammen under Norges forskningsråd til næringsrettet maritim forskning, rettet mot grønn skipsfart og digitalisering i maritim næring.

For å møte fremtidens kompetansebehov er det videre viktig å rekruttere fra hele befolkningen, både kvinner og menn. Derfor lanserte regjeringen i 2023 en maritim likestillingsstrategi som blant annet har som hensikt å øke rekrutteringen av kvinner til de maritime yrkes- og utdanningsveiene. Ett av innsatsområdene i strategien er derfor «rekruttering og rollemodeller». I oppfølgingen av strategien har regjeringen dialog med de maritime utdanningsinstitusjonene om hvordan man kan øke rekrutteringen uavhengig av kjønn. Regjeringen har også tatt initiativ til en samarbeidserklæring med maritim næring for å jobbe for økt likestilling og å dokumentere utviklingen over tid.

SPØRSMÅL NR. 342

Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 15. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener statsråden det er forsvarlig og pasientvennlig at pasientene i Finnmark skal utsettes for utfordrende og

slitsomme reiser som en konsekvens av at foretaket har lagt ned dagkirurgitilbudet i Alta og sender pasienter til Kirkenes, uten hensyn til distanse, geografi, værforhold og manglende flytilbud og hotellkapasitet, og er statsråd-

en enig i at det er behov for å evaluere konsekvensene av nedleggelsen av dagkirurgien ved Klinikk Alta?

BEGRUNNELSE:

Det vises til NRK Troms og Finnmarks sak publisert 6. november 24 om at Finnmarksykehuset HF har en plan om såkalt hurtigforløp for pasienter i Vest-Finnmark som står på venteliste for ortopediske inngrep. Disse skal få tilbud om operasjon ved Kirkenes sykehus som et ekstraordinært tiltak for å få ned ventetidene.

Etter at foretaket la ned det dagkirurgiske tilbudet ved Klinikk Alta i februar i år har ventetidene økt betraktelig i Hammerfest.

Mange pasienter i Finnmark velger å reise til private helsetjenester i Tromsø i stedet for å vente lenge på operasjon.

Foretakets plan om å tilby operasjon helt øst i fylket gir pasientene et tilbud som innebærer lange flyreiser med mange mellomlandinger og ekstra hotellovernattinger.

Etter at det dagkirurgiske tilbudet ved Klinikk Alta ble lagt ned, er det mangel på operasjonskapasitet vest i fylket, og i stedet for å legge til rette for pasientene, er det pasientene som må ta belastningene gjennom økt reisevirksomhet og alt dette medfører med konkurranse om flyreiser, hotellrom, reiseregninger og andre belastninger som mange pasienter ikke har kapasitet til. Disse pasientene må ut på enda mer reise i Finnmark med det flytilbudet og det været som vi så kjent har.

Pasientreiser Finnmark opplyser om at hotellkapasiteten i Kirkenes i perioder er liten. Pasientreiser oppfordrer pasientene til å være tidlig ute for å få hotellrom og for å få bestilt flyreiser. Pasienter må altså gjøre en enda

større innsats, og belastningen på pasienten økes. De settes til å trasse vær og vind, og legge ut på lange reiser, nyopererte og i alle slags helsetilstander. Mange melder om at de ikke opplever trygghet.

Dersom folk skal bo i Finnmark, må de ha trygghet for at de har tilgang på grunnleggende velferdstjenester, herunder spesialisthelsetjenester.

Svar:

Som ett av flere tiltak innenfor Ventetidsløftet, har Finnmarkssykehuset HF gitt pasienter som kommer fra opptaksområdet til Hammerfest sykehus – tilbud om operasjon i Kirkenes.

Helse Nord RHF opplyser at det har vært vakanser blant ortopedene ved sykehuset i Hammerfest. Det er derfor mangel på helsepersonell, og ikke operasjonsstuekapasitet, som er årsaken til at sykehuset har opparbeidet noe ventetid for ortopediske pasienter. Det tidligere dagkirurgiske tilbudet i Alta ble utført ved at blant annet ortopedene ambulerte fra Hammerfest sykehus. Helse Nord RHF opplyser at å bemanne operasjonsstue i Alta med de begrensede ressursene som vakansene ved Hammerfest sykehus gir, ville ført til ytterligere økning i ventelistene – fordi ambulering gir avspasering, som igjen reduserer tilgjengelig kirurgisk kapasitet.

Spesialisthelsetjenesten i Finnmarkssykehuset HF har i dag utfordringer med bemanning, rekruttering, ventetider og fristbrudd. Mitt klare mål er at ventetiden i norske sykehus skal markant ned. Innbyggere med behov for spesialisthelsetjenester skal få dette raskt i vår offentlige, felles helsetjeneste.

SPØRSMÅL NR. 343

Innlevert 6. november 2024 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 19. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å følge opp Stortingets anmodningsvedtak 727 om å utrede hvordan den juridiske hjelpen til ofre for lønnsstyveri kan styrkes; og når kan man vente seg en konklusjon på andre deloppfølging av NOU 2020:5?

BEGRUNNELSE:

Viser til Dokument 8:142 S (2023–2024) og 6. juni 2024, hvor Stortinget vedtok anmodningsvedtak 727. Det lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan den juridiske hjelpen til ofre for lønnsstyveri kan styrkes, herunder om den bør innlemmes i ordningene med fri retts hjelp eller rettsråd, og komme tilbake til Stortinget innen statsbudsjettet for 2025.»

Til tross for stortingsflertallets ønske om å prioritere dette arbeidet, gir regjeringen i statsbudsjettet ingen tilfredsstillende svar på hvordan det konkret er fulgt opp.

Anmodningsvedtak 727 viser at Stortinget ser at lønnsstyrer er et stort problem både for samfunnet og for enkeltindivid. Stortinget ønsker at regjeringen skal styrke rettshjelpen for lønnsstyrer så langt som mulig.

Regjeringen viser til vedtaket vil bli vurdert i sammenheng med andre deloppfølging av NOU 2020:5. Når statsbudsjettet ikke engang gir signaler om når denne oppfølgingen kommer, er det vanskelig å se at regjeringen har fulgt opp stortingsflertallets ønske.

Svar:

Rettsjelpsutvalget foreslo i NOU 2020: 5 Likheter for loven om støtte til rettshjelp (rettshjelpsloven) å gjøre saker om inndrivelse av lønn og feriepengene til en prioritert sakstype i rettshjelpsloven. Mitt departement arbeider nå med andre deloppfølging av NOU 2020: 5 hvor dette og andre forslag fra utvalget vurderes. Jeg tar sikte på å legge frem en proposisjon for Stortinget i løpet av våren 2025.

SPØRSMÅL NR. 344

Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 25. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Politiet opplever i dag å ha såpass stor mangel på ressurser at de ikke har mulighet til å følge opp svært alvorlig kriminalitet med høye strafferammer. Mange alvorlige forbrytelser henlegges som følge av manglende ressurser, og for enkelte lovbrudd er henleggelsesraten opp mot 100 %. Likevel vil statsråden at politiet skal bruke kapasitet på å gå etter brukere av ulovlige rusmidler, og vil legge frem forslag om dette til våren.

Hvilke oppgaver mener statsråden politiet skal nedprioritere for å bruke flere ressurser på rusbrukere?

Svar:

Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering mener all bruk av narkotika fortsatt skal være straffbart. Narkotika utgjør en viktig del av økonomien i den organiserte kriminaliteten og kan være helseskadelig for den enkelte. Jeg mener avkriminalisering eller legalisering er svært uklok politikk i en tid hvor bruken av kokain øker blant unge. Det er fortsatt politiets oppgave å håndheve straffbar bruk eller omsetning av narkotika.

Helseministeren og jeg la frem del 1 av forebyggings- og behandlingsreformen i oktober. Vi skal sørge for bedre forebygging og helsehjelp til de som trenger det. Samtidig skal vi bekjempe narkotikakriminalitet, og sikre at forbudet mot narkotika håndheves i praksis. Vi tar sikte på å legge frem en lovproposisjon som følger opp rushåndhevingsutvalgets utredning til våren.

Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering har lagt frem betydelige prioriteringer av politiet i alle våre budsjetter, senest i Gjengpakke 2 på 2,4 milliarder kroner i forslaget til statsbudsjett for 2025. Politiets budsjett øker med 10 % fra 2024 til 2025. Dette innebærer en generell styrking av grunnfinansieringen i politiet og politidistriktene som er viktig for alle kriminalitetsområder, i tillegg til særskilte satsninger knyttet til for eksempel vold og overgrep, organisert kriminalitet, ungdomskriminalitet m.m.

SPØRSMÅL NR. 345**Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Andrea Sjøvoll****Besvart 19. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

FNs barnekomite har i flere runder (2005, 2010 og 2018) kritisert Norge for omsorgstilbudet for enslige mindreårige asylsøkere, og i forbindelse med Norges syvende rapportering til komiteen har de bedt Norge om å svare på hvilke grep vi har gjort for å sikre bedre omsorg for enslige mindreårige over 15 år.

Hva har statsråden gjort, og hva vil hun gjøre for å unngå videre kritikk fra FN knyttet til omsorgssituasjonen for enslige mindreårige asylsøkere?

BEGRUNNELSE:

Redd Barna har nylig lansert rapporten «20 år med kritikk fra FN – omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere», og flere av partiene deltok i en politisk debatt om saken under frokostseminaret hvor rapporten ble lansert.

Siden 2005 har flere ulike FN-organer gitt Norge kritikk for omsorgstilbudet til enslige mindreårige asylsøkere. I 2008 ble omsorgsansvaret for enslige mindreårige under 15 år overført til barnevernet, men også etter dette har Norge fått kritikk av FN, senest fra FNs komité for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter i 2020. De anbefalte at Norge sørget for at barnevernsloven gjaldt for alle barn, også enslige mindreårige, uavhengig av alder.

Svar:

Barn som kommer alene til Norge er en særlig sårbar gruppe. De prioriteres derfor høyt i alle ledd i utlendingsforvaltningen.

Justis- og beredskapsdepartementet har delegert det operative ansvaret for asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). Norge har et alderstilpasset omsorgstilbud til enslige mindreårige som har søkt beskyttelse. Dette innebærer at UDI har ansvar for å gi et botilbud til enslige, mindreårige mellom 15 og 18 år på egne asylmottak eller avdelinger tilpasset behovene deres, mens Barne- ungdoms- og familieetaten (Bufetat), under barne- og familieministerens ansvarsområde, har ansvar for å gi enslige, mindreårige under 15 år et botilbud på omsorgssentre for mindreårige mens asylsøknaden behandles. I løpet av de siste årene har UDI fått tilført flere profesjonelle omsorgsarbeidere med barnefaglig kompetanse som arbeider med enslige mindreårige som oppholder seg i asylmottak.

Regjeringen innførte i 2022 et statlig tilsyn for enslige mindreårige som oppholder seg i asylmottak, der statsforvalteren er tilsynsmyndighet og Statens helset-

ilsyn har det overordnede faglige ansvaret. Tilsynsmyndigheten skal påse at enslige mindreårige som oppholder seg i asylmottak, får et forsvarlig bo- og omsorgstilbud.

FNs barnekomite har uttalt at flyktningbarn har en juridisk rett til helsetjenester, omsorg og utdanning. Dette får alle enslige, mindreårige asylsøkere under 18 år i Norge. Det at de yngste og mest sårbare enslige mindreårige asylsøkerne får et ekstra godt tilbud, innebærer ikke en diskriminering av gruppen over 15 år, så lenge tilbudet til denne gruppen er faglig forsvarlig og i samsvar med barnekonvensjonens krav.

Regjeringen er opptatt av å gi et godt omsorgstilbud til enslige mindreårige som oppholder seg i asylmottak, ut i fra den aldersinndelte modellen vi har i dag. Vi er interessert i å se på forbedringstiltak og vil vurdere å stille enda strengere krav til bemanning, barnefaglig kompetanse og styrke tilsynsordningen, slik at ev. avvik fanges opp og utbedres.

SPØRSMÅL NR. 346**Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Andrea Sjøvoll****Besvart 18. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kan statsråden gjøre rede for statusen for evalueringen av reformen av Diskrimineringsnemnda og oppfølgingen av FNs kvinnekomités anbefalinger knytt til nemnda, samt for hvilke grep regjeringen vil ta for å sikre et effektivt rettslig vern mot diskriminering?

BEGRUNNELSE:

Likestillings- og diskrimineringslovverket blir i dag håndhevet av domstolene, eller av Diskrimineringsnemnda. Dagens nemnd ble opprettet gjennom en reform av håndhevingsapparatet i 2017, og er ment å være et lavterskelt tilbud som er et enklere, raskere og billigere alternativ til domstolsbehandling, en lavterskelordning.

Nemnda er et viktig tilbud for diskrimineringsutsatte. Svært få diskriminerings saker behandles av de ordinære domstolene. Domstolsbehandling er i praksis utilgjengelig for mange, på grunn av den store økonomiske risikoen det innebærer å ta en sak til domstolen. De aller fleste ofre for diskriminering har heller ikke tilgang på fri rettshjelp, fordi diskriminerings saker ikke er et prioritert saksområde etter rettshjelpsloven. Nemnda er med andre ord viktig for at de som blir utsatt som blir utsatt for diskriminering, trakassering og seksuell trakassering, får ivaretatt sin rettssikkerhet.

Etter reformen i 2017 har det fra flere hold kommet kritikk av omleggelse dagens diskrimineringsnemndsordning. Kritikken har blant annet kommet fra Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), flere juridisk fagmiljøer, og flere sivilsamfunnsorganisasjoner for ulike grupper med diskrimineringsvern. Kritikken har blant annet gått på henleggelsesprosenten, hvor lett det i praksis er å saken sin behandlet i nemnda, og innsnevring i nemndas kompetanse.

NIM og LDO har begge anbefalt at ombudet mener at reformen evalueres, for å slå fast om dagens nemndsordning sikrer tilstrekkelig rett til effektivt diskrimineringsvern for ofre for diskriminering. I forbindelse med høringen av Norge i FNs kvinnekomité i 2023 annonserte daværende kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen at reformen skulle evalueres. FNs kvinnekomité fremmet kritikk av dagens ordning, anbefalte følgelig Norge å:

“Speedily start conducting the review announced by the delegation to examine the reason for the high number of dismissals, rejections and closures of complaints.”

Komiteen anbefalte videre å:

«Set up a clear mechanism to follow up on and ensure that decisions of the Equality and Anti-Discrimination Tribunal are reflected in structural change that is sustainable.»

Svar:

Et godt og effektivt håndhevingsapparat er helt avgjørende for et effektivt rettslig vern mot diskriminering. De som mener seg utsatt for diskriminering, skal ha muligheten til å få god veiledning eller rask og effektiv behandling av saken sin.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) og Diskrimineringsnemnda utgjør det nasjonale likestillingsapparatet. LDO har en viktig veilednings- og kontrollfunksjon, en tilsynsfunksjon opp mot Norges forpliktelser etter kvinnekonvensjonen, og en pådriverfunksjon. Diskrimineringsnemnda håndhever brudd på diskrimineringsregelverket.

Som likestillingsminister har jeg ansvar for at håndhevingsapparatet fungerer optimalt. Jeg ga derfor i april Advokatfirmaet Lund & Co (Lund & Co) i oppdrag å gjennomgå håndhevingsapparatet på likestillingsområdet for å vurdere om det fungerer i tråd med intensjonene som lå til grunn for omorganiseringen i 2018.

Gjennomgangen skulle vurdere om dagens regelverk for håndhevingsapparatet oppfyller internasjonale krav til «Access to justice», eller «retten til rett» som stiller krav om effektiv håndheving og sanksjonering av individuelle rettigheter. I gjennomgangen skulle det også ses hen til Europaparlaments- og rådsdirektiv om bindende standarder for europeiske «Equality bodies» (EU) 2024/1500 og (EU) 2024/1499. Utredningen skulle fokusere på veiledning i klagesaker, saksbehandling av klager og gjennomslag i klagesaker. Både ombudet og nemnda har vært involvert i arbeidet med denne gjennomgangen.

Jeg har nylig mottatt en grundig utredning fra Lund & Co. Rapporten konkluderer med at håndhevingsapparatet i all hovedsak fungerer i tråd med intensjonene. I utredningen presenteres likevel enkelte forslag som kan bidra til å styrke rettssikkerheten til de som blir utsatt for diskriminering, trakassering og gjengjeldelse. Det foreslås blant annet å opprette et meklingsstilbud i tilknytning til nemnda. Verken nemnda eller LDO tilbyr i dag noen form for alternativ tvisteløsning, utover den fastsatte klagesaksbehandlingen. For en del potensielle klagerere kan et slikt meklingsstilbud utgjøre en mindre belastende, mer dia-

logbasert og raskere prosess enn dagens klagesaksbehandling i nemnda.

Jeg skal nå gå gjennom utredningen fra Lund & Co, og vurdere de forslagene som legges fram i rapporten.

SPØRSMÅL NR. 347

Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 15. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel

Spørsmål:

Mener statsråden det er forsvarlig å legge ned en etter-spurt utdanning med et unikt fagmiljø med internasjonal betydning og et særskilt nasjonalt ansvar, der 35 års oppbygning og drift fjernes på under to måneder, uten at mulige alternativer for fortsatt drift er tilstrekkelig utredet og uten at faktagrunnlaget er avklart?

BEGRUNNELSE:

Høgskolen i Østfold må spare 56 mill. kr. Et av sparetiltakene som foreslås for høgskolestyret er å legge ned Akademi for scenekunst, som blant annet tilbyr Norges eneste utdanning (BA og MA) innen scenografi, i tillegg til BA i skuespill og MA i performance, samt en nyetablert fellesgrad Ph.D. i kunstnerisk utviklingsarbeid. Dette skjer etter en forhastet prosess, der beslutningen om nedleggelse skal styrebehandles kun 56 dager etter at saken ble fremlagt for styret første gang.

I september orienterte rektor om at det i et rent økonomisk perspektiv ikke fremsto som forsvarlig å videreføre driften av Akademiet, men at det må utredes videre hvorvidt driften skal legges ned, videreføres i en annen form eller av en annen aktør i sektoren. Når rektor i november anbefaler høgskolestyret at Akademiet nedlegges, skjer det uten en reell utredning av muligheten for å overføre utdanningen til en annen aktør, og i en situasjon der de involverte ikke er enige om faktagrunnlaget; især hvordan den nye finansieringsmodellen påvirker høgskolens økonomi.

Statsråden har tidligere understreket at hensikten med regjeringens nye finansieringssystem for universitet og høgskoler har vært å forenkle systemet og å gi lærestedene mer tillit og handlingsrom. Institusjonene skal dimensjonere studietilbud i tråd med arbeidslivets behov, etterspørsel fra søkerne og nasjonale forpliktelser. Akademi for scenekunst har høye søkertall, fulle studiekull, høy andel av studenter som fullfører på normert tid og Norges eneste scenografiutdanning. Innholdet i, og omfanget av, støttebrev fra hele verden understreker at Akademiet

ikke bare spiller en viktig rolle regionalt og nasjonalt, men også internasjonalt. En mulig nedleggelse har vekket stor internasjonal oppmerksomhet som understreker behovet for en grundigere utredning.

Svar:

Universiteta og høgskulane er rammefinansierte og avgjer sjølve korleis dei disponerer midlane sine for å nå dei måla som er sette for sektoren og den einskilde institusjonen. Det inneber blant anna at institusjonane har ansvar for å dimensjonere studietilboda sine i tråd med interessa frå søkarane og behova i arbeidslivet. Samtidig er regjeringa mellom anna i utsynsmeldinga frå 2023 tydeleg på at vi særleg prioriterer kompetanse som er nødvendig for eit høgproduktivt og konkurransedyktig næringsliv, for å ha gode velferdstenester i heile landet og for å gjennomføre det grøne skiftet. I profesjonsmeldinga i år understrekar vi at lærarar, ingeniørar og helse- og sosialfagleg personell har nøkkelroller for velferd og verdiskaping og at vi treng at fleire utdannar seg til desse profesjonsyrka.

Jobben til regjeringa er å sørge for gode rammevilkår og tydelege mål og forventningar til institusjonane. Kunnskapsdepartementet bør ikkje drive ei detaljstyring som inneber å overprøve dei faglege vurderingane som kvar institusjon gjer for sine utdanningstilbod og innhaldet i dialogen dei har med arbeidslivet og andre aktørar i desse spørsmåla. Eg forventar at Høgskolen i Østfold gjer gode faglege vurderingar for at studieporteføljen samla sett blir innretta på ein slik måte at den best mogleg svarar til behova for lokalt, regionalt og nasjonalt arbeidsliv, innanfor dei økonomiske rammene institusjonen får over.

Statsbudsjettet for 2025 er det første året med resultatbasert utteljing etter det nye finansieringssystemet. Utteljinga er basert på endringa i resultat frå 2022 til 2023. Utdanningstilboda ved Akademi for scenekunst, som var innplassert i finansieringskategori A i det tidlegare finansieringssystemet, er no innplassert i kategori 2 som har ein lågare sats. Dei nye satsane inneber ikkje i seg sjølve lågare

løyving til Høgskolen i Østfold. Dersom aktiviteten ved utdanningstilboda blir på same nivå som tidlegare, vil institusjonen verken tape eller tene på at den nye satsen er lågare. Endringar i aktiviteten framover med satsen i kategori 2 vil gi ei anna utteljing enn med den tidlegare satsen i kategori A. Dersom talet på gjennomførte studiepoeng går opp, vil auken i utteljinga til institusjonen vere lågare med den nye satsen. Tilsvarande vil det bli ein mindre reduksjon dersom talet på gjennomførte studiepoeng går ned. Høgskulane og universiteta får ei rammeoverføring, og dei avgjer sjølve korleis dei fordeler pengane internt i institusjonen. Regjeringa gjorde det klart at forenklinga av finansieringskategoriane ikkje var eit signal om at insti-

tusjonane skulle auke eller redusere kostnadene i ein skilde utdanningar. Formålet er at institusjonane får eit større og meir heilskapleg ansvar for å fordele løyvinga mellom dei ulike utdanningane.

Generelt er eg kjend med at både Høgskolen i Østfold og fleire andre institusjonar i universitets- og høgskulesektoren står i ein krevjande økonomisk situasjon, der fleire står i omstillingsprosessar og vurderer nedlegging av ulike studieprogram. Eg har tillit til at institusjonane gjer dei nødvendige vurderingane og prioriteringane for å samla sett ivareta behova samfunnet har for høgare utdanning.

SPØRSMÅL NR. 348

Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg

Besvart 18. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Color Line er Oslos største reiselivsbedrift. Gjennom flere innlegg den siste tiden oppgis det at rederiet benytter seg av det skadelige drivstoffet HFO på skipene som går fra Oslo til Kiel. Hurdalsplattformen er klar på 1. å Stimulere til økt bruk av biodrivstoff, og 2. at handlingsplanen for Oslofjorden skal følges. Color Line er tungt statssubsidiert, som bør gi et større samfunnsansvar.

Har statsråden vurdert å stille krav til bruk av miljøvennlig drivstoff for Color Line, så rederiet kan bidra mer positivt for Oslofjorden?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. januar 2022 er det ikke tillatt for skip som anløper territorialfarvannet rundt Svalbard å bruke eller ha om bord petroleumsbasert drivstoff med høyere viskositet, tetthet eller stivnepunkt enn tillatt for marin gassolje. Hensikten med forbudet er å unngå utslipp av tungolje og begrense forurensningen ved skipsuhell i territorialfarvannet rundt Svalbard. I stedet må skip i disse områdene bruke lett marin diesel som gir mindre alvorlig forurensning ved utslipp.

Det er også innført et forbud mot bruk av drivstoffet i Arktis fra og med 2029, som følge av de svært negative konsekvensene drivstoffet vil ha for Arktis.

Økosystemet og livet i Oslofjorden er under sterkt press etter årtier med manglende politisk vilje til å ta tak i problemet. Forbud mot Heavy Oil Fuel (HFO) er et

veldig effektivt tiltak for å forhindre store miljøskader og redusere forurensningen fra skipsfart. Det meldes om at dette drivstoffet fremdeles benyttes av Color Line mellom Hjortnes og Kiel hver dag. Color Line er et statssubsidiert rederi, og det bør derfor være en god mulighet for regjeringen å få Color Line til å omstille seg raskt.

Oslofjorden svært sårbare situasjon gjør også en potensiell ulykke og utslipp av HFO-drivstoff i fjorden katastrofalt. All skipstrafikk har risiko, og ved bruk av mindre skadelige drivstofftyper kan økologiske katastrofer forebygges om en ulykke først skulle skje. HFO har en tjærelignende form som gjør det særlig skadelig på lang sikt for marint liv og økosystemer ved utslipp og forurensning i havet.

Svar:

Regjeringen har ikke vurdert egne tiltak rettet konkret mot Color Line eller andre rederiers bruk av tungolje i Oslofjorden. Regjeringen arbeider imidlertid aktivt for klimaomstilling av skipsfarten og introduksjon av bærekraftige drivstoff som gir nullutslipp, både til sjø og luft. Vi gjør dette både gjennom tiltak i Norge, for eksempel gjennom Enovas støtteprogram til hydrogen og ammoniakk i fartøy, og vi gjør det gjennom arbeidet med å etablere klimakrav i FNs sjøfartsorganisasjon (IMO). Bruken av tungolje er ifølge IMO redusert de siste årene, blant annet på grunn av strengere krav til svovelutslipp.

SPØRSMÅL NR. 349**Innlevert 8. november 2024 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 18. november 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Høye strømpriser gir også høy nettleie i transmisjonsnett og regionalt distribusjonsnett. Næringslivet, spesielt i prisområdet NO2, møter ikke bare høye strømpriser, men også økt nettleie dersom det ikke gis ikke dispensasjon fra dagens forskrift for beregning av energileddet i nettleien, noe RME i høst avsto forlenget dispensasjon på.

Vil statsråden ta initiativ til å endre forskriften, slik at næringskunder i Sør-Norge skal slippe både høye strømpriser og høy nettleie?

BEGRUNNELSE:

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har siden 01.11.22, gitt dispensasjon i fra gjeldende forskrift for å begrense virkningen av denne, både i Oktober 2022 og desember 2023.

Stridens kjerne er om Statnett også i 2025 skal kunne sette et tak på 35 øre/kWh på kraftprisen som ligger til grunn for beregning av energileddet i nettleien.

Statnett har hatt dispensasjon til å sette et slikt tak siden oktober 2022. Dispensasjonen gjelder ut inneværende år.

Nettselskapene ville forlenge ordningen ut 2025 og søkte RME om forlenget dispensasjon. RME svarte nei. Nå har nettselskapene klaget på RMEs vedtak.

Nettselskapene i Norge er en nokså gjennomregulert bransje, også når det gjelder utforming av nettleien. Spørsmålet omhandler nettleiens energiledd for transmisjonsnett og regionalt distribusjonsnett. Tariffleddet er regulert i «Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomhet og tariffer» § 14-1.

Tariffleddet skal beregnes basert på de marginale tapskostnadene, der tapssatsene skal beregnes med hensyn til systembelastningen i et samlet nettsystem. Dagens praksis definerer nettene i Norge og Sverige som et «samlet nettsystem». Endret struktur for produksjonen i Sverige med mindre kjernekraft i Sør-Sverige, erstattet med vindkraft i Nord-Sverige, bidrar til økte tapssatser i Sør-Norge. I tillegg kommer mellomlandsforbindelsene som forsterker dette bildet.

Økte tapssatser kombinert med et høyere prisnivå for kraftprisene, medfører økte nettleier. Ikke nok med det, men dagens forskrift regulerer også fortegnet på tapssatsen. Det vil si at dersom uttakskunder må betale i et område, vil innmatingskundene få utbetalt nettleie (negativt energiledd). Det vil si at nettleien næringslivet

betaler inn til nettselskapene, forblir ikke hos disse til å dekke opp kostnader til kjøp av nettap, men blir utbetalt til kraftprodusentene som mater kraft inn på nettet.

Forskriften ble vedtatt i en annen tid der kraftsystemet hadde andre egenskaper enn dagens kraftsystem. Endringene i kraftsystemet medfører en stor belastning for næringslivet i Sør-Norge, noe som virker urimelig og forskriften bør derfor revurderes.

Det er energidepartementet som har forskriftskompetansen, og det er interessant å høre om arbeid pågår her.

Svar:

Formålet med energileddet i transmisjons- og regionalnettet er å synliggjøre kostnadene ved overføring av kraft knyttet til kraftproduksjon og kraftforbruk i ulike deler av nettet, og på den måten bidra til et effektivt kraftsystem. Et effektivt kraftsystem gir i sum lavere nettkostnader. Energileddet er et prissignal som viser hvor i nettet det er hensiktsmessig for kraftsystemet, altså lavest kostnader, forbundet med økt produksjon og forbruk av kraft. Energileddet skal dekke kostnader knyttet til nettap, det vil si elektrisk energi som går tapt ved overføring av strøm.

Produsenter som leverer kraft i nettet der det er kraftforbruk, bidrar til å redusere nettap, og får lavere nettleie gjennom lavere energiledd. Kunder som bidrar til økte nettap, må betale for dette gjennom energileddet. Dette kan for eksempel gjelde forbrukerkunder som er lokalisert langt unna produksjon. På denne måten bidrar energileddet til en effektiv bruk av strømmettet, og dermed til å holde nettleien nede.

Jeg mener at dagens energiledd er et viktig prissignal som bidrar til effektiv utvikling og utnyttelse av nettet. Jeg er positiv til at RME gav dispensasjon til å begrense størrelsen på energileddet fra høsten 2022 og ut 2024, men mener at det ikke vil være formålstjenlig å endre dette på varig basis.

Samtidig er regjeringen opptatt av å sørge for tilgang på ren og rimelig energi over hele landet, og at det ikke skal være store og langvarige prisforskjeller mellom ulike prisområder. Regjeringen har gjort flere grep for å møte denne utfordringen. Blant annet har vi begrenset nivået på nettleien ved at Energidepartementet høsten 2022 fastsatte en midlertidig forskrift som åpnet for at høye flaskehalsinntekter i transmisjonsnett tilbakføres fra Statnett til nettkundene raskere enn det som ellers ville vært tilfellet. For 2024 er det kun i siste kvartal at det ligger

an til utbetaling, men siden ordningen ble innført i 2022

er det utbetalt om lag 8,5 milliarder kroner gjennom ordningen.

SPØRSMÅL NR. 350

Innlevert 9. november 2024 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 19. november 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden jf. Sökkeldirektoratets arbeid med ressursrapporten 2024 anslå konsekvensene av SVs budsjettforslag av følgende: A) Letestans i områder uten infrastruktur, og B) Midlertidig letestans i områder nær infrastruktur?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber om svar på alternativene A og B hver for seg og konsekvenser av å gjennomføre både A og B. Jeg ønsker konsekvenser målt i produksjonsfall og statens netto kontantstrøm, samt eventuelt andre relevante parametere.

I Sosialistisk Venstrepartis (SV) alternative statsbudsjett foreslår partiet å ikke gi flere tillatelser til petroleumumsleting i områder uten infrastruktur og en midlertidig stans i områder nær infrastruktur.

Sökkeldirektorat beregnet i sin ressursrapport for 2024 tre forskjellige mulighetsbilder for norsk sokkel med utgangspunkt i ulike nivåer for leteaktivitet. I scenario basis anslår direktoratet et produksjonsfall på om lag to tredjedeler fra 2025 til 2050, noe de beskriver som en betydelig nedbygging av petroleumsvirksomheten.

I det lave mulighetsbildet faller produksjonen til nær null i 2050, til tross for at dette mulighetsbildet innebærer videre leting de nærmeste årene før leteaktiviteten faller raskt. Sökkeldirektoratet beskriver mulighetsbilde lav som en nedbygging av petroleumsvirksomheten.

Tiltakene SV foreslår sitt alternative statsbudsjett er enda mer dramatiske enn Sökkeldirektoratets mulighetsbilde lav.

Svar:

Energidepartementet har ikke gjort beregninger som gir anslag for konsekvensene av letestans i områder uten infrastruktur eller midlertidig letestans i områder nær infrastruktur.

Det som imidlertid er klart, er at hvis det ikke letes og gjøres nye funn, samt kontinuerlig gjennomføres feltutbygginger og økt utvinningstiltak, vil produksjonen

falle raskt noen år fram i tid. Dette skyldes den naturlige nedgangen i produksjonen fra gjennomførte prosjekter på eksisterende felt.

Sökkeldirektoratet har utarbeidet tre mulighetsbilder for den totale produksjonen av olje og gass fram til 2050. Alle de tre mulighetsbildene viser nedgang i produksjonen, men hvor fort det skjer avhenger blant annet av tempo i leteaktivitet og teknologiutvikling. Det er stor forskjell mellom det høye og lave mulighetsbildet. Mulighetsbilde «høy» innebærer mange funn, rask teknologiutvikling og investeringsvillige aktører som gjør at produksjonsnedgangen og dermed nedgangen i statens inntekter bremses fram mot 2050. I mulighetsbilde «lav» fører lav leteaktivitet og manglende investeringsvilje til en rask nedbygging av petroleumsvirksomheten og et betydelig fall i inntekter til staten. Direktoratet har også analysert verdiskapingen fra letingen de siste 20 årene. Netto nåverdi fra letingen i perioden er anslått til over 2 000 mrd. kroner. Verdien fra letingen i perioden er over tre ganger leteknadene.

Petroleumsvirksomheten skaper store verdier for det norske samfunnet. I mer enn 50 år har virksomheten vært Norges viktigste når det gjelder verdiskaping og inntekter til statskassen. Langsiktig, stabil og forutsigbar petroleumspolitik har vært et fundament for å oppnå god ressursforvaltning, høy verdiskaping og høye statlige inntekter.

En slik endring i letepolitikken som representanten viser til, ville være en stor omlegging av norsk petroleumspolitik. Det vil således skape nye omgivelser for de kommersielle aktørene som driver i sektoren, og må påregnes å få betydelige negative effekter investeringsviljen i næringen. Det må påregnes redusert innsats innen kunnskaps- og teknologiutvikling i Norge, og en negativ effekt på leverandørindustriens aktivitet i her hjemme. Det er i dag om lag 200 000 personer over hele landet som, direkte eller indirekte, arbeider inn mot aktiviteten på kontinentalsokkelen. Mange attraktive arbeidsplasser vil bli borte eller stå i fare for å bli borte med en slik politikkomlegging.

Norge er den største produsenten og den eneste nettoeksportøren av olje og gass i Vest-Europa, og spiller en avgjørende rolle i energiforsyningen til Europa. En politikk som medfører lavere norsk produksjon vil gjøre

Norge mindre i stand til å dekke Europas energibehov framover, og derfor bidra til høyere import av olje og gass til Europa fra resten av verden.

SPØRSMÅL NR. 351

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 18. november 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Uke 45 har flere mellomlandsforbindelser vært drevet med begrenset kapasitet. Prisene har denne tiden vært vesentlig rimeligere enn perioden før i Sør-Norge. Dagen kablene kom tilbake i full drift var strømprisen rundt seks ganger så høy i Sørvest-Norge som i Nord-Norge.

Kan statsråden avklare om han deler min betraktning om at mellomlandsforbindelsene virker å gi en tydelig og vedvarende stor grad av prissmitte til Sør-Norge, samt avklare om statsråden deler min bekymring for konkurranseulempen dette gir region sør?

BEGRUNNELSE:

Redusert kapasitet på utenlandsforbindelser til Danmark, Tyskland og England virker å ha ført til lavere strømpriser i Norge denne uken.

Kabelforbindelsene til Danmark, Tyskland og England har hatt redusert kapasitet de siste dagene. Dagen før kapasiteten ble redusert var døgnprisen på Sørlandet 80 øre per kilowattime, mens da kapasiteten ble redusert på tirsdag, falt prisen til 52 øre. Dette prisnivået har holdt seg de siste dagene.

Ifølge sjefanalytiker i Volue Insight, Tor Reier Lilholt har reduksjonen på kapasiteten på utenlandsforbindelsene hatt en ganske betydelig effekt på prisene denne uken. Etter mandagen har nemlig ikke tilstandene endret seg noe vesentlig i det hydrologiske, mens prisene har. Dagen før kapasiteten ble redusert var døgnprisen på Sørlandet 80 øre per kilowattime, mens da kapasiteten ble redusert på tirsdag, falt prisen til 52 øre. Dette prisnivået holdt seg fram til kablene kom i full drift igjen.

Info hentet fra Europowers artikkel: <https://www.europower.no/kraftmarked/reduisert-kapasitet-pa-utenlandskabler-gir-betydelig-lavere-strompris-i-norge/2-1-1736391>

1 100 MW mindre kapasitet totalt på utenlandskablene virker altså å ha redusert strømprisen på Sørland-

det med rundt 30 øre/kWh, og bidratt til å unngå storstilt prissmitte fra "dunkelflauten" tyskeres gjennomtenkte energisystem opplevde samme uke.

Det er av interesse og høre om statsråden deler betraktningene om utenlandskablernes påvirkning på prissettingen.

Svar:

Jeg deler representantens bekymring over prissmitte som følge av mellomlandsforbindelsene. Jeg er derfor glad for at strømprisene i sørlige Norge så langt i år har vært hhv. om lag 75 og 36 prosent lavere enn i 2022 og 2023, og denne utviklingen ser vi også i Sørvest-Norge (NO2). Strømprisen i NO2 har i 2024 også vært lavere enn på kontinentet. Det er positivt for vår konkurransekraft

Så langt i 2024 har den gjennomsnittlige prisforskjellen mellom NO2 og NO1 vært 2 øre/kWh i første kvartal (dyrest i NO1), 7 øre/kWh i andre kvartal, og økt til 24 øre/kWh i tredje kvartal. I tillegg til løpende ulikheter i vær- og ressurssituasjon i deler av Sør-Norge, skyldes dette utvekslingskapasitet og tilgang på stor magasinkapasitet med god reguleringsevne i NO2 og flaskehals internt mellom prisområdene. De største gjennomsnittlige prisforskjellene har oppstått i august og september i både 2023 og 2024, en periode av året hvor prisene historisk sett og relativt sett ofte er lavere enn senhøst/vinter (fyringssesongen). Høye og vedvarende prisforskjeller mellom prisområder i Norge er imidlertid ikke ønskelig. Jeg er opptatt av at nettet og produksjonsressursene vi har i dag skal utnyttes best mulig, slik også målsetningen er når Statnett fastsetter handlingskapasiteten mellom budområdene. Jeg er videre opptatt av at enkle tiltak for å øke kapasiteten gjennomføres raskt.

Jeg vil avslutningsvis minne representanten om at regjeringen har iverksatt flere tiltak for å sikre stabilitet og forutsigbarhet, både for næringsliv og husholdninger. For husholdningene er strømstøtteordningen videreført

ut 2025, og vi har introdusert nye rammer for næringslivet slik at bedrifter lettere kan tegne fastpriskontrakter på strøm. Dette gir både husholdninger og næringsliv mulighet til å håndtere høye priser med en større grad av forutsigbarhet. I tillegg har regjeringen fått på plass en midlertidig ordning om bruk av flaskehalsinntekter, som har omfordelt flaskehalsinntektene fra Statnett til regionale og lokale nettselskaper. Så langt er det utbetalt om lag 8,5

milliarder kroner gjennom ordningen, som har bidratt til å holde nettleien i områder med høy kraftpris nede. For siste kvartal 2024 har Statnett rapportert at det er inntil 1,2 milliarder kroner i flaskehalsinntekter tilgjengelig for utbetaling gjennom ordningen. RME vil i løpet av november vedta eventuell utbetaling til underliggende nettselskap for hele 2024.

SPØRSMÅL NR. 352

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 18. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Jeg er gjort oppmerksom på at det fremdeles ikke er sendt ut anbud for å fylle hullene i beholdningen av kritisk verneutstyr.

Kan statsråden svare på hva som skjer med anbudene, samt hvilke grep statsråden tar for sikre god beredskap på smittevern og åndedrettsvern slik at vi opprettholder beredskap tilsvarende 6 måneders forbruk tilsvarende behovet under pandemien med luftbåren smitte?

BEGRUNNELSE:

Det har nå gått en stund siden vi sto midt oppe i en pandemi, og virkelig fikk se hvor sårbare vi var når det gjaldt medisiner, smittevernutstyr og åndedrettsutstyr.

I etterkant av pandemien ble det vedtatt at man for fremtiden måtte sikre at vi har beredskapslager for å ivareta tryggheten til både befolkningen generelt og ansatte i Helsevesenet. Et av tiltakene var å opprette et pandemilager, og det ble lagt til grunn at beholdningen skulle tilsvare seks måneders pandemiforbruk. På spørsmål til statsråd Kjerkol i januar i år, om status for beholdningen (spørsmål 943), svarte statsråden blant annet følgende:

“For å komme inn i en ordning med løpende rullering med anskaffelse av inntil 20 prosent av planlagt volum årlig, vil det derfor for enkelte produkttyper kunne være et lavere volum enn planlagt i en periode.”

For å følge dette opp videre, kan det være veldig interessant å vite hvor mange måneders forbruk av åndedrettsvern vi har på nasjonalt beredskapslager. Ved et fremtidig utbrudd der forbruket tilsvarende behovet vi had-

de i 2020-2022, med et ukjent virus som må behandles som er luftbårent virus.

Svar:

I foretaksmøtet 16. januar i år ble de regionale helseforetakene bedt om å:

- ta ansvaret for et permanent nasjonalt beredskapslager for smittevernutstyr med utgangspunkt i lageret som er etablert under koronapandemien. Ansvaret omfatter eierskap til varebeholdning, innkjøp, rullering, organisering, drift og forvaltning av beredskapslageret. Beredskapslageret skal i hovedsak tilsvare et volum på om lag seks måneders pandemiforbruk av smittevernutstyr som under covid-19.

Det oppdraget de regionale helseforetakene har fått er altså å ha en beholdning tilsvarende seks måneders pandemiforbruk som under covid-19, og ikke seks måneders forbruk knyttet til luftsmitte.

Det er besluttet at Helse Sør-Øst RHF forvalter det nasjonale beredskapslageret på vegne av de fire regionene. For å ta sentrale beslutninger, blant annet knyttet til gjenanskaffelser, er det etablert en styringsgruppe med representanter fra de fire regionale helseforetakene og konserntillitsvalgte. I tillegg er Direktoratet for medisinske produkter invitert til å delta i styringsgruppen med en observatør i møtene.

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet opplysninger fra Helse Sør-Øst RHF i forbindelse med besvarelse av dette spørsmålet. De har utarbeidet tabellen under som viser måltall for det permanente nasjonale beredskapslageret for smittevernutstyr (PNBL) og total beholdning på lager og beholdning som har gjenværende holdbarhet per 1. oktober 2024.

Varekategori	Måltall PNBL stk	Total beholdning, stk uten hensyn til holdbarhet	Total beholdning, stk m/gjenstående holdbarhet
Munnbind type IIR	28 000 000	57 187 280	13 150 880
Smittefrakk	13 000 000	21 764 906	21 301 506
Øyebeskyttelse	1 000 000	1 367 967	1 019 237
Åndedrettsvern	2 000 000	6 793 625	4 537 845
Undersøkelseshansker	215 000 000	297 651 865	257 945 365

Tabellen viser at det samlet sett er tilstrekkelig lagerbeholdning for alle kategorier når det ses bort fra holdbarhet. Munnbind er eneste kategori hvor det ikke er tilstrekkelig på lager når det tas hensyn til holdbarhet. Beholdningene av åndedrettsvern er betydelig høyere enn seks måneders pandemiforbruk som under covid-19.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at den ovenfor nevnte styringsgruppen har besluttet å gjennomføre en ny anskaffelse av munnbind. Anskaffelsen skal gjennomføres av Sykehusinnkjøp HF. Det er allerede gjennomført innledende markedsdialog med åtte tilbydere, og konkurransen planlegges lyst ut i januar 2025.

SPØRSMÅL NR. 353

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 18. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Den siste tiden har vi sett saker hvor personer som bor i omsorgsbolig har ligget døde i lag tid i boligen uten noen har merket det. Dette har forståelig ført til sterke reaksjoner, og det stilles spørsmål ved hva delen omsorg av ordet omsorgsbolig egentlig betyr.

Hva er statsrådets definisjon av hva en omsorgsbolig og tjenestetilbudet knyttet til denne skal inneholde, og finnes det en felles minimumsstandard for tjenester kommunene må gi til personer med omsorgsbolig?

BEGRUNNELSE:

Gjennom flere saker har Dagbladet (<https://www.dagbladet.no/nyheter/absurd-a-kalle-det-omsorgsboliger-1/81849938>) avslørt at personer boende i omsorgsbolig har ligget døde i boligene opptil flere måneder før noen har funnet dem. Dette belyser at omsorgsboliger, som jeg naturlig vil tenke er tilknyttet en eller annen form for tilbud til beboerne, ikke alltid er det.

Kommuner har egne forskrifter for hva omsorgsboliger skal inneholde, og det finnes regler fra Husbanken som primært går på utforming. Det er likevel vanskelig å finne en felles definisjon av hva en omsorgsbolig skal eller må være. Undertegnede tror det vil være heldig dersom

man har en felles oppfatning av begrepet for å sikre at pårørende vet hva de kan, og ikke kan, forvente dersom noen nær dem får omsorgsbolig.

Svar:

Sakene Dagbladet har avdekket vekker sterke reaksjoner. Det er viktig for meg at det jobbes kontinuerlig med å forebygge at dette kan skje.

Det finnes ingen formell definisjon av omsorgsboliger, så begrepet kan anvendes om ulike boliger. Kommunene står fritt til å definere ulike boligløsninger og til å definere innhold.

Dersom kommunen søker investeringstilskudd til å bygge omsorgsboliger så stiller Husbanken som forutsetning for tildeling av tilskudd at boligen skal bebos av personer med behov og vedtak for heldøgns helse- og omsorgstjenester. Disse tjenestene kan ytes av fast tilknyttet personale eller gjennom oppfølging fra hjemmetjenesten. I de aller fleste tilfeller er det slike boliger som omtales som omsorgsboliger.

I boliger, som ikke er institusjonsplasser, betaler beboerne selv for boutgifter og eventuelle andre egenandeler på tjenestene de får, på lik linje med andre hjemmeboende. Omsorgsboliger er ikke en lovregulert boform.

Det er beboernes private hjem. Tjenestene er derimot lovregulert og gis etter behov. Tjenestene tilpasses individuelle behov og gis gjennom enkeltvedtak, hvor beboernes og pårørendes medvirkning er en sentral del av prosessen.

Behovet for helse- og omsorgstjenester kan variere, og det er derfor viktig å kontinuerlig følge opp og tilpasse tjenestene til den enkeltes behov. Noen mennesker velger av ulike årsaker å takke nei til helse- og omsorgstjenester, selv om de har et klart behov for dem. Hovedregelen er at all helsehjelp skal gis frivillig. Så finnes det unntak når det er nødvendig for å hindre vesentlig helseskade og andre løsninger er forsøkt.

Det er derfor ingen minstestandard for tjenester som gis i omsorgsboliger. Det er nasjonale retningslinjer

og anbefalinger for kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene som gjelder. For innbyggere som ikke ønsker å motta helsehjelp er det blant annet utarbeidet retningslinjer og råd om tillitsskapende tiltak og vurdering av samtykkekompetanse.

I det videre vil jeg ha en dialog med kommunene om ulike botilbud kan ha en mer oppsøkende virksomhet, også i de tilfellene hvor det ikke foreligger vedtak om tjenester. Forebyggende hjemmebesøk er et eksempel på dette. For å skape et mer inkluderende samfunn, må vi forebygge ensomhet og utenforskap. Derfor har vi løftet ensomhet og som et sentralt tema i folkehelsemeldingen, opptrappingsplanen for psykisk helse, og Bo trygt hjemme-reformen, og vi har startet arbeidet med en handlingsplan mot ensomhet.

SPØRSMÅL NR. 354

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 15. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel

Spørsmål:

Har regjeringen noen bekymringer rundt at de 10 829 antenneelementene i det omtalte forskningsradaranlegget i Skibotn i Troms er kjøpt fra et kinesisk firma som videre er heleid av et statlig selskap, og er det gjort noen sikkerhetsbetraktninger rundt dette, og har regjeringen noen tanker rundt bekymringene som er tatt opp av de amerikanske kongressmedlemmene Krishnamoorthi og Moolenaar i det nevnte brevet?

BEGRUNNELSE:

Dagbladet har omtalt et brev fra de amerikanske kongressmedlemmene Raja Krishnamoorthi og John Moolenaar til USAs utenriksminister Antony Blinken og forsvarsminister Lloyd Austin, hvor det blant annet uttrykkes sterk bekymring rundt kinesisk forskningsvirksomhet på Svalbard. Det skal i etterkant av brevet også vært en delegasjon fra USA på besøk til Norge.

Dagbladet har videre skrevet om byggingen av en avansert forskningsradar med et omfattende sender- og mottakeranlegg i Skibotn i Troms, bestående av 10 829 antenner fordelt på 119 antenneenheter.

Antenneenheterne er kjøpt inn fra det kinesiske selskapet East China Research Institute of Electronic Engineering (ECRIEE), som skal være heleid av China Elec-

tronics Technology Group Corporation (CETC, som igjen er heleid av den kinesiske staten.

Svar:

Forskningsradaranlegget i Skibotn som representanten her viser til, er del av det nye radaranlegget til European Incoherent Scatter Scientific Association (EISCAT). Radaranlegget blir kalla EISCAT_3D. EISCAT driv radaranlegg for ionosfæreforskning, og Noreg har vore med i EISCAT-samarbeidet sidan starten i 1975. Medlemmar i EISCAT er Noreg, Sverige, Finland, Storbritannia, Japan og Kina.

Regjeringa har gjort fleire tryggleiksvurderingar knytte til EISCAT_3D-prosjektet. Dette er mellom anna fordi ein del av utstyret som blir nytta, er fleirbruksutstyr. Dette utstyret blir levert av svenske og finske leverandørar. Dei antenneelementa som er leverte frå Kina, er, sagt enkelt, berre metallet til antennene og representerer derfor ingen tryggleiksrisiko.

Før Noreg vart med i EISCAT_3D-prosjektet, måtte det på plass nokre endringar knytte til tryggleiken. Noreg stilte krav om endringar i vedtektene og avtalen om EISCAT som måtte akseptertast før Noreg kunne si ja til å bli med. Desse endringane galdt mellom anna understreking av EISCATs ikkje-militære formål, krav om at EISCAT berre kan spore objekt i bane dersom desse objekta er på ei føre-

handsdefinert liste, ei såkalla kvitliste, og at vertslanda har rett til å gjennomføre inspeksjonar.

Avtalen om EISCAT gir vertslanda rett til å gjennomføre inspeksjonar av anlegga i eige land, og av tilhøyrande dokumentasjon. Nasjonalt tryggingorgan (NSM) (ansvarleg koordinator) i samråd med Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit og Norsk Romsenter har fått i oppdrag å delta i inspeksjonar frå norsk side, i samarbeid med svenske og finske myndigheiter.

Det er også tryggleiksvurderingar som ligg bak om-danninga av EISCAT frå ei ideell foreining til eit aksjeselskap eigd av myndighetene i dei tre vertslanda Sverige, Finland og Noreg. Aksjeselskapet EISCAT AB er no etablert, og målet er å få på plass naudsynte avtalar og løyve for overføring av verksemda frå EISCAT-foreininga til det nye aksjeselskapet frå nyttår.

Brevet frå dei amerikanske kongressmedlemmane viser mellom anna til koplingar mellom kinesiske forskingsinstitusjonar og Folkets frigjeringshær. Dette er ei kopling både regjeringa og norske forskingsinstitusjonar er klar over og som er tydeleg omtalt i nasjonale retningslinjer for ansvarleg internasjonalt samarbeid. Den

geopolitiske utviklinga har sett forskingstryggleik høgt på den politiske agendaen over heile den vestlege verda. Noreg deltar aktivt i den internasjonale diskursen på området, og regjeringa følgjer nøye med på korleis allierte og andre likesinna land forhold seg til utviklinga. Forskingstryggleik og ansvarleg internasjonalt samarbeid vil vere sentrale tema i den kommande stortingsmeldinga om forskingssystemet, som blir lagt fram til våren.

Regjeringa jobbar allereie langs fleire spor for å styrkje tryggleiken i høgare utdanning og forskning og ruste norske institusjonar til å handtere risiko. Vi understrekar at kunnskapssamarbeid med Kina skal vere basert på norske interesser og byggje på etablerte verdiar og prinsipp for akademisk samarbeid. Ansvarleg internasjonalt samarbeid føreset at risiko blir vurdert både frå sak til sak og samla sett. Det er difor viktig at kunnskapssektoren er klar over at einskilde kinesiske institusjonar har særskilt nære band til Folkets frigjeringshær. Vi forventar at institusjonane og forskarane er særskild aktsame i møte med kinesiske aktørar generelt, og særleg innanfor fag- og teknologiområde der EOS-tenestene påpeiker at særskild aktsemd er naudsynt.

SPØRSMÅL NR. 355

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 19. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Gitt det svært skjerpede trusselbildet mot jødiske og israelske mål i Norge, er justisministeren bekymret for den beskrevne filmingen og/eller kartleggingen fra aktivister/motdemonstranter av deltagere på Israel-relaterte arrangementer, og bør politiet foreta seg noe i slike situasjoner, spesielt om dette skjer på privat grunn?

BEGRUNNELSE:

Jeg vil vise til at myndighetene i oktober hevet terrortrusselnivået fra MODERAT til HØY med bakgrunn i det skjerpede trusselbilde mot jødiske og israelske mål i Norge. Regjeringen innførte også midlertidig bevæpning av politiet i lys av dette trusselbildet.

I lys av dette er det kommet sterke bekymringer i forbindelse med at deltagere på et foredrag i regi av MIFF (Med Israel for Fred) i Stavanger i begynnelsen av november ble filmet av demonstranter på vei inn til lokalet. Delt-

agerne var bekymret over hva en slik kartlegging skulle brukes til.

Motdemonstrantene og filmingen skal ha skjedd på privat grunn i forbindelse med arrangementet/foredraget, mens politiet skal ha stått et stykke unna og observert.

Svar:

Alle skal føle seg trygge i Norge. PST følger situasjonen tett, og politiet har iverksatt flere tiltak for å heve beredskapen.

Ytringsfriheten og retten til å demonstrere er grunnleggende for et demokrati som Norge, og det er derfor høy terskel for politiet å gripe inn i demonstrasjoner eller ved politiske arrangementer. Politiets oppgaver er å ivareta ro, orden og sikkerhet ved politiske markeringer eller demonstrasjoner, og legge til rette for at alle som ønsker det får ytre seg.

I henhold til straffeloven § 266 er det forbudt å filme eller fotografere på en måte som ved skremmende eller plagsom opptreden, eller annen hensynsløs adferd

krenker en annens fred. Dersom personer eller arrangører opplever filming som skremmende og/ eller plagsom,

eller i etterkant opplever at bilder misbrukes bør de melde fra til lokalt politi, slik at de kan følge opp saken.

SPØRSMÅL NR. 356

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 18. november 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for årsakene til den kraftige økningen i strømforbruket i bygg i de tre første kvartalene av 2024?

BEGRUNNELSE:

SSB sin månedlige statistikk over strømforbruk etter prisområde og forbrukergruppe viser en økning i strømforbruk i bygg på 2,7 TWh i perioden januar – september 2024.

Statistikk fra NVE og Elhub viser en økning i strømforbruk i bygg på 2,3 TWh i perioden januar – september 2024. Avviket mellom statistikken fra NVE og Elhub og SSB sin statistikk kan skyldes at NVE sin statistikk er temperaturkorrigert. NVE presiserer at den månedlige rapporten ikke er offisiell statistikk og at vil kunne forekomme avvik i rapporten sammenlignet med den offisielle statistikken publisert av SSB.

Justert forbruk hvor NVE tar utgangspunkt i SSBs statistikk om strømforbruk i husholdningene og tjenesteytende sektor og deretter gjør noen justeringer viser et strømforbruk i bygg på 63,3 TWh i 2023. For å nå regjeringens og Stortingets mål om at strømforbruket i bygg ikke skal overstige 55,6 TWh i 2030, må strømforbruket i bygg reduseres med 1,1 TWh hvert år i perioden 2023 - 2030. Jeg forutsetter da en lineær reduksjon i strømforbruk i bygg i perioden frem til 2030.

Svar:

NVE oppgir at strømforbruket i husholdninger, fritidsboliger og tjenesteytende sektor i perioden januar til oktober har økt i 2024 i forhold til samme periode i 2023. Dette gjelder særlig NO1 (Østlandet) og NO2 (Sørlandet). Disse prisområdene hadde ekstraordinært høye kraftpriser i 2022, og også høye priser utover i 2023. I 2024 har prisene sunket, og strømforbruket er i 2024 nærmere det det var før de ekstraordinært høye prisene. NVEs vurdering er at husholdningene responderte på høye priser, og at det i 2024 kan ha blitt mindre fokus på adferd som bidrar til

reduisert strømforbruk. Jeg er glad for at strømprisen så langt i år har vært på et betydelig lavere nivå enn i 2023 og 2022.

I denne regjeringsperioden har vi satt av og brukt om lag 3,7 milliarder kroner til energieffektivisering og solenergi i boliger og yrkesbygg gjennom Enova og Husbanken. Bare i 2024 ligger Enova an til å bruke over 1 milliard kroner til energitiltak i bygg. Regjeringen har innført informasjonsvirkemidler som skal gjøre folk, kommuner og næringsliv i stand til å ta gode energivalg. Det er også gjennomført, og satt i gang, arbeid med flere regulatoriske endringer som skal bidra til energieffektivisering i bygg. Til sammen utgjør dette en betydelig styrking av arbeidet med energieffektivisering i bygg.

Regjeringen følger med på strømforbruket i bygg og vil rapportere på utviklingen i de årlige statsbudsjettene.

SPØRSMÅL NR. 357**Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 15. november 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om utviklingen i premieavviket for pensjonsutgifter som kommunene har inntektsført og som i skrivende stund beløper seg til rundt 66 milliarder kroner?

BEGRUNNELSE:

NRK Vestland skriver 28.10 om det som beskrives som “en tikkende bombe i kommunebudsjettene”, hvor det store premieavviket i landets kommuner blir adressert. I følge KDDs egne tall i Kommuneproposisjonen 2025 var det pr. 31.12.2023 i alt 66,0 milliarder som kommunesektoren samlet hadde inntektsført som dekning av premieavvik. Disse 66 milliardene skal dekke beløp som kommunene allerede har betalt i pensjonsutgifter i årene 2017-2023, men det er altså ikke innregnet av KDD i beregningen av kommunenes dekningsbehov for Stortingets statsbudsjettvedtak. KDD forutsetter – uten noen form for stortingsbehandling – at Stortinget kommer til å vedta å dekke de 66 milliardene fram til 2030. Kommunene har i god tro inntektsført dem, slik de er pålagt å gjøre. Hvis Stortinget faktisk vedtar en slik dekning fram til 2030, vil de 66 milliardene ikke kunne brukes av kommunene til å dekke deres utgifter, og det vil ikke øke kommunenes budsjettammer. Kommunene har allerede inntektsført beløpet i tråd med KDDs pålegg, og mange kommuner har i tråd med KDDs anbefaling brukt pengene som de ikke har fått. Selve den pålagte regnskapsteknikken framtrer så komplisert at de færreste forstår hva som skjer, men det som faktisk skjer er at kommunene da bruker av sine likviditetsreserver, for de kan selvsagt ikke betale med luftpenger. Å bruke 66 milliarder som man ikke har fått, betyr selvsagt en kraftig forverret likviditetssituasjon, som for en rekke kommuner nå er blitt virkelig kritisk. Noen av dem er blitt tvunget inn på en lovstridig praksis med å drive kommunen for lånte penger. Dette er en praksis som KDD har drevet med i en årrekke, og den ble innført under daværende kommunalminister Solberg. Disse reglene (som nå står §§ 3-5 og 3-6 i gjeldende budsjett- og regnskapsforskrift) bør snarest bli opphevet, i tråd med det som profesjonsorganisasjonene til kommunerevisorer, kemnere og kommuneøkonomer har påpekt helt siden 2002 og som også nevnes i NRK-saken. Det bør samtidig etableres en forsvarlig avviklingsordning som ikke påfører kommuner og fylkeskommuner ytterligere problemer. Dette må skje i samarbeid med de nevnte profesjonsorganisasjonene, som i årevis har hatt den svært tvilsomme fornøyelsen av

å praktisere disse reglene, og som derfor har stor innsikt i hvordan de fungerer.

Svar:

Pensjonspremiane som kommunane og fylkeskommunane årleg betaler inn til pensjonsordningane, varierer kraftig frå år til år. Til dømes var premiane for sektoren samla i 2022 på om lag 36 milliardar kroner, mot om lag 54 milliardar kroner i 2023. I 2024 er det venta at premiane vil verte klart lågare enn i 2023, men dei tala vil først vere klare etter at rekneskapen for 2024 er ferdig.

Storleiken på premiane svingar altså med mange milliardar frå år til år. Det vil være svært krevjande å handtere dei store svingingane i premiane i kommunebudsjetta. Det er difor etablert eit system som skal gjere det mogleg for kommunane og fylkeskommunane å jamne ut svingingane mellom år. Det er ein klar fordel at dei store svingingane kan jamnast ut i kommunebudsjetta over tid, og rekneskapsreglane legg opp til dette.

Det som skal belaste det årlege driftsresultatet (utgiftsførast) i kommunerekneskapen, er netto pensjonskostnad (ein berekna, men ikkje betalt pensjonskostnad) og årets kostnad ved å amortisere premieavvik frå tidlegare år (premieavviket er differansen mellom betalt premie og netto pensjonskostnad). Med denne ordninga vert “premietoppene” jamna ut, noko som gjev kommunane meir føreseielege og stabile utgifter i budsjetta. Dette legg i sin tur til rette for eit meir stabilt aktivitetsnivå i kommunane, samstundes som pensjonskostnadene over tid vil svare til dei betalte premiane.

Kommunane og fylkeskommunane skal etter balansekravet i kommunelova tilpasse utgiftene til inntektene. Samstundes har inntektsveksten i statsbudsjetta vore sett slik at inntektsveksten dekker veksten i pensjonskostnadene (inkludert amortiseringskostnadane) som vert utgiftsførte i kommunebudsjetta. Eg syner i den samanheng òg til oppmodingsvedtaket som Stortinget fatta ved handsaminga av kommuneproposisjonen for 2015, kor dei bad regjeringa gjennom dei årlege budsjettforslaga føreslå ein vekst i kommunane sine inntekter som set kommunane reelt i stand til å byggje ut og styrke kvaliteten på skule og andre velferdstenester, og i tillegg fullt ut dekkje demografi- og pensjonskostnader. Ved at inntektsveksten har vore tilpassa veksten i pensjonskostnadene (inkludert amortisering av premieavviket), vil òg inntektsnivået dekkje kostnadane med å byggje ned det akkumulerte premieavviket (amortiseringskostnadene).

Ved utgangen av 2023 var det akkumulerte avviket på om lag 66 milliardar kroner. I 2024 har kommunane og fylkeskommunane kostnader ved å amortisere ein del av dette beløpet. Amortiseringa inneber isolert sett at det akkumulerte avviket vært redusert. Desse amortiseringskostnadene er det som allereie nemnt teke høgde for i statsbudsjettet for 2024. På same vis har regjeringa i kommuneopplegget for 2025 teke høgde for endringar i amortiseringskostnadane i 2025. Det inneber at det ikkje er behov for å løyve nye 66 milliardar kroner i tillegg til det inntektsnivået som statsbudsjettet allereie legg

opp til. Når inntektene for kommunesektoren er tilpassa pensjonskostnadene inklusive amortiseringa av det akkumulerte premieavviket, vert det misvisande å tale om at premieavvika er ei tikkande bombe i kommunebudsjetta.

Eg syner òg til omtala av pensjonskostnader og likviditet i kommuneproposisjonen for 2025 punkt 8.5. Høge pensjonspremiar verkar inn på likviditeten i kommunesektoren. Sjølv om likviditeten varierer mellom kommunane, var han for sektoren ved utgangen av 2023 god, og kommunane og fylkeskommunane hadde likviditeten til å dekke sine løpande betalingsplikter.

SPØRSMÅL NR. 358

Innlevert 10. november 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 15. november 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Regjeringen har varslet i Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) at regjeringen skal bevilge 5 milliarder kroner til kommunesektoren i nysalderingen for 2024 og 5 milliarder kroner i tillegg til bevilgningene som allerede er avsatt til kommunene i Prop. 1 S (2024–2025). I Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) står det at økningen blir fordelt til kommunene og fylkeskommunene med et likt kronebeløp per innbygger”.

Hvorfor blir ikke disse overføringene tildelt i tråd med det nye inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i 2023 et nytt inntektssystem for fylkeskommunene med virkning fra 1. januar 2024 og Stortinget vedtok et nytt inntektssystem for kommunene i juni 2024 med virkning fra 1. januar 2025. Rødt stod sammen med regjeringspartiene i sårt tiltrengte forbedringer i inntektssystemet og for å gjøre systemet mer omfordelende mellom skattesvake og skattesterke kommuner. Likevel, velger altså regjeringen nå å fordele en varig økning av kommunesektorens inntekter med et likt kronebeløp per innbygger, heller enn å gjøre det etter det nye inntakssystemet som Stortinget har vedtatt. Det bes om en begrunnelse på hva som er årsaken til dette.

Svar:

Regjeringa sitt forslag i Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) om å styrkje kommunesektoren med ytterlegare 5 milliardar kroner i 2025 er foreslått løyvd over innbyggartilskotet, høvesvis kap. 571 post 60 for kommunane og kap. 572 post. 60 for fylkeskommunane. Innbyggartilskotet er ein del av rammetilskotet og blir fordelt gjennom inntektssystemet.

Innbyggartilskotet blir i utgangspunktet alltid fordelt med eit likt beløp per innbygger, før det blir omfordelt gjennom mellom anna utgiftsutjamninga av kostnadsforskjellar og inntektssystemet av skatteinntekter. Utgiftsutjamninga blir berekna i samband med framlegginga av statsbudsjettet i Prop. 1 S, og blir i tråd med vanleg praksis ikkje påverka av tilleggsøyvingar og omprioriteringar gjennom året. Omfordelinga gjennom inntektssystemet er òg uavhengig av størrelsen på innbyggartilskotet.

Auken i innbyggartilskotet er ei generell styrking av kommuneøkonomien. Vi har ikkje grunnlag for å seie at den ekstraordinære situasjonen systematisk er meir krevjande i nokre typar kommunar enn i andre. Vi har derfor foreslått at auken blir fordelt gjennom innbyggartilskotet med eit likt kronebeløp per innbygger. Det er ein enkel metode som styrkjer alle kommunar og fylkeskommunar på same måte.

Auken på 5 milliardar kroner i 2025 er ei varig styrking av inntektsnivået til kommunesektoren, og vil inngå i berekningsgrunnlaget og bli fordelt gjennom inntektssystemet på vanleg måte i åra framover. Fordelinga gjennom inntektssystemet blir berekna på nytt kvart

år, og oppdatert med mellom anna nye kriteriedata og tal for ressursbruken på ulike tenesteområde. Det betyr at når fylkeskommunane og kommunane nyttar styrkinga

på ulike kommunale tenester, vil det etter kvart bli fanga opp og vere ein del av grunnlaget for fordelinga gjennom inntektssystemet.

SPØRSMÅL NR. 359

Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Åse Kristina Heien

Besvart 15. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Viser til svar på SVs budsjettspørsmål nr 44. For større økninger i minstepensjonen, på eksempelvis 5 000 eller 12 000 kr er det i svaret lagt inn betydelige skatteutt til de med høye inntekter.

Er det mulig å få skissert noen andre mulige forslag til løsning her, som fortsatt sikrer at minstepensjon er skattefritt for en økning på a) 5 000 og b) 12 000 kr, men som ikke gir skatteutt for de som har en inntekt over 1 million?

Svar:

I spørsmålet siktes det til de anslåtte fordelingsvirkningene av å øke innslagspunktet for å betale skatt på pensjonsinntekt med hhv. 5 000 kroner og 12 000 kroner fra SVs budsjettspørsmål nr. 44. I budsjettspørsmålet vises det til at hensikten er at økt innslagspunkt kun skal føre til lavere skatt for de med lave pensjoner, og ikke føre til lavere skatt for de med høye pensjoner.

Skattereglene er utformet slik at pensjonister ikke betaler inntektsskatt av en alderspensjon opptil om lag minstenivået for enslige, forutsatt at de ikke har andre inntekter. Dette oppnås blant annet ved et særskilt skattefradrag for pensjonsinntekt (pensjonsskattefradraget).

Med forslaget til 2025-regler er maksimalt pensjonsskattefradrag 35 600 kroner. Fradraget trappes ned med 16,7 pst. av inntekt over 267 850 kroner og 6 pst. av inntekt over 405 850 kroner. Dette medfører at grensen for å betale skatt av pensjonsinntekter er om lag 272 500 kroner med regjeringens forslag til 2025-budsjett.

For å øke innslagspunktet for å betale skatt på pensjon skisseres det i svaret endringer i pensjonsskattefradraget. Alternativene for å øke innslagspunktet med hhv. 5 000 kroner og 12 000 kroner vises i tabell 1. For å målrette lettelsene mot lave pensjoner er innslagspunktet for nedtrapping i trinn 2 økt. Dette nuller ut lettelsen for høyere pensjonsinntekter slik at skatten blir om lag uendret over det nye innslagspunktet for nedtrapping. Dette forutsetter imidlertid at skattyter ikke har andre inntekter enn pensjon.

Tabell 1 Anslåtte provenyvirkninger av mulige endringer i pensjonsskattefradraget. Sammenlignet med regjeringens forslag til 2025-regler. Negative tall betyr lettelser. Kroner

	Maksi-malt pensjonsskattefradrag	Innslags-punkt ned-trapping trinn 1	Innslags-punkt ned-trapping trinn 2	Påløpt proveny (mill. kroner)	Bokført proveny (mill. kroner)
Forslag 2025	35 600	267 850	405 850		
Alternative økninger i innslagspunktet for å betale skatt på pensjon					
v) 5 000 kroner	36 250	277 500	427 000	-905	-725
vi) 12 000 kroner	38 300	284 300	456 750	-2 400	-1 920

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 2 illustrerer hvordan endringene slår ut for en pensjonist med kun standard fradrag og ingen andre inntekter. Tabellen viser at lettelsen er målrettet mot lave pensjoner, og er helt faset ut over det nye innslagspunktet for nedtrapping i trinn 2.

Tabell 2 Eksempel på endring i skatt for pensjonist med kun standard fradrag (personfradrag, minstefradrag for pensjonister og pensjonsskattefradrag) og ingen andre inntekter. Negative tall er lettelser. Avrundet til nærmeste 100 kroner. Utvalgte pensjonsnivåer. Sammenlignet med regjeringens forslag til 2025-budsjett.

Pensjon	v) Økt innslagspunkt med 5 000 kr.	vi) Økt Innslagspunkt med 12 000 kr.
250 000	0	0
300 000	-2 300	-5 400
350 000	-2 300	-5 400
400 000	-2 300	-5 400
450 000	0	-700
500 000	0	0

Kilde: Finansdepartementet.

Representanten viser til fordelingstabellen i svar på SVs budsjettspørsmål 44, som viser at det også på høyere inntekter er anslått gjennomsnittlige lettelser. Dette henger sammen med at det finnes skattytere som kombinerer pensjonsinntekt med annen inntekt som lønns-, kapital- eller næringsinntekt. Det er derfor mulig å ha lav pensjonsinntekt, men høy bruttoinntekt i tabellen. Uavhengig av hvordan man målretter lettelsen mot lave pensjoner vil noe av lettelsen også tilfalle personer med høy bruttoinntekt. Alternativt kan man øke skatten på andre former for inntekter, men dette vil gi isolerte skjerpelser også for skattytere som ikke drar nytte av endringene i pensjonsskattefradraget.

Det understrekes på generell basis, som i svaret på budsjettspørsmål nr. 44 fra SV, at skattesystemet ikke nødvendigvis er det mest egnede virkemiddelet for å målrette støtte til en bestemt gruppe, for eksempel personer med

minste pensjonsnivå for alderspensjon i folketrygden. Marginalskatten på pensjon rundt dette inntektsnivået er 45,5 pst. Dersom formålet med forslaget er å øke pensjonen etter skatt med for eksempel 4 000 kroner, er et alternativ å øke pensjonen før skatt med om lag 7 340 kroner (7 340 kroner fratrukket 45,5 pst. skatt blir 4 000 kroner).

Beregningene er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2022. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er fremskrevet til 2025. Beregningene kan være usikre blant annet fordi datagrunnlaget ikke omfatter alle skattyterne og er sjablongmessig fremskrevet. Modellen tar heller ikke hensyn til mulige endringer i atferden som følge av endringer i skattereglene.

SPØRSMÅL NR. 360

Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 19. november 2024 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at det kommer på plass et tilsynsorgan i meierisektoren som kan sikre at markedsmakten ikke blir misbrukt, eller går ut over norske forbrukere gjennom dårligere utvalg eller unødvendig høy pris?

BEGRUNNELSE:

Den 1. november ble overgangen fra målpris til volummodell for norsk melk gjennomført. En rekke høringsinstanser har pekt på risiko for økt markedsmakt til Tine, og dermed behov for et uavhengig tilsynsorgan.

Svar:

Eg har registrert at fleire har etterlyst tydelegare kontroll av den aktiviteten Tine gjer som marknadsregulator og at denne etterlysinga har vorte forsterka etter at Tine i den nye prismodellen for mjølk no skal setje ein framover-skauende prisambisjon i form av ein planlagt gjennom-snittleg engrospris. Eg meiner tydeleg regelverk og kontroll av avgjerande viktig for at det skal vere tillit til den nye prismodellen og den jobben Tine er sett til å gjere i volummodellen for mjølk. Ikkje minst er Tine avhengig av denne tilliten.

Kontrollen med Tine er forsterka ved innføring av volummodellen for mjølk. Ein viktig del av dette er å lage ei eiga forskrift som skal erstatte avtalen mellom Tine og Landbruksdirektoratet om administrativt og rekneskapsmessig skilje mellom råvarehandteringa og Tine sine kommersielle industriverksemd. Departementet har bede Landbruksdirektoratet om å setje i gong dette arbeidet med det same.

Pliktene Tine har som marknadsregulator ligg fast. Særleg vil eg peika på informasjonsplikta som relevant for den nye prismodellen. Det er sær viktig at aktørane får samtidig informasjon om marknad, prognosar og prisar. Pliktene er regulert av rammeforskrifta for verksemda til Omsetningsrådet. Landbruksdirektoratet er sekretariat

for Omsetningsrådet og førebur og gjennomfører kontroll for Omsetningsrådet.

Landbruksdirektoratet har også sjølvstendig ansvar for å gjennomføre kontroll med ordningar dei forvaltar innanfor marknadsordninga for mjølk slik som mellom anna prisutjamningsordninga og prisnoteringar.

Eg vil også minne om at Konkurransetilsynet følger daglegvaremarknaden og marknaden for mjølk tett. Frå 2008 til 2022 vart Tine sine bruttomargarinar overvaka gjennom ei eiga overvakingsordning i Konkurransetilsynet. I 2022 orienterte Konkurransetilsynet om at Tine ikkje trong å rapportere tal til ordninga. Dette fordi det over lengre tid hadde vore få eller ingen produkt som braut kritisk verdi, og at produkt som braut kritisk verdi hadde vorte vurdert nærare utan at det gav grunnlag for nærare tiltak. Overvakingsordninga hadde heller ikkje ført til saker om overtredingar knytt til prising i mjølkesektoren. Eg legg til grunn at Konkurransetilsynet sitt ansvar om å følge opp bruttomarginane i Tine vert vidareført, og at dette vert gjort på høveleg måte.

Samla sett meiner eg det er fleire viktige kontrollpostar rundt den nye prismodellen for mjølk, og at desse vil bidra til at det over tid vert bygd tillit til ordninga og Tine sine oppgaver og roller.

SPØRSMÅL NR. 361

Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 18. november 2024 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Støtter statsråden dette, og i så fall, hvordan mener statsråden dette bidrar til å skape tillit og forutsigbarhet?

BEGRUNNELSE:

Ved omlegging til volummodell for meierivarer skriver regjeringen i Prop. 105S (2023-2024):

«Regjeringen er opptatt av at overgangen fra målpris til volummodell gjennomføres på en måte som bidrar til tillit og forutsigbarhet».

Det er både viktig og riktig. Samtidig ser vi nå at allerede før den faktiske endringen er fastsatt gjennomført har styret i Tine vedtatt å øke råvarekostnaden for meierisektoren.

Svar:

Under jordbruksforhandlingane 2024 vart det semje om å avvike målprisen for mjølk. Endringa er naudsynt for ikkje å bryte forpliktingane om internstøtte som Norge har teke på seg i WTO-avtalen. Volummodellen vart valt fordi det er denne modellen som best bidreg til føreseielegheit for sektoren, og modellen gjer det mogleg å føre ein aktiv jordbrukspolitikk som støttar opp under mjølkeproduksjonen si viktige rolle for matsikkerheit, verdiskaping og landbruk over heile landet. Den nye prismodellen medfører at Staten ikkje kan setje prisen på mjølk, verken gjennom jordbruksoppgjeret eller gjennom andre grep. Ansvaret for å setje ein prisambisjon i form av ein planlagt gjennomsnittleg engrospris (PGE) er i volummodellen for mjølk lagt til Tine som marknadsregulator i sektoren.

Det ligg til jordbruksavtalen å fastsetje prissystem for jordbruksprodukt. Den naudsynte endringa med å avvike målpris og innføre volummodellen for mjølk vart derfor avtalt under jordbruksforhandlingane og forankra i Stortinget. Endringa vart gjort etter ein lengre prosess som starta under jordbruksoppgjering 2023. For å få eit godt fagleg grunnlag vart partane samde om å setje ned ei arbeidsgruppe som skulle leie arbeidet med å greie ut alternative prismodellar for mjølk og korn. Gruppa sette ned faggrupper for kvar sektor som skulle greie ut alternative prismodellar. I desse faggruppene var marknadsaktørane godt representerte. Rapporten frå arbeidsgruppa og faggruppene vart lagd fram den 1. februar i år og låg til grunn for innspel, krav og tilbod for årets forhandlingar. Etter jordbruksoppgjering i år gjekk Landbruksdirektoratet, etter instruks frå departementet, i gong med å greie ut regelverk for volummodellen for mjølk. Direktoratet hadde fleire innspels- og dialogmøte med aktørane i prosessen. Tilsvarande hadde departementet dialog og møter med aktørane i høyrings-runden fram mot fastsetjing av regelverket den 1. november.

I høyringa av regelverket for ny prismodell var det fleire som peika på eit sterkare behov for kontroll med aktiviteten Tine er pålagt som marknadsregulator og korleis Tine skal setje planlagt gjennomsnittleg engrospris. Eg er samd i at tydeleg regelverk og kontroll er viktig for å etablere heilt nødvendig tillit til ordninga og til Tine i den nye rolla. Kontrollen med Tine er derfor forsterka. Ein viktig del av dette er å lage ei eiga forskrift som skal erstatte avtalen mellom Tine og Landbruksdirektoratet om administrativt og rekneskapsmessig skilje mellom råvare-

handteringa og Tine si kommersielle industriverksemde. Departementet har bede Landbruksdirektoratet om å setje i gong dette arbeidet med det same. Vidare ligg pliktene Tine har som marknadsregulator fast. Desse er regulert av rammeforkrifta for verksemda til Omsetningsrådet. Landbruksdirektoratet er sekretariat for Omsetningsrådet og førebud og gjennomfører kontroll for Omsetningsrådet.

Eg vil også minne om at Konkurransetilsynet sitt ansvar om å følgje opp bruttomarginane i Tine vert vidareført.

Eg meiner det har vore ein grundig prosess fram mot innføringa av volummodellen for mjølk der dei ulike aktørane både har fått kome med innspel, vorte lytta til og fått god innsikt i kva omlegginga konkret ville medføre. Samla sett meiner eg det no ligg godt til rette for å få ein velfungerande prismodell for mjølk, som både sikrar at Norge held seg innanfor forpliktingane i WTO-avtalen og at mjølkeprisen vert sett innanfor ein forsvarleg balanse mellom konkurransekrafta til norsk mjølk, produksjonsvolum, produsentøkonomi og målet om jordbruk i heile landet.

Mjølkesektoren er på mange måtar ryggrada i norsk jordbruk, og det å avvike målprisen på mjølk er ei stor endring i norsk landbrukspolitik. Det er svært viktig at rammene rundt prissetjing for mjølk er tydelege og har tillit både hjå mjølkeprodusentane, aktørane vidare i verdikjeda og hjå styresmaktene. Det ligg eit stort ansvar på både styresmaktene og aktørane i å bidra til at den nødvendige endringa vert gjennomført på ein måte som bidreg til tillit og føreseielegheit.

SPØRSMÅL NR. 362

Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 19. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener statsråden at Matmiddelutvalgets rapport er bunnsolid?

BEGRUNNELSE:

Statsministeren sa på landsmøtet til Politiets Fellesforbund, at man trengte bunnsolid utredning på generell bevæpning av politiet. Denne regjeringen har satt ned og fått utredning av dette gjennom Maktmiddelutvalgets arbeid. Den bunnsolide utredningen er etter mitt syn enda

til og med en anbefaling av å gå inn for generell bevæpning.

Svar:

Maktmiddelutvalget leverte et solid dokument i 2022. Mitt inntrykk er at det er mye godt innhold i rapporten, som danner grunnlag for en god og kunnskapsbasert debatt sammen med andre relevante dokumenter, erfaringer fra politiet mv.

SPØRSMÅL NR. 363**Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 19. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvor mange straffesaker i Innlandet politidistrikt er henlagt på grunn av manglende kapasitet i 2023 og pr. 11.11 i år, og hvor mange av disse sakene hadde kjent gjerningsmann?

BEGRUNNELSE:

Det var i september i år 66,6 færre politiårsverk i Innlandet politidistrikt, enn når Senterpartiet overtok styringen av Justis- og beredskapsdepartementet i oktober 2021. Innlandet politidistrikt har i den samme tidsperioden opplevd at svenske kriminelle nettverk har operert i politidistriktet, og at ungdomskriminaliteten har økt betraktelig. I tillegg kommer det som ikke kan beskrives som noe annet enn en drapsbølge, som ledet til at politimesteren i april i år slo alarm om at politidistriktet ikke har kapasitet til å etterforske andre alvorlige straffesaker. Spørsmålstiller ønsker derfor å få belyst hvor mange straffesaker i

Innlandet politidistrikt som er henlagt på grunn av manglende kapasitet, jf. straffeprosessloven § 62a tredje ledd.

Svar:

For å besvare spørsmålet er det innhentet statistikk fra Riksadvokatembetet. De uttaler følgende:

«Gitt den begrensede tiden en har hatt til rådighet, har Riksadvokatembetet besvart spørsmålene med utgangspunkt i et statistikkuttrekk av henleggelseskoder fra politiets systemer, slik de fremkommer av tabellen under. En må således ta forbehold om at svaret gir et overordnet bilde av situasjonen, og at det kan være enkelte nyanseringer/detaljer som ikke fullt ut belyses.

Til orientering benyttet man tidligere koden "Henlagt på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet". Denne har endret navn til "Henlagt ikke forholdsmessig ressursbruk". Innenfor denne kategorien henleggelse (kapasitetshenleggelse), skiller man mellom saker hvor det er lagt inn en mistenkt person (kode 78), og hvor det ikke er registrert noen mistenkt i saken (kode 25).

Antall påtaleavgjorte saker 2023 og pr 13.11.2024

Avgj.kode		2023	Per 13.11.2024
25 Henlagt – ikke forholdsmessig ressursbruk	Uten registrert mistenkt	286	480
78 Henlagt – ikke forholdsmessig ressursbruk	Med registrert mistenkt	306	1 042
Totalt		592	1 522

Til departementets opplysning gjennomfører Hedmark og Oppland statsadvokatembeter i disse dager en inspeksjon av politidistriktet, hvor man bl.a. undersøker henleggelsespraksis».

Som det fremgår av statistikken over er det en vesentlig økning i antall kapasitetshenleggelse med registrert mistenkt. Jeg legger til grunn at dette blir fulgt opp av Den høyere påtalemyndighet for å avdekke årsaker og iverksette eventuelle relevante tiltak.

SPØRSMÅL NR. 364**Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Seher Aydar****Besvart 19. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mange diabetikere må månedlig bruke flere hundrelapper på fotpleie, og de som ikke har råd, står i fare for komplikasjoner og i verste fall amputasjon.

Hvordan vurderer helseministeren at diabetikere som ikke har råd til nødvendig fotpleie står i risiko for varige skader, og har Regjeringen vurdert å legge denne behandlingen under egenandelskortet?

BEGRUNNELSE:

Som diabetiker, er godt stell av føttene ekstra viktig for å unngå infeksjoner og i verste fall amputasjon. Fotpleie er dermed en forebyggende behandling for å unngå dannelse av sår og infeksjoner. I dag dekkes ikke fotpleie for diabetikere over egenandelsordningen og mange pensjonister, uføre, fattige og andre folk med dårlig råd har derfor heller ikke mulighet til å ta seg råd til denne behandlingen. Uten jevnlig fotpleie står denne pasientgruppa i risiko for alvorlige komplikasjoner, sykehusinnleggelse og i aller verste fall amputasjon.

Svar:

Representanten tar opp en problemstilling som er viktig for regjeringen. Nasjonal diabetes-plan, som ble forlenget av vår regjering, har som mål å forbedre helse- og omsorgstjenestens arbeid med å forebygge, følge opp og behandle personer med diabetes. Å forebygge sår dannelser og redusere risikoen for amputasjoner er en viktig del av dette, noe som har betydning for pasienten selv og samfunnet som helhet. Antall amputasjoner blant diabetespasienter er blant de nasjonale kvalitetsindikatorerne Helsedirektoratet publiserer. De siste tallene fra 2022 viser at antall amputasjoner (per 1000 diabetespasienter) ligger på det laveste nivået siden målingene startet i 2011. Det er imidlertid viktig at vi fortsetter og forsterker arbeidet med forebygging – både generelt og innen diabetesområdet.

I Nasjonal helse- og samhandlingsplan skisserte regjeringen overordnede grep for en helsetjeneste som forebygger mer og bedre. Samtidig arbeider regjeringen i samråd med Helsedirektoratet med å oppdatere og revidere gjeldende Nasjonal diabetesplan, som skal presenteres i løpet av våren 2025.

Nasjonal faglig retningslinje for diabetes beskriver hva slags oppfølging pasientgrupper med ulik risiko for fotsår bør få i primærhelsetjenesten og i sykehus. Et eget kapittel i retningslinjen gjelder forebygging av fotsår og

god behandling ved påvist sår, for å unngå alvorlig infeksjon og amputasjon.

Selv med adekvat forebyggende behandling vil noen diabetespasienter få fotsår. Pasienter med fotsår skal ifølge retningslinjen raskt bli henvist til spesialisthelsetjenesten hvis det for eksempel er infeksjon i såret. Mange sykehus har sårteam eller andre multidisiplinære behandlingstilbud til pasienter med diabetiske fotsår.

Diabetespasienter, som andre pasientgrupper, er avhengig av gode allmennlegetjenester. En velfungerende fastlegeordning, med god kapasitet og faglig kvalitet, er en del av grunnmuren i vår felles helsetjeneste. Siden regjeringen tiltrådte har bevilgningene til allmennlegetjenesten økt med over 1 milliard kroner. Fastlegenes basistilskudd er styrket, samtidig som innretningen av basistilskuddet er endret og pasienttilpasset. Formålet med endringen er blant annet at leger som har pasienter med store og sammensatte behov blir kompensert for dette gjennom økt per-capita-tilskudd for disse pasientene. Regjeringen arbeider samtidig med ytterligere videreutvikling av allmennlegetjenesten, for å gjøre den bærekraftig i møte med fremtidige utfordringer. Vi vil legge frem en stortingsmelding om allmennlegetjenesten våren 2025. Utvikling av en tverrfaglig allmennlegetjeneste med mer og bedre ledelse vil være sentralt i meldingen, blant annet for å yte bedre og mer helhetlige tjenester til pasienter med sammensatte behov.

Samlet sett innebærer disse tiltakene en systematisk og helhetlig satsing på en helse- og omsorgstjeneste som i større grad prioriterer forebygging og helhetlig behandling av diabetespasienter innenfor våre universelle helsetjenester.

SPØRSMÅL NR. 365**Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 18. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan eg be om å få eit estimat på kor mykje dyrepåkjørsler kostar Bane Nor og togselskapa i løpet av eit år, og ber også om at oversikta inkluderer forseinkingar slike dyrepåkjørslar medfører?

GRUNNGJEVING:

<https://www.banenor.no/siteassets/handling-splan-for-a-forebygge-dyrepakjorsler-pa-jernbanen-i-perioden-2022---2025-2.pdf>

Kvart år skjer det 2-3000 dyrepåkjørslar med tog i Noreg. Fleire plasser vert det jobba med fysiske tiltak, men førebels er ein ikkje i mål med tiltaka. Vi ber om å få ei oversikt som viser kva kostnader desse dyrepåkjørslane

utgjer på togmateriell og bane pr år, samt ei oversikt over forseinkingar som skuldast slike påkjørslar.

Svar:

Eg visar til svar på spørsmål nr. 335. Det er eit omfattande arbeid å lage slike estimat over årlege kostnader ifm. dyrepåkjørslar med tog per år inkl. forseinkingar dyrepåkjørslar medfører. Bane NOR opplyser at det innafør den knappe tidsramma for dette spørsmålet ikkje er mogleg å få dette til. Heller ikkje togselskapa har kostnadsestimat direkte knytt til dyrepåkjørslar.

Det er viktig å leggje til rette for felles innsats og samarbeid for å auke dyrevelferda. Derfor arbeider regjeringa med å leggje fram ei ny stortingsmelding om dyrevelferd, der dyrepåkjørslar er eit tema.

SPØRSMÅL NR. 366**Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 18. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan eg be om å få statistikk på fraktet kjøretøy på ferjestrekningene: Halhjem - Sandvikvåg, Halhjem -Våge og Jektevik-Hodnanes, for første halvår 2024 brutt ned på kjøretøykategoriene personbil (inntil 6 m, mellomstor bil (inntil 12,5 meter) og vogntog over 12,5 meter)?

Svar:

Riksveiferjesambandet Halhjem-Sandvikvåg og fylkesferjesambandene Halhjem-Våge og Jektevik-Nordhuglo-Hodnanes rapporterer ferjestatistikk til [Ferjedatabanken](#).

For disse ferjesambandene ser statistikken for antall kjøretøy slik ut for første halvår 2024:

Takstgruppe	AP1	AP2	AP3	AP4	AP5	AP6	AP7	AP8	AP9	MC
	<6m	6,01-8m	8,01-10m	10,01,-12,5m	12,51-14,5m	14,51-17,5m	17,51-19,5m	19,51-22m	>22m	
Halhjem - Sandvikvåg										
Total	494 544	15 008	11 853	10 712	4 121	32 185	9 994	4 275	1 301	3 697
Halhjem - Sandvikvåg	246 920	7 737	5 846	5 423	2 235	16 082	4 991	2 411	691	1 896
Sandvikvåg - Halhjem	247 624	7 271	6 007	5 289	1 886	16 103	5 003	1 864	610	1 801
Halhjem - Våge										
Total	95 783	1 410	3 223	1 099	54	655	383	37	2	871
Halhjem - Våge	47 686	723	1 665	696	33	329	198	16	1	360
Våge - Halhjem	48 097	687	1 558	403	21	326	185	21	1	511
Jektavik - Nordhuglo - Hodnanes										
Total	95 238	1 491	3 514	903	25	896	642	18	2	1 079
Hodnanes - Jektavik	42 879	742	1 596	409	19	438	311	7	1	480
Hodnanes - Nordhuglo	434	5	13	15	0	3	1	0	0	3
Jektavik - Hodnanes	43 222	661	1 509	435	6	442	319	11	1	564
Jektavik - Nordhuglo	3 934	41	203	23	0	6	5	0	0	14
Nordhuglo - Hodnanes	304	5	11	3	0	0	0	0	0	2
Nordhuglo - Jektavik	4 465	37	182	18	0	7	6	0	0	16

Kilde: Ferjedatabanken (www.ferjedatabanken.no)

SPØRSMÅL NR. 367

Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 20. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hvorfor legger statsråden opp til en lite næringsvennlig forskjellsbehandling av bedrifter som driver med persontransport gjennom å foreslå at det kun er drosjenæringen og ikke også leiebilbransjen som får beholde sjablongreglene for tilbakeføring av moms?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen gjennomførte, til tross for store protester fra de berørte, i revidert nasjonalbudsjett for 2024 en endring av reglene for tilbakeføring av merverdiavgift for persontransportbransjen. Imidlertid skriver regjeringen nå i Prop 1 LS Skatt kapittel 16 at regjeringen vil gjeninnføre de tidligere sjablongreglene for personkjøretøy som benyttes som drosjer, og skriver at:

“Ettersom en slik gjeninnføring reiser en del spørsmål som må utredes nærmere, tar regjeringen sikte på å komme tilbake til Stortinget med forslag til nye regler i Revidert nasjonalbudsjett 2025.”

Regjeringen gjør dette for å bidra til å sikre et godt drosjetilbud over hele landet og en bærekraftig drosjenæring. Videre argumenteres det for at disse kjøretøyene har en mer intensiv bruk. Da begge disse forhold i høyeste grad også gjelder bildeling og leiebil, fremstår forslaget som en svært urimelig forskjellsbehandling mellom korttidsutleiebransjen og drosjenæringen.

Skatteetaten sa i sin høring til den nylig gjennomførte endringen i RNB at reglene for leiebil fungerte etter hensikten og anbefalte å skille ut leasing i en egen bestemmelse slik at leiebil/bildeling fikk beholde sjablongreglene. Dette tunge faglige synspunktet så regjeringen bort fra og gjennomførte allikevel sin endring. At regjeringen nå allikevel legger opp til det kun for drosje, og velger å overse skatteetatens konstruktive forslag, fremstår som svært lite fornuftig næringspolitikk. Det er heller ikke slik at dette er særlig vanskelig å gjennomføre, og Finansdepartementet har tidligere erkjent at det er fullt ut teknisk mulig å la leiebil få beholde de gamle reglene. Leiebilbransjen har dokumentert at den kjører inn betydelig mer MVA enn de trekker fra, så det er ikke snakk om en subsidiering. Og når leiebilbransjen kjøper og selger titusener av biler hvert år, er det nye regelverket om individuell verddivurdering ved avhending svært kompliserende og stikk i strid med regjeringens forenklingsambisjoner for næringslivet.

Svar:

Næringsdrivende som driver med persontransport (hovedsakelig drosjevirkosomhet) og yrkesmessig utleie av personkjøretøy (bilutleie og leasing), står i en særstilling ved at de kan fradragføre merverdiavgift ved kjøp av personkjøretøy. Dette er avskåret for andre næringsdrivende, ettersom personkjøretøy er kostbare og i stor grad er egnet til privat bruk. Kombinasjonen av full fradragrett ved anskaffelse og merverdiavgiftsfritt salg av brukte kjøretøy, gjør det nødvendig med bestemmelser om tilbakebetaling av fradragført inngående merverdiavgift ved videre salg. Uten disse reglene ville avgiftsplikten kunne unngås ved å sluse omsetning av personkjøretøy gjennom persontransport og utleie eller leasing.

Slik reglene lød frem til 1. juli 2024 skulle fradragført merverdiavgift tilbakeføres dersom kjøretøyet videregives eller på annen måte omdisponeres til bruk som ikke ville gitt fradragrett innen fire år. I tilbakeføringsbeløpet ble det gjort fradrag med 1/30 for hver hele måned det første året og 1/60 for hver hele måned de tre siste årene.

Reglene for tilbakeføring av fradragført merverdiavgift ved omdisponering av personkjøretøy ble lagt om med virkning fra 1. juli 2024. Endringen innebærer at den tidligere sjablongbaserte beregningen er erstattet med

mer nøytrale regler, hvor tilbakeføringsbeløpet beregnes på bakgrunn av kjøretøyetts faktiske verdi når det omdisponeres. Formålet med de nye reglene er å bedre fange opp de restverdiene kjøretøyene har ved omdisponeringen, slik at også denne verdien kommer til beskatning.

Endringen innebærer en skjerpelse for biler som ved omdisponering har restverdi utover det den tidligere sjablongen fanget opp, mens biler med lavere restverdi får en lempning. Endringen har størst betydning for virksomheter som driver med yrkesmessig utleie av personkjøretøy. Dette gjelder særlig leasing, men også korttidsutleie. Drosjenæringen er i mindre grad berørt av endringene som følge av mer intensiv bruk av kjøretøyene og tilhørende lavere annenhåndsverdier.

Endringene fulgte opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 35 punkt 13 (2021–2022) der regjeringen blant annet ble bedt om å foreslå tiltak for å øke elbilandelen i leasingmarkedet, herunder vurdere tiltak som fjerner skattefordeler til biler med utslipp i leasingmarkedet.

Anmodningsvedtaket må ses på bakgrunn av at andelen elbiler i leasingmarkedet tidligere var betydelig lavere enn den tilsvarende andelen for biler med forbrenningsmotor. Dette var en følge av de gunstige merverdiavgiftsreglene for anskaffelse av personkjøretøy i de fradragberettigede næringene. Disse gunstige reglene hadde hovedsakelig effekt for biler med forbrenningsmotor, siden både omsetning og leasing av elbiler er fritatt for merverdiavgift for vederlag opp til og med 500 000 kroner.

Regjeringen har i Prop. 1 LS (2024–2025) varslet at de tidligere sjablongreglene vil gjeninnføres for personkjøretøy som benyttes som drosjer, og at det tas sikte på å komme tilbake til Stortinget med forslag til nye regler i revidert nasjonalbudsjett for 2025. I den forbindelse er det blant annet vist til at endringen, som primært er mynnet på virksomheter som driver med yrkesmessig utleie av personkjøretøy, også innebærer en avgiftsskjerpelse for drosjenæringen.

Som følge av merverdiavgiftsfritaket for elbiler vil endringen primært få betydning for drosjer med forbrenningsmotor. Elbilandelen for nye kjøretøy i drosjenæringen er nå oppe i 96 pst., og det ble kun registrert 67 drosjer med forbrenningsmotor i de ti første månedene av 2024. En stor del av disse antas å være rullestoldrosjer og drosjer som benyttes på steder hvor det er upraktisk å benytte elbiler. En gjeninnføring av sjablongreglene for drosjer kan gjøre det gunstigere å anskaffe biler med forbrenningsmotor. Siden restverdiene på videresolgte drosjer gjennomgående er lave, vil fordelene være relativt liten.

Virksomheter som driver med korttidsutleie, anskaffer årlig et betydelig antall personkjøretøy. Personkjøretøyene som videreselles fra disse virksomhetene, har gjennomgående høyere verdi enn de som anskaffes til bruk i persontransport. Avgiftsbelastningen som følge av de nye reglene blir derfor også høyere. Dette gjenspeiler at de tidligere tilbakeføringsreglene var for sjenerøse. En

gjeninnføring av sjablongreglene for kortidsutleie vil derfor, foruten tap av proveny, vri selskapenes anskaffelser i favør av personkjøretøy med forbrenningsmotor. Videre vil en slik utvidelse kunne lede til tilpasninger ved at leas-

ingkontraktene, som forutsetningsvis skal behandles etter eksisterende regler, tilpasses slik at kjøretøyene faller inn under reglene for kortidsutleie.

SPØRSMÅL NR. 368

Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug

Besvart 20. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for definisjonen av «fjerne farvann» når det gjelder vedtak om CO₂-avgift på mineralolje til bruk for fiskeflåten og hvordan dette samsvarer med Norges folkerettslige forpliktelser etter havrettskonvensjonen?

Svar:

Fritaket er nærmere regulert i forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter kap. 4-4. Med fjerne farvann menes havområder hvor avstanden til norskekysten (grunnlinjen) er 250 nautiske mil eller mer, jf. forskriften § 4-4-2 tredje ledd. Grensen var tidligere fastsatt i Stortingets avgiftsvedtak, jf. vedtaket for 1988 § 3 bokstav a nr. 3.

Grensen anses å være i overensstemmelse med Norges internasjonale forpliktelser.

SPØRSMÅL NR. 369

Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 18. november 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Norge har sammen med nasjoner som Russland, Iran og Kina undertegnet Tyrkias initiativ om øyeblikkelig stans i alt salg av våpen og ammunisjon til Israel.

Hva er den sikkerhetspolitiske vurderingen av å bryte med våre nærmeste allierte i holdningen til Israels rett til selvforsvar?

Brevet til FN er foruten Tyrkia undertegnet av land som Kina, Russland, Iran, Indonesia, Sør-Afrika, Qatar, De forente arabiske emirater, Brasil, Mexico og Egypt.

Norge er det eneste vestlige landet som har sluttet opp om det tyrkiske initiativet.

Svar:

Norge har sammen med 53 andre land og organisasjoner undertegnet et brev til FNs generalsekretær som tar til orde for stans i forsyninger og leveranser av våpen til Israel der det er skjellig grunn til å anta at disse kan bli brukt på det okkuperte palestinske territoriet. Det innebærer altså ingen generell oppfordring om ikke å levere våpen til Israel for andre formål.

BEGRUNNELSE:

52 land, blant dem Norge, har undertegnet et brev som er oversendt til FNs generalsekretær António Guterres. Brevet er et tyrkisk initiativ som krever øyeblikkelig stans i alt salg av våpen og ammunisjon som Israel kan benytte i sine angrep mot palestinske områder.

Brevet er en konkret oppfølging av resolusjon ES-10/24 som bygger på og følger opp Den internasjonale domstolens (ICJ) rådgivende uttalelse fra 19. juli, der domstolen blant annet slår fast at Israels tilstedeværelse i Det okkuperte palestinske området er ulovlig og må opphøre. Det er således en påminnelse om alle staters forpliktelse til ikke å bidra til Israels pågående folkerettsstridige aksjoner på okkupert område. Resolusjonen ble vedtatt med solid flertall i FN's generalforsamling 18. september i år. I brevet Norge har vært med å signere oppfordres det ikke til stans i våpeneksporten til Israel for andre formål.

Norge er, og har vært, tydelige på Israels rett til å forsvare seg selv, men innenfor rammene av folkeretten. Samtidig har vi det siste året vært vitne til en brutal krig-

føring i Gaza som omfatter vilkårlige og uforholdsmessige angrep, og også tiltak som hindrer at befolkningen får humanitær hjelp. Dette er i strid med Israels folkerettslige forpliktelser.

Norge har et strengt eksportkontrollregelverk. Slik skal det fortsette å være. Vi eksporterer ikke forsvarsmateriell til Israel, heller ikke flerbruksvarer til militær sluttbruk. Denne politikken bygger på vedtak fra Stortinget.

Norsk politikk på dette feltet er strengere enn hva som er tilfelle for mange europeiske land. Politikken er også godt kjent blant våre allierte, som alle har egne, nasjonale regler for eksportkontroll, og utgjør ikke en belastning for alliert samhold.

SPØRSMÅL NR. 370

Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 19. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel

Spørsmål:

Hvilke utredninger har regjeringen gjort av konsekvensene forslaget om endring i utdanningsstøtten for flyskolene gir for studentene, flyskolene og flyselskapenes evne til å rekruttere nødvendig arbeidskraft på kort og lang sikt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2025 foreslått å kutte dramatisk i studiestøtten for pilotutdanningene i Norge. I verste fall kan forslaget medføre en rask og dramatisk nedgang i studieplasser. Ifølge NHO luftfart, flyskolene og flere av flyselskapene, kan forslaget vesentlig forverre en allerede krevende rekrutteringssituasjon.

Forslaget kan ifølge disse aktørene på lang sikt medføre alvorlige konsekvenser både for sivil luftfart og for beredskapen. Forslaget til Stortinget er fremmet til tross for at høringen av forslaget, ikke er avsluttet. Dette er både uvanlig og uhensiktsmessig, men setter i det minste enda strengere krav til at viktige elementer for næringsaktørene er både utredet og vurdert.

Jeg vil oppfordre statsråden til å legge ved gjennomførte utredninger ved i sitt svar.

Svar:

Eg viser til spørsmål til samferdselsministeren og svarer som ansvarleg statsråd for forskning og høgare utdanning, inkludert studiefinansiering og fagskuleutdanning.

Studentar som tek privat flygarutdanning kan få eit lån på litt over 420 000 kr kvart år til skulepengar. Dette kjem i tillegg til både basisstøtten til livsopphald og det ordinære skulepengelånet som alle studentar i Noreg kan få. Det er ingen andre utdanningar kor ein kan få så høg studiefinansiering. Eg er heller ikkje kjent med andre land som har ei tilsvarende ordning for støtte til flygarutdanning i sine offentlege studiefinansieringssystem.

Fordi unge menneske kan få mykje gjeld på kort tid med denne ordninga, har det vore viktig å følgje med på gjeldsutviklinga deira. Frå ekstralånet blei innført hausten 2017, har snittgjelda til studentane ved de tre private flyfagskulane vakse til over ein million kroner. Dette skil seg betydeleg frå alle andre studentgrupper. Over halvparten av studentar i Noreg som har milliongjeld, har fått ekstralånet til flygarutdanning. Denne gjeldsbelastninga var grunnen til at vi i budsjettframlegget for 2024 varsla at Kunnskapsdepartementet ville vurdere innretninga av dette lånet fram mot 2025.

Departementet sine vurderingar avdekka ei negativ utvikling for studentane frå lånet blei innført. Vurderingane byggjer på tal som flyfagskulane sjølv har rapportert inn i medhald av fagskuleloven. Tala viser at skulane

har fleirdobla kor mange studentar dei tek opp, medan fullføring etter normert tid ligg langt under snittet for resten av fagskulesektoren, kor ein ikkje må betale ein million kroner i skulepengar. Tal frå Lånekassen viser same tendens til at studentar år etter år blir forseinka ved dei private flyfagskulane,

og må ta opp ekstra lån for å fullføre. NHO Luftfart og tre fagskular har nyleg vore i kontakt med departementet om grunnlaget for tala, og vil få retta eventuell feilrapportering.

Eg har sjølvsagt forståing for at flygarutdanning er kostbar. Dette var eit av omsyna då Stortinget, for å sikre at det blir utdanna trafikkflygarar i Noreg, vedtok å oppretta den offentlege flygarutdanninga i Bardufoss ved UiT Norges arktiske universitet. Denne utdanninga har regjeringa både i 2024 og i budsjettforslaget for 2025 styrka med 15 millionar kroner meir til drift. Den offentlege sivile flygarutdanninga kjem i tillegg til Forsvaret si flygarutdanning, der mange bidreg til både beredskap og sivil luftfart etter tida i Forsvaret.

Når det gjeld privat flygarutdanning, er det snakk om utdanning som kostar over ein million kronar som unge menneske må ta opp gjeld for å finansiere, med all den risikoen som gjeld inneber. Det er ein risiko som studentane må ta aleine utan å vite om dei vil kunne fullføre utdanninga, få seg arbeid som flygar, eller ha føresetnadane til å betale tilbake dei store beløpa etterpå. Gjelda må ein betale uavhengig av om ein har fullført eller ikkje.

Det er ikkje fyrste gong vi møter problem med ei eiga låneordning for flygarutdanning. I 1987 blei flygarlånet i Lånekassen avvika då det var såpass mange som sat igjen med betydeleg gjeld utan å få seg jobb som flygar. Staten måtte ettergjere mange av låna, til ein stor kostnad for samfunnet.

I 1998 blei det opna att for lånekassestøtte til flygarutdanning, men då blei det lagt vekt på at SAS garanterte arbeid for studentar som fullførte utdanninga med tilfredsstillande resultat, og SAS skulle òg finansiere 50 pst. av utdanningskostnadane. I dag er det ingen garanti for arbeid, og det er heller ikkje snakk om å få dekka delar av utdanningskostnadane. Den einskilde må dekke alt sjølve. Men denne historia tilseier at bransjen kan klare å finne ein betre modell for kostnadsfordeling utan at all risiko ligg hos studentane slik som i dag.

Forslaget vi har lagt fram tek òg utgangspunkt i om-synet til likebehandling i Europa, som Noreg har forplikta seg til. Krava til flygarutdanningane og til arbeid som flygar er dei same over heile EØS. Finansieringa til flygarutdanning frå Lånekassen blir i dag likevel berre gjeve dersom ein vel ein norsk flyskule. Det blir heller ikkje gjeve skulepengestøtte dersom ein ønskjer å ta flygarutdanning i Europa. Denne forskjellsbehandlinga kan skape problem for Noreg dersom vi ikkje endrar regelverket.

Eg vil understreke at studentar som har starta ei flygarutdanning før hausten 2025, ikkje blir påverka av for-

slaget og vil framleis kunne få ekstralånet til den flygarutdanninga dei har byrja på. Nye studentar vil frå hausten 2025 anten kunne få det ordinære skulepengelånet og støtte til livsopphald som andre studentar i Noreg kan få, eller få støtte til ei flygarutdanning i Europa etter dei same reglane som gjeld elles for utdanning i utlandet.

I [høyringsnotatet](#) har vi gjort greie for effektane av dette ekstralånet og bakgrunnen for endringsforslaga. Vurderingane er basert på faglege råd og statistikk frå Lånekassa, Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse, NOKUT og Luftfartstilsynet. Vi har òg lagt til grunn henvendelsar frå Pilotforbundet og Norsk Flygerforbund om forseinkingar ved flyfagskulane og konsekvensane som finansieringsmodellen har for studentane. Informasjon frå Lånekassa og NOKUT samband med bekymringsmeldingar om desse utdanningane, har òg vore eit moment i vurderinga.

Når det gjeld rekkjefølgja på forslaga som representanten peikar på, er det normal praksis å leggje fram forslag som kostar pengar for Stortinget og få løyvinga til det før forslaga kan bli regelverksfesta. For å gi publikum utdjupande informasjon og tid til å innrette seg, legg vi alltid fram tilhøyrande forslag til regelverksendringar for Lånekassa rundt same tid. Gjennom høyringar i Stortinget og regelverkshøyringa, får vi innspel som er viktige for vidare arbeid med tiltaka. Vi har sett ordinær frist for regelverkshøyringa til minimum tre månadar, fram til 31. januar 2025. Eg vil oppmode studentar, flyskular og alle andre som har innspel til å bidra til å gjere saka så opplyst som mogleg. Når høyringsfristen er ute, vil vi gå grundig gjennom alle høyringssvara før det blir fatta vedtak om ei eventuell forskriftsendring.

SPØRSMÅL NR. 371**Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 19. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvor mye penger stat, fylke og kommune har brukt på å nå målsettingen om sykkelandel siden 2003?

BEGRUNNELSE:

Målsetting om en sykkelandel på landsbasis på 8 % følger av Nasjonal Transportplan, som er den samme målsettingen som første gang ble fastsatt i Nasjonal sykkelstrategi i 2003. Sykkelandelen på landsbasis vært mellom 4 og 5 % helst siden år 2000 ifølge reisevaneundersøkelsen.

Svar:

Tiltak for gående og syklende langs riksveinettet finansieres over Statens vegvesens og Nye Veier AS sine budsjetter. I tillegg finansieres gang- og sykkelveiltak på kommunal vei og fylkesvei gjennom rammetilskuddet og av statlige midler gjennom tilskudd i byvekstavtalene. Her prioriteres tiltak dersom de øker måloppnåelsen i byvekstavtalene eller blir vurdert som mer kostnadseffektive/samfunnsøkonomisk lønnsomme enn riksveiltak.

Samferdselsdepartementet har ikke anslag på hvor stor andel av budsjettet til departementet det enkelte år som har gått til gang- og sykkeltiltak. Dette henger blant annet sammen med at flere tiltak for gående og syklende inngår i utgiftene til det enkelte investeringsprosjekt, og skilles ikke ut eksplisitt. For tiltakene i byvekstavtalene er investeringstiltak for gange, syklende og kollektivtransport en egen kategori, der sykkeltiltak eksplisitt ikke enkelt kan skilles ut i Statens vegvesen sine oversikter.

Statens vegvesen har imidlertid en oversikt over hvor mye midler som er bevilget til investeringstiltak med formål å legge til rette for gående og syklende siden 2003, som vist i tabellen nedenfor. I denne oversikten inngår imidlertid ikke midler til tiltak for gående og syklende som har vært en del av et større investeringsprosjekt. Oversikten nedenfor gir derfor ikke noe fullstendig bilde av hvor mye midler som er bevilget til sykkelveier på riksveinettet siden 2003.

Millioner kr (løpende)

År	Kap. 1320, post 30 Riksveiinvesteringer	Kap. 1320, post 63 Tilskudd til gang- og sykkelveier
2003	240	
2004	180	
2005	210	
2006	230	
2007	240	
2008	340	
2009	900	
2010	162	
2011	230	
2012	302	
2013	428	
2014	517	
2015	386	95
2016	660	163
2017	477	123
2018	296	76
2019	257	79
2020	194	
2021	175	
2022	117	
2023	290	
2024	285	

Statens vegvesen oppgir videre at de ikke har en oversikt over hvor mye midler kommuner og fylkeskommuner har brukt på sykkeltilrettelegging siden 2003. Kommune-stat rapporteringen til Statistisk sentralbyrå, KOSTRA, innehar ikke detaljert nok informasjon til at sykkeltiltak som innsatsområde kan skilles ut eksplisitt.

De to målene om økte sykkelandeler er svært ambisiøse. For å nå målet på landsbasis må sykkelandelen i byområdene øke. I dag har de fire største byområdene en sykkelandel på mellom 3 og 8 pst og til tross for en betydelig satsing på sykkelinfrastruktur i byveksttalen de siste årene har sykkelandelen stort sett ligget uendret.

Det kan skyldes at det tar tid før investeringene virker inn på reisevanene. Samtidig vil effekten av tiltakene variere ut fra lokale forhold som befolkningssammensetning, geografi, topografi, værforhold, bolig- og arbeidsmarked og sykkelkultur.

Videre utbygging av sykkelinfrastruktur, prioritering av helårsdrift for gang- og sykkelveier kombinert med restriktive tiltak mot biltrafikk og mer fortetting, vil være viktig for å øke sykkelandelen fremover.

SPØRSMÅL NR. 372**Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 19. november 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvordan vil regjeringen stille krav til HMS og arbeidsordninger for den nye næringsvirksomheten gruvedrift på havbunnen?

BEGRUNNELSE:

Gruvedrift på havbunnen er en ny og på mange måter usikker næring. Norge blir det første landet i verden som starter med slik virksomhet, til tross for sterke reaksjoner fra andre nasjoner, og organer som eksempelvis Nordisk Råd.

Allerede i våren 2025 har regjeringen varselet at det skal deles ut lisenser for leting etter havbunnsmineraler. Hvordan selve letingen i praksis vil skje er noe usikkert. Flere selskaper har meldt interesse for dette, men det gjenstår fortsatt å få klarhet i hvordan arbeidsforhold og HMS vil se ut for denne nye virksomheten.

Området hvor virksomheten vil foregå på er langt vekk fra fastlands Norge. Skulle eksempelvis en ulykke skjedd, er området for langt unna rekkevidde for redningshelikoptre. Værforhold langt ute til sjøs kan også være dramatiske. Helikoptre har heller ikke rekkevidde til transport til og fra av arbeidere slik som ved olje- og gassplattformer for turnus.

I en artikkel fra Klassekampen 9. november skrives det om uenigheter mellom Energidepartementet og to selskaper som ønsker å drive med denne virksomheten. På spørsmålet om hvorvidt arbeidsmiljøloven skal gjelde for ansatte på fartøyene som skal lete etter havbunnsmineraler, skriver seniorrådgiver Green Minerals:

“Dette vil ikke la seg gjennomføre og kan potensielt sett være en showstopper”.

CEO i Adepth skriver også:

“Dette vil være en show-stopper for hele havbunnsmineralsektoren”.

Selskapene som er interesserte i å drive letevirksomhet ønsker heller at de ansatte skal være underlagt maritimt lovverk, noe som kan innebære 400 til 700 flere arbeidstimer i året. Departementet sier derimot at arbeidsmiljøloven skal gjelde, men hvis selskapene ikke går med på dette blir spørsmålet om regjeringen er villig til å gi etter.

Svar:

Det følger av arbeidsmiljøloven (§ 1-3 første ledd) at loven blant annet gjelder for virksomhet på norsk kontinental-sokkel, herunder for arbeidstakere i havbunnsmineralvirksomheten. Dette har vært kjent og lagt til grunn siden behandlingen av egen havbunnsminerallov (lov av 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinental-sokkelen), jf. forarbeidene til loven (jf. Prop. 106 L (2017-2018) s. 15). Havbunnsmineralloven trådte i kraft 1. juli 2019.

For denne virksomheten er det derfor klart at reglene i arbeidsmiljøloven kommer til anvendelse, og at det nærmere spørsmålet blir om det skal gis særskilte regler for denne næringen, eller om det er tilstrekkelig å la de alminnelige reglene i arbeidsmiljøloven gjelde.

I forbindelse med at det tidligere i år ble åpnet for mineralvirksomhet i et område i Norskehavet og Grønlandshavet, pågår det arbeid med å utfylle havbunnsmineralloven gjennom et sett av forskrifter som gir mer detaljerte regler om virksomheten. Havindustritilsynet er delegert kompetanse til å gi regler om sikkerhet for mineralvirksomhet i medhold av havbunnsmineralloven, og arbeider nå med forslag til forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved mineralvirksomhet til havs. Arbeidet håndteres på lik måte som andre forskrifter som Havindustritilsynet har ansvaret for, herunder ved å involvere Regelverksforum hvor arbeidsgiver- og arbeidstakersiden møter tilsynet for å drøfte regelverksspørsmål på Havindustritilsynets område. Havindustritilsynets forskriftsutkast vil på vanlig måte bli sendt på offentlig høring, sammen med de øvrige forskrifter det nå arbeides med.

SPØRSMÅL NR. 373**Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 22. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden løse problemet med at norsk politi som jobber på svenskegrensa på Magnormoen ikke er bevæpnet mens svenskene er det og svensk politi ikke vil bistå norsk politi i Norge om de må ta av seg sitt personlige våpen, og vil for eksempel ministeren sørge for permanent områdebevæpning på grensestasjonen i påvente av en forhåpentligvis permanent nasjonal bevæpning?

BEGRUNNELSE:

Fremskrittspartiet har tidligere ved flere anledninger løftet temaet generell bevæpning av norsk politi, og også bevæpning av politiet på Magnormoen. Svensk politi har vært tydelige på at de ikke reiser ut på oppdrag i Norge om de må legge fra seg sitt våpen. Våpen er trygghet og sikkerhet til både folk flest og til den enkelte politibetjent. Ved tidligere spørsmål har statsråden vært veldig utydelig og kommet med generelle og intetsigende svar som «vi har godt samarbeide med svensk politi». Jeg det tar jeg som en selvfølge og det vet både jeg og folk flest. Vi hadde f.eks. ikke kunne etablert en felles norsk – svensk politistasjon hvor norsk og svensk politi både skal sitte sammen og jobbe sammen under samme tak, om vi ikke hadde hatt et godt samarbeid.

Vi ser nå at både Arbeiderpartiets justispolitiske talsperson Tajik og statsminister Støre uttaler seg i en retning som kan tolkes og oppfattes som at den tidligere fastlåste og negative holdningen til generell bevæpning nå er i endring. Det er i så fall veldig positivt. Men i påvente av at vi kommer dit er det viktig å få avklart hvordan vil ministeren løse problemet med at norsk politi på Magnormoen ikke er bevæpnet og svensk politi, som er bevæpnet ikke vil bistå med oppdrag i Norge om de må «kle av seg» våpenet.

Svar:

Innledningsvis viser jeg til mitt tidligere svar på skriftlig spørsmål 2609 fra stortingsrepresentant Helge Andre Njåstad.

Regjeringen har inngått en avtale med EU om tilslutning til det europeiske politisamarbeidet som er regulert gjennom EUs rådsbeslutning 2008/615 («Prümbeslutningen»). Det følger av Prümbeslutningen at utenlandsk politi skal operere underlagt vertslandets lovgivning og under ledelse av vertslandets politi. Ved oppdrag i Norge

er det norsk lovgivning som gjelder, herunder våpeninstruksens bestemmelser om bevæpning.

Bevæpning av norsk politi kan blant annet skje gjennom tillatelse i et konkret oppdrag eller at det i en bestemt periode besluttet midlertidig bevæpning. I disse tilfellene kan svensk politi delta bevæpnet på oppdrag i Norge.

Politiet er i utgangspunktet ubevæpnet, og all form for bevæpning, som områdebevæpning, vil også være for et begrenset tidsrom. Det følger av våpeninstruksen § 3-2 femte punktum at Politidirektoratet etter samtykke fra departementet kan beslutte bevæpnet patruljering mellom sårbare objekter i et avgrenset område med inntil ett år av gangen. Det må imidlertid foreligge risiko- og sårbarhetsanalyser som tilsier at bevæpning er nødvendig for å sette politiet i stand til å kunne avverge eller stanse handlinger som vil være særlig farlig for liv og helse eller viktige samfunnsfunksjoner. Det er Politidirektoratet som vurderer hvilke områder som kan være aktuelle for dette.

Samarbeidet mellom norsk og svensk politi er godt, men jeg ønsker å styrke det ytterligere. Jeg har derfor igangsatt arbeidet med en ny og revidert politisamarbeidsavtale med Sverige. I dette arbeidet er det naturlig å blant annet se nærmere på om dagens bestemmelser om bevæpning når norsk og svensk politi samarbeider, er hensiktsmessige. Når vi har kommet frem til en enighet med våre svenske kolleger, vil eventuelle problemstillinger som krever stortingsbehandling blir forelagt Stortinget på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 374**Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 20. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Stortinget har løyvd 5 millionar til Nasjonalt senter for jordobservasjon. No ventar vi på forslag til forskrift for bruk av pengane.

Når kjem denne forskrifta?

Svar:

Eg takkar for spørsmålet, som gjeld eit område eg er oppteken av. Noreg er ein viktig romnasjon, og vi har ambisjonar om å ytterlegare styrkje norsk romverksemd.

Jordobservasjon er eit av områda der norske aktørar utmerkjer seg, og Noreg har særleg stor nytte av jordobservasjonsdata og -tenester. Difor har vi i Hurdalsplattformen sagt at vi vil arbeide for eit nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø.

Nærings- og fiskeridepartementet har utarbeidd eit utkast til forskrift knytt til nasjonalt senter for jordobservasjon. Den vart nettopp sendt på offentlig høyring med frist 3. januar, og eg håpar sjølve forskrifta vil vere klar tidleg i 2025.

SPØRSMÅL NR. 375**Innlevert 12. november 2024 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 15. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Mener statsråden at Avinor sine økonomiske problemer er løst med endringene som er gjort i statsbudsjettet for 2025, eller er det fremdeles usikkert om grepene er nok til at selskapet holder seg innenfor långiver sine vilkår og at selskapet kan opprettholde en ansvarlig drift fremover?

BEGRUNNELSE:

Avinor har siden pandemien hatt store økonomiske problemer, og vil trenge rundt 2 mrd. kr i økte inntekter årlig i mange år fremover. I statsbudsjettet legges det opp til avgiftsendringer som medfører økte utgifter for flyselskapene og passasjerene.

Svar:

Av Avinors finansielle delårsrapport for andre kvartal 2024 framgår det at Avinor har behov for en varig, årlig resultatforbedring på om lag 1,7 mrd. kr for å kunne forsvare verdiene i selskapets balanse.

Av Prop. 1 S (2024–2025) fra Samferdselsdepartementet framgår det at regjeringen legger opp til at en nødvendig styrking av Avinors resultat skal oppnås gjennom

økte lufthavnavgifter og resultatforbedring i Avinor. For å gi Avinor og flyselskapene nødvendig forutsigbarhet vil jeg fastsette et bindende, flerårig rammevedtak. Staten vil bidra ved å redusere provenyet fra flypassasjeravgiften, jf. Prop. 1 LS (2024–2025) Skatter og avgifter 2025.

Jeg vurderer at disse tiltakene vil være tilstrekkelige til at Avinor fortsatt kan forsvare verdiene i selskapets balanse. Avinor har ansvaret for en samfunnskritisk infrastruktur som er viktig for hele landet. Jeg vil følge utviklingen framover tett og iverksette tiltak dersom det blir nødvendig for å sikre at Avinor fortsatt kan løse sine oppgaver på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 376**Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 18. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel****Spørsmål:**

Hva er begrunnelsen for at statsråden ønsker å gjøre det vanskeligere for IB-elever å gå videre på høyere utdanning i Norge, og vil det bli vanskeligere å gå fra IB til høyere utdanning i Norge enn i de andre nordiske landene?

BEGRUNNELSE:

Gjennom forskriftsendring vil regjeringen endre omregningstabellen for IB-karakterer til norsk høyere utdanning fra og med opptaksåret 2025-2026.

Basert på det vi kan forstå vil forskriftsendringen gjøre det vesentlig vanskeligere for elever med IB-diplom å komme inn på norske høyere utdanningsinstitusjoner. Dette på grunn av at den nye omregningstabellen ikke synes å ta hensyn til forskjellen i relativ karakterfordeling for elever med IB-diplom og for elever fra norsk videregående skole.

Konsekvensen kan bli at en elev ved en IB-linje kan komme inn på de fleste og fremste skoler i verden, men ikke de med høye poengkrav i Norge. Det fremstår urimelig, og vil ramme rekrutteringen til IB-linjer over hele landet. Den nye omregningstabellen vil, slik vi forstår det, også gjøre Norge vesentlig strengere i omregningen av IB-karakterer enn andre nordiske land.

Justeringer kan være nødvendig å for å sikre at man har et rettferdig opptakssystem. Det er likevel grunn til bekymring når man ser at utslagene er så store og tilsynelatende uforholdsmessige. Det er derfor betimelig å spørre statsråden hvorfor han har lagt opp til et system med så store endringer og utslag for en gruppe elever i Norge.

Kunnskapsdepartementet og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) inviterte nylig franske myndigheter til en felles komite som skal vurdere forslag til ny omregningstabell for omregning av karakterer fra fransk baccalauréat, som tidligst kan innføres ved opptak til studieåret 2029/2030. Siden det er vesentlig flere elever som omfattes av IBs karaktersystem, kan man også stille spørsmål om et lignende arbeid burde blitt iverksatt for denne gruppen.

Svar:

Alle søkjarar til universitet og høgskular skal bli behandla likt og rettferdig, og dei konkurrerer alle om dei same studieplassane med sine karakterar frå vidaregåande opplæring. For at søkjarar med vitnemål/diplom frå andre skolesystem/land enn norsk vidaregåande skule skal

kunne konkurrere i opptak til høgare utdanning med sine karakterar, må karakterane reknast om til norsk karakterskala (med beståtte karakterar frå 2 til 6). I 2010 fekk Samordna opptak (SO) myndigheit frå Kunnskapsdepartementet til å utarbeide slike tabellar, unntatt for fransk baccalauréat (fransk bacc) og International Baccalaureate (IB). I 2019 fekk dei myndigheit til å også lage omrekningstabellar for desse. Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) forvaltar i dag Samordna opptak.

Den nye tabellen for IB skal tre i kraft frå neste års opptak (2025) og vart vedteken og varsla på samordnaopptak.no i desember 2022, i tillegg til at HK-dir varsla interessantar om tabellen. Tabellen var difor ikkje på høyring i år. Omrekningstabellane vart lagt til som eit vedlegg til forskrift om opptak til høgare utdanning (opptaksforskrifta) med ei endringsforskrift i desember 2023. HK-dir oppdaterer tabellane med jamne mellomrom med ny statistikk. Endringar her vil vere ein del av høyringa av endringar til forskrifta framover, slik som i år.

Dagens tabell for IB vart utarbeidd av ein arbeidsgruppe på 90-talet. Tabellen har berre vore justert dei gongene IB har endra metode for å berekne sitt 'Total Points' (deira gjennomsnittskarakter) og tabellen har stått uendra sidan 2009. Arbeidsgruppa gjorde nokre vurderingar som vi i dag ikkje har dokumentasjon på, men vi veit at dei ikkje nytta seg av ein statistisk modell. HK-dir har gjort greie for til departementet at tabellen har gitt store fordelar til IB-elevar ved opptaket til høgare utdanning. Tal frå HK-dir viser at antal IB-søkjarar som blei rekna om til å ha eit gjennomsnitt på 6,0 (høgaste karaktergjennomsnitt i norsk skule) var 30 gongar høgare enn for søkjarar med norsk vidaregåande skule, i årets opptak. Det er svært lite sannsynleg at det er så stor skilnad på dei ulike elevpopulasjonane. Eg minner om at det er mange studiespesialiserande utdanningsprogram på norske vidaregåande skular som har svært høge inntaksgrenser. Det vil alltid vere mogleg å argumentere for at nokre skular er betre enn andre, både innanfor det norske skulesystemet og i samanlikning med utanlandske skulesystem. Men opptakssystemet må behandle alle mest mogleg rettferdig og kan difor ikkje ta inn slike subjektive vurderingar.

Omrekningar blir i dag gjennomførte ved å samanlikne Utdanningsdirektoratets (Udir) offisielle statistikk for gjennomsnittskarakterar på vitnemål frå norsk vidaregåande skule, med statistikk frå den vidaregåande skulen i eit anna land eller utdanningssystem, der slik statistikk er tilgjengeleg. HK-dir har om lag hundre omrekningstabellar på sine nettsider og nyttar ein statistisk metode utar-

beidd av Norsk Reknesentral (NR). HK-dir har utarbeidd den nye IB-tabellen ved å nytta den same metoden. Dei har nytta data frå IB (gitt ut av den internasjonale stiftinga IB) og data frå vitnemål frå studiespesialiserande utdanningsprogram i norsk vidaregåande skule. Det er data for fordelinga av karaktergjennomsnitt som blir nytta, ikkje enkeltkarakterar. HK-dir gjer ikkje subjektive vurderingar i dette, dei baserer seg på ein heilt objektiv statistisk metode som altså er utarbeidd av Norsk Reknesentral.

Representanten Jønnes viser til at den nye tabellen blir vesentleg strengare enn tabellane i dei andre nordiske landa. Sverige og Danmark nyttar også omrekningstabellar i sine opptak til høgare utdanning. Dei la om sine IB-tabellar til å vere basert på statistikk for fleire år sidan. HK-dir har spurt utdanningsmyndigheitene i desse landa om innføringa av slike tabellar førte til store endringar i talet på IB-elevar eller -liner hos dei. Sverige så inga nedgang etter si omlegging i 2016 eller at tilbod vart lagt ned. Danmark seier det har hatt ei auke i antal IB-elevar dei siste 20 åra.

Det er korrekt slik representanten Jønnes påpeiker, at departementet har varsla at vi saman med HK-dir og franske utdanningsmyndigheiter skal sette ned ein felles komité for å sjå på omrekning av fransk baccalauréat. Det er grunnlagt i det unike bilaterale utdanningsamarbeidet

mellom Noreg og Frankrike. Dette samarbeidet, regulert av ein bilateral avtale frå 2010, gir norske elevar høve til å ta fransk baccalauréat i Frankrike. Samarbeidet starta allereie i 1918 med norske elevar som reiste til Rouen for å ta utdanning som eit ledd i eit fredsprosjekt etter første verdskrig. I samband med hundreårsjubileet for dette initiativet vart det i 2018 underteikna ein omfattande bilateral rammeavtale for utdannings- og forskingssamarbeid, som også inkluderer skuleavtalen frå 2010. Rammeavtalen understrekar betydninga av Frankrike som ein prioritert samarbeidspartnar for Noreg innanfor utdanning og forskning. Det er også svært viktig for norsk næringsliv at det blir utdanna personar med inngåande kompetanse i fransk språk og fransk kultur. Vidare er det også en forskjell i at den franske tabellen er ein pågåande prosess og då er det ikkje unaturleg, gitt vår avtale, å ha dialog med franske myndigheiter for å kvalitetssikre arbeidet. Tabellen for IB er ikkje i prosess, men derimot ein allereie fastsett tabell som det ikkje er naturleg for departementet å gripe inn i.

Eg vil påpeike at hensikta med den nye tabellen er å gjere konkurransen om studieplassar meir rettvis. Kampen om studieplassane i høgare utdanning er eit nullsumspel. Viss nokre søkjarar får ein fordel så vil det bety at andre søkjarar får ei ulempe.

SPØRSMÅL NR. 377

Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 19. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel

Spørsmål:

Kan jeg be om oversikt over antall som har fått plass og antall som har møtt opp på lærerutdanning (alle typer) fordelt etter studiested i perioden 2013 til 2024?

BEGRUNNELSE:

Ønsker oversikt for hvert år.

Svar:

Eg takkar for førespurnaden. Vedlagt ligg eit rekneark som gir oversikt over talet på dei som har fått tilbod om plass og dei som har møtt og betalt semesteravgift på ei lærerutdanning i perioden 2013–2024, fordelt på lærestad. Oversikta dekkjer opptak til både vårsemesteret og haustsemesteret.

Tala dekkjer alle lærerutdanningar, òg barnehagelærerutdanninga og PPU, ikkje berre dei femårige utdanningane.

Representanten etterspør fordeling på «studiestad», som òg kan bli forstått som campus. Å bryte ned på dette detaljnivået ville gjort oversikta betydeleg meir kompleks. Departementet har heller ikkje enkelt tilgjengeleg statistikk som viser fordeling på campus for alle lærerutdanningar i perioden. Å skaffe ei oversikt over dette ville tatt lengre tid.

Den vedlagde oversikta er basert på tal frå Database for statistikk om høgare utdanning (DBH) som ligg ope tilgjengeleg og blir forvalta av Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir).

Tala er runda av til nærmaste 5 på kvart datapunkt av omsyn til personvernet og EUs personvernforordning (GDPR). Summen for tilbod og møtt under kvart år er run-

da av uavhengig, og svarer difor ikkje med summen på tala ovanfor i same kolonne. Alle tala som er brukt i vedlegget kan samanliknast frå år til år.

[Vedlegg i exel-format](#)

SPØRSMÅL NR. 378

Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 20. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden på bakgrunn av de nylige avsagte dommene i Den europeiske menneskerettsdomstolen, foreta en gjennomgang av vår utvisningspraksis med mål om å utvise flere straffedømte utlendinger?

BEGRUNNELSE:

Det ble nylig avsagt fire dommer i Den europeiske menneskerettsdomstolen, som alle gjaldt den danske stats utvisningspraksis. Danskene ble gitt medhold i 3 av 4 saker. Dommen er omtalt av nettstedet rett24.no, og der er det sentrale rettslige temaet oppsummert slik:

«Det avgjørende for domstolen, i alle sakene, er om det finnes mer enn en teoretisk mulighet for at de utviste vil kunne returnere etter utvisningen, om ikke annet for korte besøk hos familie.»

<https://rett24.no/articles/emd-frikjente-danmark-i-tre-utvisningssaker--og-felte-i-en>

Spørsmålsstiller ønsker på denne bakgrunn svar på om statsråden vil gjennomgå den norske utvisningspraksisen, for å se om dommene gir grunnlag for en strengere utvisningspraksis.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet er kjent med dommene i Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) representanten sikter til, der Danmark fikk medhold i tre saker og ble felt for brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) i én. Sakene gjaldt utvisning av tredjelandsborgere på grunn av straffbare forhold, og saksøkerne anførte at utvisning ville være i strid med retten til privat- og familieliv etter EMK artikkel 8.

I de fire sakene var det avgjørende for forholdsmessighetsvurderingen at innreiseforbudet ikke var permanent, og spørsmålet ble da om et midlertidig innreiseforbud i noen omstendigheter i praksis må anses

som permanent. EMD skriver at spørsmålet kan oppstå i sjeldne grensetilfeller, og dansk rett inneholder særregler om fastsettelse av innreiseforbud som setter dette på spissen.

I norsk rett er den sentrale regelen at utvisning kan skje dersom det ikke er uforholdsmessig, jf. utlendingsloven § 70. Denne forholdsmessighetsvurderingen er nært knyttet til vilkårene i EMK. Rettspraksis fra EMD er derfor en viktig rettskilde som utlendingsforvaltningen ser hen til i sin saksbehandling og praksisutvikling.

I lys av det ovenstående kan jeg ikke se at disse fire EMD-avgjørelsene tilsier en gjennomgang av norsk utvisningspraksis. Jeg er opptatt av at straffedømte utlendinger utvises dersom vilkårene er til stede, og at utreiseplikten overholdes av den det gjelder.

SPØRSMÅL NR. 379**Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø****Besvart 21. november 2024 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung****Spørsmål:**

Spørsmålet mitt gjelder nyansettelser i staten. Jeg ber - så langt det foreligger - om resultatene så langt i 2024, samlet sett, innenfor hvert departements ansvarsområde, samt i de enkelte etatene (herunder i Nav). Jeg ber om tall på hvor mange av de nye arbeidstakerne - i antall og andel - som er blitt rekruttert blant målgruppene med nedsatt funksjonsevne og hull i CV-en.

Er det dokumentert at regjeringen samlet sett "har klart å inkludere flere i staten"?

BEGRUNNELSE:

I spørretimen sa arbeids- og sosialministeren at regjeringen "har klart å inkludere flere i staten, selv om vi har gjort det på en annen måte enn det Høyre-regjeringen gjorde". Jeg ber om dokumentasjon og tallgrunnlaget som underbygger på denne påstanden.

Grunnet regjeringens politiske valg om å fjerne inkluderingsmålet foreligger det meg bekjent ikke tall for 2022 og 2023. Jeg ber derfor om de foreløpige tallene for 2024, som jeg antar at statsråden baserer påstanden sin på.

Svar:

Arbeid til alle i et trygt og inkluderende arbeidsliv er et viktig mål for regjeringen. Derfor har regjeringen en fellesføring for 2024 knyttet til inkludering i det statlige tariffområdet. Den sier at alle statlige virksomheter i 2024 skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring. De statlige arbeidsgiverne skal i samarbeid med de tillitsvalgte selv definere et hensiktsmessig ambisjonsnivå, ut fra virksomhetens egenart og størrelse.

Virksomhetene skal i sine årsrapporter for 2024 oppgi antallet ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2024, sett opp mot det totale antallet ansettelser i virksomheten i 2024. De skal omtale utviklingen sett opp mot virksomhetens gjennomsnitt for 2020 og 2021 (dvs. de tallene som ble rapportert på under inkluderingsdugnaden). I tillegg skal de vurdere og kommentere tallene for 2024 og redegjøre for valg av ambisjonsnivå og hvordan de har jobbet med å nå disse ambisjonene. Hvis det ikke er en positiv utvikling, skal virksomheten redegjøre for årsaker til dette.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har pr. i dag ingen oversikt over resultater så langt i år. Det er først etter rapporteringen fra virksomhetene til det enkelte departement og oversendelse av dette til oss, at vi kan utarbeide en samlet oversikt over resultater og erfaringer for 2024. Vi tar sikte på å sammenstille tilbakemeldingene fra departementene og lage en oppsummering av resultatene fra 2024 innen utgangen av juni 2025.

Arbeids- og inkluderingsministeren opplyser at hun i sitt svar til representanten Asheim 13. november refererte til foreløpige tall for andel nyansatte med hull i CVen eller funksjonsnedsettelse i eget departement, som så langt i 2024 viser en positiv utvikling. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har, i tråd med fellesføringen som er gitt for 2024, etter drøfting med tillitsvalgte satt egne mål for ansettelse av personer med hull i CVen eller funksjonsnedsettelse og vil rapportere på oppfølging og måloppnåelse i forbindelse med den ordinære årsrapporteringen.

SPØRSMÅL NR. 380**Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 19. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Har statsråden planer om å sette i gang arbeidet med å rullere eller utarbeide en ny, nasjonal sykkelstrategi?

BEGRUNNELSE:

Den nasjonale sykkelstrategien utløp i 2023. Siden den gang har det ikke vært offentliggjort initiativ fra regjeringen eller statsråden for å få på plass en ny nasjonal sykkelstrategi. Da Norge hadde en nasjonal sykkelstrategi, var denne med på å danne grunnlag for prioriteringer i NTP og det ble også understreket hvilken effekt sykling har på samfunnsøkonomien, blant annet gjennom bedret folkehelse.

Svar:

I Nasjonal transportplan 2025-2036 presenteres regjeringens mål og strategier for utvikling av det samlede transportsystemet. I NTP ses mål og trafikantgrupper i sammenheng, fremfor at det utarbeides egne strategier eller planer for ulike mobilitetsformer.

I planen omtales en samlet, helhetlig politikk for å få flere til å velge å gå, sykle og ta kollektivtransport i stedet for privatbil. Byvekstavtalene, belønningsavtalene og tilskudd til klima- og miljøvennlig transport er det viktigste verktøyet for å legge til rette for en slik utvikling.

Det langsiktige målet om 20 pst. sykkelandel i byområdene og 8 pst. på landsbasis er videreført i Nasjonal transportplan 2025-2036. For å nå målet på landbasis må sykkelandelen i byområdene øke. I planperioden legger regjeringen opp til en sterk og langsiktig satsing på god mobilitet og fremkommelighet og klima- og miljøvennlig transport, og prioriterer 88 milliarder kroner til byområdene.

I forslaget til statsbudsjett for 2025 har regjeringen prioritert 7,7 milliarder kroner til byvekstavtalene og de andre tilskuddsordningene for mer klima og miljøvennlig transport i byområder. Dette legger til rette for en økt satsing på tiltak for gående og syklende i de største byområdene ved at regjeringen har funnet rom til å prioritere midler til å starte en rekke nye investeringstiltak for gange- sykkel og kollektivtransport i de fire største byområdene.

Som omtalt i NTP er det krevende å nå de langsiktige målene for økt sykling. Til tross for en betydelig satsing på sykkelinfrastruktur i byvekstavtalene de siste årene har sykkelandelene ligget stort sett uendret. Det er nødvendig

med enda bedre samhandling mellom de ulike aktørene og forvaltningsnivåene, og Statens vegvesen har en viktig rolle i å gjøre helhetlige vurderinger av hvordan man best oppnår at flere sykler.

I de største byområdene er byvekstavtalene den viktigste arenaen for å samordne aktørene som har ansvaret for bolig-, areal- og transportplanleggingen. Tilrettelegging for sykling gjennom videre utbygging av sykkelinfrastruktur, god helårsdrift av gang- og sykkelveier, restriktive tiltak mot biltrafikk og effektiv arealbruk/fortetting er en sentral del av arbeidet i byvekstavtalene.

Jeg vil i den forbindelse vise til et pågående arbeid med å oppdatere byutredningene for de fire største byområdene. Byutredningene er det faglige grunnlaget for byvekstavtalene og skal danne grunnlaget for kommende reforhandlinger av avtalene. Byutredningene skal vise hvordan trafikkveksten i byene kan tas med kollektivtransport, sykkel og gange gjennom ulike virkemiddelpakker.

På bakgrunn av vurderingene mine over vil jeg ikke igangsette et arbeid med en egen nasjonal sykkelstrategi på nåværende tidspunkt. Som en del av oppfølgingen av NTP 2025-2036 legger Samferdselsdepartementet imidlertid opp til å be Statens vegvesen i 2025 om å vurdere om det kan være hensiktsmessig å utarbeide et felles faglig grunnlag eller en strategi for å øke sykkelandelen i byområdene med byvekstavgift. Dette må ses i sammenheng med byutredningene som nevnt over.

Jeg mener at byvekstavtalene er riktig arena for å jobbe for økt sykling. Dette er en samarbeidsform der aktører på tvers av forvaltningsnivå kommer sammen og har reell innflytelse på utviklingen av transportsystemet og hvor staten bidrar med betydelige midler som kan brukes til å tilrettelegge bl.a. for økt sykling. I dette arbeidet ses de ulike transportformene i sammenheng, noe som er nødvendig for å få best mulig måloppnåelse samlet sett.

SPØRSMÅL NR. 381**Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Henrik Asheim****Besvart 26. november 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Kan statsråden presentere en tabell med antall og andel unge uføre under 30 år i perioden 2003 til og med 2023, samt siste tilgjengelige tall fra 2024?

BEGRUNNELSE:

I spørretimen 13. november 2024 oppga statsråd Tonje Brenna andre tall enn det AID har gitt Høyre i svar på budsjettspørsmål. Det ble i spørretimen sagt at det i 2015, 2021 og 2023 var hhv. 7900, 13 651 og 13 658 mottakere av uføretrygd under 30 år. I 'Svar på spørsmål 786 fra Finanskomiteen/Hs fraksjon av 15.10.2024' var antall for de samme årene hhv. 13 010, 21 364 og 21 719. Samtidig opplyser Nav på sine nettsider at det Ved utgangen av september 2024 var 22 200 mottakere av uføretrygd i alderen 18 til 29 år.

Svar:

Spørsmål 786 fra Finanskomiteen/Hs fraksjon av 15.10.2024 var: «Det bes om en oversikt over antall og andel unge mellom 18-29 og 30-34 år på uføretrygd. Det bes om at det presenteres i en tabell med samme årstall brukt i figur 3.17 på side 47 i AIDs Prop 1 S (2024-2025)».

Tallene som ble oppgitt i svaret på dette spørsmålet er hentet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Under gjengir jeg samme tabell, nå kun for aldersgruppen 18-29 år.

Tabellen viser antall og andel unge uføre ved utgangen av det aktuelle året. Tabellen er oppdatert med siste tilgjengelige tall for 2024, som er fra utgangen av september 2024. Tallene omfatter kun personer bosatt i Norge.

Tabell 1 Antall og andel mottakere av uføretrygd 18-29 år.

Årstall	Antall mottakere av uføretrygd, 18-29 år	Andel mottakere av uføretrygd, 18-29 år. Prosent
2003	7 937	1,17
2004	7 564	1,12
2005	7 387	1,09
2006	7 351	1,07
2007	7 400	1,05
2008	7 618	1,05
2009	7 920	1,07
2010	8 476	1,11
2011	9 199	1,17
2012	9 929	1,24
2013	10 416	1,28
2014	11 760	1,41
2015	13 010	1,55
2016	14 284	1,69
2017	15 759	1,86
2018	17 982	2,13
2019	19 970	2,38
2020	20 787	2,5
2021	21 364	2,58
2022	21 746	2,62
2023	21 719	2,6
2024 (pr. september 2024)	22 200	2,7

Tallene jeg viste til i spørretimen 14. november er offisiell statistikk fra SSB, med SSBs definisjon av utenforskap. Statistikken viser ulike personers arbeidsmarkedsstatus, det vil si deres tilknytning til arbeid, utdanning og velferdsordninger: [Tilknytning til arbeid, utdanning og velferdsordninger – SSB](#).

Hovedformålet med denne statistikken er ikke å gi en fullstendig oversikt over alle som mottar f.eks. uføretrygd, men å belyse omfanget av utenforskap, for dermed å kunne si noe om arbeidskraftpotensialet. Én person registreres bare én gang, og statusen som ligger nærmest ordinært arbeid har prioritet. I denne statistikken vil mottakere av uføretrygd som også jobber litt, ikke regnes med i gruppen «mottaker av uføretrygd», men som «sysselsatt.» Til opplysning så er definisjonen på å være sysselsatt å være registrert i arbeid i minst én time i løpet av en referanseuke. Denne definisjonen følger av internasjonale standarder. Uføretrygdede i denne statistikken er dermed ikke i noen annen aktivitet, de er kun mottakere av uføretrygd.

Det fremkommer at det i 2023 var 13 658 personer mellom 15 og 29 år som var registrerte som kun mottakere av uføretrygd, og som altså samtidig ikke var registrerte i andre kategorier som f.eks. sysselsatt, under utdanning eller deltakere i arbeidsmarkedstiltak. Selv om det er klart flere enn 13 658 unge som mottar uføretrygd, står ikke alle disse helt utenfor arbeid og aktivitet.

Tabell 2 Antall utenfor etter ulike statuser

For ordens skyld vil jeg opplyse om at SSB i likhet med Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV) også produserer statistikk som viser antall mottakere av uføretrygd i ulike aldersgrupper, men da i en annen statistikk, som finnes her: [Uføretrygdede – SSB](#). Tallene fra SSB skiller seg ikke vesentlig fra tallene NAV produserer, men de er gjennomgående noe høyere hos SSB. Eksempelvis rapporterer SSB om et antall uføre mellom 18 og 29 år i 2023 på 21 900 personer, dvs. 181 høyere enn i Arbeids- og velferdsdirektoratet sin statistikk. Forskjellen skyldes at de har litt ulik definisjon av mottakere av uføretrygd. Hovedforskjellen er at Arbeids- og velferdsdirektoratet teller antall mottakere av uføretrygd ved utgangen av hver måned og hvert kvartal, mens SSB teller hvor mange som har mottatt ytelsene i løpet av et kalenderår. Se nærmere her: [Hvorfor har NAV og SSB ulike tall for mottakere av AAP og uføretrygd? – SSB](#)

Uavhengig av hvilken type statistikk som benyttes, viser det det samme overordnede bildet, som er at det har vært en kraftig økning i antall unge uføre det siste tiåret, men at veksten har stabilisert seg på et høyt nivå de siste årene. Antallet uføre fra SSBs statistikk over utenforskap har økt med om lag 72 pst. siden 2015, men har kun økt med om lag 0,5 pst. mellom 2020 og 2023, se tabell 1. Når det gjelder alle mottakere av uføretrygd i aldersgruppen, som oppgitt i tabell 1, har det vært en økning på om lag 70 pst. siden 2015, mens økningen mellom 2020 og 2023 er på om lag 0,45 pst.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Registrerte arbeidsledige	21 614	17 461	13 616	13 892	13 360	22 587	11 651	9 674	10 987
Mottakere av arbeidsavklaringspenger	13 400	13 581	13 445	11 996	11 714	12 797	12 204	12 441	13 092
Mottakere av uføretrygd	7 942	8 915	10 086	11 628	13 006	13 585	13 651	13 683	13 658
Andre ordninger	13 007	12 852	11 128	10 916	10 537	10 474	8 427	8 390	9 408
Ukjent status	68 856	68 192	65 095	62 676	59 942	52 973	50 649	52 969	56 704
Totalt utenfor	124 819	121 001	113 370	111 108	108 559	112 416	96 582	97 157	103 849
Andelen utenfor	12,1	11,7	10,9	10,7	10,5	11,0	9,5	9,5	10,0

SPØRSMÅL NR. 382

Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 21. november 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

De vises til statsrådets svar på skriftlig spørsmål nr. 1988 tidligere i år.

Kan statsråden sende en tilsvarende tabell over årlige utgifter til forsvarsformål i årene 2005-2025, slik forsvarsformål er definert i Gul bok i tabell 4.1, og jeg ber om at beregningen baseres på regnskapstall der det er tilgjengelig, og at det legges frem tall i nominelle kroner og prisjustert til 2025-priser?

Svar:

Jeg viser til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 1988 av 16. mai i år. Tabellen over årlige utgifter til forsvarsformål i

mitt svar av 16. mai i år er nedenfor supplert med data for 2025 og prisjustert til 2025-kroner.

Det er lagt til grunn samme definisjoner og avgrensinger som i svaret på spørsmål nr. 1988, med én endring ved at Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter (kap. 1700, post 78) er inkludert i forsvarsutgiftene fra 2017, slik det er definert tabell 4.1 i Gul bok 2025. Datasettet er basert på statsregnskapstall for bevilgningsregnskapet for årene 2005–2023. For 2024 er anslag på regnskap fra Gul bok 2025 lagt til grunn og for 2025 er regjeringens forslag i Gul bok 2025 lagt til grunn. Det er benyttet statsbudsjettdeflatoren på hele tidsserien for å presentere beløp i 2025-priser.

Basert på dette får en følgende tabell med utgifter til forsvarsformål for årene 2005 – 2025:

År	Utgifter i tusen kroner nominelt	Utgifter i tusen kroner 2025-priser
2005	27 692 528	56 048 438
2006	28 347 132	55 398 564
2007	30 414 241	56 716 726
2008	31 816 129	55 923 493
2009	32 172 801	54 479 928
2010	32 877 961	53 708 790
2011	33 248 192	52 411 399
2012	34 443 700	52 599 427
2013	36 075 937	53 315 547
2014	38 569 849	55 335 764
2015	39 535 918	55 434 392
2016	43 319 997	59 332 842
2017	47 311 931	63 493 360
2018	49 669 790	64 816 284
2019	53 769 731	68 128 996
2020	56 302 978	70 303 832
2021	61 069 416	73 125 315
2022	70 828 556	80 270 519
2023	78 242 343	84 650 681
2024	97 277 722	100 954 471
2025	101 430 320	101 430 320

SPØRSMÅL NR. 383

Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 20. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren legge fram ei totaloversikt over beregningsgrunnlaget for ferjedrifta totalt ang. Møre og Romsdal gjeldande fylkesvegferjene, som bekreftar eller avkreftar påstanden frå fylkeskommunedirektøren om at ferjefinansieringa i fylket er underfinansiert med 230 million kr årleg frå staten?

GRUNNGJEVING:

Møre og Romsdal fylkeskommune ved fylkeskommunedirektøren hevdar at ferjedrifta som fylkeskommunen har ansvaret for, er underfinansiert med 230 million kr pr. år.

Det er tidligare lagt til grunn ein nasjonal ferjestandard med eigen beregningsgrunnlag/nøkkel, samt at det nyleg er regulert fordelingane av ferjemidlane mellom dei ulike ferjefylka.

Svar:

I Noreg er det fylkeskommunen som har ansvar for drift og vedlikehold av fylkesvegnettet. Det gjeld òg drift av fylkesvegferjene. For spørsmål knytt til berekningsgrunnla-

get for drifta av fylkesvegferjene i Møre og Romsdal ber eg representanten ta kontakt med Møre og Romsdal fylkeskommune.

SPØRSMÅL NR. 384

Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 21. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

For at Stortinget skal kunne vurdere hvilke tiltak som er mest effektive for å løse kapasitetsutfordringene på jernbanen i regionen, er det avgjørende å vite hvor mye redusert kapasitet Vy har kjørt med.

Kan statsråden legge frem for Stortinget en detaljert oversikt over hvor mange tog som har vært ute av trafikk hver uke i 2024, og kan statsråden sørge for at denne informasjonen fortløpende offentliggjøres f.eks. på Jernbanedirektoratets hjemmeside?

Svar:

I 2024 har det dessverre vært alt for mange togavganger som har blitt kjørt med enkeltsett i stedet for dobbeltsett, spesielt i rush. Dette har ført til trengsel om bord og et langt dårligere tilbud til de reisende enn det som er akseptabelt. Jeg har derfor hatt tett oppfølging av kapasitetsutfordringene på jernbanen og aktørene i sektoren jobber aktivt med å bedre situasjonen. Noen av forbedringene er allerede på plass, andre vil komme om litt.

Årsakene til at det kjøres med redusert kapasitet skyldes tekniske utfordringer med togene, som på enkelte strekninger er gammelt og modent for utskifting. Enkelte nyere tog har også hatt stoppende feil som har vært nødvendig å utbedre, blant annet oppsto feil på fem togsett som var bygget om til nytt signalsystem ERTMS. De er nå utbedret. I tillegg har det vært et etterslep på planlagt vedlikehold på flere tog. Dels grunnet stort behov for utbedring og vedlikehold etter den krevende vinteren, og dels grunnet feil på de andre togene som nevnt, som har tatt opp kapasitet på verkstedene.

Norske Tog AS anskaffer nå nye tog, med 36 nye lokaltog og 19 regiontog som skal erstatte gamle og utdaterte tog på Østlandet i de kommende årene. Først ut er nye lokaltogkjøretøy som skal erstatte de gamle togene på

L1 (Spikkestad-Asker-Oslo-Lillestrøm) og L2 (Stabekk-Oslo-Ski). Togene er imidlertid noe forsinket fra leverandør.

Jernbanedirektoratet og Vygruppen har som nevnt iverksatt tiltak for å bedre situasjonen. Blant annet økt bemanning på verkstedene, flere skift og mer effektivt vedlikehold og fornying av kritiske deler. Noen forbedringer ser vi allerede og Jernbanedirektoratet forventer at det vil bli en ytterligere bedring i situasjonen den nærmeste tiden. Jernbanedirektoratet følger også opp aktørene i sektoren og arbeider med flere tiltak for å sikre bedre vinterdrift.

Jeg har pt ikke detaljerte tall for antall tog som er ute av drift uke for uke, men Jernbanedirektoratet som kjøper av persontransport med tog, har tidligere utarbeidet en oversikt over hvilke effekter materiellutfordringene får for de reisende, altså hvor mange avganger som er kjørt med materiellreduksjon. Tabellen nedenfor viser andelen avganger som er kjørt med materiellreduksjon på de ulike linjene på Østlandet i 2024, til og med uke 41.

Materiellreduksjon	I morgenrush	I ettermiddagsrush	Utenom rush	I gjennomsnitt
L1 Spikkestad-Lillestrøm	23 %	19 %	7 %	12 %
L2 Stabekk-Ski	22 %	19 %	5 %	10 %
RE10 Drammen-Lillehammer	8 %	10 %	10 %	10 %
RE11 Eidsvoll-Larvik/Skien	12 %	17 %	9 %	11 %
R12 Kongsberg-Eidsvoll	17 %	13 %	0 %	5 %
R13 Drammen-Dal	20 %	19 %	10 %	13 %
R14 Asker-Kongsvinger	15 %	21 %	4 %	9 %
RE20 Oslo-Halden	10 %	13 %	1 %	2 %
R21 Stabekk-Moss	16 %	14 %	0 %	5 %
R22 Skøyen-Mysen-Rakkestad	17 %	17 %	1 %	4 %
R23 Oslo S-Ski	0 %	4 %	0 %	1 %
I gjennomsnitt	17 %	16 %	5 %	8 %

Representanten spør også om informasjon om hvor mange tog som er ute av trafikk fortløpende publiseres f.eks. på Jernbanedirektoratets hjemmeside. Jernbanedirektoratet mottar jevnlig statusoversikter fra Vy-gruppen som viser blant annet andel avganger kjørt med materiellreduksjoner (Avganger som skulle vært kjørt med dobbeltsett, men som kjøres med enkeltsett), fordelt

på lokaltog og regiontog. Direktoratet mottar også rapporter som redegjør for årsak til at kjøretøy ikke er tilgjengelig for trafikk, og prognose for feilretting. Samferdselsdepartementet og Jernbanedirektoratet vil vurdere om det er mulig og hensiktsmessig å publisere månedlige oppdateringer basert på disse rapporteringene.

SPØRSMÅL NR. 385

Innlevert 13. november 2024 av stortingsrepresentant Åse Kristina Heien

Besvart 21. november 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Flere videregående skoler og utdanningslinjer er truet med nedleggelse grunnet en kriserammet fylkesøkonomi i Østfold. Kollektivtilbudet er sterkt svekket, og fylkeskommunen står i en alvorlig økonomisk situasjon.

Hvordan tenker kommunal- og distriktsministeren å løse utfordringene med økonomi, inntektssystem og forutsigbarhet for Østfold i 2025 og årene som kommer?

BEGRUNNELSE:

Inntektssystemet for fylkeskommunene beregner Østfold fylkeskommune til å være en lett-drevet kommune som betyr et utgiftsnivå som er 78 % av landssnittet. Denne

differansen mellom landssnittet og Østfold fylkeskommune medfører trekk i rammeoverføringene med 144 millioner. Grunnlaget for trekket er oppdatert med regnskapstall for 2023 og 2022. Dette var en uvarslet endring av inntektssystemet mellom budsjettår. Østfold fylkeskommune beskriver selv at denne endringen er større enn konsekvensene av det nye inntektssystemet. Østfold skal spare 167 millioner bare innen utdanning de neste fire årene, og flere skoler og utdanningslinjer er truet ved fylkets videregående skoler. Nysalderingen 2024 gir økte frie inntekter til fylket, men ikke på langt nær nok til å redde fylkesøkonomien. Veksten i de frie inntekter fra 2024 til 2025 er beregnet til 3,4 %, og denne er ment å dekke deflator på 4,1 %. Andelen som bor i husholdninger med

vedvarende lav inntekt, er høyere i Østfold enn i landet som helhet. Folkehelseinstituttet har sammenlignet høyere utdanning, inntekt og helse i landets fylker. Østfold skårer lavt på samtlige punkter. Fylket ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet når det gjelder fullført videregående utdanning. Likevel må det kuttes i utdanningstilbudet i Østfold. Flere andre fylker opplever tilsvarende utfordringer – 13 av 14 fylker har et betydelig merforbruk.

Svar:

Fylkeskommunane blir i hovudsak finansiert gjennom frie inntekter (skatteinntekter og rammetilskot frå staten), samt brukarbetalingar og gebyr frå innbyggjarane. Dei frie inntektene er inntekter som fylkeskommunane kan rå fritt over, utan andre føringar frå staten enn gjeldande lover og regelverk.

Innanfor dei rammene fylkeskommunane rår over, vil det vere opp til fylkestinget å prioritere mellom ulike sektorar og føremål. Fylkeskommunane er sjølv nærast til å vurdere kor behovet er størst. Eg har tillit til at fylkespolitikarane i Østfold og andre fylkeskommunar gjer gode vurderingar av kva som er best for sitt fylke.

Regjeringa er samtidig kjend med at mange fylkeskommunar no er i ein krevjande situasjon, med skat-tesvikt og auka kostnader. Regjeringa tek denne situasjonen på alvor, og stiller opp for kommunesektoren. Difor foreslår regjeringa å auke inntektene til fylkeskommu-

nane med 700 millionar inneverande år, og 700 millionar varig frå og med 2025. Dette kjem i tillegg til den varsla veksten i statsbudsjettet for 2025 på 1,65 milliardar kroner for 2025. For Østfold inneber denne tilleggsbevillinga om lag 39 millionar kroner meir i 2024, og ytterlegare 39 millionar kroner i 2025. Regjeringa gjer dette for at fylkeskommunane skal kunne fortsetje å yte gode tenester til innbyggjarane i heile landet. Fylkeskommunane må framleis omstille seg for å unngå at utgiftene blir større enn inntektene, men forslaget om auka løyvingar gjer at denne omstillinga ikkje må skje like brått. Omstilling er naudsynt for å kunne ha ein berekraftig økonomi som gjev grunnlag for gode og stabile tenester over tid.

Inntektssystemet fordeler midlane mellom fylkeskommunane, og inneheld fleire ulike delar for å kunne fange opp at det er forskjellar mellom fylkeskommunane og at dei har ulike behov. Dagens inntektssystem vart innført i 2024, og bygger på forslag frå eit ekspertutval som gjorde ein heilskapleg gjennomgang av inntektssystemet for fylkeskommunane. Regjeringa har varsla at vi tek sikte på å kome attende til Stortinget med ei evaluering av inntektssystemet for fylkeskommunane i samband med kommuneproposisjonen for 2028, jf. oppfølging av oppmodingsvedtak nr. 821 frå 13. juni 2023.

Eg er oppteken av at alle fylkeskommunane skal ha gode og føreseielege økonomiske rammevilkår slik at dei kan gje innbyggjarane gode tenester. Regjeringa vil fortsette å jobbe for det.

SPØRSMÅL NR. 386

Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 21. november 2024 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Strategien Maritim21 setter ambisiøse mål om 50 % vekst i verdiskaping og eksportinntekter innen 2030, samtidig som næringen skal gjennomgå en omfattende digital og grønn omstilling.

Hvordan vil regjeringen sikre at de nødvendige finansieringsordningene faktisk er tilstrekkelige og konkurransedyktige nok til å støtte denne massive omstillingen, spesielt for mindre aktører i næringen som kan ha begrensede ressurser til å investere i både digitalisering og utslippsreducerende teknologi samtidig?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til statsråd Skjærans uttalelse i forbindelse med overlevering av rapporten Maritim21:

«Det grønne industriløftet er en prioritert sak for regjeringen. Vi har satt oss mål om å øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030, da er vi avhengig av å lykkes med å utvikle både eksisterende og nye næringer i havet. For at Norge skal forbli en verdensledende maritim nasjon, må forskning, innovasjon og digitalisering stå sentralt. Denne strategien er et viktig innspill til regjeringens arbeid for å fremme det grønne industriløftet og vår satsing på grønn skipsfart fram mot 2030.»

Et nøkkeltema i Maritim 21 er finansiering og investeringer. Strategien setter ambisiøse mål for vekst i verdiskaping, eksport og sysselsetting innen 2030, samtidig som næringen krever omfattende omstilling mot digitalisering og bærekraft. Regjeringen må sikre at finansieringsordningene er tilstrekkelige og konkurransedyktige nok, spesielt for mindre aktører i næringen som kan ha begrenset kapasitet til å investere i både digitalisering og utslippsreducerende teknologi.

For å oppnå målet om digital transformasjon og sysselsettingsvekst, må regjeringen sikre at arbeidsstyrken har riktig kompetanse. Regjeringen må iverksette tiltak for å hindre at digitaliseringen fører til tap av arbeidsplasser fremfor planlagt vekst.

Strategien krever samarbeid på tvers av verdikjeder og aktører. Regjeringen må stimulere og fasilitere slikt samarbeid, og etablere insentiver for effektiv kunnskapsdeling mellom potensielt konkurrerende parter.

Videre setter strategien flere delvis motstridende mål for 2030, knyttet til verdiskaping, utslipp og sysselsetting. Regjeringen må håndtere disse målkonfliktene og etablere mekanismer for å måle og justere kursen underveis.

Til sist skal Norge være et foregangsland for internasjonalt regelverk. Regjeringen må ta konkrete diplomati- og samarbeidsinitiativ for å sikre at norske standarder blir internasjonalt adoptert, slik at vi ikke ender opp med å skape konkurranseulempes for vår egen industri.

Oppfølging og implementering gjennom konkrete tiltak, finansiering og koordinering på tvers av aktører blir avgjørende for å lykkes med den maritime næringens digitale og grønne omstilling mot 2030.

Svar:

Regjeringen legger til rette for gode og forutsigbare rammevilkår som skal bidra til maritime bedrifters evne til innovasjon, verdiskaping og sysselsetting. Grønn skipsfart er en sentral del av den maritime politikken og en prioritet for regjeringen, da det bidrar med utslippskutt, arbeidsplasser og eksportmuligheter. Utviklingen av grønn skipsfart er fortsatt i en tidlig fase og vil kreve forsknings- og utviklingsinnsats i årene fremover.

Klima og miljø er et prioritert område i forsknings- og utviklingspolitikken for maritim sektor, og vi har et bredt og variert virkemiddelapparat som gir betydelig støtte til forskning, pilotering og implementering. Forskningsrådet har i 2023 utbetalt om lag 197 mill. kroner til pågående maritime prosjekter. Sammen med støtte gjennom Grønn plattform, senteringsingene, forskningsinfrastruktur og bevilgninger til instituttsektoren er det samlet utbetalt om lag 546 mill. kroner til maritim forskning i 2023. Midlene til maritim forskning skal stimulere til investeringer i forsknings- og innovasjonsprosjekter som

styrker næringens konkurransedyktighet og omstillingsevne.

Prosjekter knyttet til områdene autonomi, sikkerhet, digitalisering, klima- og miljøvennlig maritim virksomhet og nye muligheter i havnæringene er prioritert. Prioriteringene bygger blant annet på anbefalingene i næringens helhetlige forsknings- og innovasjonsstrategi Maritim21. Den oppdaterte Maritim21-strategien ble utarbeidet i 2021 på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og ligger til grunn for Forskningsrådets tildelinger til maritime prosjekter fra 2023. For 2025 foreslår regjeringen at 192,5 mill. kroner av tilsagnsrammen på Forskningsrådets kap. 920 post 72 settes av til næringsrettet maritim forskning, rettet mot grønn skipsfart og digitalisering i maritim næring. Tilsagnsrammen, dvs. rammen for nye aktivitet som kan inngås i 2025, er foreslått satt til 551,8 mill. kroner.

Videre, fra bevilgninger over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett har Innovasjon Norge i 2023 gitt tilsagn om totalt 881 mill. kroner til maritim næring. I 2023 støttet Enova samlet 136 maritime prosjekter med 1,607 mrd. kroner. I tillegg tilbyr Eksportfinansiering Norge finansiering på markedsmessige vilkår til kjøp og bygging av skip, som kan bidra til å utløse lønnsomme prosjekter som bidrar til grønn omstilling.

Maritim næring kan også benytte seg av katapultordningen, som tilbyr flerbruksfasiliteter der bedrifter kan teste og simulere ny teknologi og nye løsninger. Det er så langt etablert fem nasjonale katapultsentre innenfor ulike tematiske områder, og flere av disse er relevante for maritim næring. Ordningen bidrar til økt innovasjon, rask omstilling og styrket konkurransekraft. Klyngeprogrammet, som Innovasjon Norge drifter sammen med Siva og Forskningsrådet, er rettet mot aktører som er knyttet sammen gjennom ulike former for samarbeid, kunnskapsflyt og konkurranse. Klyngene kan omfatte kunnskapsmiljøer, kapitalmiljø og offentlige utviklingsaktører, med næringsaktører i førerretet. Klyngeprogrammet skal forsterke evnen til samarbeid og innovasjon blant norske bedrifter, slik at de kan løse utfordringer og skape konkurransefortrinn i fellesskap.

Regjeringen er også i dialog med næringen for å etablere et maritimt klimapartnerskap som skal bidra til å identifisere barrierer og flaskehalser, og løsninger som kan øke omstillingstempoet. Partnerskapet vil være en viktig arena for samarbeid med næringslivet om utfordringer fremover. Både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene i sjøtransporten og fiskeflåten deltar i dialogen.

SPØRSMÅL NR. 387**Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland****Besvart 21. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Strategien Maritim21 påpeker at infrastruktur og tilgang til alternative drivstoff og elektrisitet er barrierer for grønn sjøtransport.

Hvilke konkrete tiltak og tidsplaner har regjeringen for å bygge ut nødvendig infrastruktur langs hele norskekysten, og hvordan skal dette koordineres med den teknologiske utviklingen i næringen?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til statsråd Skjærans uttalelse i forbindelse med overlevering av rapporten Maritim21:

«Det grønne industriløftet er en prioritert sak for regjeringen. Vi har satt oss mål om å øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030, da er vi avhengig av å lykkes med å utvikle både eksisterende og nye næringer i havet. For at Norge skal forbli en verdensledende maritim nasjon, må forskning, innovasjon og digitalisering stå sentralt. Denne strategien er et viktig innspill til regjeringens arbeid for å fremme det grønne industriløftet og vår satsing på grønn skipsfart fram mot 2030.»

Strategien identifiserer også infrastruktur og tilgang til alternativt drivstoff/elektrisitet som barrierer for grønn sjøtransport. Regjeringen må utarbeide konkrete planer og tidslinjer for å bygge ut nødvendig infrastruktur langs kysten, og koordinere dette med den teknologiske utviklingen i næringen.

For å oppnå målet om digital transformasjon og sysselsettingsvekst, må regjeringen sikre at arbeidsstyrken har riktig kompetanse. Regjeringen må iverksette tiltak for å hindre at digitaliseringen fører til tap av arbeidsplasser fremfor planlagt vekst.

Strategien krever samarbeid på tvers av verdikjeder og aktører. Regjeringen må stimulere og fasilitere slikt samarbeid, og etablere insentiver for effektiv kunnskapsdeling mellom potensielt konkurrerende parter.

Videre setter strategien flere delvis motstridende mål for 2030, knyttet til verdiskaping, utslipp og sysselsetting. Regjeringen må håndtere disse målkonfliktene og etablere mekanismer for å måle og justere kursen underveis.

Til sist skal Norge være et foregangsland for internasjonalt regelverk. Regjeringen må ta konkrete diplomati- og samarbeidsinitiativ for å sikre at norske standarder

blir internasjonalt adoptert, slik at vi ikke ender opp med å skape konkurranseulempes for vår egen industri.

Oppfølging og implementering gjennom konkrete tiltak, finansiering og koordinering på tvers av aktører blir avgjørende for å lykkes med den maritime næringens digitale og grønne omstilling mot 2030.

Svar:

For at Norges maritime sektor skal klare omstillingen til lavutslippssamfunnet er det avgjørende at klimavennlige løsninger er tilgjengelige. Dette innebærer både null- og lavutslippsteknologi, men også tilgjengeliggjort klimavennlig drivstoff. Regjeringen arbeider med en plan for tilgjengeliggjøring av klimavennlig drivstoff i skipsfarten, og vil komme tilbake til Stortinget om dette på egnet vis.

Norge ligger langt fremme når det gjelder utbygging av landstrøm. Ifølge Kystinfo har vi i dag 246 landstrømanlegg, hvorav 128 har fått støtte fra Enova. Ifølge den årlige rapporten «Barometer for grønn omstilling av skipsfarten» fra DNV, er Norge i rute når det gjelder utbygging av infrastruktur for landstrøm.

En rekke prosjekter for hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp er under planlegging. I juni 2022 tildelte eksempelvis Enova etableringsstøtte til fem produksjonsanlegg for fornybart hydrogen langs kysten av Norge med til sammen 669 millioner kroner. For å styrke satsinga videre, lyste Enova i april 2024 ut en ny konkurranse for støtte til produksjonsanlegg for hydrogen fra fornybar kraft, for å bidra til å realisere en sammenhengende verdikjede for

hydrogen i maritim sektor i Norge. Konkurransen delte Norge opp i tre konkurranseområder (Sør-, Midt- og Nord-Norge), og gav støtte til minst ett prosjekt i hvert område. Støttetilsagnet ble kunngjort 5. november i år og var på 777 millioner kroner.

Et tilsvarende støtteprogram for å realisere den første ammoniakkverdikjeden blir lansert av Enova rundt årsskiftet.

Videre prioriterer regjeringen midler til maritim forskning. Midlene til maritim forskning skal stimulere til investeringer i forsknings- og innovasjonsprosjekter som styrker næringens konkurransedyktighet og omstillingsevne. Prosjekter knyttet til områdene autonomi, sikkerhet, digitalisering, klima- og miljøvennlig maritim virksomhet og nye muligheter i havnæringene er prioritert. Prioriteringene bygger blant annet på anbefalingene i næringens helhetlige forsknings- og innovasjonsstrate-

gi Maritim21. En oppdatert Maritim21-strategi ble utarbeidet i 2021 på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og lagt til grunn for Forskningsrådets tildelinger fra 2023. I 2023 ble det samlet utbetalt om lag 546 mill.

kroner til maritim forskning. Regjeringen foreslår i Prop. 1 S for 2025 å sette av 192,5 mill. kroner til næringsrettet maritim forskning, rettet mot grønn skipsfart og digitalisering i maritim næring.

SPØRSMÅL NR. 388

Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 22. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Er det noe formelt hinder for at Finnmarkssykehuset iverksetter en mer kostnadseffektiv behandling av pasienter med våt AMD i Vest-Finnmark, når forholdene ligger så godt til rette for det og det er bevilget ekstra midler til Klinikk Alta for å hindre unødig reisevei for eldre og kronisk syke?

BEGRUNNELSE:

Våt aldersrelatert makuladegenerasjon (våt AMD), er en øyesykdom som gjerne rammer godt voksne mennesker. De fleste som får denne sykdommen, må til øyelege for undersøkelse samt injeksjon cirka én gang i måneden. Pasienten kan bli blind uten behandlingen.

Godt over hundre mennesker har våt AMD i Alta. Disse må reise til Hammerfest eller Tromsø én gang i måneden, ofte sammen med en ledsager, for å få den nødvendige behandlingen, resten av livet. Når over 100 pasienter reiser tur-retur ca. en gang per måned, blir det mange reiser. Noen har med seg ledsager. Om 50 trenger assistanse, blir det 150 flybilletter tur-retur Tromsø, eller transport per bil 280 km tur-retur Hammerfest hver eneste måned. Det blir ca. 1 800 reiser på et år. Alle må ha den behandlingen resten av livet. Hvis dette gjelder ti år, blir det 18 000 reiser. Dette er en stor belastning helsemessig for de fleste, og det er totalt en stor økonomisk belastning. Mye kunne vært spart, både menneskelig og økonomisk, ved at pasientene får den nødvendig behandlingen ved Klinikk Alta. Klinikk Alta har tidligere oppgitt at det vil lønne seg økonomisk at en øyelege reiser til Klinikk Alta hvis det er mer enn 8 pasienter med våt AMD. Det finnes også øyelege i Alta som kan påta seg arbeidet med utredning og behandling etter avtale med foretaket.

Ifølge Prop. 1 S (2024-2025) skal tilbudet ved Klinikk Alta til pasienter med kroniske lidelser utvides i tiden som kommer. I 2024 ble det bevilget midler på 25 mill. kroner til Helse Nord til videreutvikling av spesialisthel-

setjenestene ved Klinikk Alta. Spesielt prioritert var tiltak for å hindre unødig reisevei for eldre og kronisk syke. I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2024, jf. Innst. 447 S (2023–2024), ble det bevilget et ytterligere tilskudd på 15 mill. kroner blant annet til å sikre styrket poliklinikk og dagbehandling ved Klinikk Alta. Samlet foreslås midlene videreført med 41,7 mill. kroner i 2025. Formålet med tildelingene er å styrke Finnmarkssykehuset HF, Klinikk Alta, og bidra til at tilbudene her kan videreutvikles til det beste for lokalbefolkningen.

Alta er kun ett eksempel. Våt AMD er en øyesykdom som rammer over hele landet, i mange disktrikskommuner.

Svar:

Som representanten Ojala viser til har Helse Nord RHF fått bevilget øremerkede midler til videreutvikling av spesialisthelsetjenestetilbudet ved Klinikk Alta, Finnmarkssykehuset HF. Midlene skal bl.a. benyttes til å hindre unødig reisevei for eldre og kronisk syke og det er ingen formelle hindringer for at midlene kan brukes til behandling av pasienter med våt AMD. Helse Nord RHF har et sørgeforansvar for befolkningen i nord. Det er Helse Nord RHF og Finnmarkssykehuset HF som har ansvar for hvordan midlene best kan benyttes innenfor vilkåret for bevilgningen.

Departementet har forelagt spørsmålet for Helse Nord RHF som opplyser følgende:

«Finnmarkssykehuset har pt ingen øyelege ansatt i Alta og kan dermed ikke tilby injeksjonsbehandling for våt AMD (aldersrelatert makuladegenerasjon). Oppgavedeling til sykepleier fordrer at det er øyelege tilgjengelig. Det er ønske om å rekruttere øyelege til Alta, men det er vanskelig rekrutteringssituasjon for øyeleger nasjonalt.

For å avhjelpe manglende øyelege i Alta er det planer om å etablere en ambuleringsordning utgående fra fagmiljøet på øyeavdelingen i Hammerfest for å sikre et slikt tilbud, men rekrutteringssituasjonen har så langt ikke muliggjort dette. En

av spesialistene har nå utsatt sitt Post Doc løp for å avhjelpe i en kritisk fase.

Subsidiært vurderer Finnmarkssykehuset å inngå en separat avtale med avtalespesialist innen øyesykdommer basert i Alta for å etablere et tilbud til AMD-pasientene. Finnmarkssykehuset etablerte allerede i forrige måned kontakt med den lokale øylegespesialisten med tanke på kunne utvikle et slikt samarbeid.»

SPØRSMÅL NR. 389

Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 25. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan prioriterer statsråden politiets arbeid mot æresmotivert kriminalitet, og hvilken vekt legges på Kripos, som nasjonalt bistandsorgan, i dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Sosial kontroll og æresvold, æresdrap og æreskriminalitet har vært et problem i mange år. Det er spesielt utbredt i enkelte miljøer. Noen av disse miljøene har utspring i klankultur fra utlandet, religiøse samfunn med lite tilknytning til det øvrige samfunn eller som kommer fra andre land, eller minoritetsnasjonaliteter.

Æresrelatert vold er vold utløst av familiens eller gruppens behov for å ivareta eller gjenopprette ære og anseelse. Dette forekommer i familier og grupper hvor individet forventes å innordne seg kollektivt, og hvor patriarkalske æresnormer står sterkt. Jenter og kvinner er særlig utsatt fordi familiens eller gruppens ære er knyttet til kontroll av kvinners seksualitet, og fordi uønsket atferd kan påføre hele familien eller gruppen det de opplever som skam.

Æreskriminalitet har også sterke bindinger til mye av den organiserte kriminaliteten i samfunnet, spesielt nyere kriminelle miljøer. Det er en utvikling som man ser i land som Sverige, men som i stadig sterkere grad gjør seg gjeldende også i Norge.

Det er behov for et nasjonalt kontaktpunkt for kompetanse om æreskriminalitet. Med et slikt kontaktpunkt vil alle deler av politiet som har behov for økt kunnskap om æreskriminalitet lettere få dette.

Svar:

Æresmotivert kriminalitet er alvorlig, og en samfunnsutfordring som krever tverretattlig innsats for å forebygge og bekjempe. Regjeringen vil styrke innsatsen mot negativ

sosial kontroll og æresrelatert vold, gjennom en ny handlingsplan fra 2025 til 2028. Handlingsplanen skal ferdigstilles våren 2025.

Det er etablert et nasjonalt tverretattlig fagteam (kontaktpunkt) der også politiet er representert. Kompetanseteamet bistår både hjelpeapparat og politi i konkrete saker om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse eller andre former for æresrelatert vold. Utsatte over 18 år kan også få bistand.

Alvorlig integritetskrenkende kriminalitet, herunder æresrelatert vold, skal prioriteres i politiet. Saker som gjelder æresrelatert kriminalitet etterforskes og forebygges i alle politidistriktene. Kripos har videre et bredt bistandsansvar dersom politidistriktene har behov for det. Enheten har oppdrag knyttet til trusselutsatte personer, vitnebeskyttelse og adressesperre, der saker knyttet til æresrelatert kriminalitet kan være relevante.

God fenomenkunnskap er viktig for å sette politiet og samarbeidende aktører i stand til å avdekke, forebygge og etterforske negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Kripos har tidligere i år lansert rapporten "Æresdrap i Norge 2000-2022". Rapporten vil bidra til økt fenomenforståelse, og å sette politiet og samarbeidende aktører i bedre stand til å identifisere saker, iverksette forebyggende tiltak, samt etterforske denne type kriminalitet.

Kripos gjennomførte høsten 2023 en nasjonal fagsamling der politidistriktene deltok. Politiet har også en kompetansedelingsportal på fagområdet som brukes aktivt i politidistriktene. Politiet jobber med økt tverretattlig samarbeid og samhandling både lokalt (kommune/politidistrikt) og på direktoratsnivå. Dette er også viktig tiltak for å møte samfunnsutfordringen.

Politidirektoratet legger til rette for at etaten benytter de tildelte ressurser på en mest mulig hensiktsmessig måte, slik at politiet også får en god og helhetlig tilnærming for å forebygge og bekjempe den alvorlige integritetskrenkende kriminaliteten, herunder æresrelatert vold.

SPØRSMÅL NR. 390**Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 21. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at regjeringspartiene ikke forhandler vekk denne posten og at de 205 millionene som ligger foreslått til Innovasjon Norges reiselivsarbeid ikke blir kuttet en sen nattetstrime under budsjettforhandlingene?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har siden sin tilfredelse gitt uttrykk for et engasjement i reiselivet, og næringsdepartementet løftet også frem en økt satsning på reiseliv da budsjettet ble lagt frem gjennom at Innovasjon Norge sitt reiselivsarbeid ble styrket med 10 millioner kroner.

Imidlertid ser vi nå at regjeringens budsjettpartner SV i sitt alternative budsjett ønsker å kutte hele post 74 Reiseliv, profilering og kompetanse, noe som vil gjøre at både hele Norges profileringsarbeid på reiseliv blir borte, men også apparatet som støtter norske eksportbedrifter ute i verden.

Om dette blir gjennomført, vil det fremstå som en fallitterklæring fra statsråden sin side, og alle fagre ord om satsning på reiseliv vil stå uten faktiske midler. Både Innovasjon Norge og næringen trenger forutsigbarhet når det kommer til neste års markedsføring og bistand.

Svar:

Regjeringen vil legge til rette for en reiselivsnæring som er konkurransedyktig, har stadig lavere klima- og mil-

jøavtrykk, respekterer naturens og lokalsamfunnenes tålegrenser og bidrar til lønnsomme helårsarbeidsplasser og attraktive reisemål over hele landet.

Innovasjon Norge har en sentral rolle i å tilrettelegge for at norsk reiseliv kan fortsette å utvikle seg i en mer bærekraftig retning. Innovasjon Norge skal gjennom å tilby ulike tjenester legge til rette for å utvikle et bredere og mer lønnsomt produkttilbud i norsk reiseliv. Eksempler på dette er merkeordningen for bærekraftige reisemål, bedriftsnettverk, kurs og andre utviklingsprosjekter.

Gjennom strategisk markedsføring av Norge som reisemål skal Innovasjon Norge styrke reiselivsnæringens evne til nå fram i et konkurranseutsatt internasjonalt marked. Markedsføringen skal innrettes slik at den bidrar til økt etterspørsel i de mest lønnsomme og bærekraftige kundesegmentene.

Reiseliv er Norges femte største eksportnæring, og regjeringen har derfor valgt reiseliv som det femte satsingsområdet innenfor regjeringens eksportstrategi «Hele Norge eksporterer». Denne satsingen er en del av regjeringens helhetlige innsats for reiselivsnæringen.

Jeg kan berolige representanten med å si at arbeidet med gode generelle rammevilkår for reiselivet står sentralt for regjeringen. Regjeringen har lagt frem sitt budsjettforslag, og det er nå Stortinget som fatter vedtak om budsjettet. Jeg vil oppfordre representanten til å engasjere seg i stortingsdebatten, og håper han vil ha tålmodighet til å vente på utfallet til de ordinære budsjettprosessene i Stortinget er sluttbehandlet.

SPØRSMÅL NR. 391**Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 25. november 2024 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Foreløpige tall fra Landbruksdirektoratet tilviser at det har blitt 360 færre gårdsbruk i 2024.

Synes du som ansvarlig minister ovenfor Norges beredskap det er forsvarlig at ett gårdsbruk forsvinner hver eneste dag?

BEGRUNNELSE:

Norge er et langt og langstrakt land med dype daler og høye fjell. Av den grunn er det ingen hemmelighet at vi ikke har de naturgitte forholdene for å drive en hyperrasjonell driftsstruktur som i Danmark eller Tyskland.

Likevel er vi like avhengige av mat som en dansk eller tysk innbygger er, og dette har gjenspeilet seg i hvordan de historiske bosetningsmønstrene er og hvor gårdene i Norge befinner seg.

Innenlands matproduksjon i Norge har vært basert på en desentralisert driftsstruktur av små og mellomstore bruk, hvor beitedyrene har vært sentrale i å utnytte ressursgrunnlaget. Tall fra SSB viser at bare de siste 20 årene fra 2003 til 2023 har 20 670 gårdsbruk. Foreløpige tall fra Landbruksdirektoratet viser at antall søkere til produksjonsstøtte var 37 267 bønder, noe som tilsvarer -360 fra fjoråret. Dette tilviser altså at vi mister om lag et gårdsbruk hver eneste dag.

At en desentralisert matproduksjon fortsetter er absolutt kritisk i betraktning av risiko med forsyningskjer, dårlige avlinger, tørke, flom, og annet ekstremvær. I møte med kriser vet vi også at bonden, som gjerne eier og har kunnskapen til å bruke anleggsmaskiner viser seg stadig å være en viktig støttespiller.

NOU2023:17 “Nå er det alvor” fra Totalberedskapskommisjonen skriver i kapittel 16 om matforsyning under kommisjonens vurderinger og anbefalinger at:

“I et beredskapsperspektiv er det viktig å legge til rette for å produsere så mye mat som mulig i Norge – dette gjelder både landbruk og sjømat. Når det gjelder landbruket, krever dette god utnyttelse av utmarksressurser og det begrensede jordbruksarealet vi har.”

I syn av de daglige nedleggelsene kan man merke seg at den følgende setningen er

“I arbeidet med å legge til rette for høy produksjon i landbruket står økonomi for næringen sentralt.”

Svar:

Hovudoppgåva til jordbruket er å produsere mat til befolkninga på ein berekraftig måte, og det er i denne stortingsperioden sett høge mål for sjølvforsyning av jordbruksprodukt. Målet er at sjølvforsyningsgraden, korrigert for import av fôr, skal vere 50 prosent. Skal ein nå dette målet må jordbruksareala i heile Norge utnyttast, og det krev ein variert bruksstruktur. I Hurdalsplattforma heiter det:

«Ein variert bruksstruktur som er tilpassa Noreg sine naturressursar og geografi, gir dei beste moglegheitene til å produsere mat på ein berekraftig og klimavennleg måte. Det er òg viktig for å sikre god dyrevelferd, auka mattryggleik og betre beredskap.»

Regjeringa har prioritert norsk matproduksjon og jordbruket høgt, og har auka overføringane over jordbruksavtalen med 67 prosent sidan hausten 2021. I seg sjølv bidreg ein offensiv inntektspolitikk og auka inntektsmoglegheiter til å oppretthalde antall bruk i drift. Samstundes er det ei rekkje reguleringar og tilskotsordningar som er innretta for å oppretthalde ein variert bruksstruktur, både gjennom å jamne ut skilnader i inntekter mellom bruk av ulik storleik og å sette grenser for kor stor produksjonen kan vere på kvart einskild bruk, jf. tak på mjølkekvotar og konsesjonsregelverket innan kraftfôrkrevjande husdyrproduksjonar.

Det er fleire drivarar i strukturutviklinga i jordbruket. Særleg har den teknologiske utviklinga medført at mange tunge manuelle prosessar er erstatta av maskiner og mekanisering i fjøs som lettar føring, mjølking og reinhald. Eg vil derfor hevde at utviklinga vi har sett mot færre bruk i jordbruket ikkje skjer på grunn av jordbrukspolitikken med på trass av jordbrukspolitikken. Eg registrerer at det var om lag 360 færre søkjarar om produksjonstilskot i 2024 enn året før. Det er synd, men samstundes er dette historisk lågt. Tal frå SSB og Budsjettnemnda for jordbruket viser at i perioden frå 1970 til 2010 var det ein reduksjon i antall bruk frå 2 til 4 prosent per år. På 2010-talet var nedgangen 1,8 prosent, medan vi så langt på 2020-talet ser ein nedgang på 0,9 prosent. Det er ei utvikling som gler meg og viser at politikken verkar.

Vi har i jordbruket framleis ein svært variert bruksstruktur, og har samanlikna med mange andre land eit småskalalandbruk. Det er viktig for denne regjeringa at vi og for framtida skal ha det slik. Eg er samd med representanten Jørgensen at dette er viktig for både den totale norske matproduksjonen og lokal beredskap rundt om i landet.

Det trengs ulike verkemiddel for å nå målet om eit landbruk i heile Noreg. Eit slikt tiltak var å redusera dei konkurransefremjande tiltaka i PU ordninga. Dette vart diverre stogga av Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 392**Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland****Besvart 25. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

I budsjettproposisjonen for 2024 skrev departementet at det var en hovedprioritering for 2024 å “bidra til at eventuelle nye lovregler om kjønns sammensetning i styret gjennomføres på en god måte for næringslivet”.

Hva har departementets bidrag vært så langt i år?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok for et knapt år siden regler om kjønns sammensetning i styret i foretak. Reglene trådte i kraft 1. januar 2024, men det er fastsatt overgangsregler i forskrift. Den første fristen for å etterleve reglene er 31. desember 2024.

Svar:

Krav til kjønns sammensetning i styret i foretak skal innføres trinnvis. Store foretak med inntekter på over 100

millioner kroner skal oppfylle kravene innen utgangen av 2024. Mellomstore foretak får lengre frist til å gjøre nødvendige endringer i styret. Når overgangsperioden utløper 1. juli 2028 vil om lag fire prosent av alle aksjeselskaper omfattes av krav til kjønns sammensetning i styret.

Veiledning om kravene er publisert på regjeringen.no. Fra nyttår vil Samordnet registermelding i Brønnoysundregistrene inkludere veiledning til foretak om sammensetning av styret. Jeg vil tilpasse informasjon og veiledning i takt med at flere og mindre foretak omfattes av kravene frem mot 2028.

Jeg er opptatt av at vi utnytter kompetansen i hele befolkningen. De nye kravene har fått bred dekning i norske medier. Jeg har deltatt i det offentlige ordskiftet om bedre kjønns balanse i styret i foretak og lagt vekt på å gjøre foretakene kjent med kravene. Det viktigste bidraget fra regjeringen er at vi omsetter politisk vilje i politiske vedtak og lovkrav til kjønns sammensetning i styret.

SPØRSMÅL NR. 393**Innlevert 14. november 2024 av stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg****Besvart 22. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvor mange personer fra Gaza er det som har fått vedtak om familieinnvandring med familie i Norge siden krigen brøt ut, og hvor mange av disse oppholder seg fortsatt i Gaza og foretar regjeringen seg noe for å hjelpe disse ut av Gaza?

BEGRUNNELSE:

Utlendingsdirektoratet (UDI) åpnet i januar i år for at personer i Norge (referansepersoner) kunne søke om familiegjenforening på vegne av familiemedlemmer som befant seg i Gaza. Dette ble gjort på grunn av den vanskelige sikkerhets- og humanitære situasjonen i Gaza, og at det på grunn av omstendighetene på bakken i Gaza ikke var

mulig å søke om familiegjenforening på vanlig vis. (UDI 2024-001).

Ordningen skal muliggjøre reell gjenforening for flere familier med tilknytning til Norge og Gaza. Realiteten er likevel at personer som oppfyller vilkårene for familiegjenforening – og har fått vedtak fra norske myndigheter om dette – fortsatt befinner seg i Gaza. Det hjelper lite å ha et vedtak om oppholdstillatelse i Norge, hvis det ikke er mulig å komme seg ut av Gaza.

Ifølge UDIs retningslinjer må en person som innvilges oppholdstillatelse oppsøke politiet etter ankomst til Norge for å effektivt utlevere tillatelsen. Det bør i lys av dette være mulig å finne ut hvor mange personer fra Gaza som har fått innvilget familieinnvandring til Norge som faktisk har kommet seg fra Gaza til Norge, og hva som kan gjøres

for å bistå de som eventuelt trenger hjelp fra norske myndigheter for å komme seg ut.

Svar:

Spørsmålet er rettet til utenriksministeren, men overført til meg som ansvarlig for utlendingsforvaltningen og regelverket om familieinnvandring. Utenriksdepartementet har gitt innspill til tekst om konsulær bistand til reise ut av Gaza mv.

Utlendingsdirektoratets (UDI) retningslinje UDI 2024-001 gir adgang til å fremme søknad fra Norge på vegne av familiemedlem som er palestiner fra Gaza. UDI opplyser imidlertid at det er krevende å identifisere disse sakene i deres database. Med utgangspunkt i førstegangs innvilgede familieinnvandringstillatelser, hvor søknaden ble fremmet for politiet i Norge etter at instruksjonen trådte i kraft, og hvor søker var statsløs eller palestiner, har UDI identifisert til sammen 28 innvilgelser. Av de innvilgede

søknadene er 15 effektivert av politiet i Norge. De resterende 13 som har ikke-effektuerte tillatelser, er registrert i utlendingsforvaltningens database med adresse i Gaza. Utlendingsforvaltningen har imidlertid ingen nærmere informasjon om deres oppholdssted. Merk at det er noe usikkerhet knyttet til tallene.

For tiden er grensen stengt, og det er uklart når det igjen vil være mulig å krysse grensen. Reise ut av Gaza krever også tillatelse fra andre lands myndigheter, se nærmere informasjon på Palestina - reiseinformasjon - regjeringen.no. Norske myndigheter bistår i svært begrenset grad personer som får en oppholdstillatelse, men som ikke har vært bosatt i Norge tidligere, med utreisen fra Gaza. En oppholdstillatelse gir rett til å reise inn i Norge, men norske myndigheter kan dessverre ikke påta seg å sørge for at alle som har fått en oppholdstillatelse faktisk kan gjennomføre reisen til Norge. Det vises for øvrig til mine svar av 11. og 18. mars 2024 på skriftlig spørsmål nr. 1424 og 1526.

SPØRSMÅL NR. 394

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 25. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Er finansministeren enig med LO-leiaren, som også er sentralstyremedlem i Ap, i at "formuesskatten favoriserer gründerbedrifter" og at gründerane som gjer opprør mot regjeringas skattepolitikk berre lar seg bruke av høyresida og kapitalkreftene, og synest finansministeren det gjev eit korrekt inntrykk av nyskapingstakta i Noreg at statsrådar i regjeringa stadig gjentar påstander om at "det skapes 5 000 nye bedrifter i måneden", ref. innslag i NRK Dagsrevyen 14/11-24?

Svar:

Et produktivt og innovativt næringsliv med god konkurransevne er viktig for verdiskaping i Norge. Offentlige myndigheter legger først og fremst til rette for dette gjennom gode generelle rammevilkår, men også gjennom mer målrettede prioriteringer som skal fremme nyskaping og vekst. Dette er nærmere beskrevet i Meld. St. 6 (2024-2025) Gründere og oppstartsbedrifter som nylig er lagt frem for Stortinget.

Inntektene fra formuesskatten sammen med andre skatter bidrar til å finansiere sykehus, skoler, barnehager og annen offentlig velferd samt virkemidler i næringspolitikken. Gründerbedrifter drar nytte av ulike offentlige ordninger, tilgang på høykompetent arbeidskraft og gode inntektssikringsordninger. Dersom skatnivået skulle opprettholdes i en situasjon uten formuesskatt, måtte vi økt andre skatter som kunne vært mer skadelig for oppstartsbedrifter. I skattesystemet er det først og fremst selskapsskatten som har betydning for nivået på investeringene. Regjeringen har prioritert å holde selskapsskattesatsen uendret på 22 prosent. Videre drar oppstartsbedrifter nytte av skattefradrag for forskning og utvikling (Skattefunn) og gunstige skatteregler for ansatteopsjoner.

Flere formuesobjekter verdsettes til dels betydelig lavere enn markedsverdi for formuesskatteformål, ved egne rabatter og ved at eiendeler er unntatt verdsetting eller er krevende å verdsette. I dag verdsettes aksjer og næringseiendom til 80 pst. av verdien, mens direkte eide driftsmidler verdsettes til 70 prosent. Andre eiendeler, som eiendom, har egne og dels høyere rabatter.

Ikke-børsnoterte aksjer, som er normalen i gründerbedrifter, verdsettes til aksjens andel av selskapets samlede skattemessige formuesverdi målt ved inngangen til inntektsåret. Verdien av aksjen bygger dermed i praksis på de underliggende verdiene i selskapet, fratrukket selskapets gjeld. Normalt vil skattemessig formuesverdi være vesentlig lavere enn virkelig verdi.

En viktig årsak til at ikke-børsnoterte aksjer er lavt verdsatt for formuesskatteformål, er at forretningsverdi (goodwill) og egenutviklede immaterielle rettigheter er helt unntatt fra formuesskatt. Hvis nystartede selskaper har eiendeler som gir grunnlag for formuesskatt for eierne,

vil det ofte være fordi de har hentet inn kapital som skal brukes til investeringer eller brukes senere år. Eierne vil da betale formuesskatt på sin andel av innestående kapital. Formuesverdien av aksjene vil fortsatt normalt være langt lavere enn markedsverdien, ettersom den verdien aksjen omsettes til ved for eksempel en emisjon, ikke benyttes for formuesskatteformål.

Det ble ifølge SSB opprettet 15 692 foretak i 3. kvartal, altså drøyt 5 000 foretak i måneden. Siden første kvartal 2021 har antallet nye foretak variert mellom 5 000 og 7 000 i måneden. Antallet nye foretak er nå tilbake på et normalt nivå, etter noen år med høyere tall enn normalt.

SPØRSMÅL NR. 395

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 21. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil samferdselsministeren sikre at Bane NOR, gjennom sitt utbyggingsprosjekt i Moss, bidrar til å flytte mer gods over til bane gjennom å etablere en avgreining til Moss havn i tråd med opprinnelig planprogram som lå til grunn for trasevalg og reguleringsplan?

BEGRUNNELSE:

I et skriv fra juni informerer Bane NOR om at utbyggingsprosjektet i Moss ikke vil ferdigstille avgreining til fremtidig havnespor på Moss havn. De mener det ikke vil være hensiktsmessig å investere opp mot 30 MNOK på nåværende tidspunkt. De mener at det heller ikke er noen juridisk forpliktelse for Bane NOR å bygge denne avgreiningen.

Det finnes ingen grunn til å tro at det blir enklere eller billigere å etablere en avgreining når hele stasjonssområdet er ferdig utviklet med infrastruktur for tog, kollektiv og bolig-/næringsbygg. Jeg minner også om at Bane NOR har en klar bestilling fra Stortinget om å få mer gods over på tog.

Fra Moss kommunes side har det hele veien vært viktig å tydeliggjøre at tilknytningen til havnesporet var en viktig forutsetning for valg av trase og for kommunens behandling av reguleringsplanen. Dette er beskrevet både i planprogrammet som lå til grunn for planen og i selve plandokumentene.

Sportilknytningen og havnesporet beskrives flere steder i planbeskrivelsen. Det fremgår blant annet av planbeskrivelsen kap. 5.2.1 s. 39:

«.....Det etableres 2 havnespor. Det innebærer at det kan etableres et direkteført dobbelt havnespor på ca. 500 m ut på havna. Det er ikke nødvendig å bruke eksisterende og i framtiden nedlagte spor i Kleberget. Planen for nytt dobbeltspor omfatter sporveksel (avgreining til havna) med tilhørende signal. Detaljert plassering av sporveksel avklares i byggeplanfasen. Plassering, lengde og driftsopplegg for øvrig del av havnesporet skal detaljeres videre i forbindelse med detaljreguleringsplan for Moss Havn.»

Denne beskrivelsen legger en tydelig forutsetning om at prosjektet skal etablere sporveksel med tilhørende signalanlegg. Planbeskrivelsen beskriver videre at detaljreguleringsplan for Moss havn skal løse videre tilknytning. Dette viser at man i planprosessen tok stilling til hvem som hadde ansvar for opparbeidelse av ulike elementer tilknyttet havnesporet.

Follo- og Mossregionen jobber aktivt for å få mer gods over på bane. Det investeres betydelig i nye logistikk-løsninger i regionen og Moss havn er et viktig ledd i denne strategien.

Svar:

Reguleringsplanen for utbyggingsprosjektet i Moss ble vedtatt i november 2016. I dette vedtaket er det ikke lagt inn bestemmelser som pålegger Bane NOR å etablere avgreining til fremtidig havnespor på Moss havn. For å

etablere en slik avgreining er kostnadene estimert til om lag 30 mill. kr.

For at havnesporene på Moss havn skal realiseres er det nødvendig å gjennomføre omfattende arbeider med blant annet å utvide havneområdet sørover ut i sjøen for å få plass til havnesporene. Dette vil være et svært omfattende arbeid uten at det kan tallfestes på nåværende tidspunkt – særlig når man tar hensyn til de geotekniske forholdene i området med store utfordringer knyttet til kvikkleire. Selv om denne utvidelsen av havneområdet ikke vil være Bane NORs ansvar er det en forutsetning for at avgreiningen noen gang skal kunne tas i bruk.

Ved gjennomføring av utbyggingsprosjekter skal kostnadsutvikling generelt vektlegges og begrenses så

langt mulig, hvor effekt av tiltak og nødvendig omfang for å oppnå effekt og nytte er førende. Bane NOR jobber kontinuerlig for å redusere kostnader i sine utbyggingsprosjekter. Samtidig er det utvilsomt at Bane NOR skal jobbe for å få mer gods over til bane. Så lenge det ikke er igangsatt prosesser for å utvide havnen sørover i Moss, og det tilsynelatende ikke foreligger finansiering av et slikt tiltak, er det Bane NOR og Jernbanedirektoratets oppfatning at det ikke er riktig å investere i en avgreining på nåværende tidspunkt. Det er også svært uheldig med jernbanetekniske anlegg som blir stående uvirksomt i uoverskuelig fremtid, mht. feil og vedlikehold. Dersom forutsetningene på et senere tidspunkt skulle endre seg vil Bane NOR kunne bidra til å etablere en avgreining.

SPØRSMÅL NR. 396

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 25. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

“Regjeringen advarer norske bedrifter mot å bidra til å opprettholde Israels ulovlige tilstedeværelse i Palestina. (...) Slik handel og næringsvirksomhet kan bli forbundet med grove brudd på menneskerettighetene og humanitærretten, og vil i visse tilfeller kunne bli ansett som å bidra til at disse bruddene kan fortsette.” Sykehusinnkjøp HF mener at “det er der virksomheten har lokasjoner på de okkuperte palestinske territoriene at regjeringen fraråder handel med virksomheten.”

Deler statsråden denne innskrenkende forståelse?

BEGRUNNELSE:

Teva Pharmaceuticals, en stor israelsk leverandør av legemidler, er involvert i menneskerettighetsbrudd gjennom økonomisk utnyttelse av den palestinske befolkningen i okkuperte områder og støtte til det israelske militæret (IDF) under krigen på Gaza. Ansatte ved Helse Sør-Øst og Sykehusinnkjøp HF ber virksomhetene avslutte all handel med Teva Pharmaceuticals for å unngå medvirkning til alvorlige brudd på nasjonal og internasjonal rett.

Teva Pharmaceuticals opprettholder sin profitt på tross av alvorlige menneskerettighetsbrudd, har støttet militære operasjoner under krigen mot Gaza og profitert på økonomisk utnyttelse av den palestinske befolkningen i okkuperte områder.

Teva har aktivt støttet krigføringen ved å donere medisinsk utstyr og medisiner via organisasjoner som samarbeider med det israelske forsvaret (IDF). Teva har i praksis vært eneleverandør for legemiddelleveranser i okkuperte territorier.

Teva drar direkte fordel av dette ved å dominere det palestinske markedet, og slik undergraver de muligheten for en bærekraftig palestinsk legemiddelindustri. Dette utgjør et brudd på internasjonale retningslinjer for etisk handel, da Teva ikke bare nyter godt av den israelske okkupasjonen, men også bidrar til å opprettholde urettferdige økonomiske strukturer som skader den palestinske befolkningen. Regjeringen ber 17.10.24 norske virksomheter til:

«Omgående ta stilling til om forretningsforbindelser med virksomheter som bidrar til å opprettholde Israels ulovlige tilstedeværelse på det okkuperte palestinske territoriet bør avsluttes.»

De ansatte påpeker at anskaffelser skal skje i samsvar med egne og internasjonale etiske standarder, og at leverandørkjeden må evalueres for risiko knyttet til menneskerettighetsbrudd. HF-et er også forpliktet til å gjøre aktsomhetsvurderinger i sine innkjøpsprosesser for å identifisere og forhindre eventuelle brudd på menneskerettigheter. Dette gjelder også på okkuperte områder som Vestbredden. Det henvises til Regjeringens utvidede fraråding til norsk næringsliv mot handel med virksom-

heter som kan bidra til å opprettholde Israels okkupasjon av Vestbredden. Teva Pharmaceuticals har aktiv forretningsvirksomhet og tilnærmet monopol på okkuperte palestinske territorier. (hentet fra <https://www.palestinakomiteen.no/>)

Svar:

Norge har i mange år vært tydelig på at Israels bosettingsspolitikk på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, og i Gaza er i strid med folkeretten og undergraver mulighetene for en fremtidig palestinsk stat og en fredelig løsning på konflikten.

Regjeringen frarådet allerede den 7. mars i år norske selskap fra å drive handel og næringsvirksomhet som bidrar til å opprettholde de folkerettsstridige bosettingene. Dette skjedde i lys av Israels intensiverte bosettingsspolitikk de siste årene, med nye bosettings-utvidelser og økt bosettervold mot palestinere.

Den 17. oktober i år gikk regjeringen ut med en advarsel til norske bedrifter mot å bidra til å opprettholde Israels ulovlige tilstedeværelse i Palestina.

De rådene og advarslene som regjeringen har gitt retter seg mot norsk næringsliv, men også offentlig virksomhet bør tilstrebe å etterleve de samme standardene. Offentlig virksomhet, herunder Sykehusinnkjøp HF, skal ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggen-

de menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser. Dette følger av anskaffelseslovens § 5.

På bakgrunn av regjeringens uttalelser oppdaterte DFØ 23. oktober i år sin veileder Rutiner for å fremme grunnleggende menneskerettigheter og ansvarlig næringsliv, med et avsnitt om skjerpede aktsomhetsvurderinger ved risiko for brudd på folkeretten.

Sykehusinnkjøp HF har informert om at de har fulgt veiledningen til DFØ og har etablert en dialog med Teva. Teva har overfor Sykehusinnkjøp HF blant annet bekreftet at de ikke har noe virksomhet på okkuperte områder.

Regjeringens advarsel går nok lengre enn dette. Det er Sykehusinnkjøp HF klar over. Regjeringen fraråder norske selskaper fra å drive handel og næringsvirksomhet som bidrar til å opprettholde den ulovlige israelske tilstedeværelsen på det okkuperte palestinske territoriet.

Det er viktig at Sykehusinnkjøp HF følger opp denne saken, og at de har nødvendig dialog med Teva om aktuelle problemstillinger. Jeg har også forstått at Sykehusinnkjøp HF vurderer å etablere et system for tredjepartsvurdering av opplysninger fra aktuelle leverandører. Dette er viktig.

Helt til slutt vil jeg minne om at Sykehusinnkjøp HF er et eget rettssubjekt eid av de regionale helseforetakene. De står derfor selv ansvarlig for sine rettslige vurderinger og beslutninger, både i forhold til lovverk og avtaler de har inngått.

SPØRSMÅL NR. 397

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 21. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilket utredninger og følsomhetsanalyser ligger til grunn for statsrådets påstand om at en flytting av ferjeleiet ikke vil bedre trafikksituasjonen i Moss og at de faglige rådene er at fergeanløpet til Norges mest trafikkerte fergestrekning skal være i sentrum av Moss?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt skriftlige spørsmål og statsrådets svar i dokument nr. 15:329 (2024-2025) der statsråden bla. skriver:

“Det er gjort utredninger og følsomhetsanalyser som sier at å flytte ferjeleiet ikke vil løse trafikkproblemene i Moss. De faglige tilrådingene er å videreføre ferjeleiets plassering.”

Jeg registrerer også at statsråden i sine svar til undertegnende mener at en personbil bidrar like mye til kø som en lastebil på 25 meter. Ber om at statsråden også underbygger denne påstanden.

Svar:

Statens vegvesen har på prosjektet Rv. 19 Moss foretatt følsomhetsanalyser av trafikkfordelingen man oppnår ved en eventuell flytting av ferjeleiet lengre sør. Trafikkanalysene viser at trafikken fra ferja flyttes, men at man ikke får flyttet trafikken fra Jeløya over på ny rv. 19. Det medfører at sentrumsområdene ikke blir avlastet for

trafikk i større grad av ny vei og at trafikkstrømmene fra Jeløya fortsatt i stor grad vil påvirke sentrumsområdet.

Det er forståelig at tungbiler oppleves som utfordrende for Moss. Som det blir påpekt opptar tunge biler mer plass enn personbiler. Gjennomsnittlig årsdøgntrafikk (ÅDT) fra ferja er på 5 000, hvorav ca. 20 pst. er tungbil. Samtidig er det også viktig å påpeke at størstedel av trafikken på rv. 19 er lokalskapt med en stor andel fra

Jeløya. Totaltrafikken på rv. 19 etter Kanalbrua mellom Jeløya og Moss sentrum er på om lag 25 000 ÅDT med ca. 10 pst. tunge kjøretøy. Det betyr at lokaltrafikken utgjør en langt større del av den samlede trafikken i Moss sentrum. Selv om all ferjetrafikk skulle ledes utenom Moss sentrum, så vil det fortsatt være ca. 20 000 kjøretøyer med ca. 7,5 pst. tunge kjøretøyer igjen på rv. 19.

SPØRSMÅL NR. 398

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 25. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener statsråden at helseforetakenes ansattes yringsfrihet er godt nok ivarettatt, og hvor går grensene for inngrep i ansattes yringsfrihet?

BEGRUNNELSE:

Ifølge artikler i NRK.no har ambulansearbeider Gro-Anita Olsen Sætrum blitt innkalt til et møte med sin enhetsleder og en jurist ved Finnmarkssykehuset etter å ha delt en NRK-artikkel sammen med en tekst på sin Facebook-side.

Artikkelen Sætrum viste til, handlet om flere kritiske forhold i ambulansetjenesten i Finnmark.

Både Fagforbundet og Legeforeningen har sendt bekymringsbrev til statsforvalteren angående dette.

Det vises i artiklene til at flere ansatte har mottatt muntlige advarsler etter å ha uttrykt sine meninger på Facebook, og at det er en stadig økende fryktkultur blant de ansatte i Finnmarkssykehuset som gjør det vanskelig å beholde ansatte og rekruttere nye.

Svar:

Ytringsfrihet er en grunnleggende verdi i velfungerende demokratier og gjelder selvsagt også for ansatte i helseforetakene. Innledningsvis må det understrekes at helseforetakene er selvstendige rettssubjekt som på selvstendig grunnlag utøver sin arbeidsgiverfunksjon. På et overordnet plan har departementet overfor de regionale helseforetakene understreket at det er viktig at det legges til rette for at ansatte skal kunne ytre seg. Ansatte som ytrer seg i offentligheten, skal lyttes til og eventuelt møtes med motargumenter. I denne sammenheng har også samarbeidsorganer i virksomheten, de tillitsvalgte og verneombud

en viktig rolle. Selv om ansatte har og skal ha rett til å ytre seg, stiller også lojalitetsplikten som gjelder i alle arbeidsforhold noen skranker. Sykehusene kan, som andre arbeidsgivere, fastsette hvem som uttaler seg på vegne av sykehuset.

SPØRSMÅL NR. 399**Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Turid Kristensen****Besvart 22. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Det ble gjort endringer i Forskrift om merverdiavgifts-kompensasjon for frivillige organisasjoner gjeldende fra søknadsåret 2019. Det ble blant annet presisert at det ikke skal gis kompensasjon til virksomhet som kommer offentlige interesser til gode.

Hva vil provenyeffekten være av å fjerne denne endringen slik at virksomheter som tidligere mottok kompensasjon, men etter endringen har fått avslag, igjen vil kvalifisere til kompensasjon?

BEGRUNNELSE:

I momskompensasjonsforskriftens § 3 tredje ledd bokstav f fremgår det at organisasjoner som oppfyller vilkår for momskompensasjon i henhold til forskriften ikke gis kompensasjon dersom til virksomheten som kommer næringsinteresser eller offentlige oppgaver til gode. Endringene som ble gjort i forskriften gjeldende fra søknadsåret 2019 har medført at en rekke organisasjoner etter dette ikke har mottatt momskompensasjon med begrunnelsen at deres virksomhet kommer offentlige oppgaver til gode. Dette er organisasjoner som gir et verdifullt supplement til offentlige tjenester innenfor blant annet tiltak på rus- og helsefeltet.

Denne praktiseringen fremstår som en utilsiktet konsekvens av endringen, og er også omtalt i regjeringens høring av forslag til endringer i merverdiavgifts-kompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner. Kulturministeren har også i debatt på Youngs uttalt at regjeringen nå foreslår forenklinger i momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner og helt konkret at man fjerner Solberg-regjeringens begrep «offentlige oppgaver» i forskriften. Det etterlatte inntrykket fra kulturministerens uttalelse i debatten er at man nå rydder opp i forskriften slik at ideelle aktører som for eksempel Fontenehusene nå vil komme inn under ordningen for momskompensasjon igjen. Det vil derfor være interessant å få informasjon om hva provenyeffekten av en reversering av endringen foretatt med virkning fra 2019 vil være.

Svar:

Formålet med merverdiavgifts-kompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner er å fremme frivillig aktivitet. Krav til frivillig innsats er et sentralt vilkår i ordningen for å sikre at midler tilfaller organisasjoner med frivillig innsats. Ordningen er derfor avgrenset bl.a. mot virksomhet

av privatøkonomisk karakter, næringsinteresser og offentlige oppgaver.

Organisasjoner som har virksomhet som faller utenfor ordningen skal avgrense for denne delen av virksomheten i søknadsgrunnlaget. Dersom dette ikke gjøres kan hele søknaden avslås. Organisasjoner som også har virksomhet som faller inn under ordningen og fyller øvrige vilkår vil kunne få kompensasjon for denne. Et fåtall organisasjoner har utelukkende virksomhet som ikke er kompensasjonsberettiget. Ifølge Lotteritilsynet er det av 24 000 organisasjoner færre enn 40 organisasjoner som har fått avslag på søknad om kompensasjon med den begrunnelse at virksomheten «kommer offentlige oppgaver til gode».

Kultur- og likestillingsdepartementet har nå sendt på høring forslag til endringer i merverdiavgifts-kompensasjonsordningen med høringsfrist 10. januar 2025. De foreslåtte endringene skal bidra til å gjøre ordningen mer forutsigbar, samtidig som det skal blir enklere for organisasjonene å søke om kompensasjon av merverdiavgiftskostnader. Departementet foreslår blant annet at begrepet «komme det offentlige til gode» som ble innført av Solberg-regjeringen ikke videreføres, da begrepet «til gode» er lite egnet som avgrensningskriterium mot offentlig virksomhet. Det vil fortsatt være slik at lovpålagte oppgaver ikke skal kompenseres. Midler til frivillige organisasjoner skal ikke gå til det som det offentlige er ment å skulle finansiere.

Departementet vil i etterkant av høringen utarbeide konkrete forslag til endringer i dagens forskrift. Det legges opp til at departementets forslag til endringer i forskriften sendes på høring før sommeren 2025. Forskrifts-endringene vil gjøres gjeldende fra søknadsåret 2026. Det er først etter saksbehandling og klagebehandling av nytt regelverk at forvaltningspraksis til ordningen etableres. Berørte organisasjoner må søke på lik linje med andre organisasjoner og oppfylle øvrige vilkår, deriblant krav til frivillig innsats.

Forvaltningen av ordningen er innrettet slik at kompensasjon tildeles etter årlig søknad, blant annet basert på den enkelte søkers årsregnskap for foregående år. Vilkår i ordningen må være oppfylt i hvert år det søkes om midler. Det er derfor ikke nå mulig å anslå provenyeffekten av departementets forslag om å ikke videreføre begrepet «komme det offentlige til gode».

SPØRSMÅL NR. 400**Innlevert 11. november 2024 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle****Besvart 25. november 2024 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en oversikt over hvordan denne prisendringen slår ut til forbruker, og hvordan dette følger opp Stortingets intensjon om at endringen av modell ikke skal føre endrede priser hos bonde, industri og forbruker?

BEGRUNNELSE:

I departementets høringsnotat om innføringen av volummodell for melk, heter det i pkt. 8 at:

“Departementet legger til grunn at de foreslåtte endringene i dette høringsnotatet ikke i seg selv vil føre til endrede priser til bonde, industri eller forbruker.”

Dette står også i protokoll fra Jordbruksoppgjøret, og var en åpenbar forutsetning for at Stortinget også skulle støtte dette. Prisendringen som nå er varslet fra 1. januar, en endring som ikke kan gjøres med gammel modell, vil føre til prisøkning til industrien på nærmere 100 millioner kroner, og sannsynligvis rundt 300 millioner til forbruker.

Svar:

Slik eg tolkar spørsmålet, viser representanten Westgaard-Halle til den varsla auken i planlagt gjennomsnittleg engrospris for første halvår 2025. Eg viser her til svaret eg gav på spørsmål nr. 275 frå representanten Bengt Rune Strifeldt i brev av 8. november i år, som i stor grad svarar ut det same spørsmålet.

I svaret til Strifeldt la eg vekt på å forklare bakgrunnen for at målprisen for mjølk vart avvikla og at volummodellen vart valt fordi det er denne modellen som best bidreg til føreseielegheit for sektoren, og at modellen gjer det mogleg å føre ein aktiv jordbrukspolitikk som støttar opp under mjølkeproduksjonen sin viktige rolle for mat-sikkerheit, verdiskaping og landbruk over heile landet. Av omsyn til ikkje å gå ut over rammene som er sett i WTO-avtalen måtte målpris avviklast innan 1. november. At den nye prismodellen medfører at staten ikkje kan setje prisen på mjølk, verken gjennom jordbruksoppgjøret eller gjennom andre direkte inngrep er heilt grunnleggjande. Ansvaret for å setje ein prisambisjon i form av ein planlagt gjennomsnittleg engrospris er lagt til Tine som marknadsregulator i sektoren.

Omlegginga frå målpris til planlagt gjennomsnittleg engrospris er eit nødvendig skifte i kven som fastset ein framoverskuande prisambisjon. Samstundes har det vore viktig å ikkje endre meir og fleire element i prissettin-

ga i overgangen enn nødvendig. Partane i jordbruksoppgjøret var særleg opptekne av at omlegging til ny modell ikkje skulle medføre endringar i noteringa av engrosprisen, og at prisnoteringa av engrospris skulle førast vidare på teknisk sett same vis og på same grunnlag som før. I protokollen frå forhandlingane vart dette formulert ut slik; «partene legger til grunn at endringen i seg selv ikke skal føre til endrede priser til bonde, industri eller forbruker». Overgangen til ny prismodell frå 1. november skulle ikkje føre til endra prisar. Det skjedde heller ikkje. Endringa på 6 øre gjeld frå 1. januar.

I volummodellen for mjølk er det tydelege rammer for når Tine skal setje planlagt gjennomsnittleg engrospris. I forskrift om volummodellen for mjølk, heiter det at marknadsregulator skal fastsetje planlagt gjennomsnittleg engrospris innan utgangen av 20. april og 20. oktober kvart år. Partane i jordbruksoppgjøret peika på at det ved overgangen frå målpris til volummodell ville vere naudsynt å fråvike dei normale varslingsstidene for varsling av planlagt gjennomsnittleg engrospris. Eg meiner dette viser at Tine både hadde ansvar for, og plikt til å setje planlagt gjennomsnittleg engrospris frå 1. november i år og frå 1. januar 2025.

Forskrift om volummodell for mjølk var på høyring og godt kjent i bransjen da Tine den 4. september varsla planlagt gjennomsnittleg engrospris frå 1. november (lik tidlegare målpris) og seinare den 16. oktober for 1. halvår 2025 (ein auke på 6 øre per liter). Tine si fastsetjing og varsling av planlagt gjennomsnittleg engrospris er innanfor rammer som var kjende for bransjen på fastsetjingstidspunktet og som no er forskriftsfesta.

Den varsla auken i planlagt gjennomsnittleg engrospris for første halvår 2025 er på 6 øre per liter, tilsvarande 0,9 prosent. Med eit mjølkevolum på om lag 1 500 millionar liter vil dette utgjere om lag 90 millionar kroner på engrosleddet. Eg kan ikkje sjå at ein auke i engrospris tilsvarande 90 millionar nærmast automatisk skal medføre at forbrukarprisane skal auke med 300 millionar slik representanten Westgaard-Halle legg til grunn.

Til slutt vil eg vil gjenta det eg også avslutta mitt svar til Strifeldt med. I jordbruksoppgjøret vart det lagt til grunn at Tine skal ta omsyn til konkurransekrafta til norsk mjølk, produksjonsvolum, produsentøkonomien og målet om jordbruk i heile landet, når dei skal fastsetje planlagt gjennomsnittleg engrospris. Desse omsyna, i tillegg til kvoteordninga og dei potensielle kostnadene ved overproduksjon av mjølk, gjev totalt sett rammer for prissetting på mjølk, som balanserer interessene til mjølke-

produsentane, dei ulike aktørane i meieriindustrien og forbrukarane. Eg trur det ville vore bra, både for bransjen, bonden og forbrukarane med ro om den nye prismodel-

len og heller ha fokus på den positive marknadsutviklinga vi har sett for norsk mjølk det siste året.

SPØRSMÅL NR. 401

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 25. november 2024 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Hvordan forholder statsråden seg til faktumet at investeringer til løsdrift kan bli et tapsprosjekt for flere bønder, noe som da setter en stopper for å få nødvendig finansiering, og at valget så må bli omlegging av produksjon eller nedleggelse?

BEGRUNNELSE:

Løsdriftkravet som innføres for fullt fra 2034 er et viktig grep for økt dyrevelferd i Norge. Dessverre for flere særlig små og mellomstore produsenter, er denne datoen noe som minner mer om en sluttdato for gården.

Fra Innovasjon Norge sitt kurs "Slik lykkes du med nytt løsdriftfjøs" sier de finner man at "om lag 40 % av søknadene til IN Innlandet har krevende lønnsomhet", noe som tilsier at de ikke får finansieringsstøtte på grunn av for dårlig lønnsomhet. Lønnsomhetsanalysen blir foretatt ved bruk av internrente, altså renta som trengs for at investeringens avkastning sørger for at prosjektet går i null.

Lønnsomheten i næringen er altså for dårlig til å finansiere (og skaffe finansiering til) å bygge om til løsdriftfjøs. Ved en fast dato satt tikker klokken for bonden. Alternativet for mange blir i så fall avviking av den nåværende produksjonen, måtte det bli i form av et omlegging av drift, eller av en ren nedleggelse.

Svar:

I grunngevinga for spørsmålet er det vist til at om lag 40 pst. av søknadane til Innovasjon Norge Innlandet har krevjande lønnsemd. Det blir vidare peika på at lønnsemda i næringa er for dårleg til å kunne finansiere ombygging til lausdriftfjøs i tråd med lausdriftskravet som blir innført frå 2034, og at alternativet for mange blir avviking av noverande produksjon i form av omlegging eller nedlegging av drifta.

Som representant Jørgensen peikar på, er lausdriftskravet eit viktig grep for auka dyrevelferd i Noreg. Regje-

ringa har difor i denne Stortingsperioden auka løyvinga til investeringsstøtte til jordbruket med nærare 80 pst. Tall frå Tine og Kukontrollen for 2023 viser at 72,1 pst. av mjølka i Noreg no blir produsert i lausdriftfjøs. Tall frå Innovasjon Norge frå november 2024 viser at 94 pst. av årets tilskotsramme er brukt opp på landsbasis, og der heile den tildelte ramma for Innlandet er brukt opp. I tillegg gjekk den nasjonale potten på 200 mill. kroner øyremerka investeringar i lausdriftfjøs tom allereie i juni 2024. Omleggingstakta frå bås-fjøs til lausdriftfjøs er med andre ord generelt positiv.

Ein monaleg del av dei bås-fjøsa som står att er på små og mellomstore bruk, t.d. på Vestlandet og i Innlandet, der ressursgrunnlaget tilseier at det krevjande å få tilfredsstillande økonomi i drifta. Investeringsverkemidla har ein tydeleg strukturprofil ved at særleg fjøs med inn-til 30 kyr skal prioriterast ved tildeling av støtte. I jordbruksoppgjæret i 2023 blei det semje om å heve maksimal støttesats til 50 pst. av kostnadane ved investeringa, avgrensa til maksimalt 5 mill. kroner, særleg for å imøtekomme denne utfordringa. Dette bidreg til ei betydeleg risikoavlastning for bonden ved investering. Samtidig er det viktig å arbeide for mest mogleg økonomisk berekraftige investeringar. Det er difor innført eit avklaringstilskot i forkant av investeringa. Dette er særleg aktuelt for små og mellomstore bruk, der det er utfordringar med å få til økonomisk berekraftige prosjekt. Dette skal bidra til at planlegginga av investeringane blir betre og at bonden skal ha større kontroll over avgjersla om investering og konsekvensane av denne for den framtidige økonomien og drifta på garden.

I fleire regionar blir det no jobba godt for å tilby gode løysingar for å ta ned investerings-kostnadane. Prosjekt «Innlandsfjøsset» er eit døme på dette, der det er sett på løysingar særleg tilpassa dei mindre bruka. Verkemiddelapparat og rådgjevingstenestene må vidare jobbe for å få ned investeringskostnadene i prosjekta gjennom god planlegging. Eg forventar at Innovasjon Norge tek ei tydeleg koordinerande rolle i dette. Omlegging frå bås-

fjøs til lausdriftsfjøs er eit tema som har høg prioritet i dei

årlege jordbruksoppgjera, og eg vil jobbe for at flest mogleg melkebruk legg om til lausdrift og vert med vidare.

SPØRSMÅL NR. 402

Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 27. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Hvilke havneoppryddingsområder er de neste det er planer for at skal gjennomføres i henhold til nasjonal handlingsplan for opprydding av forurenset sjøbunn?

BEGRUNNELSE:

Opprydding i forurenset sjøbunn bedrer forholdene for marine planter og dyr. Når miljøgiftene fjernes fra økosystemet, blir det renere sjøbunn og et bedre livsgrunnlag for planter, fisk, skalldyr, sjøfugl og sjøpattedyr. I nasjonal handlingsplan for opprydding av forurenset sjøbunn prioriteres 17 kyst- og havneområder, der forurensningen er spesielt høy. Siden 2021 kan jeg ikke se at det har blitt startet opp noen nye havneoppryddingsprosjekter.

I samsvar med prinsippene i St. Meld. nr. 14 (2006-2007) er hovedregelen at forurenser skal betale for forurenset sjøbunn. Det understrekes imidlertid at det vil være tilfeller hvor ansvarlige aktører ikke kan identifiseres, ikke lenger eksisterer, eller hvor det ville være urimelig å pålegge hele kostnaden på disse. Her påpekes det også at staten i slike tilfeller vil bidra økonomisk for å sikre opprydding i forurenset sjøbunn.

Et eksempel på disse områdene er Aspevågen i Borgundfjorden. Fjorden er sterkt forurenset med en rekke tungmetaller, organiske miljøgifter, tjærestoff (PAH) og tributyltinn (TBT). Borgundfjorden har stor nasjonal verdi som gyteområde for kysttorsk, Borgundfjordtorsken, og fjorden brukes både til fiske og som rekreasjonsområde for beboere og besøkende. Prosjektet Reinare fjord i Aspevågen skal dekke til og kapsle inn forurensning i sjøbunnen for å gjenopprette et friskt og sunt marint miljø. Det er det eneste prosjektet av sitt slag i Møre og Romsdal og er ett av de 17 prioriterte områdene (Ålesund) i den nasjonale handlingsplanen for opprydding av forurenset sjøbunn.

Svar:

Det har i lang tid pågått et arbeid med å rydde opp i forurenset sjøbunn i Norge i tråd med handlingsplanen for opprydding i forurenset sjøbunn som ble lagt frem i st.meld. nr. 14 (2006-2007), "Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid". Av de 17 havne- og fjordområdene som er prioritert for oppfølging i handlingsplanen er sjøbunnen ryddet opp i Oslo, Harstad, Tromsø, Trondheim, Sandefjord og Hammerfest. I tillegg er det ryddet opp i deler av de øvrige, prioriterte områdene. Etter 2021 har det blitt gjennomført oppryddingstiltak i sjøbunnen i Hammerfest og i Store Lungegårdsvann i Bergen.

I tillegg til reduksjon av utslipp, krever tiltaksgjennomføring at områder som skal ryddes opp er tilstrekkelig utredet og er godt nok planlagt. En lokal vilje, synergier, samkjøringseffekter og innhenting av nødvendige tillatelser er også viktige momenter som må være på plass før tiltak kan starte opp.

Kommunene jobber aktivt med tiltaksforberedelse blant annet i Aspevågen i Ålesund kommune og Galeivågen i Stavanger kommune. I Aspevågen gjenstår det kun enkelte avklaringer og forberedelser før selve sjøbunnsoppryddingen kan gjennomføres.

SPØRSMÅL NR. 403**Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe****Besvart 22. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Har ventetiden for påbegynt helsehjelp for alle fagområder samlet, økt i antall dager i oktober 2024 sammenlignet med oktober 2023?

BEGRUNNELSE:

Viser til brev fra statsråden i dokument nr. 15:2843 (2023-2024), der statsråden informerer Stortinget om:

«Det er sesongvariasjoner både for ventetid til påbegynt helsehjelp og for ventetid for ventende. Den beste sammenligningen er derfor månedstall mot månedstall mellom år. Det vil si mai 2023 mot mai 2024, august 2023 mot august 2024 osv.»

Viser til uttalelser fra divisjonsdirektør i Helsedirektoratet Hilde Myhren til TV2 i et intervju 15. november 2024 der hun er sitert på:

«Det er bra at ventetidene går ned, men forventningene er at alle tiltakene burde ha ytterligere effekt, sier divisjonsdirektør i Helsedirektoratet Hilde Myhren til TV 2.»

Hvordan en underliggende etat av helseministeren kan uttale seg om ventetider uten å ta høyde for sesongvariasjoner og derfor ikke å opplyse befolkningen i tråd med det som statsråden selv beskriver som den beste sammenligningen stiller representanten seg spørrende til.

Svar:

Ventetidene for påbegynt helsehjelp er i oktober 2024 kortere for alle fagområder utenom somatikk, der ventetiden fortsatt er noe høyere sammenlignet med samme måned i fjor. Dette henger sammen med at mange langtidsventende nå går inn i statistikken over ventetid for påbegynt helsehjelp. Somatikk er det største fagområdet og fagområdet med flest langtidsventende, og derfor er ventetiden for påbegynt helsehjelp samlet sett noe høyere i oktober sammenlignet med samme måned i fjor. Det er også nærmere 17 000 færre som venter på helsehjelp i oktober 2024 sammenlignet med oktober i fjor.

Det er riktig at ventetiden for påbegynt helsehjelp i oktober er lavere enn i september. Dette er en kjent sesongvariasjon. I september er det slik at sykehusene må ta igjen en del pasientaktivitet etter sommerferieavviklingen. Det betyr at det er pasienter som har ventet gjennom sommeren som inngår i statistikken. I trafikklysmodellen sammenligner vi måned mot måned grunnet disse sesongvariasjonene.

For fagområdet tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) er ventetiden for påbegynt helsehjelp seks dager kortere i oktober 2024 sammenlignet med oktober 2023. For fagområdet psykisk helsevern barn og unge er ventetiden for påbegynt helsehjelp fire dager kortere i oktober 2024 enn i oktober 2023. For fagområdet psykisk helsevern voksne er ventetiden for påbegynt helsehjelp en dag kortere i oktober 2024 enn i oktober 2023, mens for fagområdet somatikk er ventetiden to dager lengre. For alle fagområdene samlet er ventetiden for påbegynt helsehjelp to dager lengre i oktober 2024 enn i oktober 2023. For første gang i 2024 ser vi imidlertid at ventetiden for ventende er lavere for alle fagområder enn på samme tid i fjor. Det er et godt utgangspunkt.

Samtidig er det behov for å intensivere arbeidet for å redusere ventetidene og få til en markant nedgang i ventetidene i 2025. I foretaksmøtet med de regionale helseforetakene den 5. november i år, stilte jeg derfor krav for kommende år for å sikre tilstrekkelig oppmerksomhet og planlegging for å få ned ventetidene. Jeg ba også om at det settes i gang ekstraordinære tiltak slik at vi kan se en betydelig positiv utvikling allerede før jul i år.

SPØRSMÅL NR. 404**Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 22. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Norge har de siste årene hatt en rekke avsløringer av justismord og rettsskandaler, alle har skjedd ved avsløringer i en bok, mener statsråden at Grunnloven § 100 åpner for at statsadvokaten kan forhåndssensurere bøker?

BEGRUNNELSE:

Norge har de siste årene hatt en rekke avsløringer av justismord og rettsskandaler. Mange av disse er avslørt av forfattere som har arbeidet grundig med sakene over tid og i bokform stilt spørsmål ved rettens konklusjoner. Her kan både nevnes Baneheia-saken, Tengs-saken og Nygaard-saken. Statsadvokaten for Vestfold, Telemark og Buskerud har i brev av 10.10.24 bedt forlaget Aschehoug stoppe en bok om en sak som nå skal for retten. Norge har sterkt grunnlovsfestet vern mot forhåndssensur. Det er da oppsiktsvekkende at staten prøver å stoppe en slik utgivelse, spesielt i lys av de siste års avsløringer.

Svar:

Straffeprosessloven § 55 a stadfester det sentrale og viktige prinsippet om at påtalemyndigheten er uavhengig ved

behandlingen av den enkelte straffesak. I en rettsstat som Norge er dette prinsippet avgjørende for å opprettholde tilliten til rettssystemet og sikre rettssikkerheten til den enkelte borger. Det følger av bestemmelsen at ingen kan instruere påtalemyndigheten i enkeltsaker eller omgjøre en påtaleavgjørelse. Dette betyr at verken jeg som statsråd eller departementet kan gripe inn i påtalemyndighetens vurdering og håndtering av den enkelte straffesak.

Jeg viser på denne bakgrunn til riksadvokaten sitt svarbrev 11. november 2024 på en henvendelse fra Aftenposten vedrørende denne saken der han

«[...] understreker at ytringsfriheten står sterkt, og både redaksjoner og forlagshus står selvsagt fritt til å publisere det de måtte ønske uten forhåndssensur fra hverken påtalemyndigheten eller andre. Med det sagt kan offentlige omtale av en sak etter omstendighetene skade muligheten for gjennomføring av en rettfærdig rettergang. I tilfeller der sakens aktører vurderer situasjonen slik – som i denne saken – vil det etter riksadvokatens oppfatning være legitimt å anmode om utsatt publisering. Valget om å utsette eller å publisere er til syvende og sist forlagets eget.»

Jeg har tillit til at påtalemyndigheten opptrer i tråd med de kravene som følger av Grunnloven § 100 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 10.

SPØRSMÅL NR. 405**Innlevert 15. november 2024 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 26. november 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Regjeringen inviterer til ny diskusjon på Stortinget om hvor mye Norge bør gi i økonomisk støtte til Ukraina. Det er enighet om at målet for støtten er å hindre at Russland vinner krigen, bl.a. fordi det ville koste Norge dyrt på alle måter. Regjeringen har foreløpig ikke lagt fram noe faktagrunnlag for valg av støttenivå. Et utgangspunkt kan være å beregne kostnaden for Norge ved russisk seier.

Kan statsråden anslå hva det kan koste Norge økonomisk hvis Russland vinner fram med sin angrepskrig mot Ukraina?

BEGRUNNELSE:

MDG og andre partier foreslår sterkt økt norsk støtte til Ukraina, som er på defensiven fordi landet får for lite støtte til forsvar mot Russland. Ukraina har særlig akutt behov for støtte til kampen for å overleve de nærmeste månedene. Valget av Donald Trump som ny president i USA kan gjøre denne situasjonen enda verre. I tillegg til det enorme moralske og politiske nederlaget en russisk seier vil være for alle demokratiske land, vil det skape en stor sikkerhetstrussel og sannsynligvis bli økonomisk svært kostbart for et land som Norge.

Det er tilsynelatende full enighet om dette mellom regjeringen og opposisjonen, men det er ingen enighet om rimelig norsk støttenivå. Statsministeren og utenriksministeren har til nå avvist at det er behov for mer støtte enn det regjeringen selv foreslår, men regjeringen har ikke begrunnet dette med analyser, beregninger eller fakta.

Flere ulike nivåer for støtte er foreslått fra opposisjonspartier. Det er samtidig reist kritikk mot at dette tar form av en "politisk budrunde" med svakt faktagrunnlag. Regjeringspartiene har invitert de parlamentariske lederne på Stortinget til en ny diskusjon om øking av Nansen-programmet. En slik diskusjon vil ha nytte av et bedre faktagrunnlag for beregning av støttebehov. En målestokk for hvor mye støtte Norge bør gi, kan en få ved å anslå hvor mye det kan komme til å koste Norge at Russland vinner. Tyske forskere har gjort en slik beregning for tysk støtte, referert i Nettavisen 15.11.24. Forskerne anslår at en russisk seier i Ukraina vil koste Tyskland 10 - 20 ganger mer enn landet i dag gir i militær støtte til Ukraina. Beregningen tilsier altså at det kan være "lønnsomt" for Tyskland å øke sin støtte kraftig.

Ifølge Nettavisen har Forsvarsdepartementet ikke gjort tilsvarende beregninger som de tyske forskerne har gjort. En slik beregning vil imidlertid bidra til bedre faktagrunnlag for den nye diskusjonen om nivå for norsk støtte til Ukraina.

Svar:

Ukraina forsvarer ikke bare sitt eget land, men folkeretten og felles demokratiske og liberale verdier. Det er viktig for både vår egen sikkerhet og europeisk sikkerhet at Russland ikke vinner frem med sin aggresjon.

Norge påvirkes av den europeiske sikkerhetssituasjonen og er avhengig av samarbeid med allierte. En russisk seier i Ukraina vil rokke ved sikkerhetsarkitekturen som har vært en grunnforutsetning for europeisk forsoning, samarbeid og velferdsutvikling siden 1945. Det vil være krevende, om i det hele tatt mulig, å sette en prislapp på konsekvensene for Norges sikkerhet dersom Ukraina taper kampen mot den russiske fullskalainvasjonen. En slik vurdering må ta inn over seg helheten av hva en slik endring av den sikkerhetspolitiske situasjonen i Norges nærområder vil bety for oss. Dette er vanskelig både å overskue og kvantifisere. Ukraina-krigen og en ny sikkerhetspolitisk situasjon påvirker hvordan vi tenker om norsk forsvarsevne og beredskap. Forsvarsloftet er en historisk styrking av vår trygghet, med et samlet økonomisk omfang på 1 635 milliarder kroner over en periode på tolv år. Samtidig må denne store nasjonale satsingen settes inn i en bredere sikkerhetspolitisk kontekst. Russlands invasjon av Ukraina utfordrer sikkerheten til hele den vestlige verden og har ført til økt samhold og økonomisk satsing både på støtte til Ukraina samt styrking av forsvarsevnen blant de allierte i NATO. I tillegg har finsk

og svensk medlemskap i NATO forbedret Norges sikkerhetspolitiske situasjon i nord og åpnet for tettere og mer forpliktende samarbeid med disse nabolandene.

Ulike land innretter støtten til Ukraina på ulikt vis og den internasjonale støtteinnsatsen må fokusere på Ukrainas konkrete behov for støtte. Norges svar på Ukrainas behov er Nansen-programmet, etablert gjennom en bred enighet i Stortinget. Programmet har per i dag en varighet til 2027 og en økonomisk ramme på 75 milliarder kroner. Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett for 2025 foreslått å utvide rammen for Nansen-programmet for Ukraina til minimum 135 milliarder kroner og forlenge programmet med tre år. Med regjeringens forslag øker Nansen-programmet med minst 60 milliarder kroner. Det er en betydelig økning og sender et tydelig signal til Ukraina om at Norge fortsetter støtten nå og fremover. Endringen forsterker fleksibiliteten i Nansen-programmet gjennom at rammen for støtten i større grad kan vurderes ut fra ukrainske behov og utviklingen fremover, også i løpet av gjennomføringsåret slik at vi kan vurdere konkrete initiativ fortløpende slik regjeringen har gjort i 2023 og 2024. Størstedelen av økningen har gått til tiltak for militær støtte, som eksempelvis luftvern.

Den russiske fullskalainvasjonen av Ukraina utgjør en trussel mot norsk og euroatlantisk sikkerhet, og det er viktig også for Norge at Ukraina overlever som selvstendig stat. Det er viktig for oss som et lite, demokratisk land som også er nabo til Russland at ikke makt vinner frem over rett. Vi må verne om folkeretten og en rettsbasert verdensordning.

Jeg viser for øvrig til statsministerens invitasjon av 15. november 2024 til de parlamentariske lederne på Stortinget til et nytt møte for å fortsette dialogen om ramme for Norges støtte til Ukraina.

SPØRSMÅL NR. 406**Innlevert 16. november 2024 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 20. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hvor mye av utdelingen til kommuner fra havbruksfondet skyldes innføring av grunnrente på havbruk?

BEGRUNNELSE:

Finansministeren fremstiller i flere media at den økte utbetaling til kommunene fra havbruksfondet skyldes regjeringens innføring av grunnrente på havbruk.

Svar:

Grunnrenteskatt på havbruk ble innført fra 2023. Grunnrenteskatten har lagt grunnlaget for økte inntekter til Havbruksfondet. Årets utbetaling fra Havbruksfondet på 4,7 mrd. kroner er den største siden fondet ble opprettet i 2017. Grunnrenteskatten på havbruk sikrer at en større del av verdiene som skapes ved utnyttelse av våre felles ressurser, kommer kystsamfunnene til gode.

En viktig premisse for regjeringen ved innføring av grunnrenteskatten var at vertskommuner og fylker skulle komme bedre ut. Derfor går nå en langt større andel av inntektene fra salg av oppdrettstillatelser (fra 40 til 55 prosent) til Havbruksfondet. For regjeringen har det vært viktig at kommunesektoren sikres en andel av grunnrenteinntektene, samtidig som det er ønskelig med stabile inntekter for kommunesektoren. I tillegg ble derfor avgiften på oppdrettsfisk økt (fra 40,5 øre per kg i 2022 til 93,5 i 2024). Avgiften kommer til fratrekk krone for krone i fastsatt grunnrenteskatt, og fungerer nå som en mekanisme som fordeler en del av grunnrenteskatten til Havbruksfondet.

Dette kunne vi derfor ikke gjort uten grunnrenteskatten. Mens avgiften på oppdrettsfisk er uavhengig av lønnsomhet, er grunnrenteskatten basert på overskuddet hvert enkelt år. Fordi avgiften kommer til fratrekk krone for krone i grunnrenteskatten, kan den settes høyt uten at det svekker lønnsomheten til oppdretterne. Det gir høye og stabile inntekter til vertskommuner og -fylker.

SPØRSMÅL NR. 407**Innlevert 16. november 2024 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 24. november 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil statsråden sikre gjennom tildelingsbrevet til NVE for 2025 at NVE skal prioritere behandling av konsesjonsøknader på småkraft?

BEGRUNNELSE:

Det tar flere år å få behandlet konsesjonsøknader på småkraft. Det tar nesten 2 år bare for å få en saksbehandler. Hittil i 2024 er det blitt behandlet to konsesjonsøknader som begge har fått avslag. De er nå 72 søknader som nå ligger i kø.

Svar:

Jeg mener det er riktig i en tid hvor vi trenger ny produksjon å først og fremst prioritere behandling av vannkraftsaker som bidrar med vesentlig ny produksjon eller gir økt fleksibilitet i kraftsystemet. Det betyr likevel ikke at småkraft ikke tas til behandling i NVE. NVE har så langt i år fattet vedtak i 23 saker om småkraft. NVE opplyser at 17 av disse har hatt positivt utfall for utbygger, og at 4 klagesaker er oversendt departementet. Dette inkluderer sakstyper som søknad om forlenget byggefrist, O/U og nye småkraftverk. Det er derfor ikke riktig slik det oppgis i begrunnelsen for spørsmålet at det hittil i år kun er behandlet to konsesjonsøknader som begge har fått avslag.

De fleste av vannkraftsakene som per tredje kvartal 2024 ligger i kø, er søknader om småkraftverk eller mini/

mikrokraftverk. NVE har hatt et relativt stort tilfang av nye småkraftsaker i 2024, noe jeg synes er positivt. Selv om produksjonen i hvert småkraftanlegg ikke er så stort, så utgjør småkraft til sammen et viktig bidrag til norsk kraftproduksjon.

Hvor lang tid det tar før en sak tas til behandling vil variere, og avhenger både av hvor mye ny produksjon det søkes om og om søkerne følger opp når NVE ber om oppdateringer. NVE oppgir også at de sakene som har ligget i kø lengst kjennetegnes av at de har ingen eller svært lav effekt- og/eller produksjonsøkning. Hovedmengden av nye småkraftsøknader som ikke er tatt til behandling, har

kommet inn til NVE for mindre enn ett år siden. Mange av de nye sakene har vært behandlet av NVE tidligere. Tiltaket har enten hatt en konsesjon som tiltakshaver ikke har benyttet seg av, eller så har tiltaket fått avslag på grunn av for store samfunnsmessige ulemper. I flere tilfeller har tiltakshaver søkt på nytt med justerte løsninger.

Regjeringen har styrket energimyndighetene i 2023 og 2024, både gjennom økte ressurser til saksbehandling og til digitalisering. Ressursøkningen og satsingen på digitalisering vil komme all konsesjonsbehandling til gode, også småkraftsakene.

SPØRSMÅL NR. 408

Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 25. november 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Regjeringen flere ganger har krevd raskere saksbehandling for ny kraftproduksjon og også økt bevilgningene til NVE. All den tid antall årsverk i NVE økte fra 571 til 669 de to siste år, altså nesten 100 stk. nye, samtidig som kun totalt 17 årsverk brukes til konsesjonsbehandling på sol, vind og vannkraft.

Kan statsråden avklare om han oppfatter at NVE har forstått beskjeden om å prioritere raskere konsesjonsbehandling, og om statsråden synes at antallet årsverk prioritert til konsesjoner er tilstrekkelig?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandling av statsbudsjettsspørsmål, oppga finansdepartementet på spørsmål fra FRP om konsesjonsbehandling i NVE at de brukte rundt 10 årsverk på arbeid med vannkraftkonsesjoner, og rundt 7 årsverk på sol og vind.

Mange konsesjonssøknader blir liggende i årevis før behandling, og mange tar år å behandle.

Regjeringen har flere ganger ønsket raskere saksbehandlingstid og bemannet opp NVE med nærmere 100 personer de siste to år.

Med 17 årsverk på konsesjonsbehandlinger tilsvarende det 2,5 % av NVEs totale arbeidsstokk.

Svar:

I tildelingsbrevet til NVE for inneværende år er en av de særskilt prioriterte oppgavene for 2024 å

«Innfase økte ressurser i konsesjonsbehandlingen av nett og produksjon av kraft på en effektiv måte og øke saksbehandlingsskapasiteten. NVE skal fortløpende se etter muligheter for å korte ned saksbehandlingstiden.»

Jeg mener at NVE følger opp dette på en god måte og jeg blir holdt jevnlig orientert om dette arbeidet.

Saksbehandlingsskapasiteten på konsesjoner har økt vesentlig siden 2022. Det er gjort samtidig som det har skjedd mye innenfor energifeltet. I årene fram mot 2022 var NVEs kapasitet til konsesjonsbehandling av vann- og vindkraft lav som følge av stans i behandling av vindkraftkonsesjoner og få søknader om ny vannkraftproduksjon. NVE hadde heller ingen søknader om solkraftproduksjon, og da heller ikke et fagmiljø til å behandle solkraftverk. NVE hadde heller ikke et fagmiljø innenfor havvind. Alle disse fagmiljøene er nå i ferd med å bygges opp. Noe som gjøres i takt med økt satsing på havvind, økt interesse for solkraftutbygging, gjenåpning av behandling av vindkraftsaker, og kraftløft i Finnmark samt økt interesse for vannkraftprosjekter som tidligere ble ansett som ulønnsomme.

NVE opplyser om at de har styrket kapasiteten til konsesjonsbehandling med om lag 30 medarbeidere. Ansatte i 2024 vil ikke få helårsvirkning for årsverk før i 2025. Dette er medarbeidere med ulik fagbakgrunn og kompetanse, som kreves inn i konsesjonsbehandlingen.

Behandling av søknader om konsesjon til nettanlegg har hatt prioritet i oppbemanningen. De som er ansatt i 2024, har i hovedsak startet 2. halvår og trenger en periode med opplæring før de bidrar til økt kapasitet. Man har derfor

behov for økt kapasitet. Over halvparten av veksten i antall årsverk har gått til å styrke NVEs arbeid med tilsyn og beredskap, varsling, kartlegging og sikring mot flom og skred, samt noe til interne støttefunksjoner. Økningen i

ennå ikke sett den fulle effekten av de økte bevilgningene til NVE.

I tillegg medfører kraftutbygging mer enn bare konsesjonsbehandling fra energimyndighetene, og NVE har et bredt felt av andre arbeidsoppgaver, som også har antall ansatte på energiområdet fordelt på ulike oppgaver, som styrking av NVEs kapasitet til å utføre analyser og utredninger, digitalisering og IKT-sikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 409

Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 25. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Kan næringsministeren få fram ei oversikt over om og i kva grad det er eit auka påtrykk inn mot Innovasjon Norge sine utanlandskontor, anten generelt eller spesifikt i enkeltland/ enkeltlokasjonar, av norske gründerar, bedrifter og investorar som vurderer å flytte ut av Noreg som følgje av regjeringa og deira støtteparti sin næringsfiendtelege skattepolitikk og negative retorikk om norske gründerar og privat norsk eigarskap i bedrifter?

Svar:

Innovasjon Norge er statens og fylkeskommunane sitt verkemiddel for å realisere verdiskapande næringsutvikling i Noreg. Hovudmålet til Innovasjon Norge er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønsam næringsutvikling, og utløse næringsmessige moglegheiter i regionane. For å bidra til å nå dette målet har Innovasjon Norge etablert utanlandskontor i fleire land som bidreg til å fremje norsk eksport og internasjonalisering av norsk næringsliv. Vidare arbeider Innovasjon Norge for å tiltrekke utanlandske investeringar til Noreg gjennom Invest in Norway.

Innovasjon Norge har ingen oppgaver knytt til å gje råd eller bistand til norske bedrifter som ønskjer å flytte ut av Noreg. Eg har spurt Innovasjon Norge om selskapet har motteke førespurnader om dette. Innovasjon Norge melder at dei fleste utanlandskontora mottar få eller ingen slike førespurnader. Innovasjon Norge melder at enkelte utanlandskontor har registrert negative tilbakemeldingar frå enkelte bedriftsrepresentantar om skatt. Dette gjelder særleg utanlandskontor som har mykje kontakt

med gründerar og oppstartsbedrifter, og speglar nok den pågåande politiske debatten om skattepolitikk i Noreg.

Eg vil understreke at det går godt i norsk økonomi; det vert etablert fleire tusen nye verksemder kvar månad i Noreg; næringslivet investerer mykje i Noreg, og vi har låg arbeidsløyse og høg sysselsetjing.

SPØRSMÅL NR. 410**Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 22. november 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Personer med uføretrygd som får behandling for rus eller psykiatriske plager blir forskjellsbehandlet i forhold til personer med uføretrygd som gjennomgår somatisk behandling.

Kan statsråden forklare hvorfor disse gruppene skal forskjellsbehandles og om regjeringen vil utrede å avslutte forskjellsbehandlingen?

BEGRUNNELSE:

Folketrygdlovens § 12-19 definerer at personer som mottar uføretrygd under opphold på institusjon får ytelsen redusert dersom de bor på en institusjon med fri kost og losji under statlig ansvar eller tilsvarende institusjon i utlandet.

Videre forteller loven at uføretrygden ikke blir redusert under opphold i somatiske sykehusavdelinger. Dette gir en forskjellsbehandling mellom mennesker som behandles for rus og psykiatri som får reduserte ytelser, mens pasienter innen somatikken får fulle ytelser.

Svar:

Stortinget ba ved anmodningsvedtak 1219, 11. juni 2021, «regjeringen utrede endringer i folketrygdens regler om reduksjon av uføretrygd under opphold på institusjon, herunder forskjellen mellom innlagte i somatiske og psykiatriske institusjon, og komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer som sikrer likebehandling av pasientgrupper.»

Anmodningsvedtaket ble svart ut i Prop. 1 S (2023-2024) Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Som det framgår der, har regjeringen tilrådet å ikke foreslå endring av dagens regelverk. En utførlig gjennomgang av begrunnelsen for dagens regelverk og regjeringens vurdering fremgår på proposisjonens side 72 til 73 og side 236 til 238.

Arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget hadde ingen merknader til regjeringens håndtering av anmodningsvedtak 1219 eller begrunnelsen som ble gitt i tilhørende Innst. 15 S (2023–2024).

Jeg har ingen ytterligere vurderinger utover det som framkommer der, og jeg viser derfor til denne rede-gjørelsen.

SPØRSMÅL NR. 411**Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 26. november 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Som kjent kan man i Norge få ulike typer statlige ytelser i ulike situasjoner. Noen av de mest kjente eksemplene på slike er uføretrygd og arbeidsavklaringspenger.

Kan statsråden gi en oversikt over alle de ulike statlige ytelsene man kan søke om, og få gjennom NAV?

BEGRUNNELSE:

Det finnes svært mange statlige ytelser som personer i ulike utfordringer eller situasjoner kan motta, men få om noen har komplett oversikt over hvilke statlige ytelser

som faktisk finnes. Bakgrunnen for spørsmålet er å sørge for at det finnes en slik enkel oversikt.

Svar:

Det er et stort antall statlige ytelser man kan søke om gjennom Arbeids- og velferdsetaten. For å besvare representantens spørsmål har jeg begrenset svaret mitt til statlige ytelser som gir en form for pengestøtte. Alle de ulike hjelpemidlene det kan søkes om via Navs hjelpemiddel-forvaltning omtales ikke.

Tabellen inkluderer ikke arbeidsmarkedstiltak. De inkluderer heller ikke saker som medlemskap i folketryg-

den og ulike forsikringer, som ikke i seg selv er søknader om pengestøtte. En fullstendig oversikt over alle søknader man kan sende til Arbeids- og velferdsetaten, finnes på nav.no.

Ytelse
Alderspensjon
Arbeidsavklaringspenger
Avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse som tidligpensjonsordning*
Avtalefestet pensjon i privat sektor (statlig tilskudd til deler av ytelsen)
Barnebidrag
Barnepensjon
Barnetrygd Barnetrygd, utvidet Barnetrygd, småbarnstillegg
Bidragforskudd
Bidrag til særlige utgifter
Dagpenger Til arbeidsledige Til permitterte
Dekking av sykepenger i arbeidsgiverperioden
Ektefellebidrag
Engangsstønad
Foreldrepenger
Flyttehjelp
Gravferdsstønad
Grunnstønad
Hjelpestønad
Honnørkort
Kontantstøtte
Krigspensjon
Lønnsgaranti (og forskuttering av lønnsgarantimidler)
Menerstatning ved yrkesskade eller yrkessykdom
Midlertidig lønnstilskudd
Omsorgspenger
Omstillingsstønad til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier
Oppfostringsbidrag
Opplæringspenger
Overgangsstønad til enslig mor eller far
Pleiepenger for en utviklingshemmet person over 18 år
Pleiepenger for sykt barn
Pleiepenger i livets slutfase
Reisehjelp
Reisekostnader ved samvær
Reisetilskudd
Stønad til barnetilsyn for enslig mor eller far
Stønad til barnetilsyn for gjenlevende ektefelle
Stønad til skolepenger mv. for enslig mor eller far
Stønad til skolepenger mv. for gjenlevende ektefelle
Stønad til skolepenger mv. for tidligere familiepleiere
Stønad ved båretransport
Støtte til arbeids- og utdanningsreiser
Støtte til folkehøyskole

Supplerende stønad for personer over 67 år med kort botid i Norge
Supplerende stønad for uføre flyktninger under 67 år
Svangerskapspenger
Sykepenger
Tilleggsstønader mv.
Tilleggsstønader til enslig mor eller far
Tilleggsstønader til gjenlevende ektefeller
Tilleggsstønader til tidligere familiepleiere
Tiltakspenger
Uføretrygd
Yrkesskade eller yrkessykdom/ skademelding
Ytelser til tidligere familiepleier

*AFP-ytelsene administreres delvis av Nav og finansieres helt eller delvis av staten.

SPØRSMÅL NR. 412

Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 22. november 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Kan barneministeren redegjøre for hva som er gjort de siste 3,5 årene for å bekjempe samværssabotasje og kan hun utdype hvordan departementet vil sikre at ikke økonomi blir en drivende faktor for slik samværshindring?

BEGRUNNELSE:

Ved en rekke anledninger gjennom de siste årene har jeg tatt opp samværssabotasje med barneministeren.

I oktober 2020 fremsatte undertegnede og Fremskrittspartiet Representantforslag om samværssabotasje, Dokument 8:40 S (2020-2021), Innst. 264 S (2020-2021). Stortinget behandlet representantforslag fra Fremskrittspartiet om samværssabotasje i mars 2021. Dessverre var det flere av FrPs forslag som ble nedstemt, men et enstemmig Stortinget vedtok følgende:

- Komiteens tilråding romertall I.

Stortinget ber regjeringen ved oppfølgingen av NOU 2020:14 Ny barnelov – Til barnets beste, utrede strengere reaksjoner som kan motvirke samværshindring.

- Komiteens tilråding romertall II.

Stortinget ber regjeringen ved oppfølgingen av NOU 2020:14 Ny barnelov – Til barnets beste, utrede om det er behov for å gjøre justeringer i barnebidragsreglene for å sikre at økonomi ikke blir en drivende faktor for samværshindring.

Dette er nå 3,5 år siden og svært lite har skjedd på tross av gjentatte purringer.

Nylig avsa Høyesterett en dom som omhandler noen av problemstillingene rundt samværssabotasje. Kort fortalt skulle HR ta stilling til om en forelder som nektet å følge rettsavgjørelser og holdt barnet tilbake fra bostedsforelderen, likevel kunne kreve barnebidrag.

HR kom frem til at far likevel skal betale barnebidrag

Dette har skapt sterke reaksjoner hos flere og illusjoner at dagens regelverk ikke samsvarer med den alminnelige rettsfølelse.

Barneministeren har tidligere bl.a. vist til arbeidet med ny barnelov, men også dette drar ut.

Svar:

Eg viser til omtale av oppmodingsvedtak nr. 714 og 715 (2020-2021) i Prop. 1 S (2024-2025) for Barne- og familiedepartementet. Departementet har som oppfølging av oppmodingsvedtaka og arbeidet med ny barnelov sett på flere spørsmål knytt til samværshindring og på korleis

økonomi spelar inn i saker om samvær og samvæershindring. Departementet har nyleg hatt på høyring forslag til reglar i barnelova som skal førebyggje og handsame saker om samvæershindring. I samvæershindringssaker er det viktig å få ei rask avgjerd slik at kontakten med begge foreldra raskt blir teken opp att der dette er til det beste for barnet. Derfor er det i høyringsnotatet foreslått å innføre ei plikt for domstolen til å ta ei førebels avgjerd i saker som gjeld samvæershindring, viss ein part ber om det. Førebygging er likevel det viktigaste tiltaket for å hindre samvæershindring. Det er foreslått fleire forslag med føremål om å førebyggje foreldrekonflikatar. Regjeringa vil etter planen leggje fram ein lovproposisjon om ny barnelov våren 2025.

Som eg har orientert Stortinget om tidlegare har departementet sett på kva som kan gjerast innanfor dagens bidragsregelverk for å motverke samvæershindring. Etter gjeldande praksis kan NAV vente med å treffe vedtak om barnebidrag når det er usemje om samværet og når ei rettsleg avgjerd om samvær ikkje er langt unna. Dette vil bli vidareført. I tillegg har eg bede NAV om i større grad å vise saker til domstolane for rettsleg avklaring der foreldrekonflikten er særleg fastlåst, fordi det er domstolane som vil vere dei rette til å handtere saka. Samstundes kan

det fastsetjast eit mellombels bidragsvedtak som sikrar at barnet vert forsørga.

Det er ei rekkje dilemma og ulike omsyn i saker om samvæershindring. Det vil ofte vere djup og langvarig usemje knytt til bustad og samvær for barnet i slike saker. I høyringsnotatet om barnelova er det ei grundig omtale av kvifor det er krevjande å finne tiltak i desse sakene som er målretta og effektive, samstundes som dei ikkje rammar barnet på ein negativ måte. Det overordna omsynet med reglane om barnebidrag og foreldra sitt forsørgeransvar er å sikre behovet barn har for forsørging. Uavhengig av forholdet mellom foreldra har barn krav på at begge foreldra ber utgiftene til forsørging. Når barnebidrag blir fastsett har dette omsynet fortrinn for andre viktige omsyn. Høgsterett avsa 23. september 2024 ein dom i sak om barnebidrag, HR-2024-1686-A. Dommen slår fast at barnebidraget er til å forsørge barnet, og at den retten er avgjerande. Det medfører at retten som barnet har til å bli forsørga består uansett kvar barnet bur, og sjølv om barnet sin faktiske bustad ikkje samsvarer med avtale eller dom om bustad. I arbeidet med moglege endringar i barnebidragsregelverket er dommen frå Høgsterett til vurdering.

SPØRSMÅL NR. 413

Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 24. november 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden begrunne hvorfor staten nok en gang går inn som partshjelp for utbygger i rettsaken om 420 kV-linjen til Melkøya, og dermed mot reindriften, på tross av lærdommer av Fosen-saken?

BEGRUNNELSE:

Spørre viser til at staten får inn som partshjelp for utbygger i saken som omhandler 420 kV-linje for å elektrifisere Melkøya.

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2025, følger Energidepartementet opp anmodningsvedtak 822 i et eget kapittel kalt «Lærdom av Fosen-saka». I opprinnelige vedtaket ble det presisert følgende:

«Bedre kunnskap om vindkraftens påvirkning på reindrift, styrket kompetanse på ivaretagelse av reindrift som samisk kulturbærer i kommunal, regional og statlig forvaltning og mulige

tiltak som tilrettelegger for raskere avklaring av rettslig prøving av gyldighetsspørsmål, bør vektlegges.»

Departementet drøfter også rollen staten hadde som partshjelp i saken. Departementet skriver i kapittelet:

«Når staten går inn som partshjelp i skjønnsaker, må det kommuniserast betre og tydelegare kvifor staten gjer dette, og kva som er statens rolle og formål i slike samanhengar.»

Likevel går nok en gang staten inn som partshjelp i en kontroversiell sak, mot reindriftens interesser. Dette på tross av at staten også har ansvar for å ivareta samisk kultur, herunder den tradisjonelle næringsveien reindrift utgjør. Regjeringen har ikke opplyst for eksempel Stortinget om avgjørelsen.

Spørreeren synes det er opprørende at regjeringen nok en gang tar side mot reindriften i en utbyggingssak som legger press på reinbeiteområdene.

Svar:

Energidepartementet ga i august 2023 konsesjon etter energiloven for fremføring av en kraftledning fra Skaidi til Hammerfest og en kraftledning fra Hammerfest til Melkøya. Det pågår nå en rettsprosess mellom konsesjonærene og to reinbeitedistrikter. Reindriften har fremsatt anførsler om at departementets vedtak i saken er ugyldige. Staten ønsker å delta når departementets vedtak gjøres til et sentralt tema i rettssaken, og dette er bakgrunnen for at det er erklært partshjelp.

Dersom reindriften anførsler hadde blitt fremsatt ved et ordinært søksmål om gyldigheten av vedtakene, måtte staten vært motpart. Siden anførselene om ugyldighet er fremsatt i en rettsprosess hvor staten ikke er

part, vil systemet i slike saker i utgangspunktet være at det er konsesjonærene som vil forsvare departementets vedtak. Jeg mener staten er nærmest til å svare for gyldigheten av egne vedtak, og dette er bakgrunnen for at staten ønsker å delta som partshjelper i den pågående rettsprosessen.

Jeg vil understreke at hensynet til reindrift er grunnlig vurdert i konsesjonsbehandlingen av kraftledningen fra Skaidi til Hammerfest og kraftledningen videre til Melkøya. Det ble gjennomført konsultasjoner med både reindriften og Sametinget, og satt særskilt vilkår i konsesjonen om hensynet til reindrift. Staten har et klart ansvar for å sikre reindriften folkerettslige vern, og det er et ansvar jeg tar på alvor.

SPØRSMÅL NR. 414

Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 25. november 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Hvorfor mener regjeringen det er nødvendig å se NOU 2024:19 i sin helhet, når husleielovutvalget delte opp arbeidet i den hensikt at første delrapport kunne behandles i inneværende stortingsperiode?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i statsbudsjettet foreslått at ingen del av Husleielovutvalget sitt arbeid vil bli behandlet av departementet i inneværende stortingsperiode. Departementet skriver at de "ser behov for å sjå alle lovforslaga til utvalet i samanheng. Dette er viktig for å forstå verknadane dei har på marknaden og for butryggleika til leigarane". Det må da påpekes at det i husleielovutvalgets første delutredning er innhentet empiriske undersøkelser som tilsier at de foreslåtte endringene i liten grad vil påvirke markedet og utleieres ønske om å leie ut sine boliger.

Det kan ikke være slik at utleierne, så fort leietakerne får tilkjent bedre rettigheter som sikrer deres botrygghet, må bli tilkjent rettigheter som styrker deres inntjeningsmuligheter. Dette omhandler i stor grad skatteregulering av sekundærboliger, og ikke spørsmål av husleierettslig art som en boligleielov er ment å ivareta. En ny boligleielov vil rette opp i det skjeve maktforholdet som vi opplever på leiemarkedet i dag, mellom utleier og leietaker- til utleier sin favør. Regjeringens beslutning

om ikke å behandle delrapporten fordi utleiere ønsker å tjene mer, går direkte på bekostning av leietakeres grunnleggende botrygghet.

Det er ikke slik at behovet for en bedring av leietakernes bosituasjon har blitt mindre i inneværende regjeringensperiode. Leiemarkedet blir stadig mer presset, hvilket fordrer ytterligere reguleringer i enda større grad enn da Husleielovutvalget ble oppnevnt i 2022. Det vil derfor være interessant å høre mer inngående om hvorfor regjeringen har besluttet å fravike Stortingets klare anmodningsvedtak som ble vedtatt i behandlingen av statsbudsjettet for 2023 som lød:

"Stortinget ber regjeringen sette ned et Husleielovutvalg som går gjennom Husleieloven for å vurdere hvordan den kan styrke leietagernes rettigheter, sikre grunnleggende botrygghet og at loven samsvarer bedre med dagens situasjon på leiemarkedet. Utvalget settes ned våren 2023, og en ny lov skal behandles i inneværende stortingsperiode".

Behovet for reguleringer er blitt større siden oppnevningen av utvalget og hensynet til utleierne i stor grad beror på andre reguleringer enn de som er foreslått i ny boligleielov.

Svar:

18. oktober i år hadde eg gleda av å få overlevert husleielovutvalet sin NOU 2024:19 med forslag til ny bustadleige-

lov. Med den har vi fått eit solid innspel til å vidareutvikle leigemarknadspolitikken og eit grunnlag for å fornye husleigelova.

Husleigelova har stor betydning for mange. Om lag ein million innbyggjarar leiger bustaden dei bur i. I 2023 vart det leigd ut om lag 605 000 bustader i Noreg, og om lag ⅔ av dei vart leigd ut av privatpersonar. Når Stortinget skal endre ei så sentral lov, er det viktig å kjenne godt til kva endringane vil ha å seie for korleis leigemarknaden fungerer.

NOU-en er no på ordinær høyring med tre månaders frist, slik utgreiingsinstruksjonen føreset. Etter høyringa vil departementet gjere ei fagleg vurdering av forslaga i lys av innspela vi har fått. I tillegg har utvalet peikt på ei rekke problemstillingar som departementet skal greie ut. I store lovarbeid som dette kan det også bli behov for ytterlegare høyringsrundar, til dømes viss høyringsinnspela synleggjer eit behov for andre endringar enn dei som allereie er høyrte. Utkast til lovproposisjon skal vidare på departementsforelegging og sentrale spørsmål skal leggast fram for regjeringa. Husleigelova er ei viktig lov, og endring av husleigelova må gjerast gjennom alminnelege lovprosessar i regjering og Storting.

Representanten Drevland Lund spør kvifor regjeringa meiner det er nødvendig å vurdere NOU 2024:19 i sin heilskap, når husleigelovutvalet delte opp arbeidet i den hensikt at første delrapport kunne behandlast i innverande stortingsperiode. Eg vil presisere at det ikkje var utvalet som delte opp arbeidet. Todelinga låg i mandatet som regjeringa ga til Husleigelovutvalet då dei blei oppnemnd ved kongeleg resolusjon 16. juni 2023. Ved å dele arbeidet opp i to, ville vi forsøke å leggje fram forslag om lovendringar i denne stortingsperioden.

På overrekkinga av NOU-en, sa eg følgjande: Vi skulle helst ha lagt fram deler av lovforslaget for Stortinget allereie neste vår. Det lar seg dessverre ikkje gjere. Både vi – og høyringsinstansane – treng å sjå vurderingane og forslaga frå utvalet i samanheng for å kunne gi Stortinget eit grundig utgreidd lovforslag. Husleigelova har stor betydning for mange, og for korleis marknaden fungerer. Det er derfor betre å ta seg noko lengre tid, enn å haste gjennom endringar vi ikkje ser rekkjevidda av. Dette er ikkje minst viktig i dei urolege tidene vi har stått i ei tid no, med høge rentar, høg inflasjon og ein pressa leigemarknad fleire stader i landet.

Eg meiner at NOU-en bekreftar at det var ein god slutning å sjå heile lovforslaget i samanheng og eg vil gjerne konkretisere eit døme på dette. Som rammeverk for leigemarknaden må husleigelova balansere leigarane sine rettar og utleigarane sine interesser. Første delrapport inneheld forslag til endringar i reglane om kontraktslengde og oppseiingsvern. Dette er forslag som styrkjer leigarane sine rettar. Det som kjem tydeleg fram i NOU-en er behovet for at ein rett for leigarane til å krevje forlenging av visse leigeavtalar (frå delrapport 1), må sjåast i samanheng med

reglane om at utleigar skal kunne justere leige undervegs i leigeforholdet (frå NOU-en). Eit fleirtal i utvalet meiner at reglane om kontraktslengde og oppseiingsvern vil føre til eit redusert tilbod av utleigebustader dersom ein ikkje samtidig tillèt at husleiga blir justert til marknadsleige med jamne mellomrom. Fleire meiner at eit redusert tilbod kan ramme dei svakaste leigarane.

Dette er vurderingar eg må ta på alvor. Ein ny lov skal stå seg over lang tid. Som utvalet skriv i NOU-en, skal den sette rammer som fungerer for partane i tider med høg etterspørsel etter leigebustader, men òg i tider der tilbodet overgår etterspørselen og leigeprisveksten er låg.

Representanten skriv at det i husleigelovutvalets første delutgreiing er innhenta empiriske undersøkingar som tilseier at dei endringane som er foreslått i liten grad vil påverke marknaden og utleigaranes ønske om å leige ut sine bustadar. Første delrapport visar til ei undersøking der auka minstetid er vurdert isolert, men som ikkje vurderer konsekvensane av dei andre sentrale forslaga i første delrapport, som retten til å krevje forlenging av ein tidsbestemt avtale.

NOU-en er på høyring til 31. januar, og eg håper mange grip sjansen til å gi sine innspel. Både tilrådingane til utvalet og første høyring viser at dette er eit felt der det er ulike synspunkt, og eg er oppteken av å lytte og forstå. Eg har derfor òg varsla at eg vil ha innspelsmøte undervegs for å få flest mogleg perspektiv med meg inn i arbeidet, og eg vil om kort tid invitere til eit slikt innspelsmøte.

Eg kan forsikre stortingsrepresentanten om at arbeidet har høg prioritet og at eg ser fram til å jobbe fram forslag til ein fornya husleigelov. Eg arbeider for å leggje fram forslag så snart som råd, og eg vil også vurdere om det kan fremjast mindre, tekniske endringar som det er semje om i utvalet og hos høyringsinstansane tidlegare.

SPØRSMÅL NR. 415**Innlevert 17. november 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 22. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Vil regjeringen legge frem protester hvis Marokko og Russland inkluderer klimatall fra okkuperte territorier i sin kommende NDC-rapport i 2025?

BEGRUNNELSE:

I 2025 skal statspartene i Parisavtalen melde oppdaterte tall for nasjonalt bestemte bidrag (NDC). Både Marokko og Russland har tidligere inkludert klimatall fra okkuperte territorier i sine rapporter. Den marokkanske regjeringen annonserte 13. november at de kommer til å inkludere klimatall fra okkuperte Vest-Sahara, som stammer fra folkerettsstridige prosjekter for sysselsetting av bosettere i territoriet. I et svar til undertegnede fra klima- og miljøministeren 21. mars 2024 ble det indikert at det strider med regelverket for utslippsrapportering at Russland rapporterer på tall fra Krym. Daværende utenriksminister Huitfeldt påpekte 16. desember 2021 at statsparter har anledning til å protestere i møter under Klimakonvensjonen idet utslippsregnskapene presenteres.

Svar:

I 2025 skal alle land levere inn nye nasjonalt fastsatte bidrag til FN i tråd med Parisavtalen. Målene fastsettes med utgangspunkt i utslipp- og opptak som er omfattet av lan-

denes utslippsregnskap, det vil si utslipp- og opptak som finner sted innenfor landets territoriale grenser. Dersom land inkluderer utslipp- og opptak fra områder utenfor disse grensene er dette uheldig, og ikke i tråd med strukturen i Parisavtalen og hvordan regelverket er innrettet.

Som representanten viser til, skrev daværende utenriksminister Huitfeldt i sitt svar 16. desember 2021 at parter har anledning til å reise problemstillingene som representanten tar opp i forbindelse med behandling av rapporter om landenes utslippsregnskap. Jeg viser også til svar fra klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen fra 21. mars 2024 om tilsvarende problemstilling.

Landene som er med i Parisavtalen skal også rapportere på sine eksisterende nasjonalt fastsatte bidrag annethvert år. Første gang dette skjer har frist ved utgangen av 2024. Det vil ikke være en særskilt rapport som skal behandles av partene til Parisavtalen om de nye nasjonalt fastsatte bidragene som skal sendes inn i 2025. Landene skal i 2026 rapportere på sine nasjonalt fastsatte bidrag. FNs klimasekretariat forventes i den forbindelse å lage en rapport som sammenstiller informasjonen. Denne informasjonen skal legges frem for behandling av Parisavtalens parter, og partene vil da kunne reise problemstillinger av den type som representanten Drevland Lund tar opp. Vi vil vurdere eventuelle norske kommentarer når rapporten foreligger.

SPØRSMÅL NR. 416**Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 25. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan helseministeren garantere at Helse Vest ikkje bryt lova når dei går til direkte anskaffing av eit system for KI-basert arbeidsplanlegging frå ein eksisterande stor leverandør, etter først å ha gjennomført eit innovasjonskontraktprosjekt med ei gründerbedrift om utvikling av same type løysing, og meiner helseministeren denne framgangsmåten er i tråd med statsrådets oppdragsdokument til

Helse Vest om å «...vere ein føreseieleg samarbeidspartnar for næringslivet, under dette bruke høva til innovative of-fentlege anskaffingar»?

BEGRUNNELSE:

Helse Bergen inngikk i 2023 ei innovasjonsprosjektkontrakt med grunderselskapet Dynamon om utvikling av ein

plattform for KI-basert arbeidsplanlegging med ei ramme på 15 mill. NOK, herunder eit tilskot på 5,9 mill. NOK frå Innovasjon Norge. I prosjektet har Helse Bergen brukt 4 200 arbeidstimer på pilotarbeid i å utvikle løysinga.

Som del av førebuingane til å inngå innovasjonsprosjektkontrakten, vart det kartlagt om etablerte aktørar i marknaden kunne tilby ei slik løysing. Svaret var nei.

I sakspapira til Helse Vest sitt styremøte 20. november 2024, går det likevel fram at helseforetaket parallelt med dette har utvikla og no går til anskaffing utan konkurranseutlysing av ei ny løysing for KI-basert arbeidsplanlegging i samarbeid med sin eksisterande IT-leverandør VISMA.

Av VISMA si LinkedIN-side framgår det at det har vore eit tett samarbeid mellom VISMA og Helse Vest om utvikling av løysinga over lang tid – så tett at Helse Vest er kåra til «Årets kunde» av Visma i 2024:

”Sammen med dem har Visma utviklet Opptur Plus, et produkt som allerede etterspørres av mange av våre kunder og som vil effektivisere arbeidet for mange Gat-brukere.”

Helseministeren har eit prisverdig engasjement for å utvikle helsenæringane som norsk eksportnæring, og at det offentlege må bruke si marknadsmakt til å legge til rette for auka bruk av innovative anskaffelsar som vil vere til det beste både for det offentlege helsevesenet og for norsk verdiskaping. I Bergen og på Vestlandet har ein fått til eit forbilledlig samarbeid mellom næringsliv og forskingsmiljø og Helse Bergen om å bygge opp ei sterk helseklynge, der ein viktig del av verdien er at selskapa i klynga får teste ut sine løysingar «ute i felten».

Dersom det viser seg at grunderbedriftene berre blir brukt som «prøvekaniner» av det offentlege helsevesenet

før dei sjølve anten utviklar tilsvarende løysingar i eigen regi (ref. Helse Midt) eller kjøper inn tilsvarende løysingar frå store aktørar dei har rammeavtale med frå før, så fell heile poenget med klyngesamarbeid på helseområdet bort. Helseministeren må derfor etter mitt syn sørge for at det no blir «trekt i nødbremse» i den svært uheldige prosessen med direkte anskaffelse frå eksisterande leverandør som er på gang i Helse Vest knytt til KI-basert arbeidsplanlegging.

Svar:

Saken representanten Bjørlo tar opp gjelder en IKT-løsning som er integrert med mange andre IKT-løsninger innenfor områdene lønn, kompetanse, rekruttering og arbeidsplanlegging. I anledning spørsmålet er det innhentet en orientering om saken fra Helse Vest RHF. Helse Vest RHF opplyser at de i 2006 inngikk langsiktige avtaler på vegne av hele foretaksgruppen og private ideelle aktører, om felles IKT-løsninger innenfor de ovennevnte områder og som er integrert med hverandre. Dette skal altså ikke dreie seg om én løsning, men om flere løsninger med komplekse og omfattende integrasjoner. Helse Vest RHF opplyser videre at det ikke er slik å forstå at de går til anskaffelse av et nytt arbeidsplansystem eller en ny arbeid-splangenerator, men at det er inngått avtale om bruk av oppgradert versjon av arbeidsplansystemet og en allerede eksisterende modul i det gjeldende arbeidsplansystemet. Dette har tidligere vært og vil fremdeles være en helintegrert del av det aktuelle arbeidsplansystemet som benyttes, og de vurderer således at dette er en endring innenfor eksisterende kontrakt.

SPØRSMÅL NR. 417

Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 25. november 2024 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre om det er praksis at oppnåelse av kvinneandel, klimagassutslipp og ESG benyttes som bonuskriterier i flere statlige virksomheter?

BEGRUNNELSE:

I en sak i Finansavisen 17. november kom det frem at ledelsen i det statlige investeringsselskapet Investinor er

utbetalt bonus, til tross for at selskapet har levert avkastning langt under målet. Bonusen som er utbetalt er kalt et «strategisk bonuselement», der kvinnerepresentasjon og klimagassutslipp er blant kriteriene for utbetaling. Investinor har et avkastningsmål på 10 prosent, men de siste to årene har de levert røde tall på hhv. minus 22,7 pst. og minus 8,5 pst. i 2022 og 2023.

Hovedoppgaven til et investeringsselskap må være å skape avkastning, særlig når selskapet er statlig, og det

derfor er fellesskapets skattepenger som forvaltes. Likevel ser man at innblanding av politikk i den statlige næringsvirksomheten fører til at flere hensyn må tas, og som har innvirkning på selskapets muligheter for å skape avkastning.

Svar:

Av selskapene der jeg forvalter statens eierskap, er det i dag 17 selskaper som har bonusordninger for ledende ansatte. Dette er både heleide selskaper og selskaper hvor staten er deleier. Spørsmålet gjelder «statlige virksomheter». Jeg har likevel valgt å besvare spørsmålene sett hen til hele porteføljen av selskaper hvor jeg forvalter statens eierskap og som har bonusordninger for ledende ansatte.

Av de 17 selskapene med bonusordninger for ledende ansatte, har nær samtlige selskaper innslag av bonuskriterier som helt eller delvis har sammenheng med oppnåelse av mål som er knyttet opp til ulike ESG-forhold (miljø-, sosiale og forretningsetiske forhold). Noen selskaper benytter et utvalg av måleparametere knyttet til ESG under mer overordnede resultatkriterier, mens andre selskaper har resultatkriterier som knytter seg direkte til ett eller flere bestemte ESG-mål. Felles for ordningene er at kriterier knyttet til ESG utgjør en begrenset del av grunnlaget for maksimal oppnåelig bonus sammenliknet med kriterier for finansielle eller øvrige driftsrelaterte mål.

Inkludering av ESG-forhold som bonuskriterier kan sees i sammenheng med regelverksutvikling som pålegger selskapene krav om bærekraftsrapportering og aktsomhetsvurderinger, og styrenes plikt til å ivareta selskapets interesse i langsiktig verdiskaping. Dette innebærer blant annet å identifisere risikoer knyttet til finansiell utvikling, herunder også ESG-risiko, samt de mulighetene som ligger i omstillingen selskapene står overfor, og innarbeide dette i selskapets strategi og resultatmål.

Staten som eier har forventninger til lederlønn omtalt i både eierskapsmeldingen og statens retningslinjer for lederlønn i selskaper med direkte statlig eierandel, og stemmer over styrets retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer når disse fremlegges for generalforsamlingen, jf. allmennaksjeloven § 6-16.

Staten forventer at godtgjørelsen fremmer oppnåelse av selskapets og eiers mål. Selskaper med egne bonusordninger for ledende ansatte er alle selskaper i kategori 1 hvor staten har et mål om «høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer»¹. Staten har lenge hatt en forventning om at det skal være en klar sammenheng mellom de mål som ligger til grunn for den variable lønnen og selskapets mål. Av statens retningslinjer fremgår det blant annet at: «For at resultatavhengig godtgjørelse skal kunne medvirke til oppnåelse av selskapets

og eiers mål, er det en forutsetning at det er en klar sammenheng mellom kriteriene for den resultatavhengige godtgjørelsen og selskapets ambisjoner, mål og strategier, og at kriteriene knyttes opp til vesentlige forhold som har betydning for selskapets måloppnåelse.»

Statens mål som eier knytter seg til langsiktig avkastning. Jeg mener derfor at bonusordninger bør kunne belønne ikke-finansielle resultater for å legge til rette for fremtidig verdiskaping, som er vesentlig for staten som en langsiktig eier. Bonusordninger som utelukkende premierer kortsiktige, positive finansielle resultater kan motivere til u hensiktsmessig beslutningstaking eller begrense muligheten for å insentivere til nødvendige tiltak som først gir resultater på lengre sikt. Staten har ingen forventning om at bonusordninger skal være utformet som overskuddsdeling.

Etter selskapslovgivningen er det styrene i selskapene som er ansvarlige for å utarbeide selskapenes retningslinjer for lederlønn som uttømmende skal beskrive hvilke kriterier som ligger til grunn for utbetaling av bonus. Dette er vurderinger som ligger nært opp til selskapenes strategi og årlige mål/prioriteringer. Det er etter min vurdering styrene, og ikke eier, som er nærmest til å vurdere hva som gir en best mulig innretning på ordningene. Som eier vil staten stille spørsmål ved og utfordre styrenes vurderinger, noe jeg opplever gjennomgående er et tema i eierdialogen med selskapene i min portefølje, og staten stemmer som kjent over selskapenes retningslinjer på generalforsamling.

¹ Petoro AS er et kategori 2 selskap og har en kollektiv bonusordning for samtlige ansatte. Petoro er tatt med i utvalget av selskaper som omtales.

SPØRSMÅL NR. 418**Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 25. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvem definerer hva som er spesialisthelsetjenestens ansvar?

BEGRUNNELSE:

Et av Norges eneste hospice, Sangen i Hamar, går en usikker fremtid i møte. Tross at de er sikret øremerkede midler på statsbudsjettet står hospicet uten drivere når Lovisenberg Diakonale Sykehus trekker seg som drivere fra 2025. Sangen er et tverrfaglig tilbud med både lege, ernæringsfysiolog, musikkterapeut, kokk, fysioterapeut, sykepleier og sosisonom, for å nevne noe.

Hospice Sangen tar imot pasienter fra flere omkringliggende kommuner og avlaster både kommunehelsetjenesten og sykehusene, da pasientene som er der ofte trenger langt mindre oppfølging fra øvrige helsetjenester. Der mange palliative team i kommunene har best kompetanse på kreftpasienter, tar Sangen imot pasienter fra mange ulike sykdomsgrupper som ikke har et tilsvarende tilbud i kommunene. Både ansatte og pasienter frykter nå for tilbudet.

Tom som er pasient sier dette om Hospice Sangen:

“Det er helheten som gjør stedet så spesielt. Det er ufattelig trist at et sted som Hospice Sangen står i fare for nedleggelse. Det er rett og slett meningsløst å fjerne dette tilbudet som mange pasienter trenger, og som har så positiv innvirkning på livssituasjonen. Selv har jeg en ganske sjelden sykdom. Her blir jeg godt ivaretatt og møtt med forståelse. Jeg har bare godt å si om Hospice Sangen.”

Helse Sør-Øst er forespurt om å overta driften, men de har sagt at de ikke ønsker dette da de ikke anser drift av Hospice Sangen å være “en del av sitt spesialisthelsetjenesteansvar.” I den anledning lurer jeg på: Hvem som definerer hva som er spesialisthelsetjenestens ansvar.

Svar:

Hva som er å anse som spesialisthelsetjeneste er ikke nærmere definert i spesialisthelsetjenesteloven eller i pasient- og brukerrettighetsloven. I forarbeidene til spesialisthelsetjenesteloven (Ot. prp. nr. 10 (1998-99)) fremgår det at «Spesialisthelsetjeneste er en samlebetegnelse på den type helsetjenester man har funnet det hensiktsmessig ikke å legge ansvaret for på det kommunale nivå.»

Skillet mellom spesialisthelsetjeneste og primærhelsetjenesten er også omtalt i forarbeidene til helse- og omsorgstjenesteloven (Prop. 91 L (2010-2011).

Her vises det til at det nærmere innholdet i begrepet «spesialisthelsetjenesten» er mer avklart i praksis fordi oppgaver over årenes løp har blitt definert som enten spesialisthelsetjeneste eller kommunal helse- og omsorgstjeneste. Begrepet må derfor sees i sammenheng med den faktiske oppgavefordeling mellom nivåene. Skillet mellom spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten vil være flytende og endre seg over tid, både på grunn av den medisinske utviklingen og endringen i organiseringen av helsetjenestene.

Lindrende behandling og omsorg gis både i spesialisthelsetjenesten og i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. I spesialisthelsetjenesten gis lindrende behandling og omsorg både ved ordinære sykehusavdelinger og i spesialiserte lindrende enheter, som palliative team, poliklinikker ved palliativt senter eller ved smerteklinikker. I Helse Sør-Øst er det palliative team, sengeplasser eller dagtilbud ved alle helseforetakene, samt ved Diakonhjemmet sykehus og Lovisenberg diakonale sykehus.

Dagbehandling er palliativ behandling, pleie og omsorg gitt som behandling til polikliniske pasienter. Innholdet skal i henhold til den nasjonale faglige retningsslinjen Palliasjon i kreftomsorgen – handlingsprogram, ha en sammensetning og varighet som klart skiller tilbudet fra en poliklinisk konsultasjon. Dagbehandling skal være et medisinsk tilbud med lege- og sykepleiertjenester og tilgang til konsultasjoner hos alle medlemmer av det palliative teamet.

Hospice Sangen gir et tverrfaglig palliativt dagtilbud til pasienter med ikke-kurabel sykdom som kreft, neurologiske sykdommer, langtkommet KOLS og nyresvikt. Pasientene kommer til dagbehandling en gang i uken i opptil tre måneder. Kapasiteten er 10 pasienter pr ukedag. Hospice Sangen beskriver på sin nettside ulike former for aktiviteter som for eksempel samtaler med helsepersonell, musikkterapi, kunstterapi, skriveverksted, utflukter, temadager og enkel trening.

Helse Sør-Øst RHF mener at dette tilbudet ikke krever tilgang til så spesialisert kunnskap eller ressurser at det ut fra faglige hensyn er hensiktsmessig å legge det til spesialisthelsetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 419**Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg****Besvart 26. november 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Militæret i flere land har over mange år brukt produkter som inneholder PFAS-kjemikalier, blant annet for brannvernøvelser. I land som USA har dette ført til stor forurensning på baser og omgivelsene rundt - inkludert for vannforsyninger til byer og tettsteder. Land som USA og Danmark er nå i gang med å kartlegge forekomsten av PFAS på baser, og gjennomføre oppryddingstiltak.

Er potensiell PFAS-forurensning på og fra norske militære baser kartlagt, og hva gjøres eventuelt for å rydde opp i dette?

Svar:

Forsvarssektoren tar forurensning svært alvorlig. Arbeidet med å redusere PFAS-utlekking er derfor et viktig satsingsområde i miljøarbeidet til forsvarssektoren. For sektorens anliggende er PFAS en miljøgift som tidligere er brukt i brannskum på flystasjonene i forbindelse med brann- og redningsberedskap. Forsvarsbygg har siden 2012 jobbet med omfattende kartlegging, overvåking og gjennomføring av tiltak for å redusere utlekking fra For-

svarets flystasjoner. Som del av dette overvåker Forsvarsbygg kontinuerlig mulig utlekking av PFAS-forbindelser ved alle Forsvarets flystasjoner, og har god oversikt over kildene til forurensningen og hvordan stoffene spres til overflatevann eller grunnvann.

Planlegging og gjennomføring av nye tiltak foregår kontinuerlig. Stopp i bruk av PFAS-holdig skum i 2015, og senere tiltak som vannrenseanlegg og fjerning eller tildekking av forurenset masse har gitt gode resultater.

Det er frem til midten av 2024 deponert 115 000 tonn PFAS-masser fra Rygge, Bardufoss, Ørland, Evenes og Værnes. Denne høsten pågår tiltak på Bodø og Kjeller hvor hhv. 40 000 og 35 000 tonn er planlagt oppgravd og deponert i løpet av 2024-2025.

Forsvarsbygg ser en betydelig reduksjon i utlekkingen av PFAS-forbindelser til omkringliggende områder. For å gi befolkningen en ekstra trygghet kartlegger Forsvarsbygg også PFAS-innhold i fisk. Jeg er også kjent med at Forsvarsbygg har løpende dialog med Miljødirektoratet, og jobber kontinuerlig med tiltaksplanene sine for å sikre mest mulig effektive tiltak.

SPØRSMÅL NR. 420**Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 26. november 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

FN skal denne veka ta stilling til om det skal startast forhandlingar om ein skattekonvensjon.

Vil Noreg stemma for resolusjonen no når EU-landa etter alt å dømme har flytta seg frå nei til avhaldande?

GRUNNGJEVING:

I november skal FNs generalforsamling stemma over ein resolusjon om internasjonalt skattearbeid. Dersom han vert vedteken skal det etablerast ein mellomstatleg forhandlingskomite leia av FNs medlemsland som i løpet av tre årlege møte i 2025, 2026 og 2027 skal koma opp

med eit forslag til ein rammekonvensjon på internasjonalt skattesamarbeid.

Det ligg an til at resolusjonen vil verta vedtatt med god margin og at me endeleg etter mange års diskusjonar vil få ein skattekonvensjon i regi av FN. Det er gode nyhende for alle som vil redusera forskjellar og stoppa den store kapitalflukta frå Sør til Nord. Spørsmålet er om Noreg vil stilla seg på rett side og aktivt stemma for. Då mandatet vart lagt fram i august stemte Noreg skuffande nok avhaldande.

Stemmegjevinga vart grunngitt med ei bekymring for at ein skattekonvensjon i FN vil duplisera eksisterande prosessar innan internasjonalt skattesamarbeid. Regjerin-

ga har også uttalt eit ynskje om å spela ei brubyggarrolle i forhandlingane for å sikra at alle land blir med. EU-landa har derimot flytta seg frå å stemma nei til å stemma avhaldande, så dette argumentet held lenger ikkje mål. For at Noreg skal kunna kalla seg ein brubyggar må ein denne gongen stemma ja.

Målet med ein skattekonvensjon er å laga eit globalt rammeverk for internasjonalt skattesamarbeid der alle land får delta på like fot, og innhaldet i konvensjonen kan gjerne byggja på framgang som har blitt oppnådd i andre forum viss FNs medlemsland ynskjer det. Statsministeren, utanriksministeren og utviklingsministeren har ved ulike høve uttalt at Noreg ynskjer ein skattekonvensjon og at dei vil delta aktivt og konstruktivt i den vidare prosessen.

Svar:

Eg deler representanten sitt engasjement for arbeidet som no er påbyrja i FN for ein rammekonvensjon for internasjonalt skattesamarbeid.

Noreg har delteke aktivt i arbeidet så langt. Noreg sat i komitébyrået gjennom arbeidet med mandatet, representert ved Finansdepartementet. Vi har bidrege med fleire konkrete innspel i forhandlingane, og vi vil arbeide for at rammekonvensjonen blir eit effektivt instrument i kampen mot skatteunndraging og -omgåing, som kan være med på å styrka tilliten til offentlege institusjonar og demokratiet. Vi arbeider òg for at prosessen skal vere inkluderande, og at så mange land som mogleg deltek konstruktivt og engasjert i forhandlingane. Noreg skal også verne våre eigne skatteinteressar og norsk næringsliv sine interesser.

Vi hadde ønskja større gjennomslag for innspel på fleire område. Forhandlingane om problemstillingar som skal løftast i protokollane, bør byggje på gode analyser som sikrar felles forståing av komplekse sakstille.

SPØRSMÅL NR. 421

Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 22. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil ministeren ta initiativ til at også forskning- og utvikling (F&U) blir representert i samarbeidsforum for fremtidens luftfart?

Dette gir eit betre grunnlag for å finne semje i forhandlingane, slik at resultatet av forhandlingane får brei forankring. Om prosessen i FN skal få brei legitimitet blant medlemslanda, er det viktig at den byggjer på eit godt analytisk grunnlag og gir løysningar som vert akseptert av så mange medlemsland som mogleg.

Vi har òg teke til orde for at det i større grad blir lagt opp til synergjar med andre prosessar for internasjonalt skattesamarbeid, slik at dei gjensidig styrkar kvarandre. For å motverke skatteomgåing og skatteunndraging er internasjonalt skattesamarbeid avgjerande. Her er mykje oppnådd under ramma av Inclusive Framework og Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, mellom anna i arbeidet med informasjonsutveksling mellom skattemyndighetene og semja om ein global minimumsskatt i pilar 2.

Skattediskusjonane er sensitive og polariserte langs nord/sør-skiljelinjer. Som brubyggjar i prosessen arbeider vi for at medlemslanda samlar seg om eit interessefellesskap for eit effektivt og inkluderande skattesamarbeid. Ein slik framgangsmåte vil òg gje medlemslanda i FN betre føresetnader for å samlast om ein handlingsdyktig prosess med brei semje når vi snart går inn i neste fase.

Vi har lagt ned mykje arbeid i fleire prosessar, og har bland anna ei brubyggjarrolla i OECD, OECD/G20 Inclusive Framework, Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, i FN og no senast som gjesteland i G20. Vi held fram med det. Vi meiner brubyggjarrolla kjem best til uttrykk gjennom ei brei og langsiktig tilnærming langs fleire spor.

Dei formelle forhandlingane om resolusjonen om internasjonalt skattesamarbeid i FN er nyleg avslutta. Uformelle sonderingar held fram mellom land og grupper. Det er ikkje klart kva det til slutt vil røystast på. Det er difor for tidleg å kommentere røystinga på resolusjonen.

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har etablert et samarbeidsforum for fremtidens luftfart hvor NHO og LO deltar, sammen med Avinor og LTT.

Dette er viktige parter, men det kan se ut til at forskning og utvikling er utelatt fra forumet. Det er viktig at midlene som settes av til å utvikle fremtidens luftfart også genererer forskning, arbeidsplasser og verdiskapning i Norge. Skal vi få til dette, tror jeg at også F&U-aktører bør delta i samarbeidsforumet.

SINTEF har f.eks. engasjert seg sammen med andre luftfartsaktører om å etablere Grønt luftfartsprogram, og NTNU har prosjekter innenfor dette området.

For å få til en god og viktig utvikling av fremtidig luftfart, må også F&U tildeles mer i forskningsmidler innenfor dette området.

Det er viktig at vi sikrer oss at midlene som settes av til å utvikle fremtidens luftfart / grønn omstilling også bidrar til å styrke nasjonal kompetanse for å utvikle verdier i Norge. Det vil være uheldig om midlene brukes for å tiltrekke oss store leverandører - som kun kommer hit for å teste, og deretter tar med seg all læring til utlandet.

Svar:

Regjeringen har i Meld. St. 10 (2022–2023) Bærekraftig og sikker luftfart — Nasjonal luftfartsstrategi (luftfartsstrategien) satt seg som mål at luftfarten skal utvikle seg i takt med og være forenlig med nasjonale og internasjonale klimamål (klima- og miljømessig bærekraft). Videre fremgår det av luftfartsstrategien og Meld. St. 14 (2023–2024) Nasjonal transportplan 2025–2036 (NTP) at regjeringen ønsker å fremskynde omstillingen til null- og lavutslippsluftfart. I NTP har regjeringen prioritert 1 mrd. kr til dette formålet over hele planperioden.

Det første større tiltaket i oppfølgingen av den prioriterte rammen i NTP er en foreslått bevilgning på 50 mill. kr i statsbudsjettet for 2025 til Luftfartstilsynet og Avinor til etablering av Norge som en internasjonal testarena for

null- og lavutslippsfartøy. Ettersom et viktig mål med arenaen er å utvikle ny kunnskap bedre og raskere, skal også forsknings-, akademiske- og kompetansemiljøer kobles til arbeidet på en inkluderende og hensiktsmessig måte. Kunnskapen som innhentes og utvikles skal samtidig deles med alle deler av luftfartssystemet, produsenter, operatører, lufthavnoperatører m.m. Dette er en forutsetning for at initiativet skal bidra til den grønne omstillingen av luftfarten både nasjonalt og internasjonalt.

Et annet tiltak beskrevet i NTP er etableringen av et samarbeidsforum for fremtidens luftfart med NHO og LO, og senere utvidet med YS. Avinor og Luftfartstilsynet er myndighets-deltagere i forumet sammen med Samferdselsdepartementet. Forumet er opprettet for å være møtepunkt med partene i arbeidslivet, for å dele synspunkter og bidra til å samles om omforent kunnskapsgrunnlag om den grønne omstillingen i luftfarten. Det er i utgangspunktet ikke naturlig å utvide et forum opprettet for dialog med partene i arbeidslivet til å inkludere FoUi-aktører eller andre uten å endre formålet til forumet.

Selv om ikke FoUi-aktører deltar direkte i forumet, er mange av deltagerne i forumet i tett kontakt med ulike FoUi-miljøer. Dette er et miljø som blir lyttet til. For eksempel er SINTEF, som stortingsrepresentanten viser til i sin begrunnelse, med i bransjeprogrammet Grønn luftfart sammen med Avinor, Luftfartstilsynet og Norsk Industri. Mange aktører, inkludert flere av deltagerne i samarbeidsforumet, har også gått sammen om en SFI (Senter for forskningsdrevet innovasjon)-søknad til Forskningsrådet. Både SINTEF og NTNU er med her. I tillegg er det andre relevante satsinger som etableringen av forskningsprogrammet Transport 2050. Jeg mener derfor at norske FoUi-miljøer allerede bidrar, og har gode forutsetninger for å bidra, til den grønne omstillingen av luftfarten.

SPØRSMÅL NR. 422

Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 26. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Hvilke klimatiltak i skog planlegger regjeringen skal telle med i klimamålet for 2035, og hvordan skal skognæringen sikres medvirkning i disse spørsmålene før saken legges fram for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har sendt på høring forslag til nytt norsk klimamål for 2035 som skal meldes inn under Parisavtalen. Addisjonelle klimatiltak i skog skal telle med i målet, men det er ikke avklart hvilke tiltak dette gjelder, eller hvordan de skal regnes inn, i dokumentet som er sendt på høring.

Dette spørsmålet vil ha stor betydning for aktivitet og klimainnsats i skogbruket i åra framover.

Svar:

Regjeringen forslår at det i vårt nye klimamål for 2035 er addisjonelle utslipp og opptak i skog- og arealbrukssektoren som regnes inn mot måloppnåelsen. Det vil si effekten av nye tiltak på utslipp og opptak i skog- og arealbrukssektoren. Det innebærer en videreføring av tilnærmingen som ligger til grunn for gjeldende klimamål for 2030. Forslag til det nye klimamålet for 2035 ble sendt på høring 1. oktober, med frist 1. januar 2025.

Hvordan addisjonelle utslipp og opptak skal identifiseres er ennå ikke klart, men Klima- og Miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet har gitt i oppdrag til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet å utarbeide en metode for dette. Dette er under arbeid nå og direktoratene har frist 15. januar.

To organisasjoner innen skognæringen har tatt kontakt med Klima- og Miljødepartementet vedrørende hvordan deres organisasjoner kan sikres medvirkning i disse spørsmålene. Utover muligheten til å komme med høringssvar på høringen om det nye klimamålet, så vil departementet gå i dialog med disse organisasjonene og lytte til deres innspill.

SPØRSMÅL NR. 423

Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 22. november 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Andelen solgte fairtrade-produkter i Norge er langt lavere enn land som for eksempel Sverige og Sveits.

Hva vil statsråden gjøre for å bidra til mer bærekraftige verdikjeder og økt ande solgte Fairtrade-produkter i Norge, og hvilket kapittel og post ville vært naturlig å legge inn et eventuelt tilskudd til Fairtrade Norge under BFD sitt budsjettområde?

BEGRUNNELSE:

Alt blir dyrere, men bønder i det globale sør som produserer jordbruksvarer sitter igjen med stadig mindre. I en artikkel i The Guardian utgitt 22. januar 2023 refereres det til at på 1970-tallet utgjorde prisen på selve kakaoen 50 prosent av hva en sjokoladeplate kostet. I dag får kakao-bonden 6 prosent av hva sjokoladen er solgt for. Samme situasjon finner vi for kaffe; mens prisen til forbrukere har økt, har prisen kaffebonden får gått ned over de siste tiårene. Økte kostnader og prispress gjør at svært mange bønder globalt ikke har råd til basale behov som helse, utdanning og næringsrik mat. Prispresset har også bidratt til barnearbeid og avskoging, på tross av politiske ønsker om det motsatte. Levelønn og leveinntekt - en tilstrekkelig inntekt til å ha råd til en anstendig levestandard for alle husstandsmedlemmer, er definert som en menneskerettighet og også tatt inn i åpenhetsloven, noe som forplikter både næringslivet og offentlig sektor i Norge. Fairtrade er en sertifiseringsordning som jobber for anstendig

betaling for bønder og arbeidere samt ivaretagelse miljø og menneskerettigheter. Dessverre ligger Norge langt bak vårt naboland Sverige når det gjelder andel solgte Fairtrade-produkter. I Norge er 3.6% av all kaffen som blir solgt Fairtrade, i Sverige er andelen 10 %. Ser vi andelen solgte roser er det i Norge 5.3 % Fairtrade, mens det i Sverige er hele 64%. Dersom vi skal klare å øke andelen trengs det en større satsing på informasjon ut til forbrukere og aktører i Norge. Stiftelsen miljømerking i Norge har en post på statsbudsjettet, kapittel 862 i BFD sitt budsjett, og i forslag til statsbudsjett for 2025 er det foreslått over 17 millioner kroner til driften av merkeordningen. Fairtrade Norge har bedt om 4 millioner årlig. I stortingsflertallets innstilling til utenriksdelen av statsbudsjettet for 2024 ble det bevilget 234,5 millioner kroner til «bærekraftig jobbskaping, næringsutvikling og handel». Det ble presisert, under denne posten, at pengene særlig «skal rettes mot å skape bærekraftige arbeidsplasser i de minst utviklede landene i Afrika sør for Sahara og prioritere tiltak innenfor landbruk...». Videre skriver komiteens flertallsmedlemmer (AP, SP og SV) at «Fairtrade kan være et godt virkemiddel for å nå målene».

Svar:

Regjeringa vil leggje til rette for at forbrukarane kan ta val som er berekraftige, anten det gjeld klima og miljø, menneskerettar eller arbeidstilhøve. Mange forbrukarar er opptekne av å gjere berekraftige val. Men det er ikkje

alltid innlysande kva som er gode forbruksval. Difor treng vi gode verktøy som kan hjelpe forbrukarane på veg.

Forbrukarrådet lanserte tidlegare i år ei eiga nettside; «Forbrukerrådets miljøveileder». Prosjektet har fått midlar frå regjeringa si sirkulær økonomi-satsing. Her får forbrukarar ein enkel veg til truverdig miljøinformasjon og tips til berekraftige forbruksval. Nettsida har òg ei eiga oversikt over ulike merkeordningar, som til dømes Fairtrade.

Openheitslova tok til å gjelde 1. juli 2022, og skal mellom anna gjere det enklare for forbrukarane å få tilgang til informasjon om arbeidstilhøva i leverandørkjedene. Verksemdene som omfattast av lova plikter å jobbe aktivt med å ivareta menneskerettane og anstendige arbeidstilhøve, både i eiga verksemd og i leverandørkjedene deira. Openheitslova stiller krav om aktsemdvurderingar og publisering av ein årleg rapport. Verksemdene plikter òg å gi informasjon ved førespurnader frå mellom anna forbrukarane. Regjeringa er no i gong med å evaluere openheitslova. Evalueringa vil sjå nærare på styrkjer og svakheter ved lova, og korleis vi kan gjere lova endå betre og

treffsikker. Eg meiner dette vil vere eit viktig arbeid for å sikre meir berekraftige verdikjeder.

Gode merkeordningar kan samstundes vere eit nyttig verktøy for forbrukarane til å treffe meir berekraftige val. Stiftinga miljømerking forvaltar dei to offisielle miljømerka vi har i Noreg, den nordiske Svana og EU-miljømerket, EU Ecolabel, og får difor eit driftstilskot frå BFD over statsbudsjettet. Svanemerket er eit heilska-pleg miljømerke som stiller strenge krav til berekraft i heile livssyklusen til varer og tenester, frå råvareuttak til avhending. Svanemerket har òg høg kjennskap i befolkninga – heile 97 prosent av respondentane svarte positivt på kjennskap til Svana i ei undersøking frå 2023. Fairtrade Norge er ei privat merkeordning med fokus på anstendig arbeid, ivaretaking av menneskerettar og miljø. BFD har inga tilskotsordning som kan vere aktuell for støtte til Fairtrade Norge. Kap. 865, post 70 blir imidlertid nytta til tilskot til tiltak for å fremje forbrukarpolitikken. For 2025 er det foreslått 1,9 mill. kroner på denne posten, til vidareføring av tilskot til mellom anna Standard Norge og Matvett AS. Posten kan eventuelt også nyttast til eit tilskot til Fairtrade Norge.

SPØRSMÅL NR. 424

Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 22. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Norsk næringsliv trenger forutsigbarhet ved at Norge forplikter seg til et langsiktig klimasamarbeid med EU. I høringsnotatet til nytt klimamål for 2035 skriver regjeringen derimot at den er "åpen for et fortsatt klimasamarbeid med EU, men det er avhengig av innretningen på fremtidig EU-regelverk". Dette skaper usikkerhet både for norsk næringsliv, for måloppnåelse av Norges klimamål og hva det nye klimamålet bør være.

Kan statsråden forsikre Stortinget og norsk næringsliv om at klimasamarbeidet med EU skal videreføres?

BEGRUNNELSE:

Hurdalsplattformen sier blant annet at:

"Det er et mål å legge til rette for at fremtidsrettet industri etablerer seg i Norge".

For at dette skal skje trenger norsk næringsliv forutsigbarhet samtidig som de opprettholder konkurransekraft i

det grønne skiftet. Det kan et videre klimasamarbeid med EU gi dem. Eldring-utvalget anbefaler i sin "NOU 2024:7, Norge og EØS: Utvikling og erfaringer" at:

Det er avgjørende for norske virksomheters konkurransekraft at de får rammevilkår som er på linje med aktører i EU, og at myndighetene styrker den næringspolitiske verktøykassen i takt med andre land."

I Hurdalsplattformen sier regjeringen at de vil:

- Sikre at Norge engasjerer seg aktivt og tidlig i politiske prosesser i EU som er viktige for norske interesser og utviklingen av norsk næringsliv.
- Videreføre Norges klimasamarbeid med EU og videreutvikle samarbeidet til å inkludere et strategisk industripartnerskap som styrker norske muligheter til å skape arbeidsplasser i hele Norge.
- Videreføre Norges deltakelse i det europeiske kvotemarkedet, som et av flere virkemiddel for å oppnå vårt overordnede mål for utslippskutt i Norge.

- Ta aktivt del i og påvirke Europas klimaarbeid og bidra til at norsk næringsliv kan posisjonere seg best mulig for å utnytte mulighetene det gir.

Likevel skaper regjeringen tvil i sitt høringsnotat om klimamål for 2035, der de skriver:

“Regjeringen er også åpen for et fortsatt klimasamarbeid med EU, men det er avhengig av innretningen på fremtidig EU-regelverk.”

Dette skaper usikkerheter om videre klimasamarbeid med EU, for forutsigbarhet og rammevilkår for norsk næringsliv og Norges klimamål.

Svar:

Både for næringslivets del og når det gjelder oppfyllelse av Norges klimamål er det først og fremst Norges deltakelse i EUs kvotesystem som sikrer forutsigbarhet og langsiktighet.

Kvotesystemet setter et samlet tak på utslippene i EØS-området og sikrer at de norske bedriftene står overfor de samme rammebetingelsene som sine konkurrenter i Europa. Det fremgår klart av høringsnotatet til nytt klimamål for 2035 at Norge fortsatt vil delta i EUs kvotesystem etter 2030:

«Kvotesystemet er innlemmet i EØS-avtalens bindende deler, og Norge vil være en del av dette systemet også etter 2030. Deltakelsen i kvotesystemet vil være et av hovedvirkemidlene for å oppfylle Norges klimamål for 2035.»

Setningen i høringsnotatet om at regjeringen er «åpen for fortsatt klimasamarbeid med EU» knytter seg

til de to andre delene av EUs klimarammeverk, nærmere bestemt EUs innsatsfordelingsforordning og EUs skog- og arealbruksregelverk. Innsatsfordelingsforordningen etablerer nasjonale mål for kutt i utslipp fra sektorer som transport, jordbruk, avfall, bygninger og deler av industrien og petroleumssektoren, mens skog og arealbruksregelverket etablerer nasjonale mål for opptak i skog- og arealbrukssektoren.

At regjeringen ikke har forhåndsavklart at Norge skal delta i disse regelverkene etter 2030 bør ha begrenset betydning når det gjelder usikkerheten som norsk næringsliv står overfor. For det første er det ventet at Kommisjonen i 2026 vil legge frem forslag til nytt klimaregelverk for perioden etter 2030. Disse to regelverkene vil kunne bli endret på vesentlige punkter sammenlignet med dagens regelverk. For det andre gjelder disse to regelverkene på statlig nivå. Dette i motsetning til kvotesystemet – som henvender seg til direkte til de kvotepliktige virksomhetene. At regelverkene etablerer forpliktelser på statlig nivå innebærer at Norge selv velger hvordan vi ønsker å innrette den nasjonale virkemiddelbruken for å oppfylle forpliktelsene. Om Norge ikke skulle delta i disse to EU-regelverkene vil det uansett være behov for nasjonal politikk for å kutte utslipp under innsatsfordelingen og få ned utslippene og øke opptaket i skog- og arealbrukssektoren.

Som det fremgår av høringsnotatet er regjeringen åpen for fortsatt klimasamarbeid med EU etter 2030. Samtidig mener jeg at vi her, som på alle områder, bør kjenne innretningen av fremtidig regelverk før vi forplikter oss til å delta.

SPØRSMÅL NR. 425

Innlevert 19. november 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 25. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren gjøre greie for kva tiltak som regjeringa har sett iverk for å skjerpe inn rutinane for midlertidig skilting, med tanke på maximal trafikktryggleik?

GRUNNGJEVING:

For ei tid tilbake hadde eg fleire spørsmål til samferdselsministeren ang. skilting og feilaktig bruk av skilt ved ulike vegarbeid.

Unødvendig og feil skiltbruk har slett ikkje blitt bedre, og framstår fortsatt både tilfeldig og slurvete håndtert.

Skilt blir fortsatt på E 6 frå Otta til Oslo og på Rv 15 ved ulike vegarbeid eller andre tiltak, utegløymt, enkeltskilt står igjen, skilt er ikkje fullstendige der det manglar opphevingsskilt, skilt står igjen på vegarbeider i helgane der dette ikkje er nødvendig osv.

Sågar har eg registrert automatiske lysskilt som pluttseleg på E6 i 110 sona brått er skilta 70, utan skilt verken før eller etter, og som åpenbart var feil.

Feil og mangelfull bruk av skilting medfører trafikfare, og dette trudde eg statsråden hadde skjærpa inn.

Svar:

To ulike omsyn kan vere årsak til at det blir sett opp skilt om nedsett fartsgrense på ei vegstrekning: Det kan vere for å sikre dei som jobbar på eller langs vegen, eller for å ta vare på tryggleiken til trafikantane. Ofte vil det vere begge delar.

Fartsgrensa kan bli sett ned i ein periode av grunner som ikkje er synlege for trafikantane. Det kan til dømes vere skadar på vegen eller vegutstyret som gjer at det ikkje er forsvarleg å køyre i farten som vanlegvis er lovleg på strekninga.

Tryggleiken til trafikantar og vegarbeidarar kjem først, men det er også viktig å sikre framkomma for trafikantane. Derfor skal slike skilt ikkje stå oppe lengre enn høgst nødvendig.

I nokre tilfelle skal den mellombelse fartsgrensa opphevast når det ikkje vert arbeid på vegen. Andre gonger er det forhold i arbeidsområdet som gjer at hastigheita er skilta ned, også når vegarbeidet er avslutta for

arbeidsdagen. Det kan til dømes vere at rekkverket manglar eller at det står maskiner eller anna utstyr like utanfor vegbana.

Det er strenge krav til korleis eit arbeidsområde skal vere skilta, og til korleis entreprenørar skal følge vedtekne planar for slik skilting. Likevel veit vi at dette ikkje alltid vert gjort slik det skal, og at det vert gløymt å ta ned skilt. Statens vegvesen følger opp brot på arbeidsvarslingsplanar gjennom kontrollverksemd og sanksjoner ut frå tilgjengelege ressursar.

Når det gjeld vegarbeid i 110-sone, er det alltid krav om å trappe ned hastigheita gradvis når fartsgrensa vert sett ned til 70 km/t. Har fartsgrensa brått endra seg frå 110 km/t til 70 km/t som representanten beskriver i grunngivinga for spørsmålet, har dette vore ein feil i skiltinga. I nokre høve kan forklaringa vere at elektroniske variable skilt ikkje blir endra tilbake til normal eller skrudd av på grunn av teknisk feil. Dersom slike einskilte skilt viser openberre feil, er vegtrafikksentralen glade for å få tilbakemelding om dette frå publikum, slik at ein kan få kalla ut entreprenør for å reparere feilen.

SPØRSMÅL NR. 426

Innlevert 18. november 2024 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 25. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Viser til spørsmål dokument nr. 15:2608 (2023-2024). Statsråden viste til at alle de 373,7 nye ansatte i politiet i juni og juli var midlertidige ansatte, hvorav 315 av disse var sommervikarer.

Hvor mange av disse jobber fremdeles i politiet, hvor mange av disse jobber henholdsvis i fast og midlertidig stilling og hvor mange jobber ikke lenger i politiet?

BEGRUNNELSE:

Jeg lurer på hvor mange av de nyansatte i juni og juli som fortsatt jobber i politiet, og om disse jobber i fast eller midlertidig stilling.

Svar:

Spørsmålet er forelagt Politidirektoratet (POD) som opplyser at innenfor den gitte svarfristen til Stortinget, er det ikke mulig å besvare representantens spørsmål.

Politiet har hatt en økning i faste ansatte i politistilling siden sommeren. Ved utgangen av oktober i år var det 108 flere faste politiansatte sammenliknet med utgangen av juli.

Politiet har videre lyst ut mange faste politistillinger gjennom høsten, og POD informerer om at ansettelsesprosessene er godt i gang.

SPØRSMÅL NR. 427**Innlevert 19. november 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 26. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren gjere greie for antall, plassering og åpningstider på heilårsåpne rasteplassar med toaletter, på strekninga Rv 15 frå Stryn til Otta?

GRUNNGJEVING:

På strekninga Rv 15 frå Stryn til Otta er der svært begrensa med heilårsåpne rasteplassar for trafikantane, og tilgangen til toalett er sterkt begrensa spesielt om kveld / natt.

Svar:

Vest for Strynefjellet har Statens vegvesen ein avtale med Stiftinga Jostedalsbreen Nasjonalparksenter om drift av toalett. Nasjonalparksenteret stiller toalett til offentlig disposisjon heile døgnet i perioden 1. mai–30. september, som er perioden med størst trafikk.

Vidare har Statens vegvesen betalt eit tilskot for bygginga av toalettet til Grotli Høgfjellshotell og betaler ein årleg sum for drifta av anlegget. Toalettet er oppe heile døgnet heile året.

Rett ved rv. 15 i Vågå sentrum har Statens vegvesen ein avtale med YX Vågå og betaler ein årleg sum for blant anna drift av toalett. Tilbodet er døgnopent. Her blir det òg ny døgnkvileplass for tungbil.

Om lag 10 km sør for Vågå sentrum ligg det ein rasteplass med toalett som Statens vegvesen driftar sjølv. Rasteplassen er skilta frå rv. 15 og er oppe heile døgnet heile året.

Nyleg etablerte Statens vegvesen eit nytt toalettbygg på rv. 15 ved Billingen nord i Skjåk kommune. Dette er sett opp ved bommen i Billingen som blir nytta når det er kolonnekøyring og/eller stengt veg. Toalettbygget er eit heilårstilbod.

SPØRSMÅL NR. 428**Innlevert 19. november 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 27. november 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Den midlertidige straumstøtta som vart innført i desember 2021 er i regjeringa sitt forslag til statsbudsjett foreslått forlenga til også å gjelde i 2025.

Har regjeringa gjort analyser som syner kva ein kunne ha oppnådd av effektar i straumsparing og varige økonomiske gevinstar for hushaldningar, næringslivet og industrien ved å sørge for tilsvarande sum i investeringsstøtte for å gjennomføre energiltak, i staden for berre passivt å forlenge den midlertidige straumstøtta?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har forlenget den midlertidige strøstøtten som ble innført i desember 2021, og avsatt 4,8 milliarder kroner i statsbudsjettet for 2025 til dette formålet. Samtidig forlenges den midlertidige ordningen med nedsatt

elavgift for januar – mars som har et provenytap på 1,8 milliarder. Samtidig blir bevilgningene til energiltak i bygg kuttet sammenlignet med 2024, og er på kun 887 millioner kroner. Sintef og Skanska har beregnet at det trengs investeringer i energiltak på 18 milliarder hvert år og at staten må bidra med 4 – 5 milliarder for en vesentlig reduksjon i energibruk i bygg.

Regjeringa virker med forslag til statsbudsjett for 2025 nærmest å ha gitt opp mål om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015. Dette var et mål det ble enighet mellom regjeringa og SV om i juni 2024, og som har bred støtte i Stortinget. NVE leverte i februar 2024 en utredning til Energidepartementet hvor de vurderte at dette målet som ambisiøst, men mulig. NVE er i utredningen tydelige på at målet krever kraftigere virkemidler enn det som ligger i eksisterende og vedtatt politikk for å nås. Tiden frem

til 2030 er knapp, og det haster å igangsette tiltak som skal ha effekt før 2030.

I NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse anslås kraftbruken i bygningsmassen til om lag 62,2 TWh i 2030, gitt eksisterende politikk og virkemidler. Det er en nedgang på 3,4 TWh, men det mangler 6,6 TWh på å nå målet. THEMA Consulting (2024) har beregnet gevinsten ved å oppnå ytterligere 6,6 TWh redusert strømforbruk i bygg slik at målet om 10 TWh nedgang innen 2030 nås. Den totale gevinsten for alle strømkunder er på 22 – 23 milliarder kroner. Denne gevinsten fordeles med 13 milliarder på de strømkundene som gjør energitiltak, og 10 milliarder på alle strømkunder fordi lavere etterspørsel gir lavere strømpris. Analysen til THEMA viser at med en nedgang i strømforbruket i bygg på 3,4 TWh vil Norge i 2030 ha et kraftoverskudd på 0,5 TWh, mens hvis vi når målet på 10 TWh redusert strømforbruk i bygg vil kraftoverskuddet være på 7,1 TWh.

Svar:

Strømstønadsordningen skaper trygghet mot ekstraordinært høye strømpriser for norske husholdninger. Ordningen gir forutsigbarhet og bidrar til å holde de månedlige strømutfordningene nede. Støtte til energitiltak som erstatning for strømstønadsordningen vil ikke gi den samme økonomiske tryggheten for alle husholdninger som strømstønadsordningen gjør. Regjeringen har

ikke vurdert eventuelle effekter av å støtte energitiltak på samme nivå som strømstønadsordningen.

Jeg vil samtidig understreke at regjeringen har sørget for en omfattende styrking av arbeidet med energieffektivisering. Høsten 2023 la regjeringen frem en handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi. Handlingsplanen presenterer en rekke virkemidler for mer energieffektivisering i ulike sektorer, herunder regulatoriske og informasjonsbaserte virkemidler. Regjeringen er godt i gang med å innføre disse virkemidlene.

I statsbudsjettet for 2025 foreslår regjeringen å øremerke 587 mill. kroner til energieffektivisering i husholdningssektoren gjennom Enova, og 300 mill. kroner til Husbankens tilskuddordning til kommunale bygg. I denne regjeringsperioden er det satt av og brukt over 3,7 mrd. kroner til energieffektivisering og solenergi i boliger og yrkesbygg gjennom Enova og Husbanken. Beløpet er nesten det dobbelte av det som gikk til energieffektivisering i bygg i forrige stortingsperiode.

I tillegg vil energidimensjonen bli en viktig del av den kommende styringsavtalen med Enova, og Enova skal understøtte målet om en styrket kraft- og effektbalanse. Totalt foreslår regjeringen å bevilge 8,1 mrd. kroner til Klima- og energifondet over Klima- og miljødepartementet og Energidepartementets budsjetter i 2025. Disse midlene vil gå til både klima- og energiformål og vil rammes inn av den nye styringsavtalen.

SPØRSMÅL NR. 429

Innlevert 19. november 2024 av stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand

Besvart 26. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Har Finansdepartementet anslag på hvordan den økonomiske kostnaden av selskapsskatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift fordeles mellom husholdningene og bedriftene?

BEGRUNNELSE:

Office for Budget Responsibility (OBR) i Storbritannia har i sin rapport "Economic and fiscal outlook. October 2024" gjort anslag på skatteomveltning. Det ville vært interessant å se tilsvarende beregninger for det norske skattesystemet.

Svar:

Vi har ikke tilsvarende anslag som Office for Budget Responsibility (OBR) i Storbritannia for hvordan kostnaden ved de nevnte skattene fordeles mellom bedrifter og husholdninger. Både økonomisk teori og empiriske studier kan imidlertid belyse hvordan skattekostnader overveltes i lønninger og priser. I det følgende gis eksempler på noen empiriske studier for hver av de tre skattartene i spørsmålet.

Selskapsskatt

Med utgangspunkt i økonomisk teori kan en legge til grunn at lavere investeringer som følge av selskapsskatten, vil føre til lavere produktivitet for arbeidskraften. Mindre kapital per arbeidstaker gjør at verdiskapingen til arbeidskraften blir mindre, og etterspørselen etter arbeidskraft går ned. Dette presser reallønninger nedover. På denne måten veltes deler av selskapsskatten over på arbeidstakerne, og arbeidstakerne «bærer» dermed deler av selskapsskatten.

Det er noe sprikende resultater fra studier av hvor mye av selskapsskatten som overveltes på arbeidstakere. Scheel-utvalgets (NOU 2014: 13) gjennomgang viste til anslag som varierte mellom 28 pst. og 130 pst., med overvekt av anslag mellom 50 pst. og 100 pst. (se tabell 13.15 i utredningen). Flere senere studier har også anslag innenfor dette intervallet. Suárez Serrato og Zidar (2016) finner at om lag 30-35 pst. av selskapsskatten overveltes på arbeidstakerne. Fuest mfl. (2018) finner at om lag 50 pst. av selskapsskatten bæres av arbeidstakere, samt at ufaglærte, unge og kvinner bærer en uforholdsmessig andel av den. Gale og Thorpe (2022) argumenterer derimot for at overveltingen er størst til høyinntektsgrupper, og illustrerer effektene med modellsimuleringer for den amerikanske økonomien. De påpeker at det motstridende resultatet til Fuest mfl. blant annet kan forklares med at Tyskland har høyere grad av organisering i arbeidslivet.

Arbeidsgiveravgift

Hvordan kostnaden ved arbeidsgiveravgiften fordeles mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, avhenger blant annet av lønnsdannelsen og hvor elastisk tilbudet av og etterspørselen etter arbeidskraft er. Mer elastisk etterspørsel innebærer at lønnen faller mer. Da bæres mer av avgiften av arbeidstaker. Motsatt innebærer mer elastisk tilbud at lønnen faller mindre, slik at mer av avgiften bæres av arbeidsgiver.

Dersom arbeidsgiveravgift i stor grad veltes over i lavere lønn, vil kostnaden for arbeidsgiver bli mindre, og dermed vil arbeidsgiveravgiften i liten grad påvirke etterspørselen etter arbeidskraft. Tilbudet av arbeidskraft kan derimot reduseres, noe som igjen kan bidra til at arbeidsgiverne må øke lønningene. På lang sikt kan det argumenteres for at skattebyrdens fordeling er uavhengig av hvem som pålegges skatten, dvs. at arbeidsgiveravgift og inntektsskatt påvirker arbeidsmarkedet på akkurat samme måte. På kort og mellomlang sikt er det imidlertid grunn til å anta at det har betydning hvem som pålegges skatten.

En evaluering av den regionalt differensierte arbeidsgiveravgiften i 2018 fant at de reduserte satsene i liten grad ble overveltet på lønninger. Dette kan blant annet forklares med at lønnsdannelsen i Norge er koor-

dinert. Stokke (2016) har funnet en overvelting på 30 pst. i gjennomsnitt ved en endring av arbeidsgiveravgiften i 2000, der 52 kommuner endret sone, med store variasjoner avhengig av utdanningsnivå. Ku m.fl. (2020) vurderer virkningene av et pålegg fra ESA som ga en uventet økning i arbeidsgiveravgift blant en del bedrifter i Norge i 2004. Deres funn indikerer at 46 pst. av avgiften veltes over i lavere lønn. Forfatterne peker på høy organisasjonsgrad og sentraliserte lønnsforhandlinger som årsaker til at lønnen i begrenset grad faller.

Merverdiavgift

Departementet er ikke kjent med anslag på hvordan merverdiavgiften fordeler seg mellom bedrifter og forbrukere. Det vil variere i ulike markeder, avhengig av konkurransesituasjonen i markedet og prisfølsomheten i tilbudet og etterspørselen.

Det er gjort noen studier som estimerer overveltningen av avgiftsendringer til forbrukerpriser. For eksempel finner Benedek mfl. (2015) at overveltingsgraden i gjennomsnitt er mindre enn 100 pst., og at den varierer med ulike type avgiftsendringer. Estimater for overveltningen ved endringer i den generelle merverdiavgiftssatsen er om lag 100 pst., mens den for endringer i reduserte satser er om lag 30 pst. De finner videre at det ved omklassifisering av varer og tjenester – dvs. når vare- og tjenestegrupper beveger seg fra en satsgruppe til en annen – nesten ikke er noen overvelting av avgiftsendringen i prisene.

SPØRSMÅL NR. 430**Innlevert 19. november 2024 av stortingsrepresentant Christian Torset****Besvart 27. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan helseministeren gjøre rede for hvor mange fristbruddspasienter som blir sendt i retur fra fristbruddsbehandlere i psykiatrien i Helse Nord, og ev. hva begrunnelsen er?

BEGRUNNELSE:

I en serie avisoppslag i høst har det blitt dokumentert at Helse Nord må ut med hundrevis av millioner til private leverandører av psykiatri- og rusbehandling. Avtalene er inngått av Helfo, den statlig etaten som håndterer fristbruddssaker, men verken timepris, antall behandlingstimer, innholdet i behandlingen eller evaluering av pasientene i etterkant av behandling er tilgjengelig for helseforetakene. Som ministeren er kjent med er SV og regjeringen enige om å se på å overføre kontraktsansvaret for fristbruddordningen til de regionale helseforetakene, jf. vedtaks punkt XIII i Nasjonal Helse- og Samhandlingssplan. En slik endring vil kunne rydde opp i en del av utfordringene vi ser i samhandlingen mellom helseforetakene og fristbruddsbehandlere.

Slik avtalene med de private fristbruddsleverandørene for øyeblikket er satt opp, er helseforetakene i realiteten redusert til å utbetale penger uten noen form for kontroll over hva de betaler for. Dette medfører kraftig forhøyede kostnader, med tilsvarende reduksjon i midler til helseforetakets egne pasienter, til forskning, veiledning og utdanning. Fristbrudd er så kostbare for helseforetakene at de ender opp med å styre ressursene sine for å unngå slike. Et eksempel kan være at når poliklinikker har kostbare fristbrudd, prioriteres det å ansette behandlere der, som igjen kan føre til at ambulante akutteam og døgnposter blir nedprioritert. Ordningen med avtalespesialister påvirker altså hele psykiatrien.

I Nordland hører vi også om pasienter som blir returnert til det offentlige helsevesenet etter flere år hos fristbruddsbehandlere fordi de er blitt dårligere. Helse Nord har liten tilgang til informasjon om behandlingen pasientene har fått, og kan ha betalt for mange hundre behandlingstimer som altså ikke har resultert i tilfriskning. Både pengebruk og kvalitet på behandling kunne i slike tilfeller vært diskutert, hvis det altså var tilgjengelig informasjon om behandlingsvalg. Det er i alle tilfeller interessant å få mer informasjon om hvor mange pasienter som kommer i retur til det offentlige når fristbruddsbehandlere ikke oppnår resultater.

Svar:

Alle pasienter som er vurdert å ha behov for spesialisthelsetjenester skal være trygge på å motta forsvarlige tjenester innen forsvarlig tid. Derfor må vi unngå fristbrudd og sørge for at pasientene får behandlingen der de skal og innen fastsatt tid. Arbeidet med Ventetidsløftet vil bidra til å unngå fristbrudd.

Fristbruddordningen er viktig av hensyn til pasientene i de tilfeller der sykehusene ikke klarer å unngå fristbrudd. Ordningen må derfor fungere godt. Helsedirektoratet har avdekket svakheter med hvordan fristbruddordningen fungerer i dag knyttet til manglende kontroll med kvaliteten på tjenestene som leveres av leverandørene i ordningen, manglende kontroll med kostnadene og manglende rapportering. Dette vil vi gjøre noe med. Helsedirektoratet leverer en rapport medio desember med bl.a. forslag til endringer i avtalene med fristbrudd-leverandørene innenfor dagens regelverk, og forslag til endringer i regelverket for å sikre kontroll med kvalitet, kostnader og rapportering. Regjeringen vil følge opp rapporten og komme tilbake til Stortinget på egnet vis for videre oppfølging. I tillegg dokument til oppdragsbrev for 2024 fikk de regionale helseforetakene også i oppdrag å gjennomgå sin praksis for å unngå fristbrudd, ha enhetlige måter å håndtere dette på, samt enhetlig praksis med hensyn til å melde fristbrudd i Fristbruddportalen.

Representanten Torset spør om hvor mange fristbruddspasienter som blir sendt i retur fra fristbruddsbehandlere innen psykisk helsevern i Helse Nord, og ev. hva begrunnelsen er. Spørsmålet er forelagt Helsedirektoratet, som har innhentet opplysninger fra Helfo. Helsedirektoratet oppgir at det er få pasienter som sendes tilbake til «opprinnelig behandlingssted». I 2023 ble det formidlet 1 462 pasienter fra helseforetakene i Helse Nord til private leverandører som Helfo har avtale med innen psykisk helsevern. Helfo opplyser at det i 2023 ble sendt tilbake totalt 44 pasienter til «opprinnelig behandlingssted» fra fristbruddsleverandørene. Tallet gjelder samlet for de 3 leverandørene som Helfo har avtale med innen psykisk helsevern. Tallet skiller ikke mellom voksne og barn/unge. Helfo har ikke informasjon om hvor lenge pasientene som ble overført tilbake har vært i behandling etter tilbakeføring, ei heller om overføring fant sted til et høyere omsorgsnivå (f.eks. døgnbehandling). Det er én av de aktuelle fristbruddsleverandørene som også leverer helsetjenester i hele Norge, og det må derfor tas forbehold om at enkelte av de 44 pasientene kan være sendt tilbake til et helseforetak i en annen region – selv om flertallet er overført tilbake til

helseforetak i Helse-Nord. Det foreligger ikke tilsvarende tall for 2024.

Helsedirektoratet opplyser at det kan være flere årsaker til at pasienter blir overført tilbake til «opprinnelig behandlingssted». Det kan være pasienter som akkurat har startet behandling hos leverandøren og hvor leverandøren raskt ser at de ikke kan tilby pasienten tilstrekkelig eller forsvarlig helsehjelp, slik at pasienten blir ført tilbake til den offentlige spesialist-helsetjenesten. Det samme kan skje senere i behandlingsforløpet. Helfo stiller krav i rammeavtalene om at dersom leverandøren på et tidspunkt i forløpet vurderer at de ikke kan tilby pasienten tilstrekkelig eller forsvarlig helsehjelp, er leverandøren ansvarlig for å henvise pasienten tilbake til «opprinnelig behandlingssted» eller annet egnet behandlingssted. Leverandøren har ansvaret for at overføring til andre behandlingsinstanser skjer på forsvarlig vis. Utover dette kan årsaken også være at pasienten selv ønsker seg tilbake til sitt

opprinnelige behandlingssted underveis i behandlingen, jf. retten til valg av behandlingssted.

Helse Nord RHF oppgir sammenfallende forklaringer på henvendelse fra departementet. Helse Nord RHF opplyser at det er tre grupper av pasienter som returneres/henvises tilbake til helseforetakene. Den første gruppen av pasienter har komplekse tilstander som krever ekstra oppfølging, for eksempel psykoselidelser, personlighetsforstyrrelser og autismspekterlidelser. Dette er tilstander som kan følges opp poliklinisk, men som kan kreve hyppige timer, mer intensive forløp og pasientene kan ha noe større vansker med å nyttiggjør seg digital oppfølging. Den andre gruppen er pasienter som har behov for koordinering/samhandling med andre tjenester samtidig som de mottar poliklinisk behandling. Den tredje gruppen oppgis å være pasienter med behov for innleggelse i døgnenhet eller spesialisert utredning.

SPØRSMÅL NR. 431

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 28. november 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil utenriksministeren vurdere å gå i dialog med EU om hvorvidt og hvordan russisk gjødsel kan omfattes av sanksjonsregelverket?

BEGRUNNELSE:

Tall fra EUs statistikkbyrå viser at Europa importerer 48 prosent mer russisk nitrogengjødsel enn de gjorde før fullskalainvasjonen i Ukraina. Russland står nå for en tredjedel av all urea-import til EU. Fordi gjødsel inngår i global matsikkerhet, er det heller ikke omfattet av de mange sanksjonene som ellers rammer russisk økonomi og varer. Russlands enorme salg av gjødsel til Europa, viser et klart hull i sanksjonsregelverket, og at vi har erstattet avhengigheten av russisk gass med avhengighet av russisk gjødsel.

Svar:

Ja, dette er et tema regjeringen tar opp i den løpende dialogen med europeiske lands myndigheter om håndteringen av Russlands angrepskrig mot Ukraina. Det polske EU-for-

mannskapet i første halvår 2025 skal i utgangspunktet utgjøre et godt grunnlag for å komme videre i dette arbeidet.

Jeg deler bekymringen for hvordan Russland kan utnytte fordelene de har med billig energi til å produsere store mengder gjødsel som eksporteres til Europa. For å håndtere denne utfordringen er imidlertid ikke sanksjonsregelverket det eneste og heller ikke nødvendigvis det mest treffsikre virkemiddelet vi har til rådighet.

I denne saken det også flere viktige hensyn som må ivaretas. Ett sentralt hensyn er de indirekte konsekvensene for Ukrainas rettfærdige selvforsvarskamp. Samtidig har tilgang på gjødsel for verdens fattigste land direkte konsekvenser for matsikkerhet og sult – som igjen påvirker risikoen for sosial uro, ustabilitet og konflikt i for eksempel afrikanske land.

SPØRSMÅL NR. 432**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland****Besvart 27. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kan statsråden utdype sin påstand om «bred faglig enighet om at kjønn er mer komplekst enn bare to kategorier» og klargjøre hvilket antall kjønn statsråden mener finnes?

BEGRUNNELSE:

Som reaksjon på en kristen erklæring om blant annet kjønn utalte kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery at hun ble «opprørt». Dette begrunnet statsråden ovenfor NTB ved å vise til «bred faglig enighet om at kjønn er mer komplekst enn bare to kategorier». Hun refererte altså ikke her til sjeldne medisinske tilstander, men til en vitenskapelig konsensus om at det eksisterer kjønnskategorier utover mann og kvinne.

Svar:

De aller fleste av oss identifiserer oss som biologisk mann eller kvinne, med utgangspunkt i det kjønn vi ble tildelt ved fødsel. Men slik er det ikke for alle. Jeg er fullt klar over at det finnes uenighet innenfor flere fagmiljøer, om hvorvidt det eksisterer mer enn to kjønn. Til tross for uenighet oppfatter jeg at det er en bred faglig enighet om at kjønn er mer komplekst enn bare to kjønn.

Det finnes personer med variasjon i kroppslig kjønnsutvikling, som er et paraplybegrep for mange normalvariasjoner i kroppslig kjønnsutvikling, som bryter med medisinske forventninger til hvordan en hankjønns- eller hunkjønnskropp skal være. Noen personer med variasjon i kroppslig kjønnsutvikling identifiserer seg med begrepene interkjønn eller intersex.

Verdens helseorganisasjon (WHO), som av mange regnes som den viktigste helseorganisasjonen i verden, anerkjenner at ikke-binære personer eksisterer. Ikke-binære er personer som verken identifiserer seg i kategoriene mann eller kvinne. WHO har tatt grep for å sikre at deres retningslinjer og klassifikasjonssystemer reflekterer et mangfold av kjønnsidentiteter. I samarbeid med eksperter fra hele verden, fra ulike fagområder og geografiske regioner, har WHO gjort viktige endringer i den nyeste versjonen av International Standards of Care (ICD-11) for å ivareta en mer moderne forståelse av kjønn og kjønnsidentitet.

ICD-11 inkluderer en ny kapittelstruktur om seksuell helse, hvor kjønnsinkongruens er flyttet fra kapitlet om psykiske lidelser til et nytt kapittel om seksuell helse. Formålet er å redusere stigma og anerkjenne at transper-

soner, ikke-binære og personer med kjønnsinkongruens ikke har noen mental lidelse.

Derfor mener jeg det er helt riktig å stadfeste at det er en bred faglig enighet om at kjønn er noe som er sammensatt og komplekst, og at det finnes folk som opplever å ikke passe inn i en enkel todelt kjønnsmodell. Kjønnsidentitet er en personlig opplevelse og kan variere fra person til person.

Det er uheldig dersom man velger å være selektiv i hvilke data eller bevis man legger til grunn for å støtte egne argumenter eller hypoteser, samtidig som man ignorerer det som er motstridende fra egen oppfatning. Dette fører lett til en skjev eller misvisende fremstilling av virkeligheten. I et land som Norge, der vi har tradisjon for å utvikle politikk basert på kunnskap, mener jeg at vi politikere burde heve oss over den type selektivitet.

Jeg mener alle skal kunne leve frie, gode og trygge liv. Det er derfor jeg reagerer når folk ikke anerkjenner transpersoner, ikke-binære eller personer med kjønnsinkongruens eller kjønnsidentitet. Jeg blir opprørt når transpersoner, ikke-binære eller personer med kjønnsinkongruens blir omtalt som forvirret, at de trenger hjelp eller veiledning for å slå seg til ro med sitt medfødte kjønn. Det er en form for sykelligjøring og umyndiggjøring vi ikke kan akseptere.

Det som er viktig for meg, er at alle skal få være og bli anerkjent for den de er. Uten at de skal oppleve fordommer, diskriminering eller hat.

SPØRSMÅL NR. 433**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Grunde Almeland****Besvart 26. november 2024 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Har statsråden oversikt over når skoledagen starter for norske elever?

BEGRUNNELSE:

UngData-undersøkelsen viser at svært mange unge i skolealder sliter med å få tilstrekkelig søvn for å prestere godt i skolen. I en sak fra 16. november i Aftenposten dras det opp en rekke eksempler på hvordan det for mange elever er vanskelig å få dagene til å gå opp, samtidig som man skal få nok søvn. Det kan være mange ulike årsaker til at unge ikke får nok søvn, blant annet boforhold, at fritidsaktiviteter skjer seint på kvelden, at idrettsklubben har treningstider seint på kvelden, osv. Enkelte steder gjør også reiseveien at elever i realiteten starter skoledagen svært tidlig.

Dersom starten på skoledagen er for tidlig, vil det være en direkte årsak til at elever ikke klarer å følge med på skolen. Jeg mener det er et viktig første steg at kunnskapsministeren har oversikt over når skoledagen starter for norske elever.

Svar:

Vi vet at søvn er viktig og at det kan være spesielt krevende for ungdom å få nok søvn. Samtidig kan det være mange årsaker til dette som ikke reguleres av tidspunktet skolen starter og slutter.

Tilstrekkelig søvn er en forutsetning for læring og god helse. Som representanten peker på, er det mange ulike årsaker til unge i skolealder sliter med å få tilstrekkelig søvn slik at de kan prestere godt på skolen. Skjermbrukutvalget, som leverte sin utredning Det digitale (i) livet – Balansert oppvekst i skjermenes tid (NOU 2024:20) 11. november, peker på at skjermer kan fortrenge søvn som en av tre hovedutfordringer. Skjermbruk om kvelden og natten har sammenheng med forsinket innsovning og dårligere søvnkvalitet for barn og unge. En tydelig tilbagemelding til utvalget også fra barn og unge selv er at de opplever at det er vanskelig å legge bort mobilen på kveldstid. Mange unge opplever også et sosialt press om å være tilgjengelige, noe som kan gå utover søvnen. Dette er altså en av de mest tydelige utfordringene utvalget ser når det gjelder barn og unges skjermbruk.

Departementet har ingen oversikt over når ulike elever starter sin skoledag. Det er skolen selv som bestemmer når skoledagen skal starte. Det er flere hensyn som må ivaretas når skoleåret planlegges. Elevenes beste skal etter opplæringsloven være et grunnleggende hensyn, og det må også tas hensyn til for eksempel arbeidstiden til de ansatte, åpningstid i skolefritidsordninger og skysordninger. Det er kommunene og fylkeskommunene som best kan gjøre en helhetsvurdering av lokale muligheter og behov. Det vil derfor være noen forskjeller i tid for skolestart om morgenen både mellom skoler, trinn og klasser – og gjerne også ulik oppstartstid ulike ukedager.

SPØRSMÅL NR. 434**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Christian Torset****Besvart 27. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er bakgrunnen for at det på Nordlandsbanen ikke er tilgang på nødvendig togmateriell, og hvilke tiltak setter samferdselsministeren inn for å bedre togmateriellsituasjonen på Nordlandsbanen på kort og lengre sikt?

BEGRUNNELSE:

19. november ble det kjent at alle nattogene på Nordlandsbanen innstilles på ubestemt tid på grunn av manglende togmateriell. Det settes heller ikke opp alternativ transport. Dette skjer like før en av de periodene når flest

reiser med Nordlandsbanen, nemlig i forbindelse med juleferie.

I en artikkel i NRK Nordland 19. november vises det til at innstillingen delvis skyldes at et lokomotiv er ute av drift etter ulykken på Nordlandsbanen 24. oktober, i tillegg til at øvrige lokomotiv har hyppig og omfattende vedlikeholdsbehov. Lokomotivene som SJ bruker på strekningen, er rundt 40 år gamle. Tidligere i år var tre av fem diesellokomotiv på den 726 kilometer lange togstrekningen inne på reparasjon. Nye fjerntog er planlagt innfaset på Nordlandsbanen først i 2029.

Togmateriellet på Nordlandsbanen har vært forsømt over mange år, og sårbarheten på de lokomotiv og tog som brukes i dag viser at det er alt for lenge å vente til 2029 med å få nytt og driftssikkert materiell. At feil på ett lokomotiv som følge av ulykken i oktober skal få så store konsekvenser for strekningen understreker hvor prekær situasjonen er. Jeg ber derfor ministeren redegjøre for hva som er årsakene til at Nordlandsbanen har så store utfordringer når det gjelder togmaterieell, og hva ministeren har tenkt å gjøre for å sikre nødvendig tilgang på togmaterieell og stabil drift på Nordlandsbanen på kort og lang sikt.

SPØRSMÅL NR. 435

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 26. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

En kriminell gjenganger begår stadige innbrudd i Indre Østfold noe som koster de som utsettes for dette store verdier, usikkerhet, frykt og er tidkrevende. Personen får gå fritt da han regnes som strafferettslig utilregnelig.

Hva vil regjeringen gjøre for at slike kriminelle blir stoppet og samfunnet beskyttes?

BEGRUNNELSE:

Nylig kunne vi igjen lese i Smaalenenes Avis at frisørsalongen Klippon i Spydberg sentrum ble utsatt for innbrudd. Personen er ifølge avisen godt kjent i lokalområdet og mange innbrudd knyttes til han, men siden han er strafferettslig utilregnelig blir han ikke stoppet. Dette har skapt en uakseptabel situasjon for innbyggere og næringsliv, så jeg ber statsråden redegjøre for hva regjeringen vil gjøre.

Svar:

Lokomotivene og vognene på Nordlandsbanen har passert teknisk levetid, noe som betyr mindre fleksibilitet til å opprettholde togtilbudet grunnet flere feil og økt behov for vedlikehold. Vi har bestilt nye tog til Nordlandsbanen, men togene kan ikke settes i trafikk på enda noen år. Den tragiske ulykken på Nordlandsbanen har forverret situasjonen og gjør at vi må forholde oss til en vanskelig situasjon frem til nye tog kan settes i trafikk på strekningen.

Prioritet nummer én er å støtte SJ og Jernbanedirektoratets gode arbeid med å finne midlertidige lokomotiver til bruk på Nordlandsbanen. SJ og Jernbanedirektoratet jobber nå med å undersøke om og ev. hvor raskt en midlertidig løsning med innleide lokomotiver kan være på plass. Jeg regner med at innleide tog må være i trafikk frem til den langsiktige løsningen i form av nye og topp moderne tog er på plass. De nye fjerntogene vil gi en helt annen reiseopplevelse på Nordlandsbanen. Komforten blir bedre, antall seter vil øke betydelig og togene vil gi mer stabil drift av tilbudet.

Svar:

Det er viktig at vi har et regelverk som verner samfunnet mot personer som har begått lovbrudd, men som ikke kan straffes fordi de er utilregnelige. For å styrke samfunnsvernet har vilkårene for å bli idømt overføring til tvunget psykisk helsevern eller tvungen omsorg blitt endret flere ganger. Tidligere var disse særreaksjonene forbeholdt lovbrutere som hadde begått eller forsøkt å begå lovbrudd mot andres liv, helse eller frihet, for eksempel voldslovbrudd, seksuallovbrudd eller frihetsberøvelse. I oktober 2016 ble virkeområdet utvidet, slik at også utilregnelige som har begått gjentatte lovbrudd av samfunns-skadelig eller særlig plagsom art kan idømmes overføring til tvunget psykisk helsevern eller tvungen omsorg. Forutsetningen er at faren for nye lovbrudd av samme art er særlig nærliggende og at andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige, slik at en særreaksjon er nødvendig for å verne samfunnet.

Hvorvidt et lovbrudd kan anses å være av samfunns-kadelig eller særlig plagsom art beror på en skjønnsmes-sig vurdering. Relevante momenter ved vurderingen er for eksempel hvor mange og hvor alvorlige lovbrudd som er begått, hvor omfattende konsekvensene og skadevirk-ningene av lovbruddene er, hvor hyppig de er begått, hvor lenge den kriminelle atferden har vedvart og om lovbrud-dene er begått mot samme fornærmede. I følge forarbei-dene er særreaksjonene aktuelle i tilfeller hvor konsek-vensene av at lovbruddene får fortsette er så merkbare og omfattende, at det fremstår som urimelig om samfunnet ikke skulle ha mulighet til å verne seg. Gjentatte innbrudd kan etter omstendighetene gi grunnlag for en særreaks-jon. Dette er særlig aktuelt dersom innbruddene innebæ-rer en krenkelse av andre borgeres private sfære eller får alvorlige økonomiske konsekvenser for dem som rammes eller samlet sett medfører et stort økonomisk tap.

Det følger av straffeprosessloven § 171 tredje ledd at også lovbrøyttere som var utilregnelige på handling-stidspunktet kan pågripes dersom det er reist sak om

overføring til tvungen psykisk helsevern eller tvungen omsorg eller det er sannsynlig at slik sak vil bli reist, og de ordinære vilkårene i § 171 første ledd er oppfylt. Pågrepelse er blant annet aktuelt for å hindre at vedkommende begår nye straffbare handlinger, unndrar seg forfølgning eller forspiller bevis i saken. Utilregnelige lovbrøyttere kan, på lik linje med tilregnelige, varetektsfengsles når vilkårene i straffeprosessloven § 184 er oppfylt. I stedet for ordinær varetektsfengsling, kan retten treffe beslutning om plas-sering i institusjon eller kommunal boenhet, jf. straffepro-sessloven § 188 andre og tredje ledd.

Etter min vurdering gir regelverket et godt utgangs-punkt for å ivareta samfunnets behov for vern mot perso-ner som har begått gjentatte innbrudd, men som ikke kan straffes fordi de anses utilregnelige.

Det er opp til påtalemyndigheten og domstolene å anvende reglene. Påtalemyndigheten og domstolene har, som kjent, begge en uavhengig stilling. Jeg ønsker derfor ikke å kommentere den konkrete saken som du refererer til i spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 436

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland

Besvart 26. november 2024 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Kan statsråden utdype sin påstand om at vurderinger av hvor mange kjønn som skal legges til grunn for behan-dlinger i Norge utelukkende er av «faglig art», og svare på hvor mange kjønn statsråden mener finnes?

BEGRUNNELSE:

Under spørretimen den 20. november stilte stortings-representant Dag-Inge Ulstein et spørsmål til helsemin-isteren angående behandlingstilbudet for individer som opplever kjønnsinkongruens i Norge. Ulstein ønsket å vite om helseministeren mener at behandlingstilbudet skal baseres på en biologisk og medisinsk forståelse som legger to kjønn til grunn, eller om statsråden mener at det finnes flere enn to kjønn. Helseministeren unngikk kjer-nen i spørsmålet ved å vise til at spørsmålet er av faglig art og bør vurderes av fagmyndighetene.

Svar:

Helsetjenesten må forholde seg til kjønn tilsvarende som andre tjenesteytere i Norge: På den ene siden er befolk-ningen fra fødselen av inndelt i kjønnskategoriene kvinne og mann (tokjønnsmo-dell). Det juridiske kjønn definerer personens kjønn i offentlige registre og i dokumen-tasjon av personlig identitet. På den annen side er det i Norge en grunnleggende rettighet å få lov til å bestemme over sin egen kjønnsidentitet. Derfor har også staten lagt til rette for at mennesker kan endre juridisk kjønn i de tilfeller det ikke er et opplevd samsvar mellom kjønn som ble tildelt ved fødselen og hvilket kjønn man iden-tifiserer seg som senere i livet. Utover dette trenger ikke den subjektive, individuelle kjønnsidentiteten å sams-vare med kjønn man er oppført med i folkeregisteret. Mangfoldet i samfunnet vårt illustrerer dette. Spørsmålet om hvor mange opplevde kjønn som finnes er en kompl-eks problemstilling som bør drøftes med utgangspunkt i forskning og kunnskap. Vi vet at det finnes personer som ikke identifiserer seg som verken mann eller kvinne for-di de ikke føler seg hjemme i de to kjønnskategoriene,

og som omtales som ikke-binære personer. Ikke-binære opplever i større grad enn resten av befolkningen trakassering, diskriminering og vold. Regjeringen jobber for at alle skal kunne leve trygge, gode og frie liv, uavhengig av kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. Som ledd i dette har regjeringen satt i gang et arbeid med å utforme en veileder for kjønns mangfold, myntet på offentlige tjenester med publikums-kontakt. Formålet med veilederen er bl.a. å bidra til større anerkjennelse av kjønns mangfold og ikke-binære.

Spesialisert behandling av kjønnsinkongruens, både hormonbehandling og kirurgisk behandling, utføres

av Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens (NBTK) ved Oslo universitetssykehus HF. Tjenesten hjelper personer med kjønnsinkongruens til å endre kroppslige karakteristika fra kvinne til mann eller fra mann til kvinne, med mål om å oppnå et bedre samsvar mellom kropp og egen kjønnsidentitet. Hvordan dette løses i hvert tilfelle og hva slags resultat som oppnås vil variere som følge av både individuelle ønsker og grundige medisinske vurderinger. Målet er i hvert tilfelle å gi helsehjelp som bidrar til å redusere plager og ubehag i størst mulig grad, som igjen kan styrke personenes kjønnsidentitet og livskvalitet.

SPØRSMÅL NR. 437

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 2. desember 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke uavhengige varslingskanaler gjelder for ansatte i Politiets sikkerhetstjeneste og andre deler av justissektoren som ikke omfattes av varslingsombudet i Politietaten eller justis- og beredskapssektorens eksterne varslingskanal?

BEGRUNNELSE:

Varslingsaker er ofte svært krevende både for den som varsler og den som blir varslet på, og det har over år vært pekt på utfordringer rundt varslings i Politiet. I juni i år ble det derfor opprettet et uavhengig varslingsombud for Politietaten, som gjelder for Politidirektoratet med underliggende enheter. Justissektoren har også en ekstern varslingskanal hos konsulentselskapet PwC, men denne gjelder ikke for Domstoladministrasjonen, Politiets sikkerhetstjeneste, Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Så jeg lurer på om statsråden derfor kan opplyse om det finnes uavhengige varslingskanaler som gjelder for ansatte i disse virksomhetene.

Svar:

Alle virksomheter som jevnlig sysselsetter minst fem arbeidstakere skal ha rutiner for intern varslings. Arbeidstakere kan også alltid varsle eksternt til en offentlig tilsynsmyndighet eller annen offentlig myndighet. Dette følger av arbeidsmiljøloven.

Virksomhetene som er nevnt i begrunnelsen for spørsmålet, har opplyst å ikke ha en ekstern varslingskanal. De har imidlertid etablert varslingsrutiner som blant annet omhandler hvem arbeidstakerne kan varsle til. Alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper gjelder for saksbehandlingen. Blant annet skal den eller de som håndterer og undersøker et mottatt varsel, være habile.

SPØRSMÅL NR. 438**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 28. november 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Hvordan og når kan det forventes at likestillingsministeren vil følge opp Mannsutvalgets rapport og anbefalinger?

BEGRUNNELSE:

19. november ble Mannsdagen markert rundt om i Norge. I den forbindelse skrev 6 medlemmer av Mannsutvalget en kronikk i Aftenposten der de etterlyser handling fra likestillingsministeren.

Mannsutvalget er et offentlig utvalg som fikk i oppdrag å utrede gutter og menns likestillingsutfordringer gjennom livsløpet. I NOU 2024: 8, gir Mannsutvalget en oversikt over likestillingsutfordringer som rammer gutter og menn på ulike områder: familieliv, utdanning, arbeidsliv, fritid, helse, vold og utenforskap.

Nå er det gått over et halvt år siden utvalget gav sin rapport til Kultur- og likestillingsdepartementet der de kom med 35 forslag til tiltak som de mener kan bidra til et mer likestilt samfunn. På denne tiden har det vært temmelig stille fra likestillingsministeren.

<https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/25b5LI/mannsdagen-har-likestillingsminister-lubna-jaffery-glemt-jobben-sin>

Svar:

Jeg vil opplyse stortingsrepresentant Hjemdal om at jeg, på Mannsdagen 19. november, delte nyheten om at regjeringen har startet arbeidet med en melding til Stortinget om menns likestillingsutfordringer. Meldingen skal omhandle menn som omsorgspersoner, kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv, utsatthet og helse og utforming av den fremtidige likestillingspolitikken.

SPØRSMÅL NR. 439**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 25. november 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Korleis vil statsråden styrke ofras sin situasjon når den dømte skal ha permisjonar frå fengsel?

GRUNNGJEVING:

Det vises til sak i NRK fra 20.11 med tittelen "han forset å herje med meg frå fengselet" som handler om eit offer sitt ynskje om trygghet i anledning permisjon frå fengsel frå ein forvaringsdømt. Det er lett å forstå dette ynskjet. Det som derimot ikkje er så lett å skjønne er kvifor ein på permisjon vel å anke beslutningen om besøksforbud inn til alle innstansar. Bare denne anken er egna til å skape usikkerhet og utryggleikhet for offeret etter mitt syn. Eg forventar ikkje at justisministeren verken kan eller vil gå inn i enkeltsak, men problemstillinga som dette reiser er likevel interessant politisk. I saka seier Aldri Aleine at dei

vil ha livslangt kontaktforbud når nokon blir dømt for vald i nære relasjonar som i dette tilfellet.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på spørsmål 309 (2024–2025) fra representanten Mari Holm Lønseth, som lyder:

«Straffegjennomføringsloven har bestemmelser om varsling, blant annet tidspunkt for permisjon og løslatelse, dersom det er «av betydning» for fornærmede eller dennes etterlatte.

De senere årene har det vært et økt fokus på ivaretagelse av hensynet til ofre for kriminalitet. Stortinget ba i anmodningsvedtak 582, jf. Innst. 311 S (2021–2022) regjeringen om å «gjennomføre et regelverksarbeid om varsling fra kriminalomsorgen, der hensynet til fornærmede og etterlatte vektlegges sterkere enn det som ligger i dagens regler.»

Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med et høringsnotat for å følge opp vedtaket. Det vises til omtalen i Meld. St. 4 (2024-2025).»

Ved permisjon eller straffavbrudd under straffegjennomføring i fengsel følger det av straffegjennomføringsloven § 36 annet ledd at kriminalomsorgen skal fastsette særlige vilkår dersom det fremstår som nødvendig for en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av permisjo-

nen eller straffavbruddet. Det kan blant annet bestemmes at innsatte skal overholde bestemmelser om oppholdssted og unnlate å ha samkvem med bestemte personer.

I tillegg nevner jeg at straffeloven § 58 annet ledd gir adgang til å ilegge kontaktforbud etter straffeloven § 57 på ubestemt tid når særlige grunner tilsier det. Det er opp til påtalemyndigheten å begjære dette hvis det er grunn til det i den enkelte sak.

SPØRSMÅL NR. 440

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 26. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Er statsråden interessert å finne ut kva skatteflyktingane til Sveits har hatt å seie for kommunesektoren sine inntekter?

GRUNNGJEVING:

i spørsmål 15:302 spurte eg statsråden om hvor mye anslår regjeringen at norske kommuner har tapt på skatteflyktingen til Sveits. Statsråden svarta dette på spørsmålet: Dette eit grovt anslag på makronivå som ikkje gir grunnlag for å dekomponere effektar av ulike moglege årsaker til reduksjonen. Altså at det ikkje er grunnlag for å finne ut denne del av skattesvikten som fylgje av den utflyttinga pga. regjeringa sin skattepolitikk. Sidan det ikkje var mogleg å svare på effekten prøver eg meg igjen om statsråden er interessert å finne ut svaret på dette? Det er noko stortinget og folk vil ha interesse av å vite og eg ville trudd regjeringa også hadde likt å visst effekten av slik utflytting har å seie for kommunesektoren.

Svar:

Som nemnt i svar frå kommunal- og distriktsministeren på spørsmål 15: 302, anslår regjeringa at skatteinntektene for kommunesektoren for 2024 vil bli lågare enn anslått i statsbudsjettet for 2025.

Finansdepartementet har på noverande tidspunkt ingen indikasjonar på at skatteinngangen for 2024 blir lågare enn anslått som følge av at enkelte personar har flytta til Sveits.

For kommunesektoren samla vil dette over tid uansett ha lite å si fordi det er realveksten i frie inntekter

som bestemmer kommunesektorens handlingsrom, ikkje skatteveksten isolert sett. Ein eventuell svakare vekst i skatteinntektene enn anslått i budsjetta som følge av årleg utflytting vil for kommunesektoren samla sett bli motverka gjennom auka kommunal og fylkeskommunal del av skatt på alminneleg inntekt. Utflytting kan ha meir varige effektar for enkeltkommunar. Men ein betydeleg del av dette blir i så fall kompensert gjennom inntektsutjamninga i inntektssystemet.

SPØRSMÅL NR. 441**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen****Besvart 27. november 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

For kort tid siden ble sannhets- og forsoningskommisjonens rapport behandlet. I årene framover skal både regjeringen og andre jobbe for å reparere skadene av fornukskningspolitikken og få til en forsoning. I rettssaken om kraftlinjen Skaidi-Hammerfest har regjeringen gått inn som partshjelp.

Ser ikke statsråden at det å gå inn som partshjelp mot reindriften er med på å øke konflikten og ikke redusere den som vi må, og er ikke det å gå inn som partshjelp det motsatte av forsoning?

Svar:

Energidepartementet ga i august 2023 konsesjon etter energiloven for fremføring av en kraftledning fra Skaidi til Hammerfest og en kraftledning fra Hammerfest til Melkøya. Det er ikke til å komme bort fra at energianlegg kan komme i konflikt med annen arealbruk. Jeg er opptatt av at konflikter mellom energianlegg og andre interesser, slik som hensynet til reindriften, håndteres på en god måte.

Det pågår nå en rettsprosess mellom konsesjonærene og to reinbeitedistrikter om kraftledningene i Hammerfest. Reindriften har fremsatt anførsler om at departementets vedtak i saken er ugyldige. Staten ønsker å

delta når departementets vedtak gjøres til et sentralt tema i rettssaken, og dette er bakgrunnen for at det er erklært partshjelp.

Dersom reindriften anførsler hadde blitt fremsatt ved et ordinært søksmål om gyldigheten av vedtakene, måtte staten vært motpart. Siden anførselene om ugyldighet er fremsatt i en rettsprosess hvor staten ikke er part, vil systemet i slike saker i utgangspunktet være at det er konsesjonærene som vil forsvare departementets vedtak. Jeg mener staten er nærmest til å svare for gyldigheten av egne vedtak, og dette er bakgrunnen for at staten ønsker å delta som partshjelper i den pågående rettsprosessen.

Staten og reindriften har altså et ulikt syn på gyldigheten av vedtakene. Jeg kan ikke se at det er til hinder for forsoning at staten gir uttrykk for sitt syn når gyldigheten av statens vedtak gjøres til et sentralt tema i en rettssak.

Jeg vil understreke at hensynet til reindrift er grundig vurdert i konsesjonsbehandlingen av kraftledningen fra Skaidi til Hammerfest og kraftledningen videre til Melkøya. Det ble gjennomført konsultasjoner med både reindriften og Sametinget, og satt særskilt vilkår i konsesjonen om hensynet til reindrift. Staten har et klart ansvar for å sikre reindriften folkerettslige vern, og det er et ansvar jeg tar på alvor.

SPØRSMÅL NR. 442**Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 28. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Viser til svar på mitt spørsmål 334, og kan det bes om begrunnelse på kvifor det er ansett å vera sensitiv informasjon å opplyse om kvar det går fiberkabel langs togtraseen, samt en prosentvis angivelse av hvor stor andel av våre togtraseer som er utstyrt med fiberkabel?

GRUNNGJEVING:

Det er ikkje heilt intuitivt lett å forstå kvifor fiberkabel langs togs Skinner synes å vera sensitiv informasjon all den tid sjølve togs kinnene er synlege i landskapet. Ber derfor om forklaring på kvifor Bane NOR betrakter dette som sensitiv informasjon. Bemerkt at det ikkje etterspørres kvar sentraler eller andre knutepunkt er lokalisert. Som alternativ til spørsmål 334 ber vi derfor om å få oppgitt

prosentvis andel toglinjer som har slik fiberkabel, og gjerne om det er planer om å auke opp andelen til 100 %.

Svar:

Jernbanen er ein kritisk samfunnsfunksjon, og jernbanen som system er kritisk for samfunnet både i fredstid, krise og i krig. I 2021 hadde Bane NOR mer eller mindre ferdig-

stilt 5 450 km fiberkabler som en del av sin rolle i å drifte kritisk infrastruktur. For øvrig ønskjer Bane NOR å skjermma informasjon om kritisk infrastruktur for å unngå at dette kan utnyttast for å setja kritisk funksjon ut av drift. Skjerminga er heimla i offentleglova § 21. Unntak av omsyn til nasjonale forsvars- og tryggingsinteresser.

SPØRSMÅL NR. 443

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 28. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Viser til mitt spørsmål nr. 335, og statsråden sitt svar på dette, og aksepterer at det vil ta noko lengre tid å finne svar på mitt spørsmål enn dei tilmålte 6 dagar. Statsråden må gjerne kome med ei førebels løypemelding for kor lang tid det vil ta å finne svara. Gjentek difor spørsmålet:

Kan eg be om å få ei oversikt over estimerte årlege kostnader i fm. dyrepåkjørsler med tog pr. år?

GRUNNGJEVING:

Å få ei oversikt over kostnader for dyrepåkjørsler er svært relevant i forhold til midlar som må bevilgast ved togskiner for å hindre slike påkøyrslar. Slike ulukker fører til forsinkelser, stans i trafikk, øydelagde togsett, togsett ute av drift, ekstraressursar for å hente ut vilt mm, i tillegg til lidingar som dyra må gjennom. Det vert brukt ein del ressursar kvart år for å sette opp viltgjerder, og vedlikehalde desse gjerda, og det er av interesse å få gjort ei vurdering av om desse tiltaka står i forhold til dei kostnadane slike påkjørsler medfører.

Svar:

Det er ingen tvil om at kostnadene ved dyrepåkjørsler er høge, men det er svært vanskeleg å gje eit samla estimat på dei totale kostnadene for Bane NOR, togselskapa og brukarane av jernbanen (reisande og næringslivet). Sistnemnde blir ofte ramma ved at slike hendingar gir forseinkingar og i verste fall innstillingar som kan være svært belastande for dei reisande, og gje ekstrakostnader for næringslivet.

Bane NOR har berekna eit estimat på kostnader knytt til dyrepåkjørsler på totalt 13,25 millionar kroner.

I tillegg utbetaler føretaket kompensasjon og erstatning for påkøyrde dyr på ca. 3,5-4 millionar kroner per år. Bane NOR har i sine berekning tatt utgangspunkt i Region Nord sine kostnader (gjennomsnitt av dei fire siste åra), basert på at denne regionen har 40 prosent av alle påkøyrde dyr. Prosenttalet er av erfaring ganske likt over år.

Kostnader som er inkluderte er alle direkte kostnader; mannskaps- og maskintimar, leie av avfallskonteinrar, handtering av avfall, entreprenørtjenester og lokal bistand til å handtera/henta ut kadaver.

Kostnader som ikkje er med i estimatet er erstatning til reineigarar, administrativ tid, vèrvakt som handterer slike hendingar, togleiarsentralen og liknande administrative tenester, samt destruering av kadaver ved lovleg mottak (BIOSIRK AS). Desse kostnadene, og dessutan administrative kostnader, vil gi eit høgare reelt kostnadsestimat enn berre direkte kostnader.

Togselskapa har ikkje oversikt over alle kostnader knytt til dyrepåkjørsler, og det er derfor ikkje mogleg å gi eit godt samla estimat på kostnadene ved slike hendingar. Tabellen under gjev likevel eit godt inntrykk av nokre av dei kostnadene dette påfører togselskapa, i tillegg til den menneskelege belastninga dette medfører for togpersonalet og dei som må rydda opp etter dyrepåkjørslane.

Strekning/trafikk-avtale	Selskap	Skader/kostnader	Annet/Andre ikkje-prissette kostnader
Trafikpakke 3 (Bergensbanen, Vossebanen, Arna-Bergen).	Vy Tog AS	57 dyrepåkøyrslar så langt i år. Kostnader knytt til sanering, byte av kraner og deksel. Ca. 30 000 kroner i kostnader per påkøyrslar, ca. 1,8 mill. kroner i året.	Forseinkingar: Varierer frå ingen og svært små til dei tilfella dyra sit fast, og det kan ta ca. 1 time og få dei løys. Det har ved nokre tilfelle også teke lengre tid.
Gjøvikbanen	Vy Gjøvik-banen AS	- 2023: 2,6 mill. kroner i kostnader knytt til reparasjon av køyretøy i samband med dyrepåkøyrslar. - 2024: (per 31. juli): 2,1 mill. kroner i kostnader knytt til reparasjon av køyretøy i samband med dyrepåkøyrslar. - I tillegg kostnader ved at toga er ute av trafikk. For 2023 er dette estimert til 2,4 mill. kroner, og i 2024 (per 31. juli) 4,7 mill. kroner.	
Trafikpakke 1 Sørlandsbanen, Arendalsbanen, Jærbanen)	Go-Ahead Norge AS	Eit overordna kostnadsoverslag, inklusive alternativ transport ved forseinkingar/innstillingar, er 750 000 kroner i året.	Det er variasjonar i talet på dyrepåkøyrslar år for år, både når det gjeld tal, og særleg når det gjeld kostnader.
Trafikpakke 2 (Dovrebanen, Rørosbanen, Raumbanen, Nordlandsbanen, Trønderbanen Meråkerbanen, Saltenpendelen)	SJ Norge AS	Ved påkøyrslar av eit litt større dyr med dei litt nyare toga, som Type76 (Trønder- og Rørosbanen), blir kostnaden på minst 50 000 kroner, og ofte mykje meir. For denne togtypen vil eit svært grovt estimat vera i storleiksorden opp mot ein million kroner.	Det er grunn til å tru at flest påkøyrslar skjer på Røros- og Nordlandsbanen. I sum for trafikpakken må ein gå ut frå at beløpet er mykje større.

Eit svært grovt årleg anslag er såleis på om lag 25-35 millioner kroner. Forutan desse målbare kostnadene knytt til materielle skadar, opprydding og erstatningar, førar dyrepåkøyrslar ofte til forseinkingar og av og til også innstillingar. Dette påfører togselskapa ekstrakostnader

knytt til eventuell alternativ transport. For dei reisande er forseinkingar også svært belastande, både fordi reisetida aukar, men også fordi det skaper uvisse rundt reisa og når ein kjem fram.

SPØRSMÅL NR. 444

Innlevert 20. november 2024 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 28. november 2024 av klima- og miljøminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvor mye av bevilgningen på 142 millioner kroner fra Enova som er utbetalt til Freyr,

når denne har blitt utbetalt og hvilken nytteverdi som eventuelt har kommet ut fra denne støtten?

BEGRUNNELSE:

Den 3. mars 2021 kunne vi lese følgende om Enova og Freyr på E24:

«Statlige Enova deler ut 142 millioner kroner til et pilotanlegg for batteriproduksjon hos Freyr i Mo i Rana.»

Svar:

Enova har tildelt støtte til Freyr i et pilotprosjekt med formål om å videreutvikle en ny produksjonsteknologi for battericeller. Rasjonalet for støtten fra Enova er at den nye produksjonsteknologien har vesentlig lavere material- og energiforbruk enn konvensjonell teknologi. Med denne teknologien vil batterier kunne produseres med et lavere klimafotavtrykk og med mindre kraftforbruk. Utfyllende informasjon om prosjektet finnes her:

<https://www.enova.no/om-enova/om-organisasjonen/teknologiportefoljen/freyr-battery-cellpilot-plant/>

Pilotfabrikken, som av Freyr benevnes som CQP, ble åpnet tidlig i 2023. Med støtte fra Enova har pilotprosjektet blitt gjennomført i denne fabrikken for å fullautomatisere og optimalisere den nye produksjonsteknologien. Sammen med teknologileverandøren 24M har Freyr arbeidet med å videreutvikle den energieffektive produks-

jonsteknologien til et høyere nivå. Denne teknologiutviklingen vil kunne medføre at fremtidens batterier kan produseres grønnere og med mindre energibehov. Enova har ikke anledning til å informere om framdrift i prosjekter som tildeles støtte. Slik informasjon er forretnings-sensitiv og behandles derfor som konfidensiell. Som det fremkommer av generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet, utbetaler Enova støtten etterskuddsvis. Utbetalingene baseres på støttemottakers rapportering av påløpte godkjente kostnader og fremdrift av aktiviteter relatert til prosjektet. Enova godkjenner en sjablongmessig timesats inkludert overheadkostnader på inntil 1,2 % av brutto årslønn, begrenset oppad til 1 200 kroner per time, i tillegg til avtalte investeringskostnader i utstyr. Aktører som velger å ta risiko og teste ny teknologi tar en ekstra kostnad ved at de går opp

veien for de som kommer etter. Siden klimaomstillingen trenger mange nye og mer effektive teknologier for å lykkes, har det stor verdi at staten avlaster risikoen for de aktører som går foran, slik at flere teknologier utvikles og tas i bruk. Eksempelvis skyldes den utviklingen som skjer i elbilmarkedet til dels en enorm satsing på teknologiutvikling av batterier som har gitt lengre rekkevidde til lavere pris slik at elbiler nå tilfredsstillende behovene og kan kjøpes av vanlige folk, både i og utenfor Norge.

SPØRSMÅL NR. 445

Innlevert 21. november 2024 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 26. november 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til en lovendring som forbyr eiendomsmeglere som har blitt fratatt eiendomsmeglerbrevet å arbeide med salg av eiendom?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mediernes dekning av saker som gjelder eiendomssalg gjennomført av eiendomsmeglerfullmektiger, som tidligere har blitt fratatt eiendomsmeglerbrevet av Finanstilsynet. I forlengelsen av denne mediedekningen, har administrerende direktør i Norges Eiendomsmeglingsforbund etterlyst en lovendring som ilagge forbud mot å jobbe som eiendomsmeglerfullmektig for personer som har mistet eiendomsmeglerbrevet.

Finanstilsynet har siden 2011 fratatt 18 eiendomsmeglere tillatelsen til å være eiendomsmegler. Med dagens lovverk kan allikevel disse fortsette å arbeide med eiendomssalg, under tittelen eiendomsmeglerfullmektig. Det er dette bransjeorganisasjonen nå ber om at endres, ved at disse ilegges forbud mot å arbeide med eiendomssalg. Spørsmålsstiller ønsker derfor svar på om statsråden vil ta initiativ til en slik lovendring.

Svar:

Jeg jobber nå med et lovforslag som skal få slutt på praksisen som har vært beskrevet i avisene i det siste. Jeg tar sikte på å fremme et lovforslag om å innføre krav om egnethet også for eiendomsmeglerfullmektiger, slik eiendomsmeglingsutvalget foreslo i NOU 2021: 7. Eiendomsmeglere som er blitt fratatt tillatelsen, kan dermed etter

forslaget ikke lenger uten videre kunne jobbe som eiendomsmeidlerfullmektiger. Lovforslaget vil gi foretakene et klarere ansvar for å vurdere egnetheten til fullmektigene

og Finanstilsynet nye virkemidler for å følge opp manglende etterlevelse av regelverket.

SPØRSMÅL NR. 446

Innlevert 21. november 2024 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen

Besvart 29. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel

Spørsmål:

Er det mulig i forbindelse med utbygging av nytt Vikingtidsmuseum å omdisponere 52 millioner kroner fra usikkerhetsavsetningen innenfor bevilgningsrammen for å finansiere grunnleggende infrastruktur i bygget?

BEGRUNNELSE:

Vikingtidsmuseet skal være verdensledende i forskning på og formidling av vikingtidens historie. I forbindelse med nedskalering av utbyggingsprosjektet er nødvendig infrastruktur ikke tatt med i den videre utbyggingen. Museet har fått mulighet til å hente inn ekstern finansiering, men dette er vanskelig uten nødvendig byggeteknisk infrastruktur. Det er stor sannsynlighet for at midler vil være tilgjengelig under forutsetning av at nødvendig infrastruktur er på plass ved utbyggingen.

For å få dette til er det nødvendig å omdisponere midler innenfor den vedtatte kostnadsrammen. Dette vil redusere risiko for fremtidig drift og kvalitet. Usikkerheten i prosjektet er nå redusert, siden en er kommet langt i byggearbeidet.

Jeg ønsker en redegjørelse fra statsråden om hvordan en slik omdisponering kan sikres.

Svar:

Vi bygger no eit fantastisk Vikingtidsmuseum på Bygdøy til nær fire milliardar kroner. Prosjektet blei skalert ned i 2022 for å sikre framdrift og få kontroll på ein kraftig kostnadsauke. Det var ein føresetnad at funksjonane som blei tatt ut i nedskaleringa ikkje skulle påverke tryggleiken til vikingtidssamlinga, men det ble opna for at funksjonane kunne bli tatt inn i prosjektet igjen om dei blei finansiert av midlar utanfor den statlege løyvinga til prosjektet.

Universitetet i Oslo har jobba godt med å finne privat finansiering til desse funksjonane, men universitetet vil ikkje få gjort bruk av denne finansieringa dersom det manglar naudsynt infrastruktur, som rømmingsvegar og

tekniske anlegg. Denne infrastrukturen ynskjer ikkje dei private finansieringskjeldene å betale for. Derfor har regjeringa foreslått ei eingongsløyving på 50 millionar kroner i nysalderinga av budsjettet for 2024 til denne infrastrukturen, jf. Prop. 28 S (2024-2025).

Stortinget slutta seg til det nedskalerte prosjektet i 2022. Det statlege regelverket for byggesaker avgrensar kva midlane som ligger i usikkerhetsavsetninga til prosjektet kan brukast til. Det er ikkje høve til å bruke midlane til å dekke utgifter til ei utviding av prosjektet, som til dømes infrastrukturen til funksjonane som ble tatt ut av prosjektet i 2022. Derfor foreslår regjeringa ei eingongsløyving, for å mogleggjere at museet kan bli ein enda betre formidlingsarena for kunnskap om vikingtida.

SPØRSMÅL NR. 447**Innlevert 21. november 2024 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 27. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sikre videre drift på Nordlandsbanen før 2029, og hva har statsråden tenkt å gjøre for å bedre situasjonen på Nordlandsbanen i mellomtiden på kort og mellomlang sikt?

BEGRUNNELSE:

Avsporingen på Nordlandsbanen for en måned siden har medført store utfordringer for godstrafikken i Nordland. Etter togulykken mellom Finneidfjord og Bjerka ble et av disse lokomotivene satt ut av spill. Nå er alle nattog mellom Trondheim og Bodø innstilt på ubestemt tid. Nye fjerntog er planlagt innfaset på Nordlandsbanen først i 2029.

Svar:

Den tragiske ulykken på Nordlandsbanen gjør at vi må forholde oss til en vanskelig situasjon frem til nye tog kan settes i trafikk på strekningen. Nordlandsbanen er ikke elektrifisert. Det gjør at muligheten til å omdisponere tog fra andre deler av landet er begrenset.

Prioritet nummer én er å støtte SJ og Jernbanedirektoratets gode arbeid med å finne midlertidige lokomotiver til bruk på Nordlandsbanen. På kort sikt vil innleie av lokomotiver kunne sikre et så godt togtilbud som mulig, gitt den vanskelige situasjonen vi står i. SJ og Jernbanedirektoratet jobber nå med å undersøke om og ev. hvor raskt en midlertidig løsning med innleide lokomotiver kan være på plass. Jeg regner med at innleide tog må være i trafikk frem til den langsiktige løsningen i form av nye og topp moderne tog er på plass.

SPØRSMÅL NR. 448**Innlevert 21. november 2024 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 29. november 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel****Spørsmål:**

På bakgrunn av det nye tallgrunnlaget, vil Kunnskapsdepartementet gjøre en ny behandling av saken?

BEGRUNNELSE:

Kunnskapsdepartementet har foreslått å ta bort trafikkflygerstudenters mulighet til å få utvidet lån til skolepenger i Norge. Noe av begrunnelsen har vært en oppfatning av at en svært liten andel av studentene fullfører utdannelsen innen normert tid, at det har vært en fallende gjennomføringsgrad, at låneordningen ikke har ført til flere uteksaminerte studenter og at svært få nyutdannede flygere kommer i relevant arbeid.

Det er tydelig at flyskolene og Kunnskapsdepartementet har hatt svært ulikt datagrunnlag, men nå har departementet fått et oppdatert tallgrunnlag fra flyskolene. Flyskolenes tallmateriale står i sterk kontrast til departementets tallgrunnlag.

Svar:

Tallgrunnlaget Kunnskapsdepartementet har brukt i utredning av denne saka er basert på opplysingar som flyfagskulane sjølv har rapportert inn til offentlege myndigheita over fleire år. Alle fagskular plikter å rapportere inn korrekte opplysingar om studentar til Database for statistikk om fagskuleutdanning (DBH-f). Dette er eitt av fleire lovpålegg som følgjar av å tilby akkreditert fagskuleutdanning, og er viktig for at samfunnet skal få rett informasjon om kvalitet i utdanningane som tilbys, og for Lånekassen slik at dei veit hvilke utdanningstilbod som gir rett til utdanningsstøtte.

Flyfagskulane har no sendt eit brev til Kunnskapsdepartementet med nye opplysingar som avvik frå dei opplysingane som skulane hittil har rapportert inn. Dei viser til at «enkelte av skolene har avdekket noen administrative feil i innrapporteringen», og at dei vil sjå grundigare på dessa tala. Kunnskapsdepartementet har difor bedt

Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (som administrerer DBH-f) om å følge opp med flyfagskulane for å finne ut av kvifor tala som skulane har sendt no, avvik frå det som hittil har blitt rapportert. Vi skal òg følge opp med luftfartsmyndigheita om flygartala.

Saka er på offentleg høyring, og det er viktig at alle som har innspel, får komme med det slik at saka blir så godt opplyst som mogleg. Etter høyringsfristen 31. januar vil vi gå gjennom innspela før vi treffer ei avgjerd i denne saka.

SPØRSMÅL NR. 449

Innlevert 21. november 2024 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 28. november 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Aftenbladet omtalte 12.november et brev fra Samferdselsdepartementet, og skrev "Samferdselsdepartementet skrinlegger alle planer om å redusere bompengebelastningen for pendlere gjennom Ryfast". I møte 18. november mellom blant annet Næringsforeningen i Stavanger og rogalandsbenken ble brevet et tema. Representant fra regjeringspartiene ga da tydelig uttrykk for at budskapet i dette brevet ikke var noe regjeringspartiene sto bak.

Kan statsråden bekrefte/avkrefte at budskapet i brevet er Ap/Sp-regjeringen sitt standpunkt?

Svar:

I [mitt svar](#) til Stortinget forut for behandlingen av representantforslaget om å redusere bompengebelastningen i Ryfast, jf. [Dokument 8:117 S \(2023–2024\)](#) og [Innst. 386 S \(2023–2024\)](#), gikk jeg gjennom ulike tiltak for å redusere bompengebelastningen for pendlerne. Et slikt tiltak kan være redusert passeringstak. Dette mener jeg kan være særlig aktuelt fordi det er et treffsikkert tiltak for å redusere bompengebelastningen for pendlere.

Ved endring av takst- og innkrevingsopplegg er det for alle bompengeprosjekter en grunnleggende forutsetning at garantistene er enige og gir sin tilslutning til endringene. Stortinget behandlet representantforslaget 6. juni 2024. I oppfølgingen av Stortingets [vedtak](#) i saken har Samferdselsdepartementet derfor bedt garantistene Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune om tilbakemelding på hvorvidt det er aktuelt å gå videre med en utredning av lavere passeringstak for rv. 13 Ryfast. Brevet representanten viser til oppsummerer garantistenes tilbakemeldinger på forslaget om å utrede lavere passeringstak som tiltak. Som det går frem av brevet har Stavanger kommune uttrykt at de kan åpne for å gå i forhandlinger

om tiltak med lavere passeringstak, mens Rogaland fylkeskommune avviser dette tiltaket.

Under Stortingets behandling av representantforslaget ble det satt frem forslag om økt statlig andel i prosjektet. Dette fikk ikke flertall, og forslaget ble ikke vedtatt. Derfor har jeg heller ikke gått videre med dette.

Dersom de to garantistene Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune skulle enes om å utrede tiltaket med lavere passeringstak videre, er jeg klar for å sette i gang arbeidet med å forberede nytt saksgrunnlag for takst- og innkrevingsopplegget.

SPØRSMÅL NR. 450**Innlevert 21. november 2024 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 28. november 2024 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tivnereim****Spørsmål:**

Kan utviklingsministeren dokumentere påstanden om at det er syv ganger mer effektivt for fattigdomsbekjempelse å investere i landbrukssektoren i afrikanske land enn å investere i andre sektorer?

BEGRUNNELSE:

Under debatten om utviklingspolitisk redegjørelse tirsdag 19. november sa utviklingsministeren følgende:

«Verdensbanken har påpekt at det å investere i landbrukssektoren i afrikanske land er sju ganger mer effektivt enn fattigdomsbekjempelse gjennom å investere i andre sektorer.»

Undertegnede ønsker gjerne en kildehenvisning til hvor dette tallet er hentet fra.

Svar:

Sult og matusikkerhet i verden har økt i løpet av de ti siste årene. Det er en viktig grunn til at regjeringen har matsikkerhet som en hovedprioritet i utviklingspolitikken. Innsatsen vår skal blant annet bidra til økt og mer bærekraftig matproduksjon.

Studier fra Verdensbanken og Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD) viser at vekst i landbrukssektoren har større fattigdomsreduserende virkning enn vekst i andre sektorer. En av grunnene til at vekst i landbrukssektoren er mer positivt for fattigdomsreduksjon er at mange fattige jobber i sektoren. Tallene på hvor stor denne effekten varierer imidlertid mellom ulike aktører og hvilken region som omtales. Om lag tre-firedeler av verdens fattigste bor på landsbygda i utviklingsland. Både Den afrikanske utviklingsbanken, FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) og IFAD opererer med tall som viser at det er ca. 33 millioner småbruk i Afrika som sysselsetter halvparten av arbeidsstyrken. I enkelte land står småbruk for 90 % av matproduksjonen. Bistand som støtter opp under investeringer og vekst i landbruket er derfor en målrettet form for fattigdomsreduksjon.

Ifølge Det internasjonale fondet for landbruksutvikling (IFAD) er vekst i landbruket 11 ganger mer effektivt for å redusere ekstrem fattigdom enn i noen annen sektor i Afrika sør for Sahara (<https://www.ifad.org/en/the-field-report>). I en artikkel fra det Nordiska Afrika-instituttet slås det også fast at man på generelt grunnlag kan konkludere med at vekst i landbrukssektoren er mer effektivt enn vekst i andre sektorer, men at effekten avtar etter hvert som land blir rikere ([\[va-portal.org/smash/get/diva2:355770/FULLTEXT01.pdf\]\(https://www.diva2:355770/FULLTEXT01.pdf\)\). Verdensbanken har lagt fram anslag som går ut på at vekst i landbruket er generelt to til tre ganger mer effektivt for fattigdomsreduksjon enn tilsvarende vekst i andre sektorer. Lenke: Five new insights on how agriculture can help reduce poverty. FAO har også lagt fram lignende tall.](https://www.di-</p></div><div data-bbox=)

Gjennom regjeringens strategi «Kraftsamling for svolt – ei politikk for auka selvforsyning» prioriterer Norge tilrettelegging for gode finansieringsordninger for små- og mellomstore bedrifter som tar del i verdiskapningen fra høsting og fangst til lokale og regionale markeder. Det gjøres utilstrekkelige investeringer i infrastruktur til blant annet lagring, kjøling, foredling, transport og energi. Vi må støtte opp under alle ledd i matverdikjedene i lokale markeder i utviklingsland for å bidra til bærekraftige matsystemer og fattigdomsreduksjon. Den norske bistanden for vekst i landbruket går gjennom multilaterale finansieringsinstitusjoner, FN-organisasjoner som FAO og IFAD samt Norfund og gjennom ambassadene. Under debatten om utviklingspolitisk redegjørelse orienterte jeg om at grunnlaget for at vi satser på investeringer og vekst i landbruket er nettopp for å skape arbeidsplasser, fremme økonomisk vekst og bekjempe fattigdom.

